Občinski prostorski načrt
Mestne občine Ljubljana

Ljubljano načrtujemo z vizijo

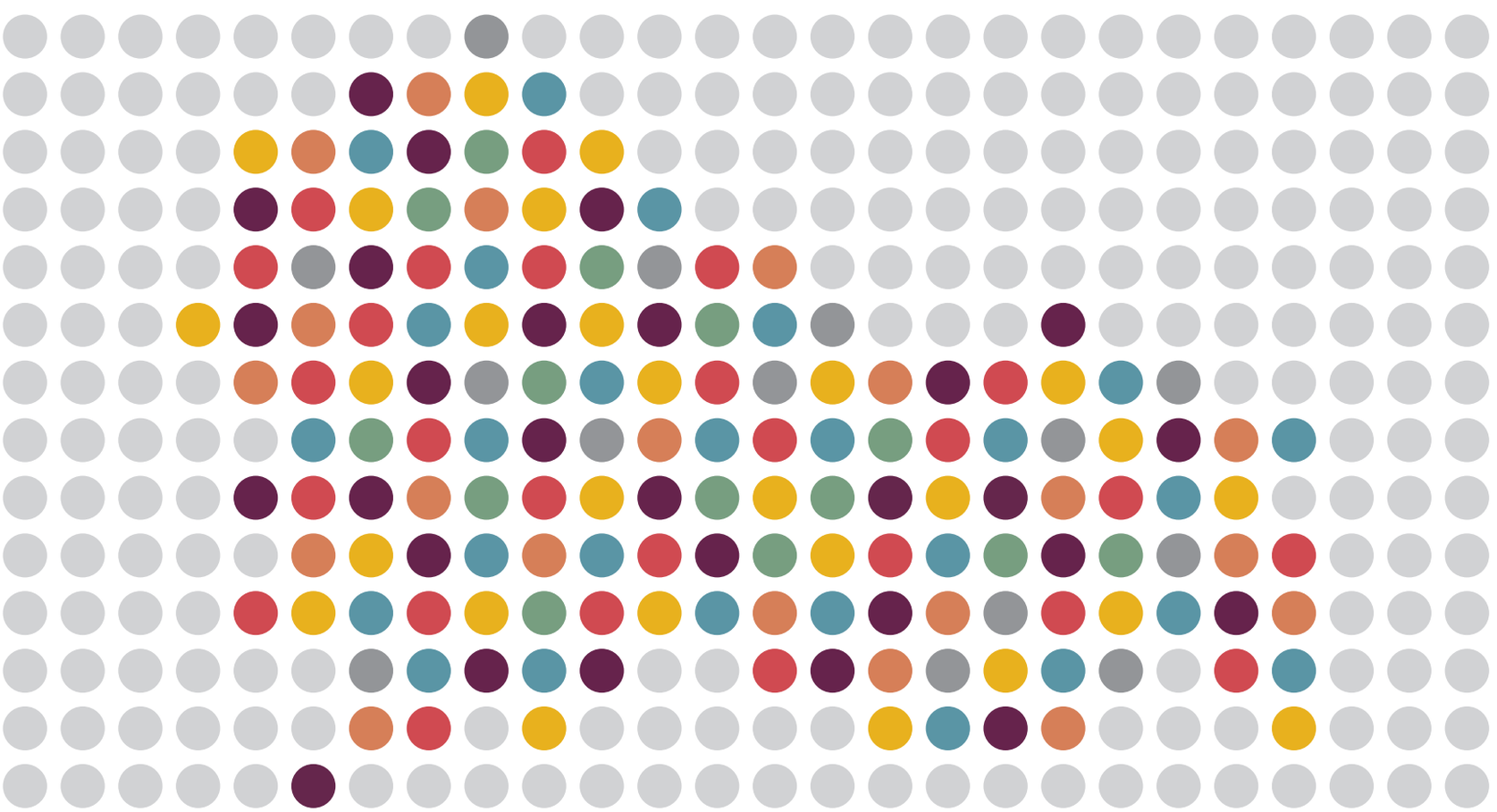

prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana:
trajnostno, aktivno, interdisciplinarno, odzivno

Mestna občina
Ljubljana

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

Unescovo
kreativno mesto
od 2015

Naslov	Ljubljano načrtujemo z vizijo Prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana: trajnostno, aktivno, interdisciplinarno, odzivno
Izdajatelj	Mestna občina Ljubljana, Oddelek za urejanje prostora
Uredniški odbor	Janez Koželj, Miran Gajšek, Ferdo Jordan
Urednice	Liljana Jankovič Grobelšek, Mateja Doležal, Bernarda Bevc Šekoranja
Vsebinska zasnova	Ljubljanski urbanistični zavod in MOL Oddelek za urejanje prostora Bernarda Bevc Šekoranja, Nina Bizjak Komatar, Marko Fatur, Jakob Klemenčič, Mery Lončar Klemenčič, Shuchita Špela Ložar, Klemen Milovanović, Janja Solomun, Petra Vertelj Nared in Miran Gajšek, Liljana Jankovič Grobelšek, Mateja Doležal, Ivan Stanič, Maja Brusnjak Hrastar, Miha Zorn, Damijana Belak Mrhar, Nika Rovšek, Majda Mavri Pogačnik
Oblikovanje kart	Bernarda Bevc Šekoranja, Mateja Doležal
Jezikovni pregled	Lidija Jurman
Oblikovanje	Bernarda Bevc Šekoranja
Tisk	Tiskarna Januš
Naklada	700
Ljubljana, 2021	Publikacija je brezplačna.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

711.4:352(497.4Ljubljana)

LJUBLJANO načrtujemo z vizijo : prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana : trajnostno, aktivno, interdisciplinarno, odzivno : Občinski prostorski načrt Mestne občine Ljubljana / [urednice Liljana Jankovič Grobelšek, Mateja Doležal, Bernarda Bevc Šekoranja]. - Ljubljana : Mestna občina, Oddelek za urejanje prostora, 2021

ISBN 978-961-6449-89-2
COBISS.SI-ID 63182083

Občinski prostorski načrt
Mestne občine Ljubljana

Ljubljano načrtujemo z vizijo

prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana:
trajnostno, aktivno, interdisciplinarno, odzivno

Kazalo

Nagovori

1 Uvod 13

2 Mestna občina Ljubljana v Evropi in Sloveniji 17
Metropolitansko evropsko območje rasti 18
Državno in regijsko središče 20
Mestna občina Ljubljana: 17 četrtnih skupnosti 22

3 Ljubljano načrtujemo z vizijo 25
Kontinuirano prostorsko načrtovanje Ljubljane od leta 1895 26
Od leta 2007: Vizija Ljubljana 2025 32
Od leta 2010: Občinski prostorski načrt – OPN MOL 37
Od leta 2013: Spremembe in dopolnitve OPN MOL 54
Vključevanje javnosti v prostorsko načrtovanje 55

4 Trajnostno načrtovanje Ljubljane 61
NAČRTOVANA: Mesto načrtujemo in upravljamo z vizijo. 65
OBLIKOVANA: Ohranjamo zgodovinsko in oblikujemo sodobno identiteto. 75
POVEZANA: Zagotavljamo dobro dostopnost in trajnostno mobilnost. 95
OPREMLJENA: Krepimo opremljenost z družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo. 115
ZELENA: Naravne danosti nadgrajujemo z oblikovanimi zelenimi površinami. 135
SAMOOSKRBNA: Razvijamo prehransko in energetsko samooskrbo. 149
ODPORNA: Prilagajamo se podnebnim spremembam. 165

5 Prostorsko načrtovanje kot primer dobre prakse 183
Zelena prestolnica Evrope 2016 in finalist za evropsko mesto leta 2018 184
Nagrade za strokovne podlage in OPN MOL 186
Pripravljavci in izdelovalci OPN MOL 198

6 Načrti za prihodnost 203

Seznam preglednic in informacijskih grafik 208
Viri in literatura 209
Sodelavci pri pripravi OPN MOL, njegovih sprememb in dopolnitev ter okoljskih poročil 214

Naša vizija nas vodi naprej!

V Ljubljani se zavedamo izjemnega pomena prostorskega načrtovanja za razvoj našega mesta. Že leta 2007, samo leto po nastopu županske funkcije, smo sprejeli Vizijo Ljubljane 2025, v kateri smo si zastavili ambiciozne načrte z jasnim ciljem – Ljubljano popeljati na pot trajnostnega razvoja, v katerem bomo sledili sodobne mu urbanemu načinu življenja ob posebni skrbi za okolje. Naše osnovno vodilo je meščankam in meščanom zagotoviti kakovostno življenje v čistem, urejenem, zelenem in varnem mestu, v katerem vsi skupaj gradimo solidarno, tovariško, strpno in spoštljivo okolje za prav vsakega posameznika.

Ob prebiranju publikacije Ljubljano načrtujemo z vizijo se boste lahko prepričali, da našo vizijo razvoja dosledno uresničujemo. Rezultate lahko vidite na vsakem koraku: številne nove oziroma prenovljene javne površine, oživljeni degradirani prostori, ki smo jih spremenili v zelene površine, namenjene kakovostnemu preživljanju prostega časa, novi javni in zasebni objekti ter nova družbena, športna in okoljska infrastruktura, s katero omogočamo kakovostno in udobno bivanje mešank in meščanov v našem prelepem mestu, ki se ponaša z naslovom Zelena prestolnica Evrope 2016.

Prav vsak izveden projekt v Ljubljani je plod strokovnega in premišljenega načrtovanja, v katerega so vključeni strokovnjaki s številnih področij. Poleg sodelavcev Mestne uprave MOL se v načrtovanje aktivno vključujejo tudi številni zunanji strokovnjaki s področja urbanizma, arhitekture in drugih področij ter različni deležniki na ravni Ljubljanske urbane regije, celotne Slovenije in tudi širše. Širino procesu dajejo tudi mnogi zasebni pobudniki in investitorji ter meščanke in meščani, ki se vedno aktivno vključujejo v ta proces. Vključevanje celotne javnosti, tako strokovne kot tudi splošne, nam daje osnovo za doseganje najboljših rezultatov.

Celotno delo na področju prostorskega načrtovanja v Ljubljani odlično vodi podžupan prof. Janez Koželj, ki ima jasne cilje, načrte in vizijo. Z visoko strokovnostjo ter izjemnim čutom odgovornosti vodi urbanistični razvoj našega prelepega mesta. Skupaj z vodjo Oddelka za urejanje prostora MU MOL mag. Miranom Gajškom in njegovimi sodelavci opravljajo izjemno delo, za kar se vsem iskreno zahvaljujem.

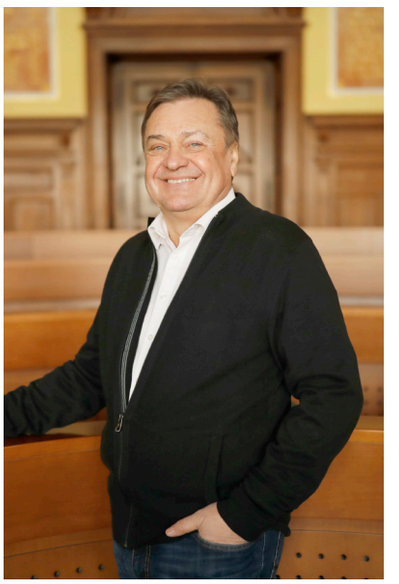

Za nami je intenzivno 15-letno obdobje prostorskega načrtovanja Mestne občine Ljubljana. V tem času smo opravili izjemno delo, sprejeli smo izvedbeni in strateški del Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana. Zavedamo se, da je prostorsko načrtovanje kontinuiran proces, ki zahteva nenehno spremljanje razmer v prostoru in odzivanje nanje. Strateški del načrta smo zato enkrat že spremenili in dopolnili, pri izvedbenem delu pa prav zdaj poteka četrti postopek sprememb in dopolnitev.

Zavedam se, da imamo samo en prostor, interesov, kako ga oblikovati, pa je pogosto veliko. Zato je naše skupno vodilo velika odgovornost do prostorske kakovosti. Trajnostna vizija razvoja Ljubljane nas zavezuje k najvišji stopnji skrbi za naše okolje, saj želimo, da bodo lahko tudi generacije, ki prihajajo za nami, živele v vsaj tako kakovostnem prostoru, kot ga imamo mi. Pa naj gre za pitno vodo z večstoletnimi zalogami, za kmetijske površine, mestne in obmestne gozdove ali pa za izjemno lepo mestno arhitekturo v mestnem središču.

Na Mestni občini Ljubljana se zavedamo te izjemne odgovornosti. Naši cilji so jasni. Tudi v prihodnje jih bomo dosegali z visoko kakovostnim, strokovnim in ekipnim delom. Ljubljano bomo še naprej vodili po poti trajnostnega razvoja mesta, v katerem je na prvem mestu kakovostno življenje meščank in meščanov vseh generacij.

Ponosen sem na našo Ljubljano, kjer različni živimo skupaj v medsebojnem spoštovanju.

Srečno, draga Ljubljana!

ZORAN JANKOVIĆ

ŽUPAN MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Atlas ponazorjenih dejstev in zamisli o Ljubljani

Dandanes, ko so se po petnajstih letih doslednega uresničevanja Vizije prostorskega razvoja Ljubljane 2025 začeli kazati vidni rezultati preobrazbe mesta, ki je v vseh pogledih oživelo, so se začele pojavljati kritike, da se mesto razvija brez koncepta in da se množijo same zgrešene odločitve, ki naj bi bile posledice udinjanja urbanistične politike partikularnim interesom kapitala. Takšni odzivi so bili sicer pričakovani glede na prevladujočo miselnost, po kateri je vsak premik nezaželen, vsaka sprememba vredna prezira, vsak dosežek dvomljiv in sumljiv.

Tukaj zbrano gradivo je v tem pogledu vsekakor zgovorna knjiga dejstev, s katerimi želimo dokazati, da se urbanističnega načrtovanja Ljubljane lotevamo na primerni strokovni ravni premišljeno, analitično, metodično in odgovorno. K temu pa moram dodati, da sodobno urbanistično načrtovanje temelji na procesu stalnega dogovarjanja in usklajevanja med kratkoročnim in dolgoročnim, občim in posamičnim, med delom in celoto, med zasebno pobudo in javno koristjo, kar zahteva na eni strani tako prožnost kot načelnost, na drugi strani pa predvsem občutek za realno uresničljivo.

Pričujoči atlas urbanističnih ponazoritev prikazuje, kako prostorske akte pripravljamo na podlagi prostorskih analiz, zazidalnih preizkusov in projektnih študij, variantnih in natečajnih rešitev, ki pričajo o stalnem sodelovanju in širokem vključevanju stroke v procese odločanja in gradnje mesta. Statistika tudi pokaže, da je Mestni svet sprejemal v tem času različne prostorske akte tudi z glasovi opozicije, in to po navadi brez glasu proti prav zaradi strokovno prepričljive priprave odlokov, ki je temeljila na preverljivih dokazih. Prav tako so bile po vnaprej postavljenih pravilih v smeri ciljev urejanja prostora obravnavane številne pobude in predlogi sprememb, ki ohranjajo dinamiko urbanističnega načrtovanja živo in odzivno. Iz zbranega statističnega in kartografskega gradiva je tudi jasno vidno, kako in v kolikšni meri Ljubljana sledi usmeritvi vizije dolgoročnega razvoja, ki temelji na prenovi mesta in javnih prostorov, na trajnostnih načelih zgoščevanja in prednostne izrabe degradiranih območij ter na intenziviranju in mešanju mestotvornih dejavnosti. Od teh je najbolj prepričljiv podatek o številnih stanovanjskih soseskah, ki so bile v večini zgrajene na opuščenih zemljiščih nekdanjih tovarn v mestnih krakih vzdolž linij javnega prevoza v skladu s strategijo mesta kratkih razdalj, ki daje prednost hoji, kolesarjenju in javnemu prevozu.

Usklajenost in doslednost prostorskega razvoja sta zagotovo med razlogi, da se je v zadnjem desetletju mednarodni ugled Ljubljane toliko povečal, saj jo tudi tuji ugledni urbanisti in arhitekti uvrščajo v klub naprednih evropskih mest in jo dajejo za zgled uspešne politike trajnostne prenove in preobrazbe mesta, zaradi česar je napredovala tudi na lestvicah kakovosti življenja. Med nagradami in priznanji mestu za dosledno urbanistično politiko je bilo najbolj spodbudno priznanje Akademije za urbanizem iz Londona z uvrstitvijo Ljubljane skupaj z Bilbaom in Dunajem v finalni izbor za evropsko mesto leta 2018, kar je zagotovo izraz dobrih namenov in neobremenjenih pogledov od zunaj na urbanistični razvoj Ljubljane.

Poleg vpogleda v opravljeno delo bo knjiga dejstev o urbanizmu Ljubljane v zadnjem obdobju preobrazbe tudi dragocena spodbuda in strokovna podlaga v pripravi nove vizije prostorskega razvoja mesta do leta 2045, ki bo v luči novih spoznanj, novih izzivov in novih možnosti začrtala nove cilje in poti k trajnostni prihodnosti mesta.

Urbanistični načrtovalci razvijamo in sporočamo svoja spoznanja o prostoru kot svoje zamisli o možnih rešitvah urbanističnih vprašanj večinoma vizualno, s podobami in grafičnim jezikom, da bi bila bolj razumljiva različnim javnostim. Komunikacija in vizualizacija sta torej ključnega pomena v sistemu načrtovanja, ki se izraža predvsem s kartami in prostorskimi načrti, medtem ko so prostorski modeli kot vmesnik med načrtovanjem in arhitekturo pomembnejši v oblikovanju zazidave. V tej publikaciji zbrano grafično gradivo je v tem pogledu zelo zgovorno in sugestivno, a je vendarle po vsebini še premalo celovito, da bi lahko prispevalo k znanosti o mestih. Zagotovo pa je prepričljiv prikaz načrtovalskih metod in tehnik, ki napoveduje prehod iz analognega v digitalno urbanistično načrtovanje.

Prostorski in z dogajanjem v prostoru neposredno povezani podatki se namreč v vedno večji meri kopičijo in hkrati odtekajo, ker jih še ne znamo prav uporabiti niti za spremljanje niti za upravljanje niti za napovedovanje razvoja mest. Informacijska grafika bo zato imela v prihodnje še odločilnejšo vlogo v odzivnem in vključujočem urejanju odpornih mest, še posebej v krizah, kakršne se napovedujejo. Za odpornejše mesto je nujno treba dati javnosti moč soodločanja z razpoložljivimi javnimi podatki tako o stanju kot o dogajanju v prostoru, da se lahko odziva na procese upravljanja in odločanja. Prav tako bomo morali prepričati ljudi, da bodo prostovoljno prispevali tiste podatke iz svojih naprav, ki so pomembni za urejanje mesta, in da se bodo na ta način vanj neposredno vključevali. Šele z računalniškimi metodami generativnega programiranja namesto statičnega načrtovanja mesta bodo prostorski načrti lahko postali prožnejši, bolj prilagodljivi spremembam v času, kakršne povzročajo nepredvidljive okoliščine. V ta namen bomo za učinkovito obvladovanje, napovedovanje in usmerjanje razvoja mesta v prihodnje nujno potrebovali dobro usposobljeno in organizirano analitsko službo, da bo lahko spremljala, zajemala in sproti obdelovala množične podatke ter jih znala interpretirati z zanesljivimi napovednimi modeli.

PROF. JANEZ KOŽELJ

PODŽUPAN MESTNE OBČINE LJUBLJANA,
MESTNI URBANIST IN ARHITEKT

Vizija načrtovane, ljubljene Ljubljane

Z občinskimi prostorskimi načrti predvidevamo socialni, gospodarski in prostorski razvoj glavnega mesta Republike Slovenije. Le kdo to zna in zmore? Znamo in zmoremo urbanisti in prostorski načrtovalci, ki delujemo v okviru stroke, akademske discipline in prakse prostorskega in urbanističnega načrtovanja, upoštevamo pogoje in usmeritve varstva okolja, zbiramo pobude in pripombe (tudi kritike …) prebivalcev, tako pravnih kot fizičnih oseb.

Našo skupno prihodnost v globalnem svetu in na evropskem kontinentu, v Evropski uniji, moramo seveda načrtovati. Če namreč v prostoru in času ne planiramo ter se ne vprašamo kaj, kje, kako, kdaj in zakaj …, se bodo stvari in dogodki zgodili sami po sebi, kar ni nikoli dobro. Po drugi strani je jasno, da prav vsega ne moremo načrtovati in da so razlike med posamičnimi grajenimi območji mesta, da je slednjič v Ljubljani velika razlika med eno četrtino grajenega prostora in tremi četrtinami bolj ali manj naravnega okolja, gozdov, kmetijskih površin, parkov in vodotokov.

Poudarjamo tudi dinamično ravnovesje med javnimi in zasebnimi interesi, oboji so tako legitimni kot tudi legalni, kjer mora pač vedno prevladati javni interes. Slednjič poudarjamo tudi razliko med zaščitenimi predeli različnih obdobij zgodovine v centru mesta, kjer se ne sme zgraditi skoraj nič novega, in na primer dinamičnim, hibridnim mestom Partnerstva Šmartinska, kjer je mogoče zgraditi skoraj vse …

V drugi polovici leta 2021, ko Republika Slovenija predseduje Evropski uniji, deluje Mestna občina Ljubljana kot glavno mesto države, kot zelena prestolnica Evrope 2016 in kot centralna občina Ljubljanske urbane regije, ki je glede na kazalce trga dela opredeljena kot ena od 46 najhitreje rastočih regij v Evropi oziroma kot »superstar hub« (McKinsey Global Institute, The future of work in Europe, 2020). Ljubljana je preko Ministrstva za okolje in prostor vključena v ministrsko razpravo o vlogi in pomenu glavnih mest držav članic Evropske unije. Govorimo o izvajanju Načrta za okrevanje in odpornost Evropske unije, Kohezijske politike Evropske unije, Teritorialne agende Evropske unije 2030 in o izvajanju Nove leipziške listine. MOL sodeluje v razpravi tudi kot ena od enajstih članic Zveze mestnih občin Slovenije (ZMOS). Posebej je treba poudariti, da Evropska unija takšno aktivnost tudi pričakuje od predsedujoče države, od glavnega mesta in od statističnih oziroma razvojnih regij (EU Territorial Agenda 2030).

Ljubljana že poldrugo desetletje sledi trem temeljnim usmeritvam, ki izhajajo iz Vizije Ljubljana 2025 in so: »trajnostno mesto«, »idealno mesto« in »vseslovenska metropola«.

Trajnostno mesto pomeni, da sta Ljubljana in Ljubljanska urbana regija zelo dobro uravnoteženi pri stalnem merjenju in izpolnjevanju kazalcev trajnostnega razvoja ter socialne, gospodarske in teritorialne kohezije. Kazalci izhajajo iz 17 ciljev trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov (UNEP-SDG 17), hkrati so agregirani na kazalce socialne, gospodarske in teritorialne kohezije Evropske unije; enako izhodišče imajo, na primer, strategije razvoja Dunaja in

Bristola. Kot dober primer poudarjamo sedemkrat večji delež javnih peš površin v mestu (glede na leto 2006) in 75-odstotni delež zelenih namenskih rab v občinskem prostorskem načrtu ter obstoječo in tudi planirano 15-minutno peš dostopnost za vse prebivalce Ljubljane od lokacije bivanja ali dela do zelenih površin.

Idealno mesto je zelo povezano s socialno, gospodarsko in teritorialno kohezijo ter njihovo medsebojno uravnoteženostjo. Hkrati je idealno tudi najzahtevnejša kategorija. Idealnega mesta namreč pravzaprav ni, je samo usmeritev, je stalna naloga v načinu življenja, v kulturi in tehniki bivanja, pomeni lahko tudi stanje duha. V Ljubljani je mogoče pojmovati kot idealno tudi makroformo mesta, z glavno mestno magistralo oziroma heliocentrično osjo (Dunajska, Slovenska in Barjanska) ter štirimi vpadnicami, srednje- in dolgoročno načrtovanimi kot prometni bulvarji z bogatimi drevoredi: Tržaška, Celovška, Šmartinska in Dolenjska. Metafora idealnega človeka po Vitruviju je podobna makroformi urbanega tkiva Ljubljane. Za težnjo k idealnosti je značilna kakovost življenja, ki poleg gospodarskih kazalcev, življenjskega standarda in drugih materialnih vidikov vključuje tudi dostopnost kakovostnih javnih servisov, svobodo gibanja ter zdravo, trpežno in visokokakovostno arhitekturo in urbani prostor (EU Territorial Agenda 2030). Velja naj za prebivalce Ljubljane, za dnevne migrante, za turiste, za poslovne partnerje, za vse, ki obiščejo katerikoli dogodek v Ljubljani. V primerjavi z drugimi mesti je to primerjalna prednost, je nova kvaliteta, kar pomeni, da je usmeritev k idealnemu mestu tudi v resnici pravilna usmeritev za urbani razvoj Ljubljane.

Tretji cilj je vseslovenska metropola oziroma glavno mesto države. V Ustavi Republike Slovenije je zapisano, da je Ljubljana glavno mesto Republike Slovenije. Vendar še sedaj, tri desetletja po osamosvojitvi, Slovenija tega ni dojela v celoti. Ni se prepoznala v smislu investicij v glavno mesto in državotvornega odnosa do glavnega mesta, kar v praksi pomeni, da se mora Ljubljana stalno boriti za svojo uradno in vsebinsko vlogo glavnega mesta države članice Evropske unije.

Evropsko dimenzijo lokacije ljubljene Ljubljane nadgrajujemo v srcu Slovenije in hkrati v točki najkrajšega prehoda med Sredozemljem in centralno Evropo ter med Alpami in Balkanom. Geostrateško in geopolitično gledano je ravno »locus«, še natančneje »genius loci«, naša največja in najpomembnejša primerjalna prednost.

MAG. MIRAN GAJŠEK

VODJA ODDELKA ZA UREJANJE PROSTORA
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Foto: T. Levičar

1

Uvod

Pričujočo knjigo o prostorskem načrtovanju Mestne občine Ljubljana objavljamo skoraj dvajset let po izidu primerljive strokovne publikacije Prostorske zasnove Mestne občine Ljubljana v letu 2002. V nadaljnjih letih, posebej pa od leta 2006, ko smo začeli z intenzivno pripravo prostorskega reda občine po tedaj novi prostorski zakonodaji iz leta 2003, ter od leta 2007, ko je bila uveljavljena Vizija Ljubljana 2025 in se je začela priprava občinskega prostorskega načrta po prostorski zakonodaji iz leta 2007, je bilo prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana ves čas zelo aktivno.

Obdobje v letih od 2006 do 2010 je bilo predvsem posvečeno pripravi novega občinskega prostorskega načrta. Zanj so bile pripravljene številne strokovne podlage, v njegovo pripravo pa je bil vključen širok spekter različnih strokovnjakov in deležnikov. V letu 2010 sta bila uveljavljena strateški in izvedbeni del Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana. Pozneje je bil do leta 2018 strateški del enkrat spremenjen in dopolnjen, izvedbeni del pa trikrat. Od leta 2019 pripravljamo četrti postopek njegovih sprememb in dopolnitev.

Mestna občina Ljubljana usmerja razvoj v prostoru vse od leta 2007 na podlagi Vizije Ljubljana 2025 in strategije (strateškega dela Občinskega prostorskega načrta). Obenem se aktivno odziva na razvojne potrebe in varstvene omejitve v prostoru preko prostorskih izvedbenih aktov – izvedbenega dela Občinskega prostorskega načrta in njegovih kontinuiranih sprememb in dopolnitev ter občinskih podrobnih prostorskih načrtov, po letu 2018 pa tudi lokacijskih preveritev.

Namen knjige je, poleg vsebinskega prikaza prostorskega načrtovanja Mestne občine Ljubljana v obdobju poldrugega desetletja 2006–2021, tudi predstaviti procese prostorskega načrtovanja: od postavitve vizije, ki je podlaga in okvir za podrobnejše načrtovanje, preko priprave strokovnih podlag in zasnove posameznih vsebinskih področij do vključevanja javnosti v načrtovanje do vodenja postopkov v tesnem sodelovanju z nosilci urejanja prostora ter končnih potrditev na Mestnem svetu Mestne občine Ljubljana. V duhu časa so procesi načrtovanja v prostoru proaktivni in vključujoči.

295.

Število prebivalcev
Mestne občine Ljubljana
(vir: SURS, 1. 1. 2020)

504

Foto: M. Šorn

2

Mestna občina Ljubljana v Evropi in Sloveniji

Ljubljana kot glavno mesto države članice Evropske unije utrjuje svoj strateški položaj znotraj omrežja mest Evropske unije in širše z aktivnostmi teritorialnega sodelovanja.

Ljubljana je osrednji del slovenskega Metropolitanskega evropskega območja rasti (MEGA – Metropolitan European Growth Area, kategorizacija po ESPON – European Spatial Planning Observatory Network).

Metropolitansko evropsko območje rasti

Glavne usmeritve Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju tudi: MOL) v evropskem kontekstu so krepitev položaja mesta Ljubljane in prevzem aktivne vloge v okviru evropskih makroregij (Alpske, Jadransko-Jonske in Podonavske) ter vključevanje v mednarodne pobude in delovne skupine na področju urejanja prostora, gospodarstva, kulture, družbenega razvoja, prometa itd.

Ljubljana je del evropskega jedrnega infrastrukturnega omrežja, ki povezuje prometne koridorje, kot sta Baltsko-Jadranski (Gdansk–Bologna) in Mediteranski (južna Španija–Budimpešta), ki preko Slovenije povezujeta Baltsko morje s Sredozemskim in zahodno Sredozemlje z Vzhodno Evropo.

Vizija prostorskega razvoja MOL v okviru Metropolitanskega evropskega območja rasti – MEGA (vir: OPN MOL SD, 2018)

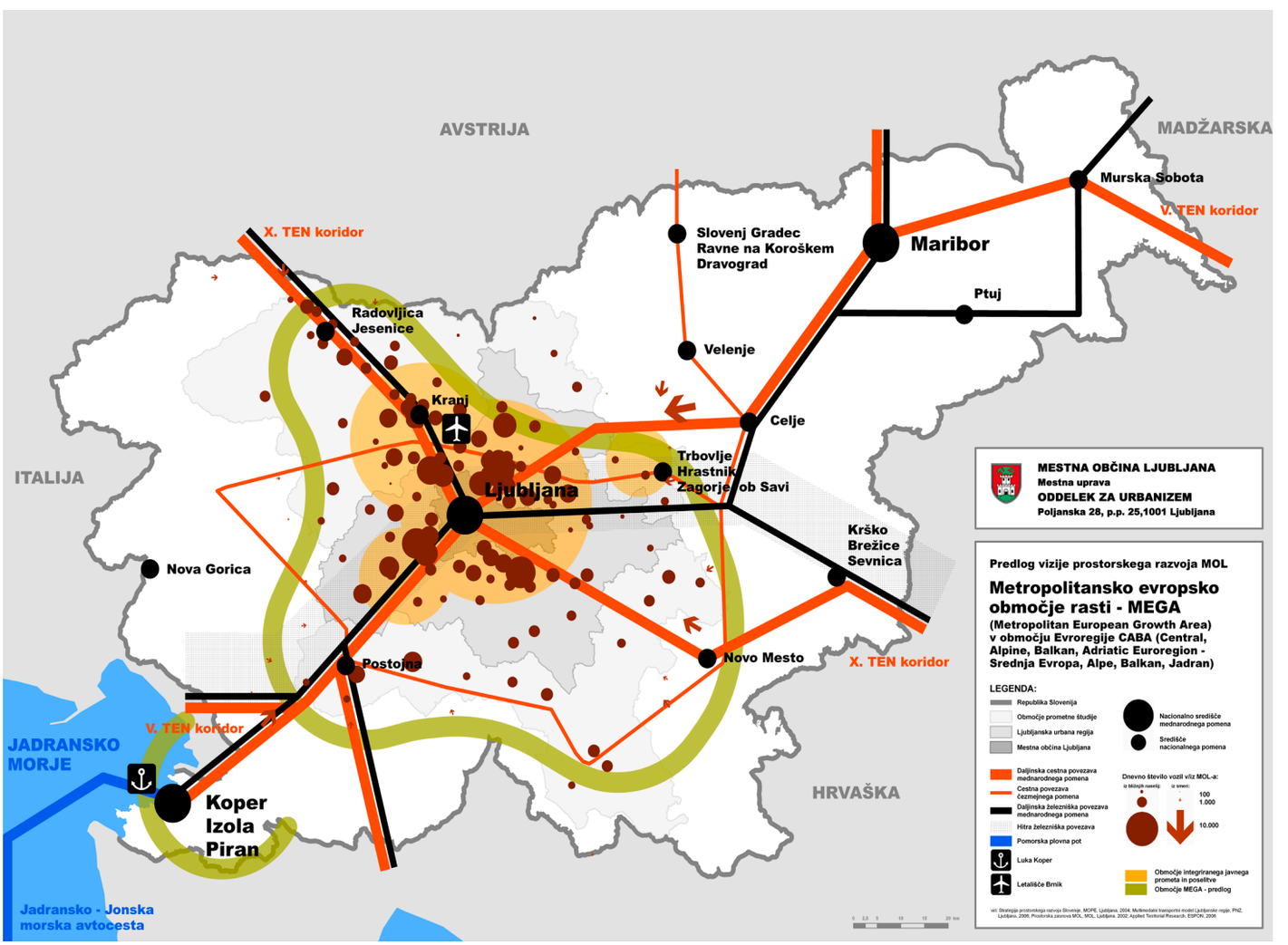

Ljubljana – jedrno mesto v jedrnem omrežju EU (vir: Trans-European Transport Network (TEN-T), European Commission, 2013)

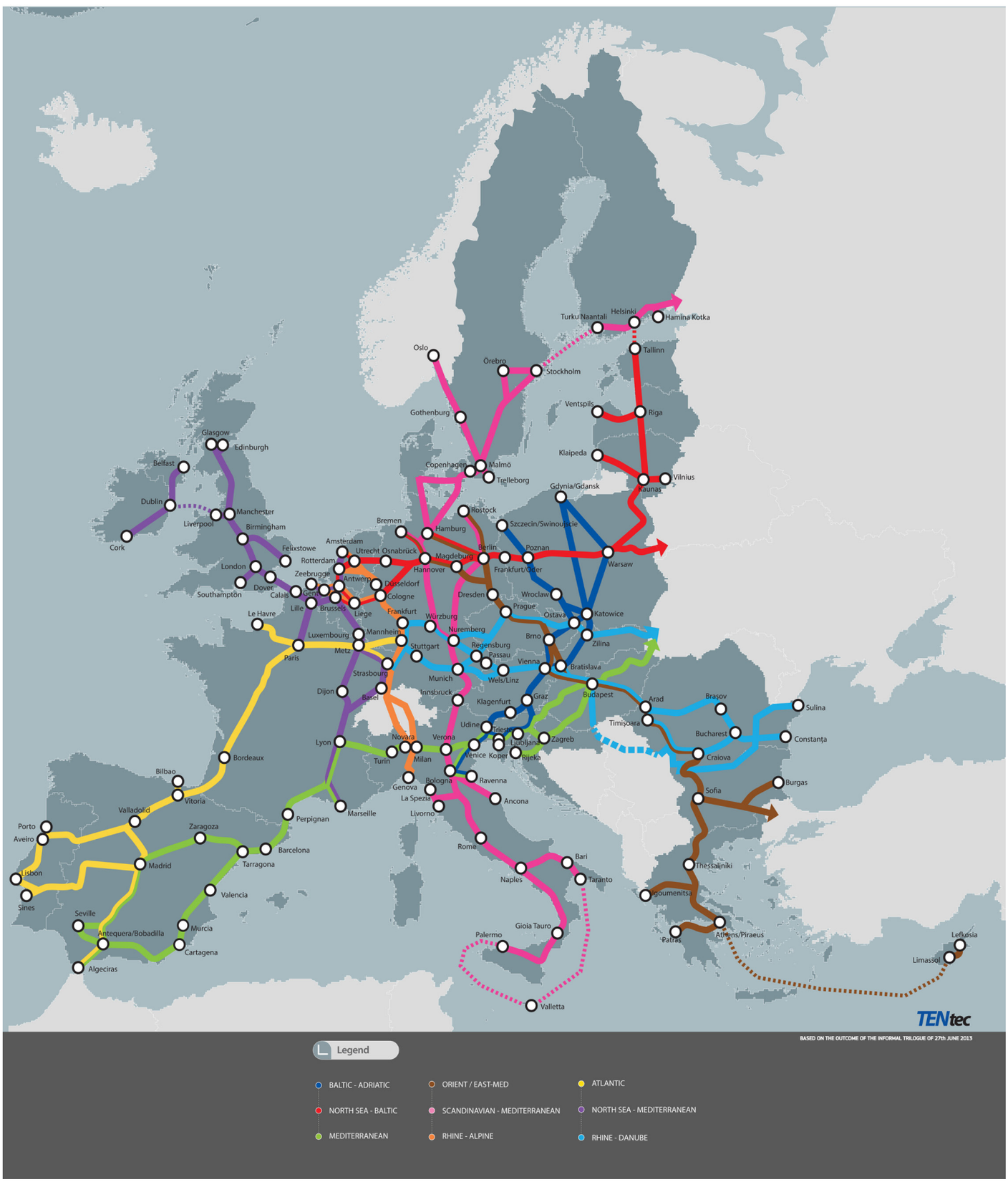

Državno in regijsko središče

Ljubljana je glavno in največje mesto, obenem pa gospodarsko, zaposlitveno in upravno, izobraževalno, znanstveno in kulturno središče države. Ljubljana je aktivno in razvojno intenzivno mesto z izjemno prostorsko podobo in bogatimi zelenimi površinami, prepoznavno ne le na državni in regionalni ravni, ampak vse bolj tudi na mednarodni.

Mestna občina Ljubljana je ena od enajstih mestnih občin Republike Slovenije in središče statistične Osrednjeslovenske regije in Ljubljanske urbane regije (v nadaljevanju: LUR, po Standardni klasifikaciji teritorialnih enot Slovenije – SKTE, 2000). LUR zajema šestindvajset občin v osrednjem delu Slovenije in sodi med slovenske prosperitetne regije z močnimi razvojnimi potenciali, saj ustvari tretjino slovenskega bruto domačega proizvoda. V njej živi četrtina slovenskega prebivalstva, od tega kar štiri petine v njenem osrednjem delu – v Mestni občini Ljubljana. V LUR deluje Regionalna razvojna agencija.

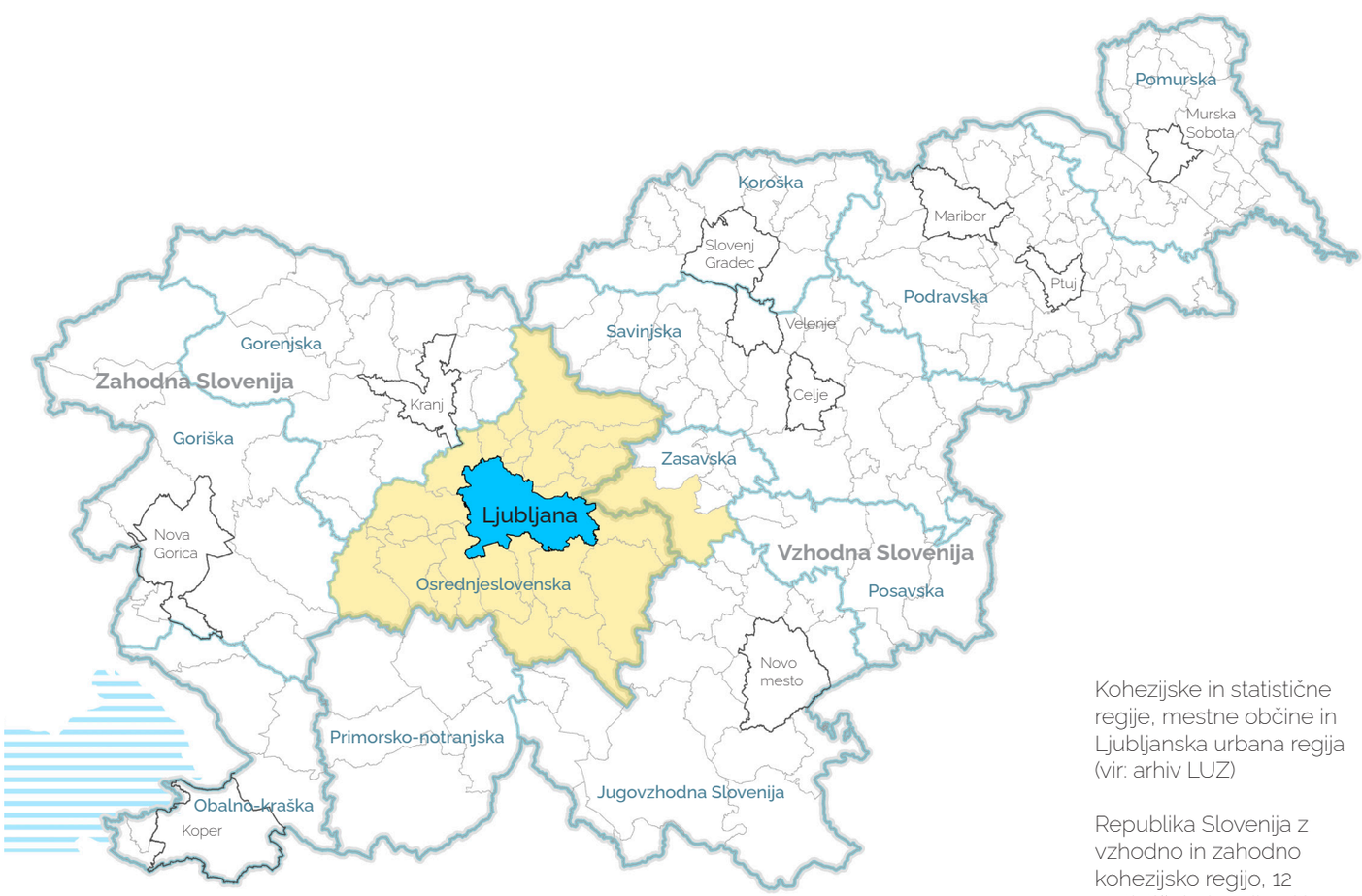

Kohezijske in statistične regije, mestne občine in Ljubljanska urbana regija (vir: arhiv LUZ)

Republika Slovenija z vzhodno in zahodno kohezijsko regijo, 12 statističnimi regijami in 11 mestnimi občinami. Rumeno je označena Ljubljanska urbana regija (LUR), modro pa Mestna občina Ljubljana (MOL).

Preglednica 1: Primerjava podatkov za Ljubljansko urbano regijo – LUR in Mestno občino Ljubljano – MOL

	VELIKOST km²/ha	ŠTEVILO PREBIVALCEV	GOSTOTA	ŠTEVILO NASELIJ	ŠTEVILO PODJETIJ	ŠTEVILO OBČIN
LUR	2.334/ 233.400	552.221	236,6	921	65.412	26
MOL	275/ 27.500	295.504	1.065	39	41.708	1

Vir podatkov: Ljubljanska urbana regija: Regije v številkah, SURS, 2019, Mestna občina Ljubljana: GURS, SURS, MOL, 2019, 2020)

Občine Ljubljanske urbane regije

Mestna občina Ljubljana: 17 četrtnih skupnosti

Mestno občino Ljubljana sestavlja 17 četrtnih skupnosti: Bežigrad, Center, Črnuče, Dravlje, Golovec, Jarše, Moste, Polje, Posavje, Rožnik, Rudnik, Sostro, Šentvid, Šiška, Šmarna gora, Trnovo in Vič. Četrtne skupnosti sodelujejo z organi MOL pri odločanju o lokalnih zadevah, tudi na področju prostorskega načrtovanja. Podajajo pobude in predloge ter sodelujejo v procesih priprave prostorskih aktov.

Četrtne skupnosti
Mestne občine Ljubljana
(vir: arhiv LUZ)

Preglednica 2: Četrtne skupnosti Mestne občine Ljubljana – podatki o številu prebivalcev, velikosti in gostoti poselitve

Vir podatkov: SURS, MOL

17 ČETRTNIH SKUPNOSTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA			
ČS	ŠTEVILO PREBIVALCEV	VELIKOST v ha	GOSTOTA prebivalec / km²
ČS Bežigrad	35.444	724	4.896
ČS Center	25.924	507	5.113
ČS Črnuče	12.045	1.810	665
ČS Dravlje	15.809	1.111	1.423
ČS Golovec	12.318	827	1.489
ČS Jarše	14.619	906	1.614
ČS Moste	21.980	340	6.465
ČS Polje	20.821	2.210	942
ČS Posavje	9.996	905	1.105
ČS Rožnik	17.838	835	2.136
ČS Rudnik	14.343	2.548	563
ČS Sostro	7.055	8.856	80
ČS Šentvid	14.383	1.583	909
ČS Šiška	36.056	736	4.899
ČS Šmarna gora	5.084	1.443	355
ČS Trnovo	17.523	719	2.437
ČS Vič	14.266	1.438	992

Foto: T. Levičar

3

Ljubljano načrtujemo z vizijo

Z Vizijo Ljubljana 2025 smo leta 2007 izpostavili tri smernice prostorskega razvoja mesta: Ljubljana bo idealno in sonaravno mesto ter vseslovenska metropola.

Tem ciljem sledi in jih udejanja prostorsko načrtovanje Mestne občine Ljubljana s prostorskimi akti, kot so Občinski prostorski načrt in posamezni občinski podrobni prostorski načrti, prav tako pa tudi z urbanistično-arhitekturnimi strokovnimi podlagami, variantnimi rešitvami ter urbanističnimi in arhitekturnimi natečaji. Prostorsko načrtovanje v MOL je trajnostno in obenem razvojno naravnano ter aktivno prispeva k zagotavljanju dolgoročno vzdržnega, celovitega in usklajenega razvoja v prostoru.

Od navedenih prostorskih aktov je Občinski prostorski načrt MOL (v nadaljevanju: OPN MOL) temeljni prostorski akt, ki določa pogoje za posege v prostor za območje celotne občine. Izzivi v urejanju prostora so v Ljubljani zelo kompleksni. Potrebni sta nenehno iskanje najboljših rešitev ter tehtanje med omogočanjem razvojnih projektov in obenem ohranjanjem prostorskih kakovosti in varstvom okolja.

Kontinuirano prostorsko načrtovanje Ljubljane od leta 1895

Začetki modernega prostorsko-urbanističnega razvoja mesta segajo na prelom 19. in 20. stoletja, v čas izgradnje moderne Ljubljane po uničujočem potresu leta 1895. V obdobju po letu 1895 je bilo pripravljenih več načrtov prostorske regulacije Ljubljane, od katerih predstavimo pomembnejše mejnike.

1895: Sitte in Fabiani – načrt regulacije Ljubljane

Urbanistični razvoj mesta je bil prvič v zgodovini predmet široke strokovne razprave ob pripravi regulacijskega načrta za obnovo Ljubljane po potresu leta 1895. V pripravo načrta sta bila vključena tudi Camillo Sitte in Maks Fabiani, priznana urbanista Avstro-ogrske monarhije. Fabianijev načrt je grad in Ljubljanico izpostavil kot osnovna nosilca strukture, z novimi ulicami je dopolnil sistem cest, dogradil je sistem trgov. Bil je osnova za izdelavo prostorskega akta »Splošni regulacijski načrt za deželno stolno mesto Ljubljano«, ki ga je leta 1895 pripravil mestni gradbeni urad z načelnikom Janom Duffejem. Ta akt je skoraj 50 let urejal razvoj in gradnjo mestnega središča. Z njim so bili podani temelji modernega urbanističnega načrtovanja Ljubljane.

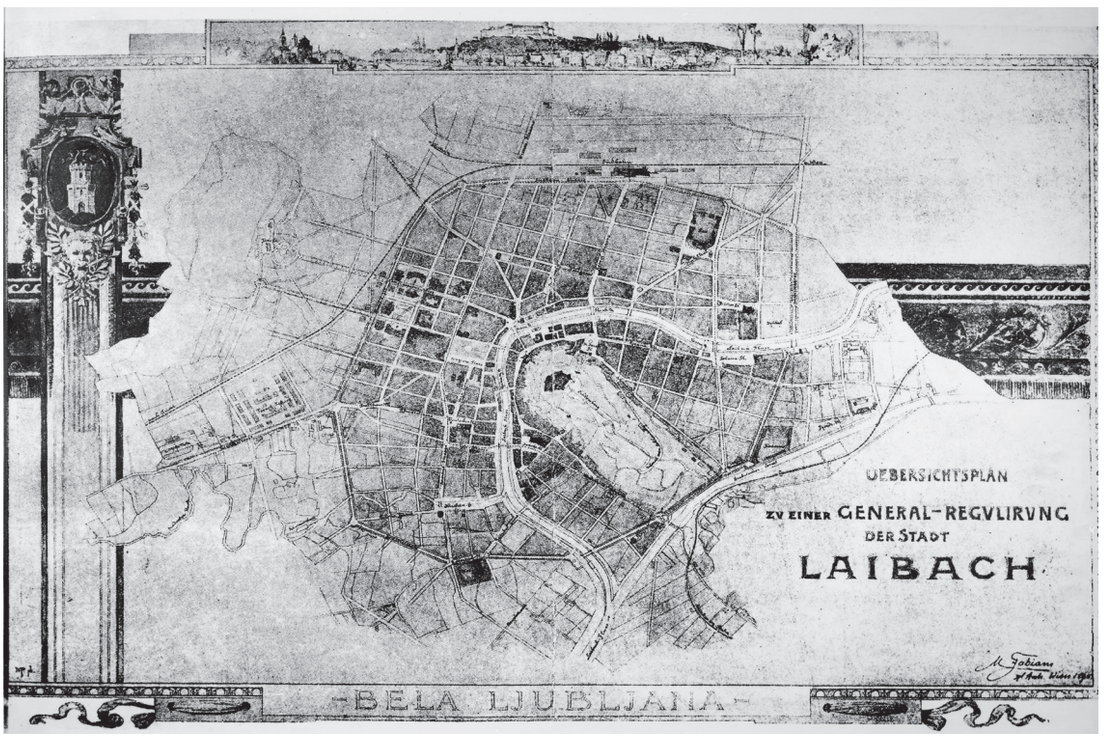

Fabianijev načrt regulacije Ljubljane, 1895
(vir: arhiv MOL)

1929: Plečnikova študija regulacije Ljubljane

Po prvi svetovni vojni se je s povečanjem števila prebivalcev in novimi potrebami po širitvi mesta ponovno pristopilo k iskanju urbanističnih rešitev. Eno od vidnejših vlog pri izgradnji in oblikovanju podobe tedanje Ljubljane je imel arhitekt Jože Plečnik. Leta 1929 je v »Študiji za regulacijo Ljubljane in okolice« zasnoval koncentrično mesto s središčem v srednjeveškem mestu, znotraj krožne ceste, ki ločuje mesto od okolice. Upošteval je nekatere Fabianijeve predloge prometnih povezav. Mestne četrti je povezal z mestnim središčem in med seboj. Preko železniške proge je narisal podvoze in nadvoze, prek Ljubljanice pa nove mostove.

Plečnikova Študija regulacije Ljubljane, 1929 (vir: arhiv MOL)

1947: Ravnikarjev pogled na Ljubljano

Na podlagi urbanističnega natečaja za ureditev Ljubljane iz leta 1940 (deljena druga nagrada, arhitekta Edvard Ravnikar in Marjan Tepina) je Edvard Ravnikar leta 1947 v članku »Preteklost in bodočnost Ljubljane« v reviji Novi svet predstavil dve možni viziji razvoja Ljubljane. V prvi je predvidel razvoj mesta proti severu z vzpostavitvijo novega mesta ob reki Savi, ki bi bilo od obstoječega ločeno z zelenim pasom. V drugi je predlagal preobrazbo obstoječega mesta z razvojem proti severu in jugu. Na slednji viziji je slonelo prihodnje načrtovanje Ljubljane, ki poudarja preplet zgoščevanja mesta z visoko zazidavo vpadnic in zelenega sistema v mestnem tkivu.

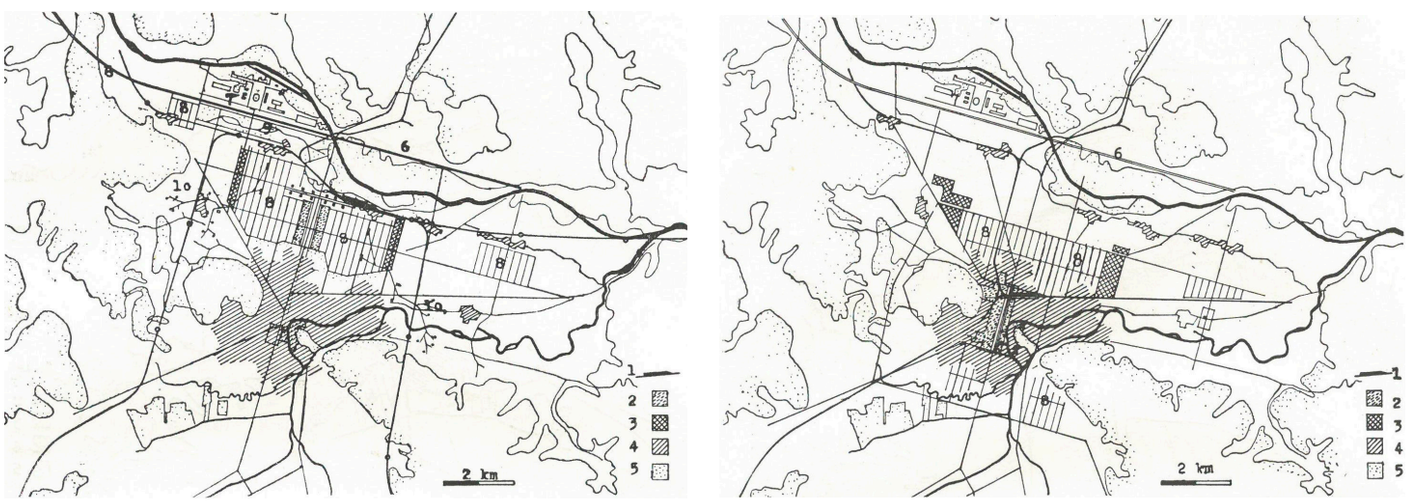

Ravnikarjevi viziji razvoja Ljubljane, 1947
(vir: Preteklost in bodočnost Ljubljane, Revija Novi svet)

1966: Generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane

Prvi celovit prostorski akt po drugi svetovni vojni je »Generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane« (GUP) iz leta 1966, ki ga je izdelal Ljubljanski urbanistični zavod pod vodstvom urbanista Marka Šlajmerja. Določal je smernice za razvoj, ureditev in izgradnjo mesta Ljubljane kot družbene, komunalno-gospodarske in urbanistične zaokrožene celote. V skladu z njim so takratne ljubljanske občine usmerjale prostorski razvoj. GUP je predvidel razvoj mesta ob krakih – glavnih mestnih vpadnicah. Ob njih so nanizane nove stanovanjske soseske ter večja občinska in poslovna središča kot glavna žarišča mestnega življenja. GUP je med njimi določil nepozidana območja, namenjena prodorom zelenja proti mestnemu središču. Novo podobo in pomen je dal mestnemu središču. Na njegovi podlagi so bili zgrajeni Trg republike, Trg Ajdovščina, Bavarski dvor, Plava laguna, Astra idr.

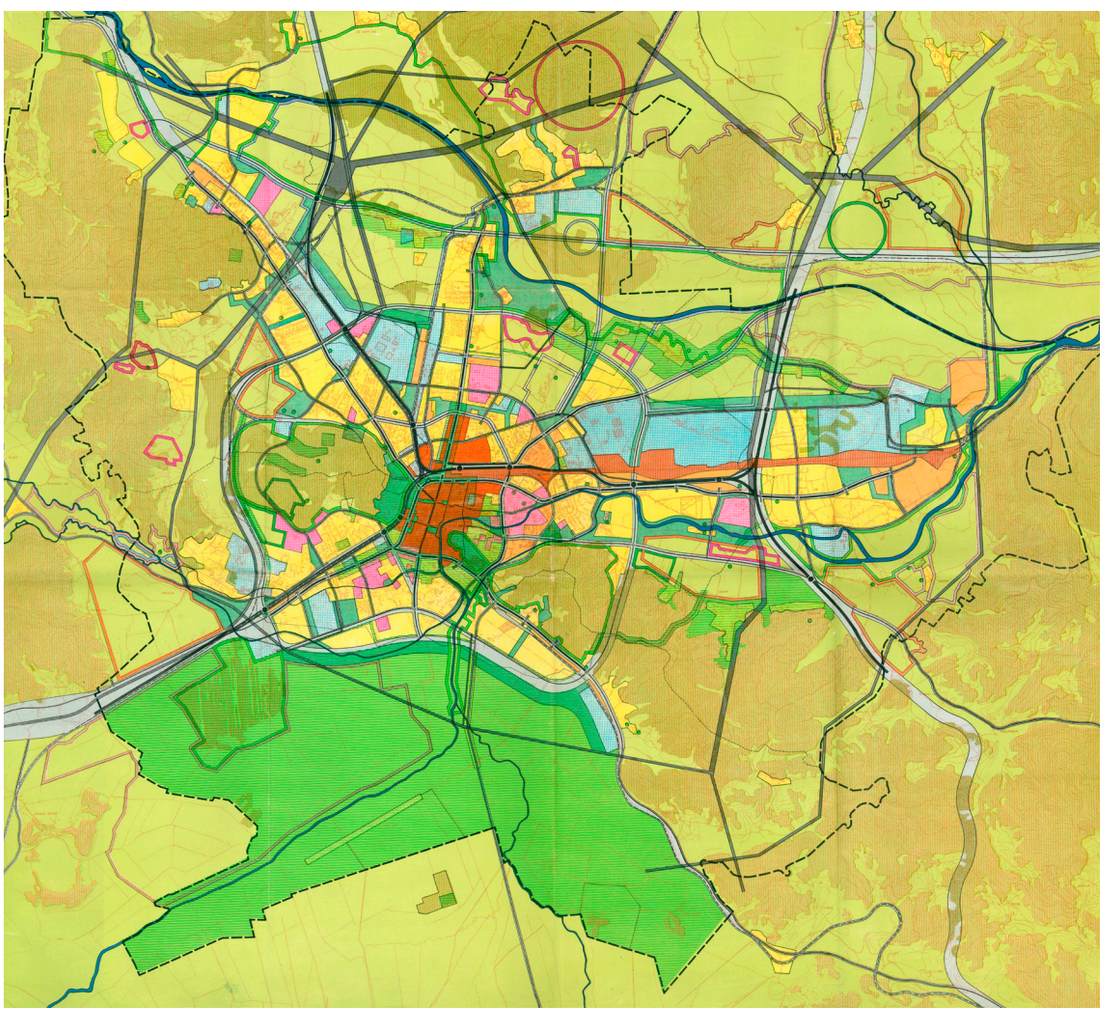

Generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane (GUP), 1966 (vir: arhiv MOL)

1986: Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane

GUP je nasledil Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 (Uradni list SRS, št. 11/86), splošno znan kot »Ljubljana 2000«. Izhajal je iz tedanjih prostorskih in morfoloških značilnosti mesta ter na njih utemeljil novo razvojno shemo mesta. Predvidel je izdelavo razvojnega programa celovite prenove mestnega središča za izboljšanje človekovega bivalnega in delovnega okolja na gradbeno-tehnični, komunalno-sanitarni, socialni, ekonomski, programski, kulturni, prometni in ambientalni ravni. Predvidel je tudi izgradnjo mestne železnice in nove trase železnice. Ohranjal je zelene kline kot posebno prostorsko kakovost med kraki vpadnic. Strokovna gradiva so izdelali Zavod za družbeno planiranje Ljubljana, Ljubljanski urbanistični zavod in Urbanistični inštitut SR Slovenije. Predsednik mestnega komiteja za urbanizem in varstvo okolja oziroma mestni urbanist je bil Vladimir Braco Mušič.

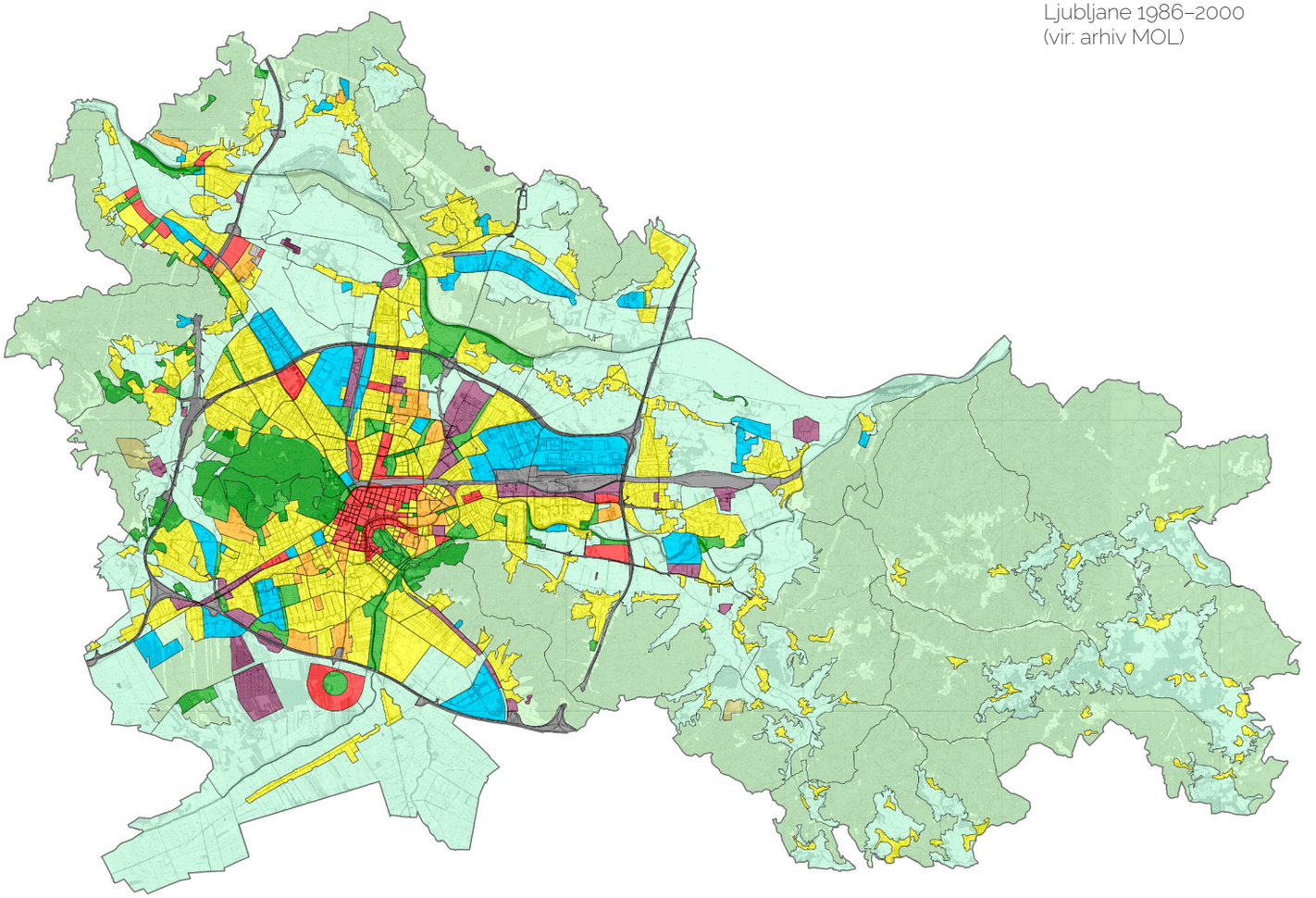

Ljubljana 2000: Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane 1986–2000 (vir: arhiv MOL)

2002: Prostorska zasnova

Prostorska zasnova Mestne občine Ljubljana je strateški prostorski načrt, s katerim so bile dane usmeritve oziroma koncept predvidenega prostorskega razvoja ter usmeritve za nadaljnjo pripravo prostorskega plana občine. Njen cilj je bil zagotoviti trajnostno naravnan razvoj v prostoru. Prostorska zasnova, ki sicer ni bila predpisana s takrat veljavno prostorsko zakonodajo, je bila pripravljena kot strokovna podlaga za novo generacijo prostorskih aktov. Pripravljena je bila na osnovi obsežnih tematskih in strokovnih podlag, v sodelovanju z javnostjo na delavnicah in preko anket. Prostorsko zasnovo so pripravili Oddelek za urbanizem MOL, Ljubljanski urbanistični zavod, Urbanistični inštitut RS in podjetje Urbi, oblikovanje prostora.

Prostorska zasnova 2002: Raba prostora (vir: Prostorska zasnova, 2002)

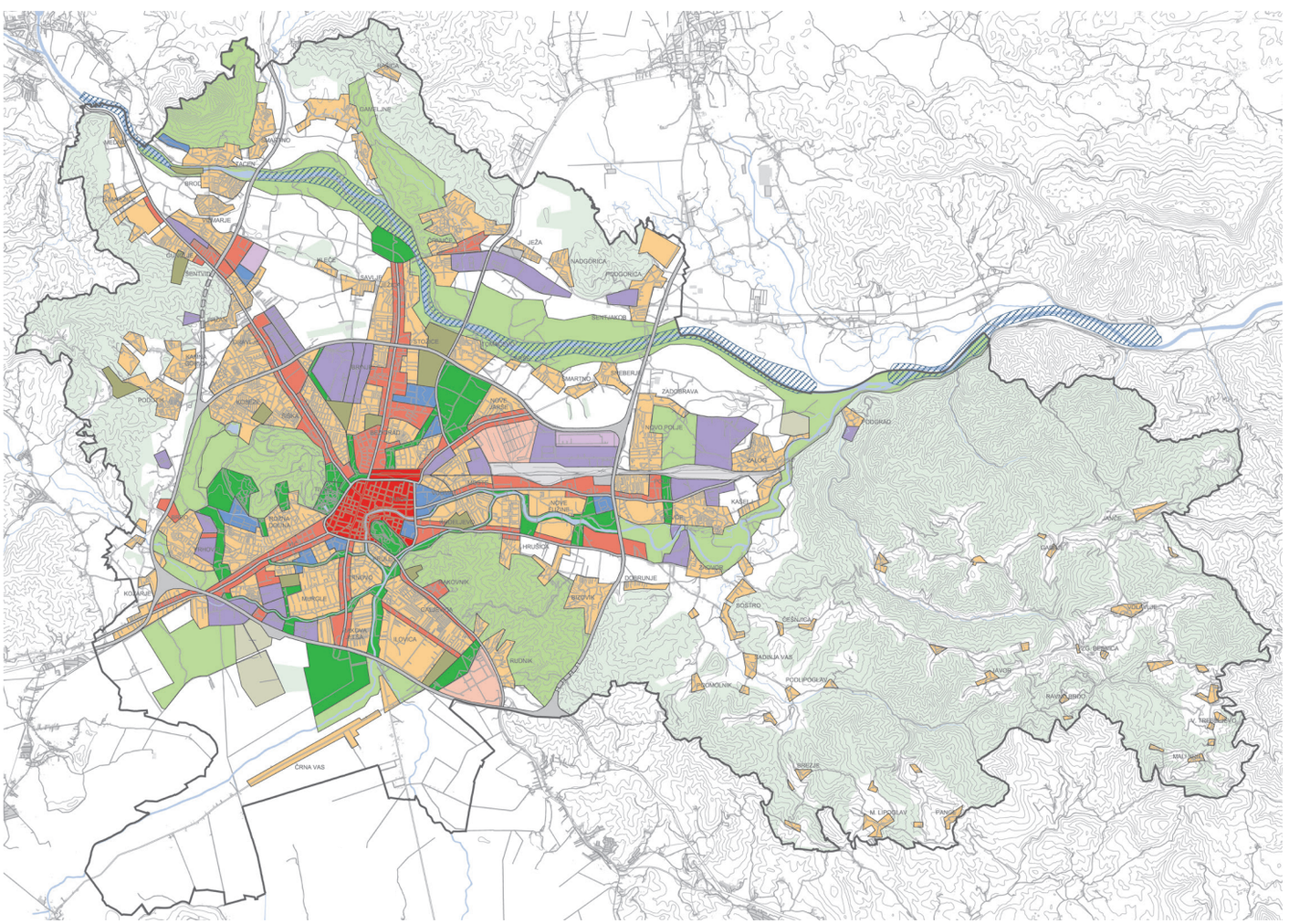

Od leta 2007:
Vizija Ljubljana 2025

Pomembno izhodišče za prostorski razvoj MOL je leta 2007 oblikovana Vizija Ljubljana 2025, ki je izpostavila prostorske in družbene vrednote mesta ter določila smernice razvoja Ljubljane kot idealne, sonaravne vseslovenske metropole.

»Teme, ki izvirajo iz takšne opredelitve, se neposredno vežejo na načrtovanje prostora prihodnosti, npr. na nove oblike urbanosti, drugačna stanovanjska okolja, območja mešane rabe, vzpostavitev lokalnih središč, transformacijo mobilnosti (tudi s posodobitvijo javnega potniškega prometa in železniškega vozlišča), zmanjšanje okoljskih bremen in še marsikaj.« (vir: Ivan Stanič, Glasilo Ljubljana, št. 2/2008).

Vizija Ljubljana 2025 je obenem operativni dokument, saj je opredelila več kot 90 konkretnih razvojnih projektov za Ljubljano na začetku 21. stoletja. Mnoge med njimi je MOL doslej že uresničil, preostali so v različnih fazah izvedbe.

Vizija Ljubljana 2025 izpostavlja tri smernice prostorskega razvoja mesta:

- Ljubljana je idealno mesto – Ljubljana ostaja privlačno, človeku prijazno mesto v zelenju. Kar 75 odstotkov površine MOL zavzemajo zelene površine (parki in mestne zelene površine ter krajinski parki, kmetijske površine in gozdovi),
- Ljubljana je sonaravno mesto – zagotavljamo neposredni dostop do odprtega prostora in povezanost krajinskega sistema,
- Ljubljana je vseslovenska metropola – zagotavljamo varnost in spoštovanje drugačnosti, krepimo raznolikost in nadgrajujemo že sedaj visoko kakovost bivanja.

Ljubljana je idealno mesto

Zgodovinsko mesto varujemo in ga s prenavljanjem prilagajamo novim potrebam, v sodobnem mestu pa spodbujamo spremembe in podpiramo novosti. Obe obliki mesta se medsebojno dopolnjujeta. Mesto ostaja zavezano arhitekturni in urbanistični tradiciji, v Plečnikovi, Fabianijevi, Šubičevi in Ravnikarjevi Ljubljani pa svoj kulturni prostor odpira novim stvaritvam domačih in tujih arhitektov. Urejena podoba javnega prostora in lepota arhitekture sta pomembni javni vrednoti. V mestnih predelih in četrtih se ohranjata njihov značaj in prepoznavnost. Staro mestno jedro se postopoma prenavlja, tako da se v ožje mestno središče pritegnejo mladi in aktivni prebivalci, ki bodo ustavili staranje in praznjenje. Mestne vpadnice se postopoma preoblikujejo v avenije in opremljajo z usklajeno oblikovano ulično opremo. Mestni parki in javno zelenje se prenavljajo po sodobnih načelih krajinskega oblikovanja. Celovito preurejeno nabrežje Ljubljanice z novimi mostovi, brvmi in splavi bistveno razširja javni prostor mesta in ga približuje vodnemu elementu (vir: Janez Koželj: Poudarki in vizije dolgoročnega razvoja Ljubljane do leta 2025, AB. Arhitektov bilten, letnik 39, številka 181–182/2009).

Ljubljana je sonaravno mesto

Mesto ohranja zvezdasto obliko poselitve z vmesnimi zelenimi klini in prezračevalnimi preduhi. Strnjena zazidava zapolnjuje prostor znotraj avtocestnega obroča, razpršeno pozidavo na podeželju pa zaokrožata gručasta zazidava in mestoma zazidava z elementi ravninskih vrstnih vasi. Z načrtovanjem mešane rabe prostora mesto vpliva na zmanjšanje motornega prometa in obremenitve okolja v gosto zazidanih predelih. Mešana območja ustvarjajo pogoje za stalen tok dejavnosti in dogodkov po vsem mestu. Strnjene stanovanjske četrti in soseske raznovrstnih tipologij se gradijo po načelih trajnostne gradnje in mešane rabe prostora. Nove oblike nizko-goste zazidave v zelenju obujajo zamisel vrtnega mesta na temelju okoljske etike. Vzpostavljen sistem enotne vozovnice in integriranega javnega prometa se povezuje s terminali parkiraj&se pelji. Mreža kolesarskih stez in poti se povečuje, prav tako površine za pešce v mestnem in lokalnih središčih. Z zaprtjem mestnega jedra za motorni promet in novim sistemom dostave blaga v mestu se postopno uresničuje projekt trajnostne mobilnosti (vir: Janez Koželj: Poudarki in vizije dolgoročnega razvoja Ljubljane do leta 2025, AB. Arhitektov bilten, letnik 39, številka 181–182/2009).

Ljubljana je vseslovenska metropola

Mesto, ki je odprto za naložbenike in strokovnjake z vsega sveta, postopno dobiva vse bolj svetovljanski značaj in sodobno podobo. Gradnja mesta se praviloma navezuje na mestne vpadnice, na katerih je javni promet najbolj zmogljiv. V Stožicah je ob novi mestni vpadnici zgrajen sodoben športni park za domače in mednarodne športne prireditve. Univerzitetno in raziskovalno naravo mesta bosta zaznamovala Center za promocijo znanosti ob Barjanski vpadnici in razširjeno Biološko središče z novim Prirodoslovnim muzejem. Mestne vpadnice bodo postopno urejene v sodobne avenije, ki namenjajo več prostora trajnostnim oblikam prometa – pešcem in kolesarjem ter javnemu prometu. Ob avenijah se spodbujajo različne oblike vzidav mešane rabe prostora. Z novo zazidavo se postopno reaktivirajo degradirana območja opuščene industrije in neizkoriščena zemljišča železnice. Območje nekdanje Tobačne tovarne bo spremenjeno v živahno in pestro mesto v malem, izgradnja džamije in razširitev železniškega muzeja v prometni muzej Slovenije bosta sprožili preobrazbo Bežigrada. Spodbuja se razvoj sejemske dejavnosti v poslovnem središču mesta. Z ureditvami na območju Kliničnega centra bo mesto nudilo vrhunske zdravstvene storitve za državo in sosednje regije. Nadaljnja poselitev bo vezana na železnico, ki bo postajala vse pomembnejša kot prednostna oblika javnega prometa v ljubljanski metropolitanski regiji. Novo načrtovani potniški center Ljubljana bo s prepletom in zgostitvijo različnih dejavnosti in tokov ustvaril težišče velikomestnega življenja, Masarykova cesta bo postala avenija z nizom državnih in mestnih ustanov. Nov logistični prometni terminal, poslovne cone in raziskovalni inštituti se bodo povezali za potrebe nove evropske makroregije med Jadranom in Alpami, Srednjo Evropo in Balkanom. Z delovanjem prometnega terminala se bodo izboljšali tokovi blaga in zmanjšale obremenitve okolja zaradi tovornega prometa (vir: Janez Koželj: Poudarki in vizije dolgoročnega razvoja Ljubljane do leta 2025, AB. Arhitektov bilten, letnik 39, številka 181–182/2009).

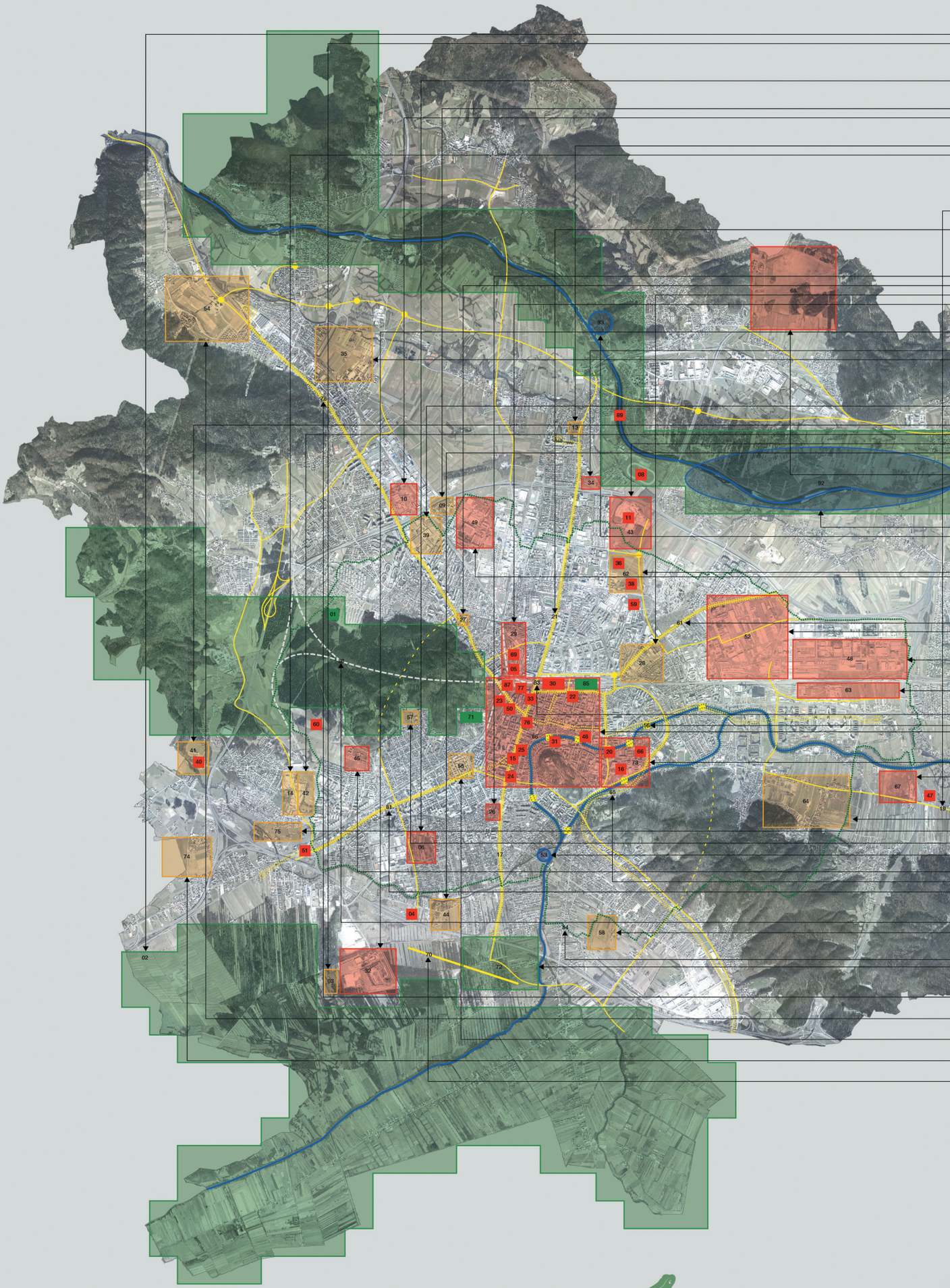

LJUBLJANA 2025

predlog vizije dolgoročnega prostorskega

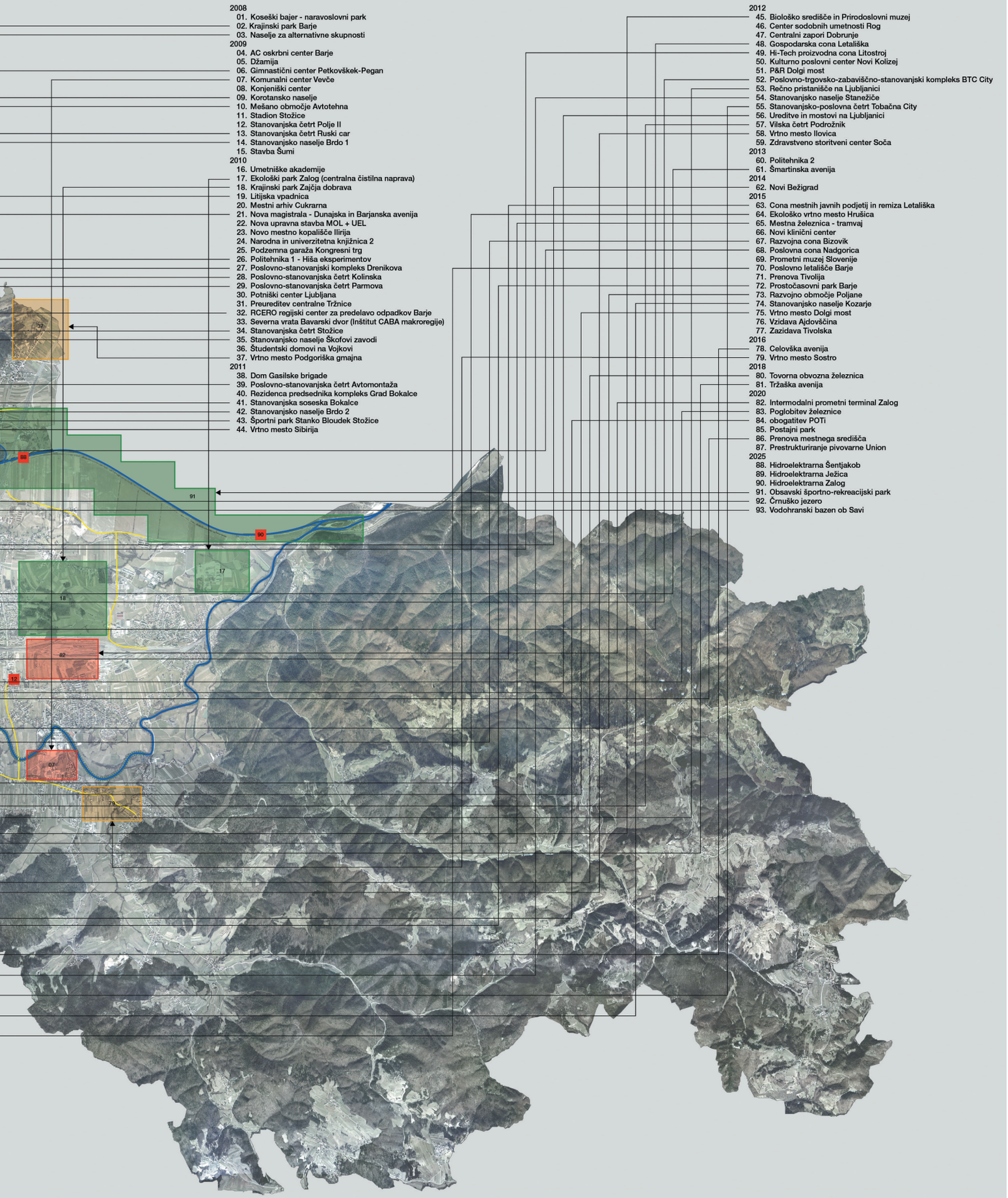

Vizija Ljubljana 2025 (vir: Vizija Ljubljana 2025; Mestna občina Ljubljana, 2007)

razvoja Mestne občine Ljubljana do leta 2025

Podžupan profesor Koželj o Viziji Ljubljana 2025

»Kako bo Ljubljana videti leta 2025? Kam se bo širila, kje bomo našli prostor za gradnjo? Kakšno vlogo bo imela v Evropi, državi in regiji? Kakšne spremembe bo doživela?

Na osnovi splošnih vrednot, ki naj bi jih zasledovalo mesto v svojem dolgoročnem razvoju, so se v Viziji Ljubljana 2025 izoblikovale vodilne teme in glavne usmeritve. Te usmeritve lahko mesto uresniči iz svojih absolutno konkurenčnih prednosti in na njih oblikuje svojo blagovno znamko. Vizija naj vzpodbudi k oblikovanju samopodobe mesta, ki kaže, kaj prebivalcem mesto pomeni in kakšna so njihova pričakovanja o njegovi prihodnosti.

Pozitivna podoba o mestu, ki izhaja predvsem iz njegove zgodovine, kulturnih tradicij in prostorskih posebnosti, ima zato velik vpliv na življenje v mestu in predstavlja tudi močan dejavnik za njegov gospodarski in socialni razvoj. Pomaga odkrivati nove priložnosti razvoja in je še posebej pomembna pri sprejemanju osnovnih strateških odločitev, ki mesto spreminjajo.

Prostorski in časovni horizonti vizije so postavljeni različno glede na predvideno izvedbo razvojnih projektov: nekatere projekte se da uresničiti takoj, medtem ko potrebujemo za izvedbo obsežnih ureditev okoljskih sistemov več časa.«

(Vir: Vizija Ljubljana 2025; Mestna občina Ljubljana, 2007)

Od leta 2010:
Občinski prostorski načrt – OPN MOL

Izhodišča in strokovne podlage

OPN MOL je izdelan na podlagi takrat veljavnih prostorskih aktov, urbanistične dokumentacije, obsežnih strokovnih podlag, Prostorske zasnove 2002 in Vizije Ljubljana 2025 iz leta 2007 ter potreb MOL v javnem interesu in zasebnih pobud javnosti.

Osnova za pripravo OPN MOL so bili Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 in na podlagi njegovih planskih izhodišč sprejeti prostorski izvedbeni akti. Pri pripravi novega OPN MOL so bile upoštevane tudi razvojne pobude, novi predpisi, podatki o stanju v prostoru, nova strokovna dognanja o trajnostnem prostorskem razvoju ipd.

V OPN MOL so vključene razvojne potrebe v javnem interesu, zasebne pobude ter spoznanja urbanistične in drugih povezanih strok. Vsebine OPN MOL so črpane tudi iz tematskih strokovnih podlag, ki so obsegale področja od oblikovanja prostora in tipologije gradnje, načrtovanja gospodarske javne infrastrukture, zasnove stanovanjskih območij, družbenih dejavnosti, zelenega sistema do vsebin varstva okolja.

Stanje in potrebe v prostoru

Izdelava OPN MOL je temeljila na analizi stanja in načrtovalskih izhodišč po posameznih četrtnih skupnostih. Opravljena je bila analiza veljavne prostorske dokumentacije in stanja v prostoru na različnih področjih (poselitev, gospodarska javna infrastruktura, krajina, okolje) ter problematike v prostoru (območja neskladne rabe, degradirana območja, razpršena gradnja idr.). Analize so upoštevale tako razvojne potrebe v prostoru (predloge občine, četrtnih skupnosti, pravnih in fizičnih oseb) kot tudi omejitve za razvoj (različne varovalne režime in druge omejitve v prostoru).

Pogledi na Ljubljano: eseji, 2000

Pogledi na Ljubljano: ideje o razvoju, 2001

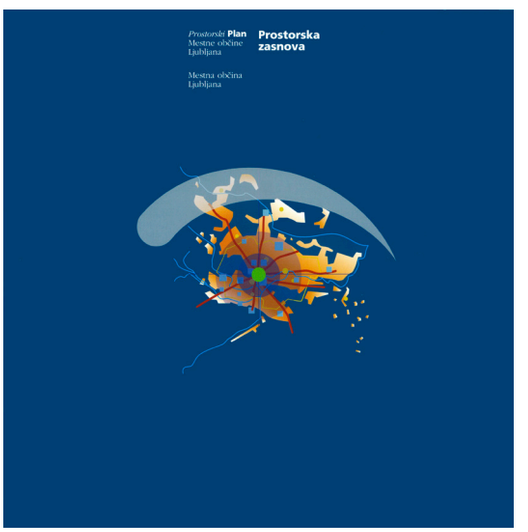

Prostorska zasnova, 2002

Strokovne podlage kot osnova za prostorsko načrtovanje

Odločitve o razvoju v prostoru temeljijo na usklajevanju gospodarskih, okoljskih in družbenih vidikov. Osnovni namen prostorskih strokovnih podlag kot osnove za oblikovanje rešitev je raziskati problematiko in pripraviti osnovo za soočanje in usklajevanje interesov v prostoru ter za argumentirano sprejemanje odločitev. Tako so lahko posamezne investicijske (razvojne) pobude obravnavane po enotnih merilih.

Mestna občina Ljubljana je v procesu priprave OPN MOL zagotovila izdelavo ali dopolnitev številnih strokovnih podlag. Nastajale so sočasno s pripravo OPN MOL, saj so se med pripravo odpirala nova vprašanja in dileme. Vodilo MOL je, da se strokovne podlage dopolnjujejo glede na nove potrebe in strokovna spoznanja. Tako pripomorejo k posodabljanju vsebin tudi pri spremembah OPN MOL. V strokovnih razpravah ob pripravi OPN MOL so se izkristalizirale pomembne smernice za načrtovanje.

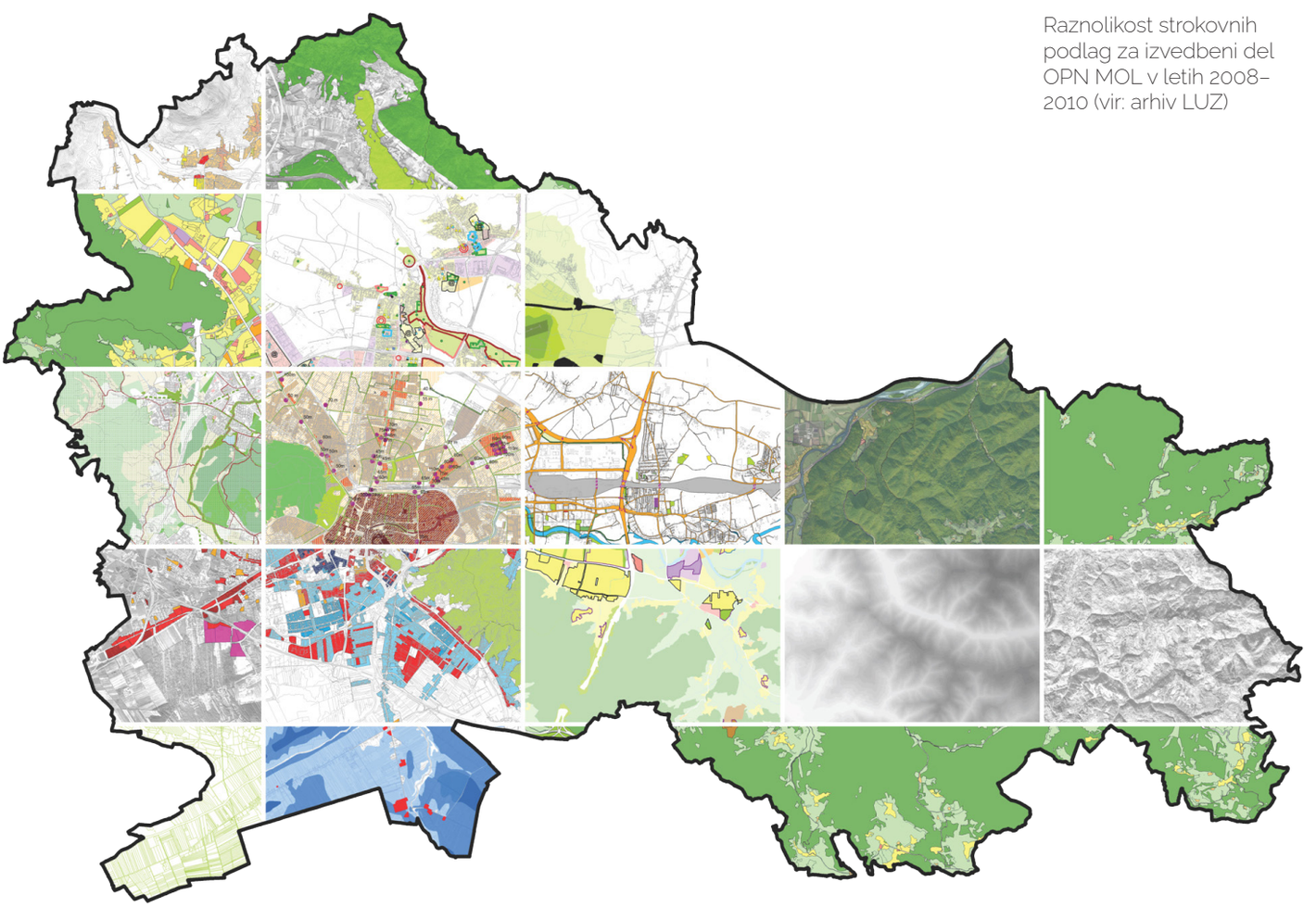

Raznolikost strokovnih podlag za izvedbeni del OPN MOL v letih 2008–2010 (vir: arhiv LUZ)

Pomen, vsebina in struktura OPN MOL

OPN MOL je temeljni prostorski akt občine. Po Generalnem planu urbanističnega razvoja Ljubljane iz leta 1966 in Dolgoročnem planu občin in mesta Ljubljane iz leta 1986 je tretja generacija prostorskih aktov MOL po drugi svetovni vojni.

Po Zakonu o prostorskem načrtovanju – ZPNačrt (2007) je OPN prostorski akt, s katerim se, ob upoštevanju usmeritev iz državnih prostorskih aktov, stanja prostora, razvojnih potreb občine in varstvenih zahtev, določijo cilji in izhodišča prostorskega razvoja občine, načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določijo namenska raba prostora in prostorsko izvedbeni pogoji za umestitev načrtovanih posegov v prostor.

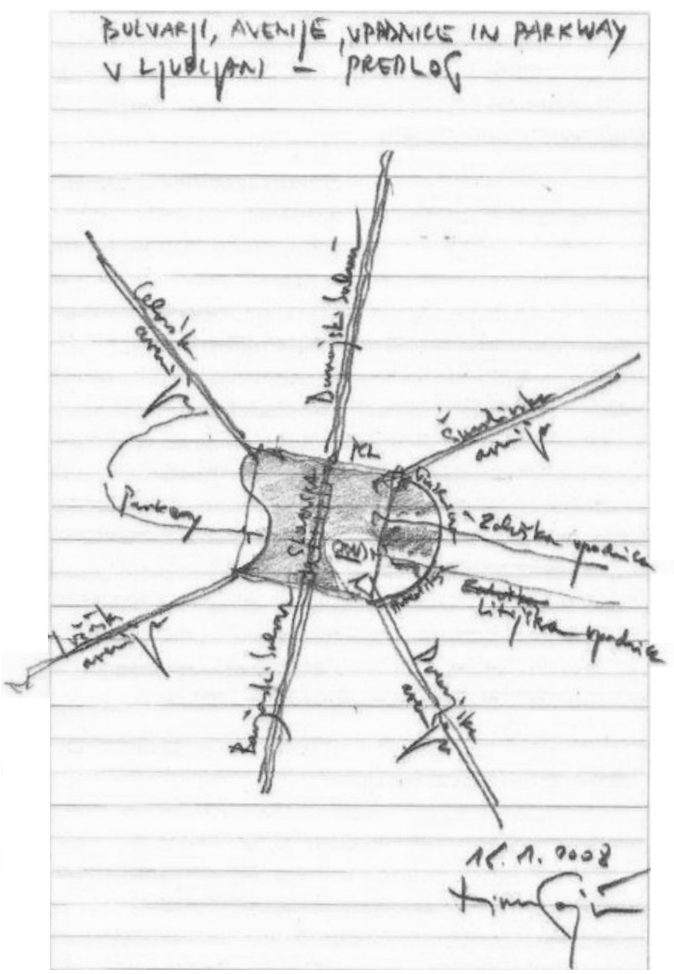

Bulvarji, avenije, vpadnice in parkway v Ljubljani – predlog zasnove ob pripravi OPN MOL, 2008 (risba: mag. M. Gajšek, vodja Oddelka za urejanje prostora MOL)

Strateški in izvedbeni del OPN MOL

OPN MOL sestavljata strateški del (OPN MOL SD) in izvedbeni del (OPN MOL ID).

Strateški del OPN MOL določa izhodišča, cilje in zasnovo prostorskega razvoja občine ter podaja usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč, za razvoj poselitve, za celovito prenovo ter za razvoj v krajini. Je osnova za določitev namenske rabe zemljišč in prostorskih izvedbenih pogojev ter za zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena. Usmerja razvoj naselij in druge poselitve. Prostorski razvoj in usmeritve za umeščanje dejavnosti v prostor določa tako, da ob upoštevanju varstvenih zahtev zagotavlja vzdržen prostorski razvoj dejavnosti v celotnem prostoru MOL. Vsebuje tekstualni in grafični del.

Usmeritve iz strateškega dela se odražajo v izvedbenem delu OPN MOL, ki določa območja namenske rabe prostora ter splošne in podrobnejše prostorske izvedbene pogoje. Določa pogoje za pripravo projektov za pridobivanje gradbenih dovoljenj v vseh območjih, v katerih ni določena priprava občinskih podrobnih prostorskih načrtov.

Izvedbeni del OPN MOL določa tudi območja, za katera je treba izdelati občinske podrobne prostorske načrte (OPPN), in podaja usmeritve za njihovo pripravo. OPPN se pripravijo za nepozidana območja, območja celovite prenove in za zahtevnejše infrastrukturne objekte. Vsebuje tekstualni in grafični del s prilogami. Tekstualni del vsebuje splošne in podrobne prostorske izvedbene pogoje, grafični del pa pregledne in tematske karte.

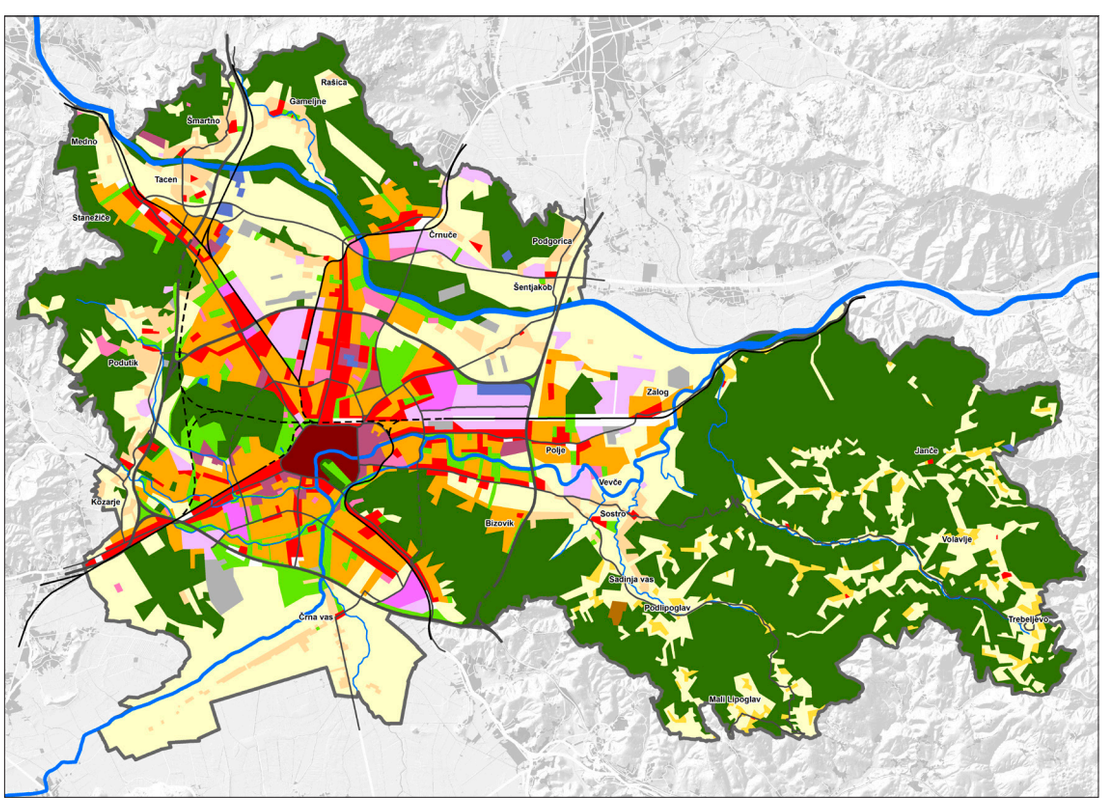

Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč (vir: OPN MOL SD, 2018)

Izvedbeni del OPN MOL – namenske rabe prostora in enote urejanja prostora

OPN MOL temelji na prepoznavnih funkcijsko-gravitacijskih območjih in ohranjanju ali razvoju njihovih središč. Razčlenjen je na posamezne funkcionalne enote, te pa so podrobneje razdeljene na enote urejanja prostora (EUP). Vsak EUP je območje z enotno namensko rabo, enotnim tipom zazidave objektov ter enakimi prostorskimi izvedbenimi pogoji. Funkcionalne enote, po katerih so poimenovani EUP, večinoma sledijo območjem četrtnih skupnosti.

TA	oznaka funkcionalne enote	Tabor
76	zaporedna številka EUP	
CU	namenska raba prostora	osrednja območja centralnih dejavnosti
V	tipologija zazidave, ki je določena za EUP	visoka prostostoječa stavba
2	obveznost priključevanja na okoljsko in energetsko infrastrukturo	obvezna priključitev na javni vodovodni sistem, komunalnih odpadnih vod na javni kanalizacijski sistem, na sistem električne energije ter na javni sistem daljinskega ogrevanja, če to ni mogoče, pa na javni sistem zemeljskega plina, razen v primeru uporabe drugih energentov za ogrevanje, ki so skladni s predpisom o prioritetni uporabi energentov za ogrevanje na območju Mestne občine Ljubljana

Primer splošnih prostorskih izvedbenih pogojev za EUP TA-76 (vir: OPN MOL ID, 2018)

Funkcionalne enote so podrobneje razdeljene na enote urejanje prostora, s katerimi je pokrito celotno območje občine. EUP so območja z enotno namensko rabo in tipom objektov in enakimi prostorskimi izvedbenimi pogoji.

Infografika 1: Osnovna namenska raba v OPN MOL ID

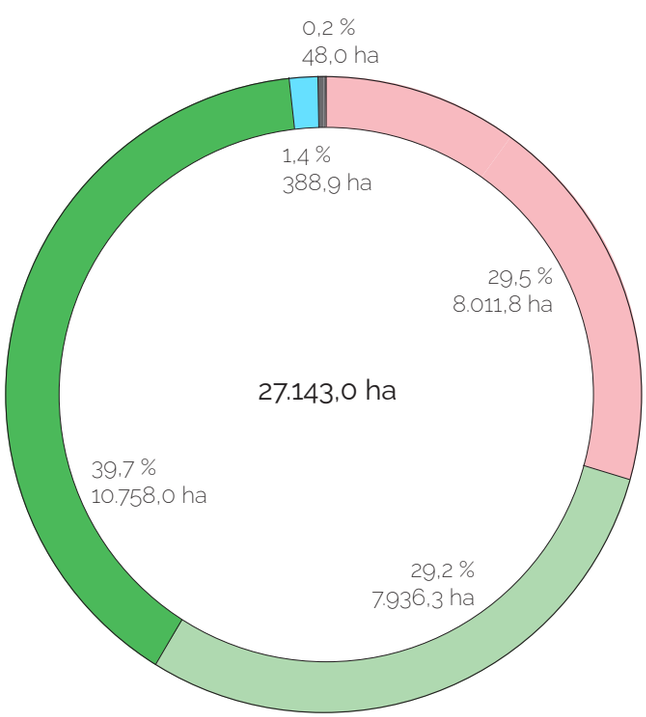

	delež od vseh zemljišč V MOL
stavbna zemljišča	29,5 %
kmetijska zemljišča	29,2 %
gozdna zemljišča	39,7 %
vodna zemljišča	1,4 %
druga zemljišča	0,2 %

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Infografika 2: Podrobnejša namenska raba stavbnih zemljišč v OPN MOL ID

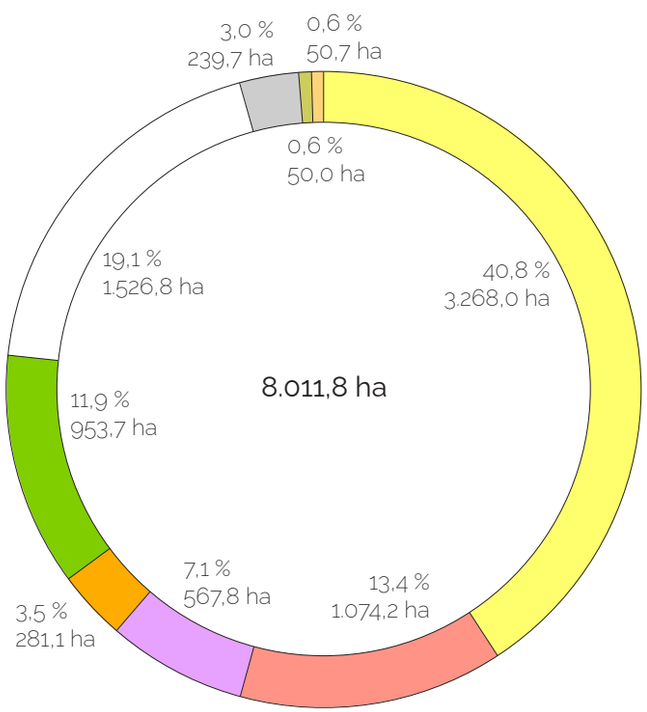

	delež od vseh zemljišč v MOL	delež od vseh stavbnih zemljišč
stanovanja	12,0 %	40,8 %
centralne dejavnosti	4,0 %	13,4 %
proizvodne dejavnosti	2,1 %	7,1 %
posebna območja (turistične, športne in prostočasne dejavnosti)	1,0 %	3,5 %
zelene površine	3,5 %	11,9 %
prometne površine	5,6 %	19,1 %
komunalna, energetska in okoljska infrastruktura	0,9 %	3,0 %
območja za potrebe obrambe	0,2 %	0,6 %
razpršena poselitev	0,2 %	0,6 %

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Preglednica 3: Vsebina OPN MOL SD

tekstualni del	odlok	• izhodišča in cilji prostorskega razvoja MOL • zasnova prostorskega razvoja MOL • usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo • zasnova in usmeritve za razvoj v krajini	• usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in organizacijo dejavnosti v prostoru • zasnova gospodarske javne infrastrukture • usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev
grafični del	publikacijske karte v merilu 1:50.000	• zasnova prostorskega razvoja • osnovna namenska raba in glavno infrastrukturno omrežje • usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč • usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo • usmeritve za urbanistično, krajinsko in arhitekturno načrtovanje in oblikovanje • usmeritve za razvoj v krajini • zasnova zelenih površin • cestno omrežje	• železniško omrežje • javni potniški promet • kolesarski promet • oskrba s toploto, plinom in naftnimi derivati • elektroenergetski sistem • vodovodni sistem • odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode • območja in objekti za potrebe obrambe • varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, območja zaščite in reševanja

Preglednica 4: Vsebina OPN MOL ID

tekstualni del	odlok: splošni prostorski izvedbeni pogoji za gradnjo objektov in rabo prostora	• vrste objektov glede na namen • dopustne gradnje • tipologija in oblikovanje objektov • velikost in zmogljivost objektov • lega objektov • parcelacija stavbnih zemljišč • nezahtevni in enostavni objekti • zelene površine • parkirne površine • prometna infrastruktura	• okoljska, energetska in komunikacijska infrastruktura • družbena infrastruktura • javne površine • razpršena gradnja • objekti za oglaševanje • ohranjanje narave, varstvo kulturne dediščine, okolja in naravnih dobrin ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
	priloge odloka: podrobni prostorski izvedbeni pogoji prostora za gradnjo objektov in rabo prostora ter usmeritve za načrtovanje	• priloga 1: PPIP za posamezne enote urejanja prostora • priloga 2: Usmeritve za izdelavo posameznih OPPN	• priloga 3: PPIP za postavitev objektov za oglaševanje • priloga 4: PPIP za enostavne in nezahtevne objekte
grafični del	pregledne karte v merilu 1:65.000	• pregledna karta MOL z razdelitvijo na liste	• pregledna karta MOL s prikazom osnovne namenske rabe in ključnih omrežij gospodarske javne infrastrukture
	tematske karte v merilih 1:5.000 in 1:25.000	• prikaz območij enot urejanja prostora, podrobnejše namenske rabe in prostorskih izvedbenih pogojev • prikaz območij enot urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev – regulacijski elementi, javne površine in oglaševanje • prikaz območij enot urejanja prostora in gospodarske javne infrastrukture • sistemi za oskrbo s pitno vodo • sistemi za odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode • sistem zemeljskega plina in naftnih derivatov	• sistem za proizvodnjo in distribucijo toplote za daljinsko ogrevanje in hlajenje • sistem električne energije • ravnanje z odpadki • cestno omrežje in območja parkirnih režimov • železniško omrežje • mestni javni, vodni in zračni promet • kolesarsko omrežje • načini urejanja • omrežje družbene infrastrukture • območja za potrebe obrambe ter območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami • območja varstva pred hrupom

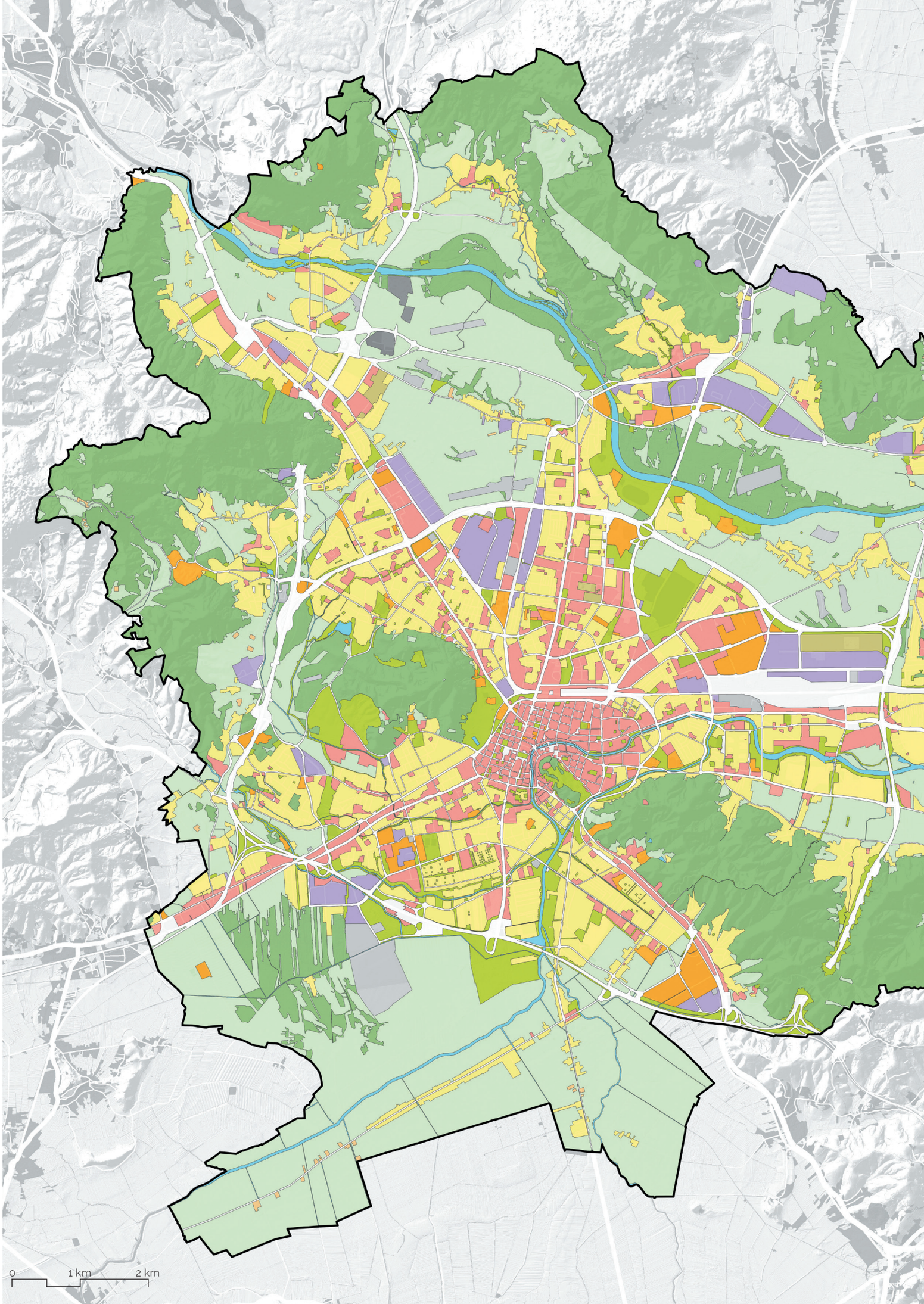
0
1 km
2 km

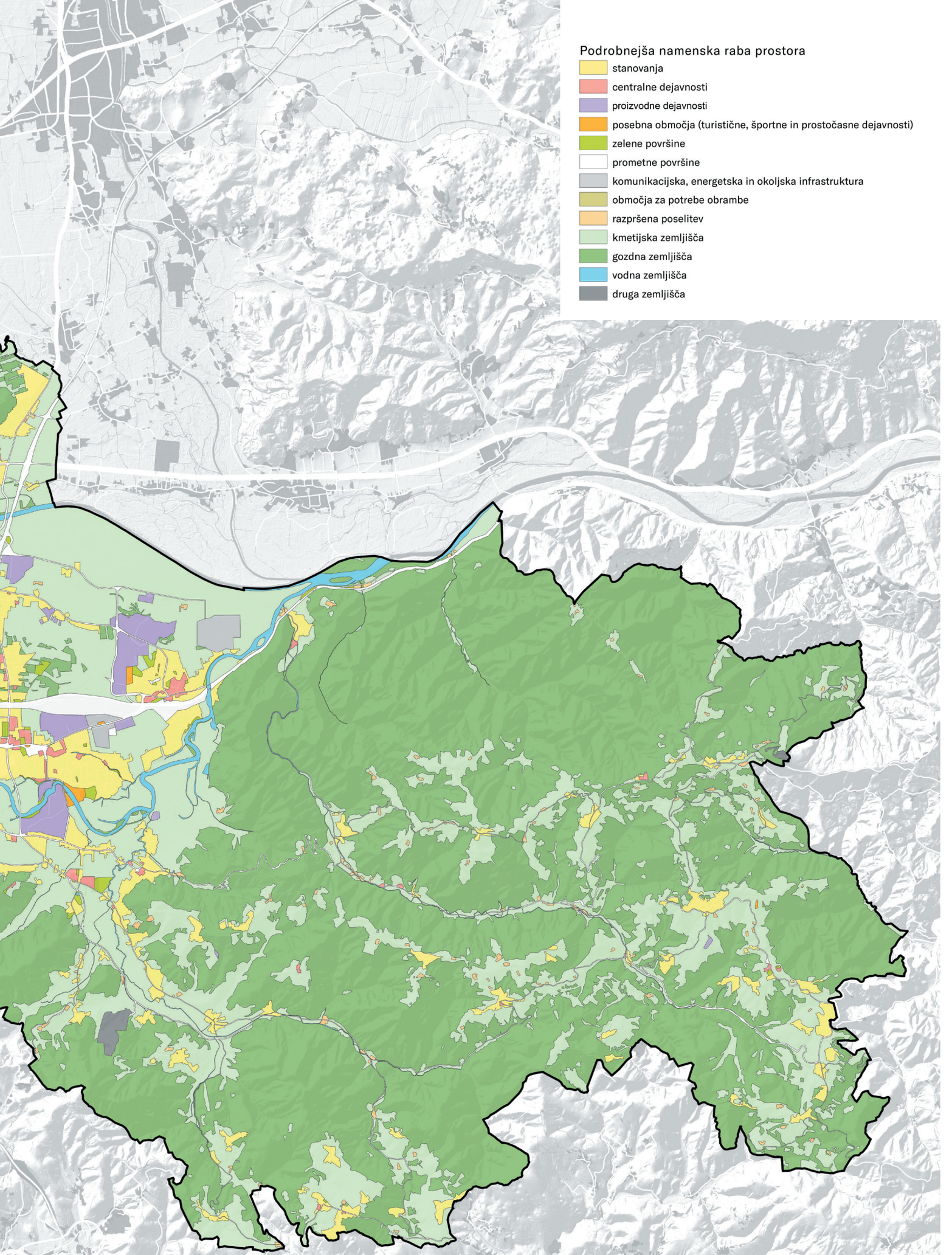

Podrobnejša namenska raba prostora OPN MOL ID

Vir podatkov: Karta 3.1. OPN MOL ID, 2018

Proces priprave OPN MOL 2006–2010

Mestna občina Ljubljana je nov prostorski načrt skupaj s prostorskimi načrtovalci pripravljala od leta 2006 in strokovno delo zaključila s sprejemom in uveljavitvijo strateškega in izvedbenega dela OPN v letu 2010.

Postopek priprave se je leta 2006 začel po Zakonu o urejanju prostora, ZUreP-1 (2003). Med pripravo so bili spremenjeni temeljna prostorska zakonodaja in podzakonski predpisi. Sprejeti Zakon o prostorskem načrtovanju, ZPNačrt (2007), je povzročil spremembe v nadaljevanju priprave novega prostorskega načrta in njegovo preimenovanje v OPN MOL.

MOL je v letu 2008 pridobil neodvisno strokovno oceno novih aktov v pripravi. Jan Vogelij, nizozemski prostorski načrtovalec, bivši in častni predsednik Evropskega sveta urbanistov (The European Council of Spatial Planners; ECTP–CEU), je v tej svoji oceni poudaril, da strateški in izvedbeni del OPN MOL vsebujeta korektne strateške predloge, sledita aktualnim ciljem EU in ECTP–CEU v zvezi z načrtovanjem mest in težita k celovitosti dokumentov.

OPN MOL izhaja iz Vizije Ljubljana 2025. Pri njegovi pripravi so bile upoštevane mednarodne usmeritve o trajnostnem razvoju (npr. Habitat II, 1996, Nova atenska listina, 2003) in strateški dokumenti MOL: strategije razvoja kulture, športa, vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva, podeželja, prometna politika MOL ipd. In obratno, tudi OPN MOL je bil in je še podlaga za nove regionalne in državne strategije in dokumente.

Postopek priprave OPN MOL je sledil zakonskim določilom, pri njegovi pripravi pa je bila zagotovljena interdisciplinarna obravnava. Posebna pozornost je bila namenjena analizam, strokovnim preveritvam in podlagam ter vključevanju različnih zainteresiranih javnosti (skupin in posameznikov).

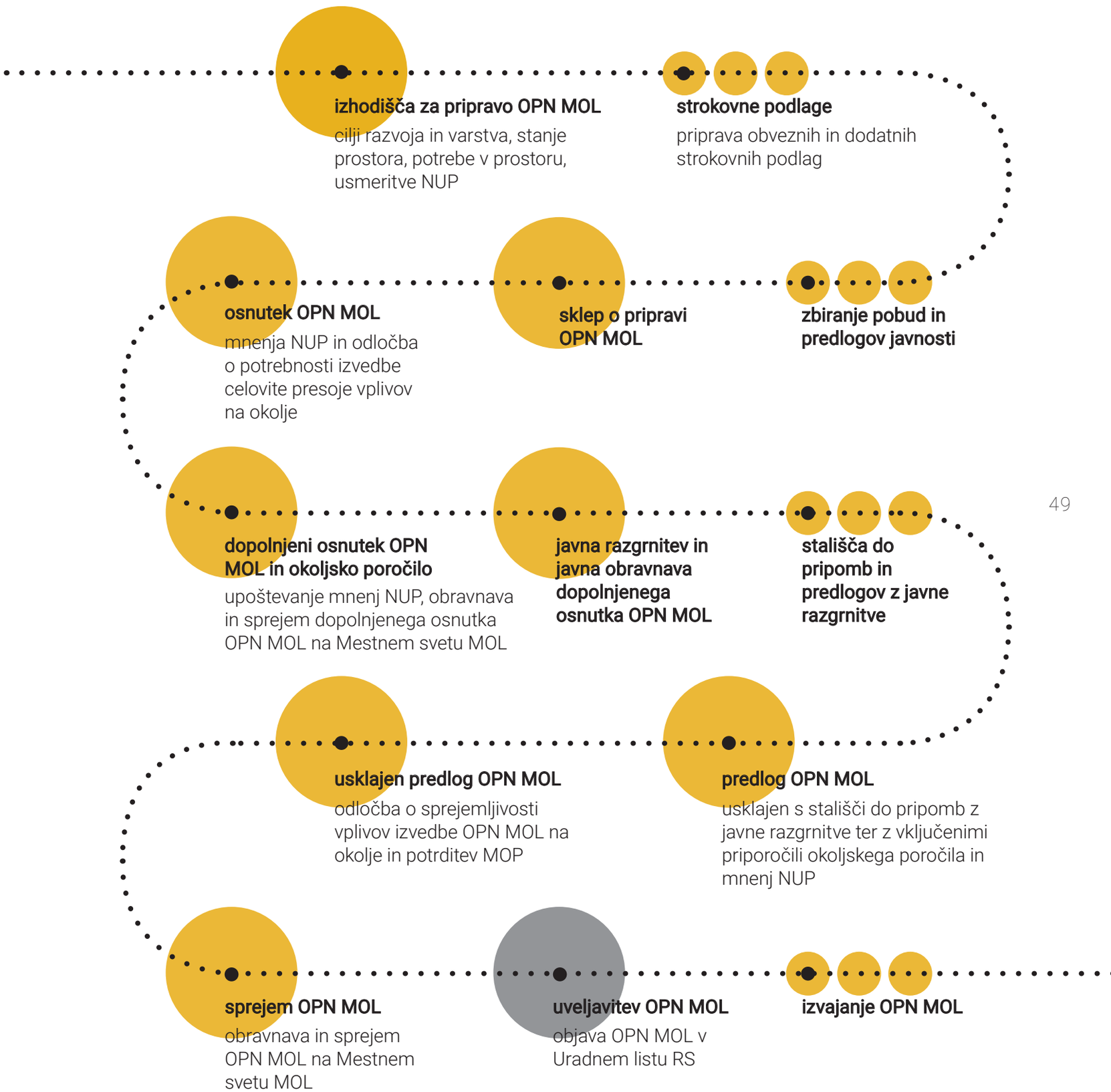

Infografika 3: Postopek priprave OPN MOL ID

Upoštevanje okoljskih izhodišč

Celovita presoja vplivov na okolje (CPVO) je pomemben sestavni del priprave OPN. Kot integralni del prostorskega načrtovanja razvoju ob bok postavlja varovalni vidik planiranja. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja. S tem se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive.

V postopku priprave OPN MOL je pristojno ministrstvo z odločbo ugotovilo, da je treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje. V tem postopku je bilo izdelanih več okoljskih poročil (OP) za oceno vplivov izvedbe plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine.

Posegi, načrtovani v OPN MOL, so bili v okoljskih poročilih presojani na podlagi javno dostopnih podatkov, obstoječe dokumentacije in terenskih ogledov ter pregleda stanja okolja. Opredeljeni so bili ključne značilnosti prostora, obstoječi problemi oziroma obremenitve ter verjeten razvoj stanja okolja, če se plan izvede.

Izvedeno je bilo vsebinjenje (scoping), kjer je bilo glede na predvidene spremembe in dopolnitve plana ter stanje okolja opredeljeno, katere od segmentov okolja je glede na potencialne vplive OPN MOL treba vrednotiti. Določeni so bili cilji, kazalniki in merila vrednotenja ter vrednotenje vplivov po posameznih ciljih, opredeljeni so bili omilitveni ukrepi in monitoring.

V OPN MOL so bila upoštevana priporočila okoljskega poročila, tako da so bili splošni in podrobni prostorski izvedbeni pogoji dopolnjeni z omilitvenimi ukrepi.

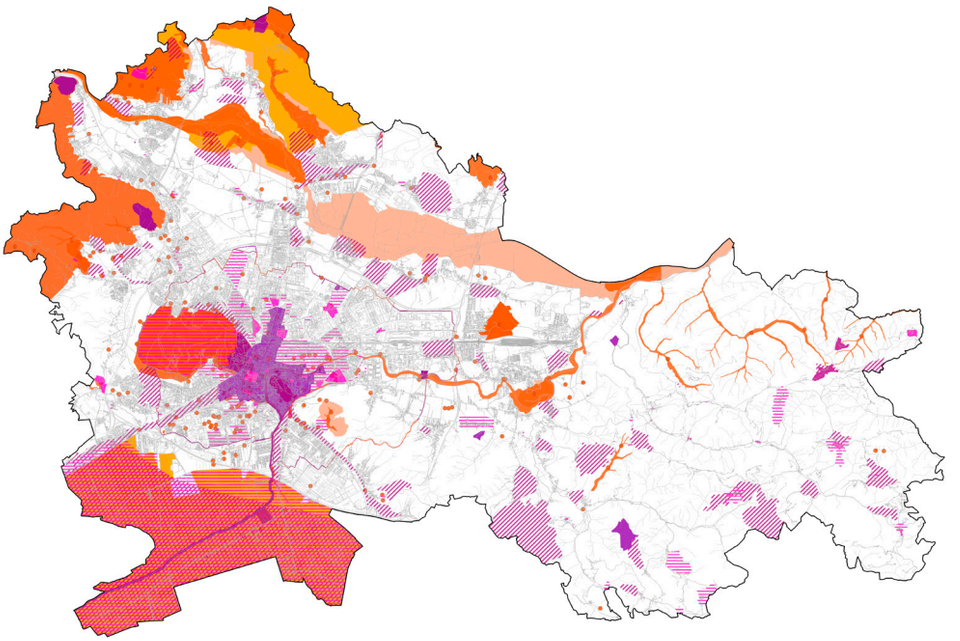

Ključne omejitve v prostoru
(vir: arhiv LUZ)

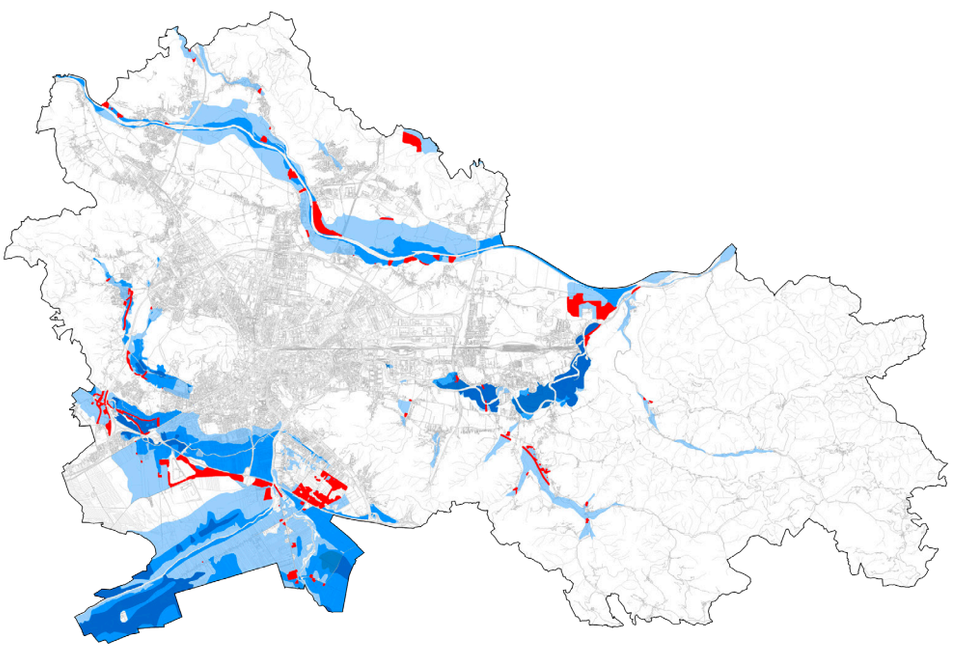

Območja ohranjanja narave in
varstva kulturne dediščine

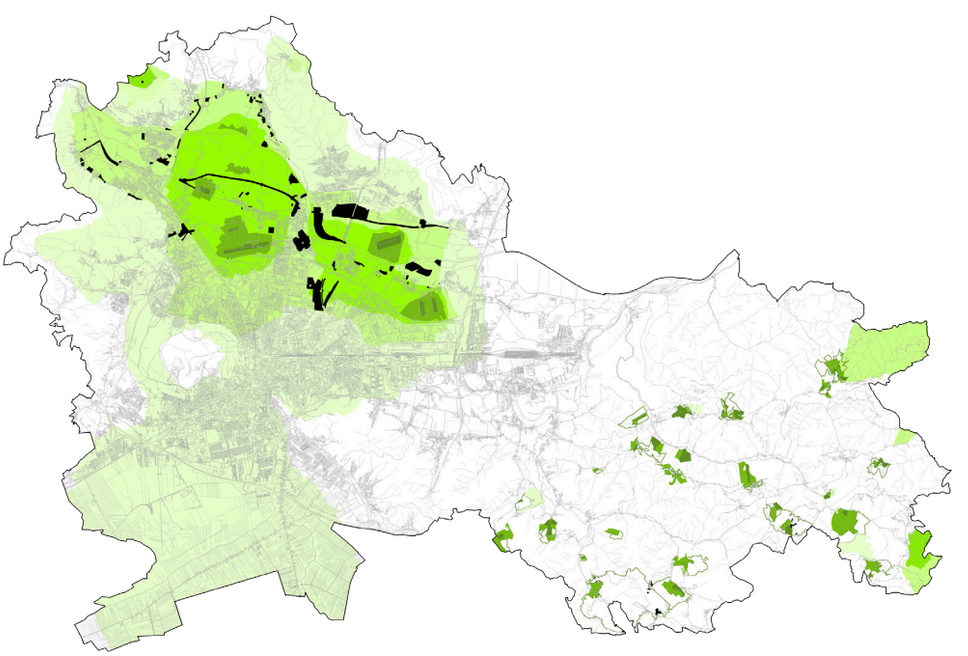

Poplavno ogrožena območja

Vodovarstvena območja

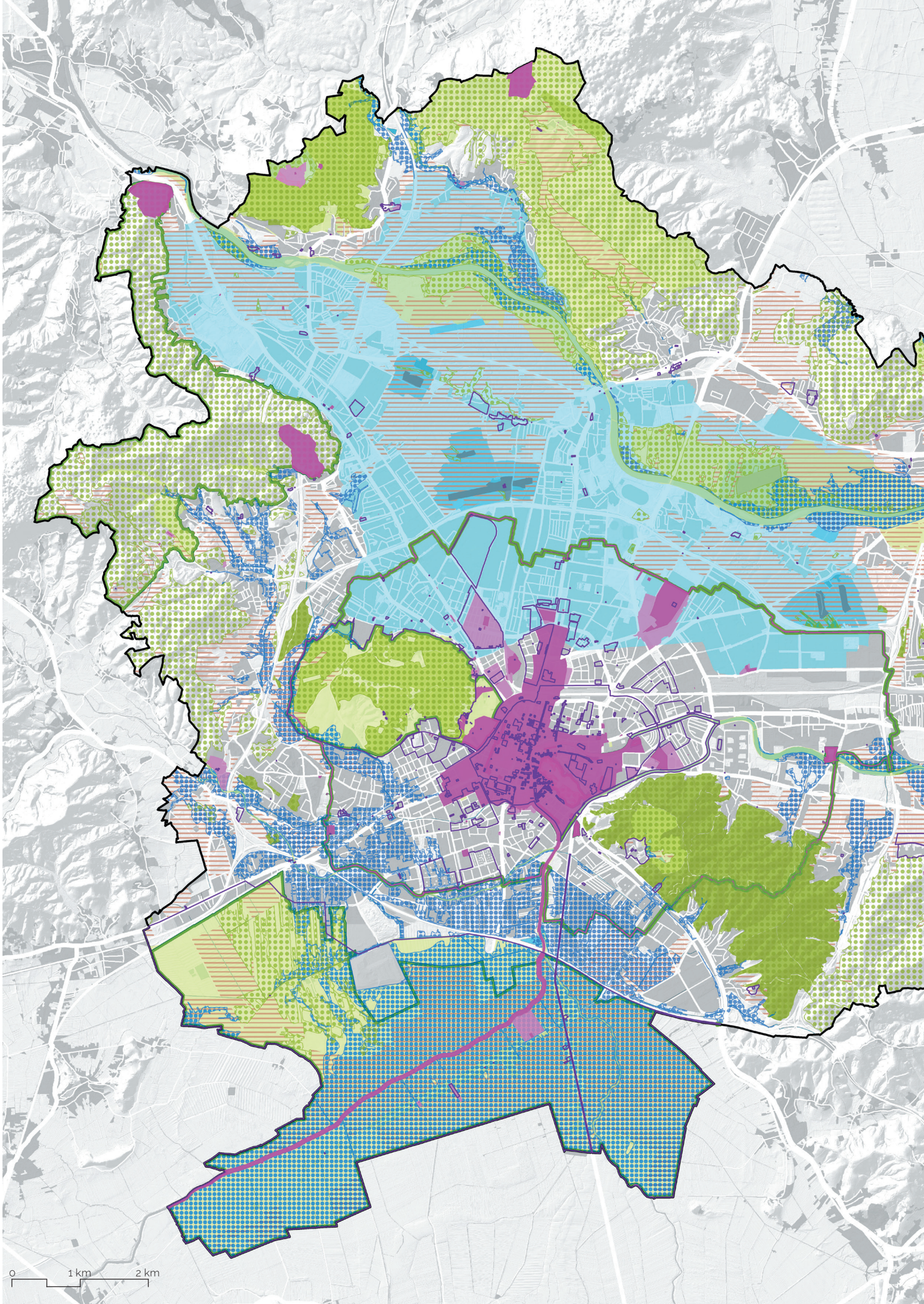
0
1 km
2 km

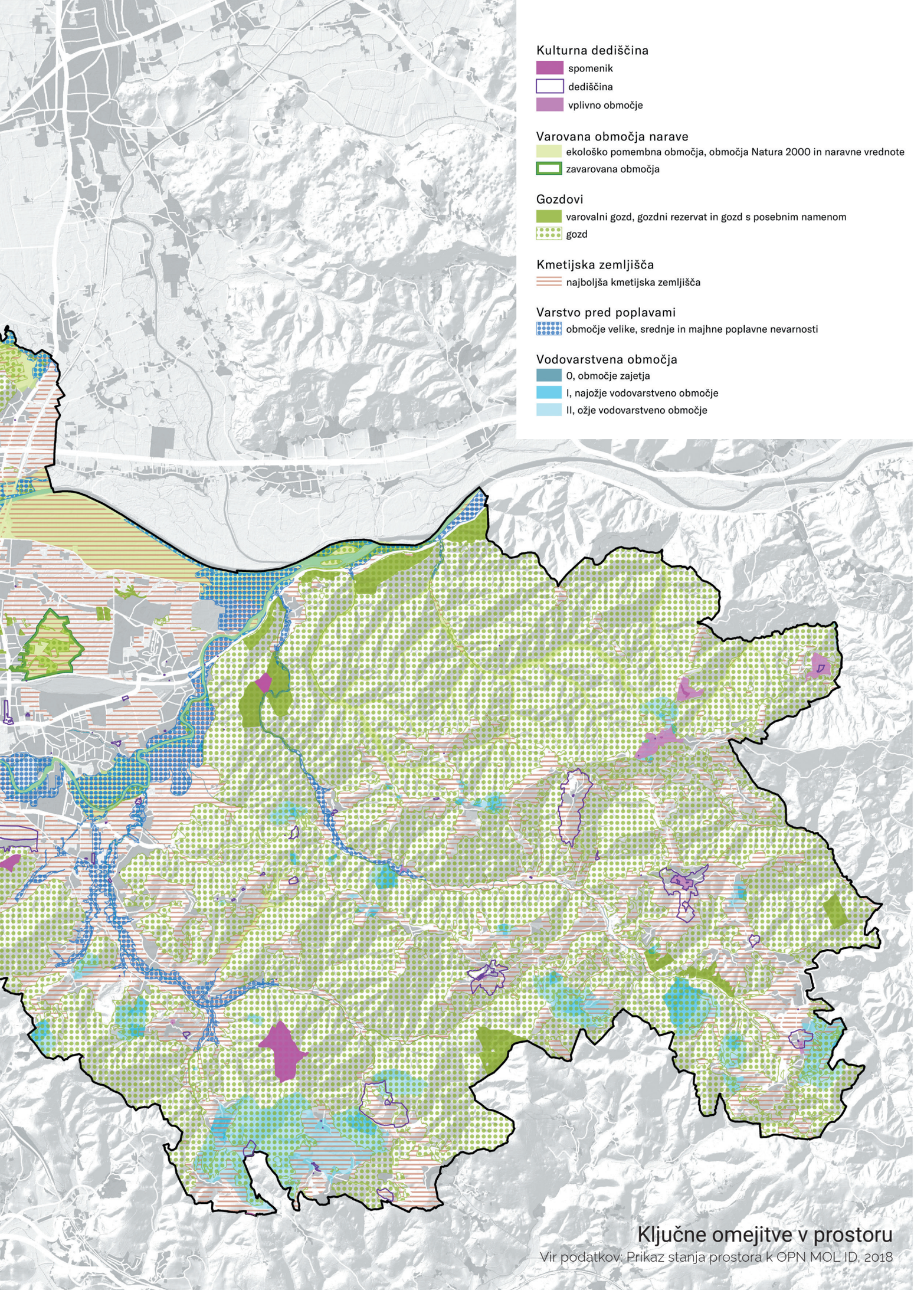

Ključne omejitve v prostoru

Vir podatkov: Prikaz stanja prostora k OPN MOL ID, 2018

Od leta 2013:
Spremembe in dopolnitve OPN MOL

Izvedbeni del OPN MOL se posodablja na dve do tri leta. Vsebine se spreminjajo in dopolnjujejo na podlagi strokovnih podlag, analitičnih podatkov in razvojnih pobud na eni strani ter omejitev za razvoj in varovalnih režimov na drugi strani. Od uveljavitve OPN MOL v letu 2010 je bilo pripravljenih že več sprememb in dopolnitev.

V letu 2011 je bil sprejet popravek izvedbenega dela OPN MOL (Uradni list RS, št. 22/11). V letu 2013 so bile uveljavljene prve spremembe in dopolnitve izvedbenega dela (Uradni list RS, št. 9/13), v letu 2015 druge (Uradni list RS, št. 95/15). Tretje spremembe in dopolnitve izvedbenega dela ter prve spremembe strateškega dela so bile sprejete v letu 2018 (Uradni list RS, št. 42/18).

V letu 2019 je MOL začel s pripravo četrtih sprememb in dopolnitev izvedbenega dela OPN MOL, jeseni 2019 so bile z javnim pozivom pridobljene pobude zainteresirane javnosti, v letu 2021 je pripravljen dopolnjeni osnutek izvedbenega dela OPN MOL za obravnavo in sprejem na Mestnem svetu MOL ter za javno razgrnitev.

V postopkih sprememb in dopolnitev so upoštevani kriteriji za dopolnitev strateških ciljev in ukrepov prostorskega razvoja občine na podlagi novih strateških dokumentov in politik na lokalni, regionalni, državni, evropski in globalni ravni po letu 2010, kot so Evropska urbana agenda 2020, Agenda OZN za trajnostni razvoj (Agenda 2030), Nova urbana agenda (Habitat III, 2016) ter druge nove globalne politike in strategije urejanja prostora in varstva okolja.

Vključevanje javnosti v prostorsko načrtovanje

Javnost je ves čas aktivno vključena v pripravo OPN MOL ter njegovih sprememb in dopolnitev. Zbiranje pobud in pripomb javnosti: meščanov, strokovne javnosti, investitorjev je ustaljena praksa. Pobude so zelo raznovrstne, od kompleksnih, sistemskih, tematskih – vezanih na specifično vsebino do parcialnih, ki se nanašajo na posamezno zemljišče. Obravnava pobud je celovita in transparentna, saj poteka po enotnih kriterijih. Kriteriji in merila za presojo pobud z vidika prostorskega razvoja so predvsem skladnost s strateškimi cilji v smislu ohranitve osnovnega urbanističnega koncepta prostorskega razvoja MOL, skladnega urbanega razvoja, trajnostnega prostorskega razvoja, varčne in smotrne rabe prostora, varovanja naravnih in kulturnih kakovosti prostora ter ohranjanja zdravega in varnega okolja.

Na enak način kot pobude so obravnavane pripombe, ki jih javnost podaja v postopkih javnih razgrnitev akta. Tudi te so zelo raznovrstne, ne samo po vsebini, pač pa tudi z vidika kompleksnosti, od reševanja pripomb posameznih občanov za individualno gradnjo do reševanja pripomb civilnih iniciativ in strokovnih institucij, ki se nanašajo na kompleksnejše prostorske ureditve. Za vsako pripombo je pripravljeno strokovno stališče, po potrebi se opravijo ogledi stanja na terenu in usklajevanje stališč na sestankih.

OPN MOL je bil v postopkih priprave ter sprememb in dopolnitev večkrat predstavljen strokovnim in interesnim združenjem ter splošni javnosti. Poleg predpisanih javnih razgrnitev je bil v času priprave predstavljen v vseh sedemnajstih četrtnih skupnostih. Organizirani so bili strokovni posveti ter javne obravnave na Gospodarskem razstavišču (v letih 2008, 2009–2010, 2012, 2015 in 2017), na katerih so bile z namenom približati njegove vsebine najširši javnosti podrobneje predstavljene tematike, pomembne za posamezna območja mesta. Javne razgrnitve so spremljale razstave na Jakopičevem razstavišču (2008), Gospodarskem razstavišču (2009–2010) in na Oddelku za urejanje prostora MOL (2015 in 2017).

Odprtje javne razgrnitve novih prostorskih aktov in razstave na Gospodarskem razstavišču, 2009–2010 (vir: arhiv MOL)

Terenski ogled na Grajskem griču s pobudniki in nosilci urejanja prostora, 2014 (foto: M. Brusnjak Hrastar)

Javna obravnava v okviru javne razgrnitve sprememb in dopolnitev OPN MOL ID na Gospodarskem razstavišču, 2015 (foto: M. Brusnjak Hrastar)

Javnostim in uporabnikom prijazne tehnične rešitve

Nove inovativne tehnične rešitve, ki jih omogočajo elektronska priprava, uporaba in prikaz prostorskih dokumentov, so bile prvič uporabljene pri pripravi OPN MOL leta 2010. Proces interdisciplinarnega dela, kompleksnost vsebin in ogromen obseg podatkov so razlogi, da so bila razvita specialna orodja (interaktivne spletne aplikacije za načrtovalce, splošno javnost in Mestni svet MOL), ki omogočajo sočasno in transparentno delo, arhiviranje in ažuriranje podatkov. Poleg tega je bilo omogočeno elektronsko oddajanje pobud, pripomb in predlogov javnosti, kar je bistveno olajšalo vključevanje javnosti v postopke prostorskega načrtovanja.

Po sprejetju prostorskih aktov je mogoče pregledovati in uporabljati celoten izvedbeni del OPN MOL tudi z domačega računalnika. V ta namen je bil leta 2006 izdelan, leta 2010 pa prenovljen spletni portal URBINFO (https://urbinfo.ljubljana.si), ki se nenehno posodablja z novimi podatki o stanju prostora.

Javni informacijski sistem prostorskih podatkov Mestne občine Ljubljana UrbInfo (vir: https://urbinfo.ljubljana.si)

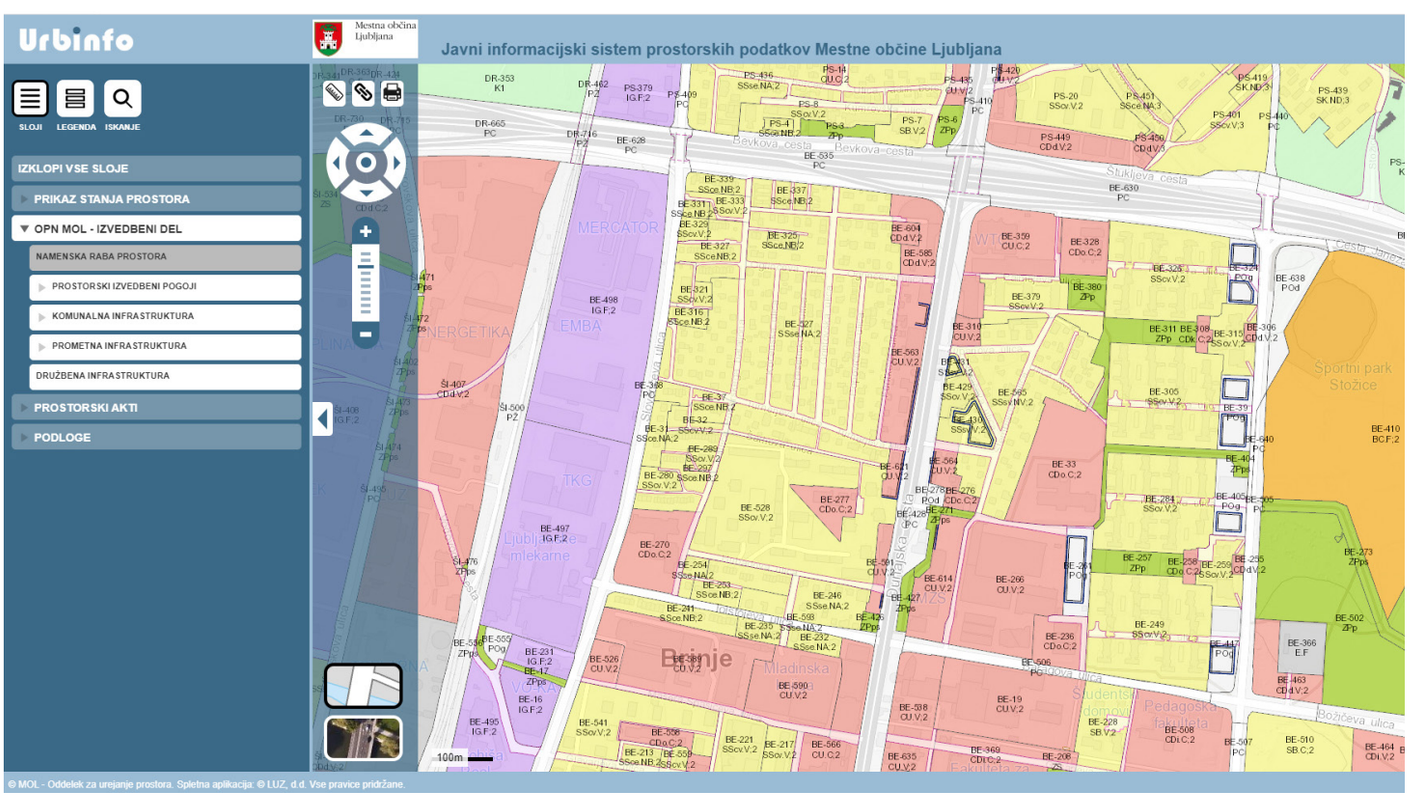

Infografika 4: Vpetost priprave OPN MOL ter njegovih sprememb in dopolnitev v kontekst zakonodaje, strategij in politik

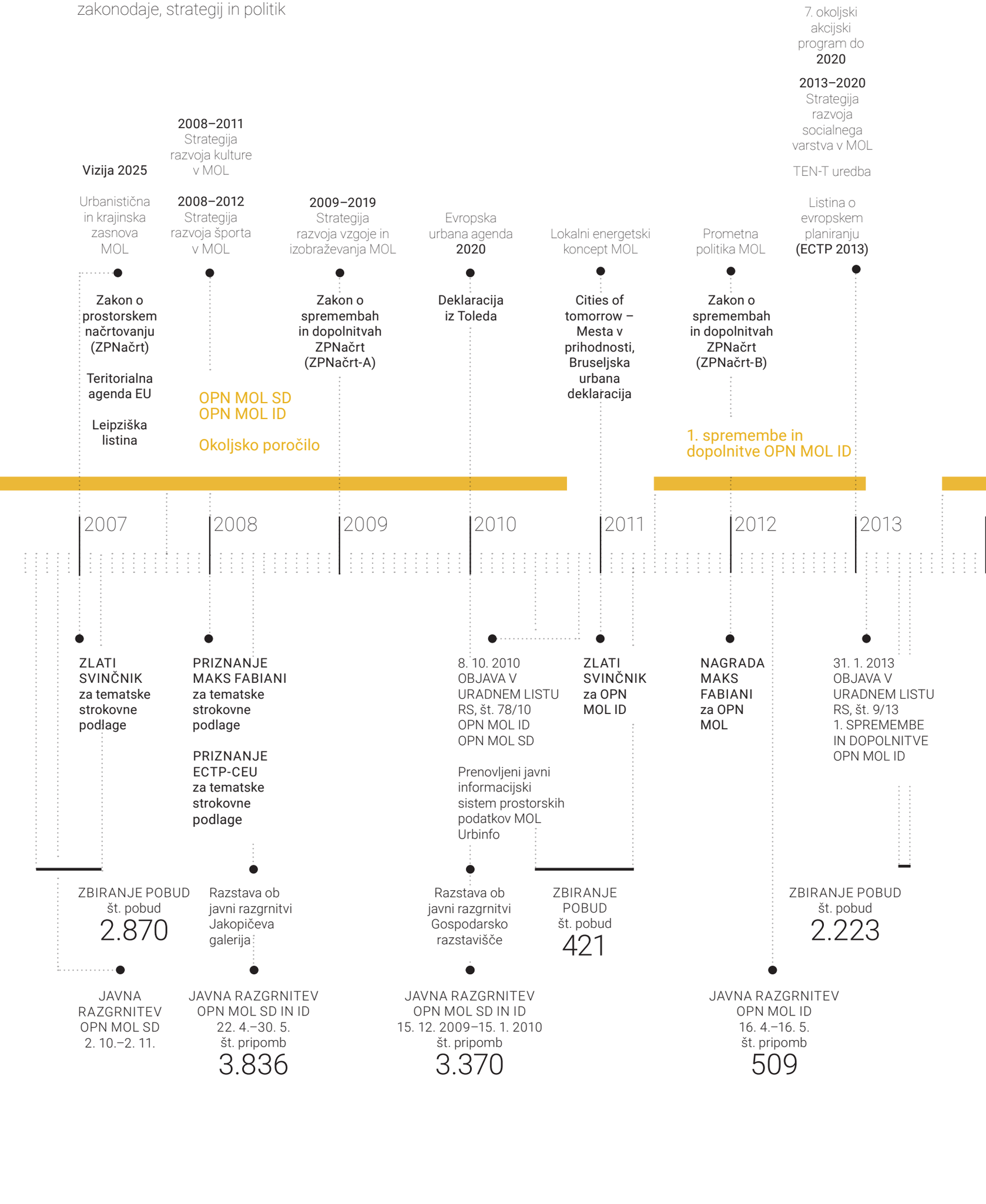

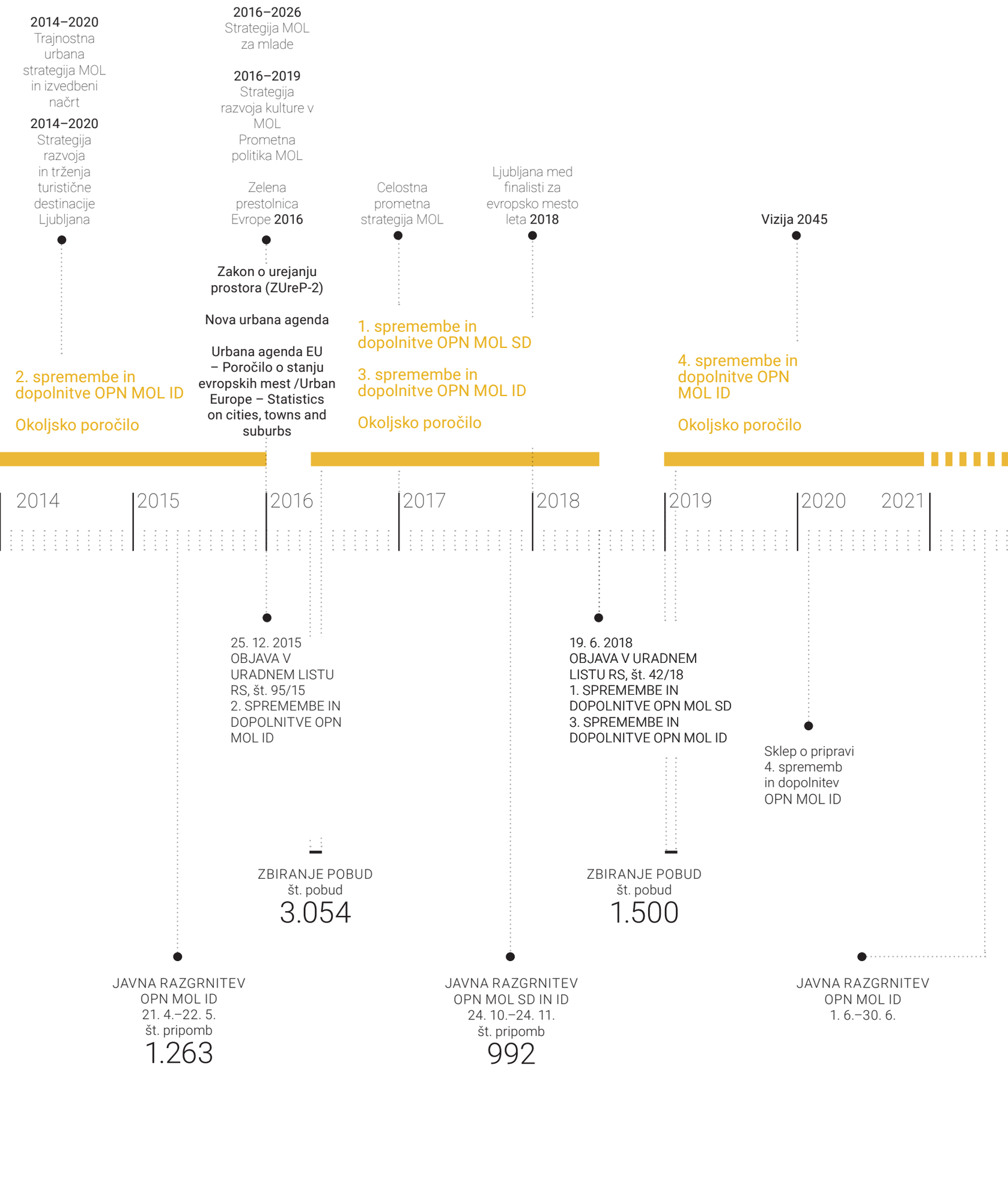
2014–2020
Trajnostna urbana strategija MOL in izvedbeni načrt
2014–2020
Strategija razvoja in trženja turistične destinacije Ljubljana
2016–2026
Strategija MOL za mlade
2016–2019
Strategija razvoja kulture v MOL
Prometna politika MOL
Zelena prestolnica Evrope 2016
Celostna prometna strategija MOL
Ljubljana med finalisti za evropsko mesto leta 2018
Vizija 2045
2. spremembe in dopolnitve OPN MOL ID
Okoljsko poročilo
Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2)
Nova urbana agenda
Urbana agenda EU – Poročilo o stanju evropskih mest /Urban Europe – Statistics on cities, towns and suburbs
1. spremembe in dopolnitve OPN MOL SD
3. spremembe in dopolnitve OPN MOL ID
Okoljsko poročilo
4. spremembe in dopolnitve OPN MOL ID
Okoljsko poročilo
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
25. 12. 2015
OBJAVA V URADNEM LISTU RS, št. 95/15
2. SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OPN MOL ID
19. 6. 2018
OBJAVA V URADNEM LISTU RS, št. 42/18
1. SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OPN MOL SD
3. SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OPN MOL ID
Sklep o pripravi 4. sprememb in dopolnitev OPN MOL ID
ZBIRANJE POBUD
št. pobud
3.054
ZBIRANJE POBUD
št. pobud
1.500
JAVNA RAZGRNITEV
OPN MOL ID
21. 4.–22. 5.
št. pripomb
1.263
JAVNA RAZGRNITEV
OPN MOL SD IN ID
24. 10.–24. 11.
št. pripomb
992
JAVNA RAZGRNITEV
OPN MOL ID
1. 6.–30. 6.

Foto: T. Levičar

4

Trajnostno načrtovanje Ljubljane

Prostorsko načrtovanje je široko interdisciplinarno področje, ki vključuje splošna in poglobljena znanja urbanističnega in krajinskega načrtovanja, oblikovanja prostora in povezanih strok. Predstavlja proces neprestanega usklajevanja razvojnih interesov z varstvenimi izhodišči, tako da odgovarja aktualnim razvojnim potrebam in ohranja možnosti dolgoročno vzdržnega prostorskega razvoja.

Na podlagi Vizije Ljubljana 2025 je Ljubljana v strateškem in izvedbenem delu OPN MOL:

OBLIKOVANA

Ohranjamo zgodovinsko in oblikujemo sodobno identiteto.

NAČRTOVANA

Mesto načrtujemo in upravljamo z vizijo.

POVEZANA

Zagotavljamo dobro dostopnost in trajnostno mobilnost.

Tematike se med seboj prepletajo in povezujejo, saj le tako lahko odgovarjajo na kompleksna vprašanja razvoja in varstva v MOL. V nadaljevanju je s predstavitvijo posameznih tematik prikazano, kako poteka in se udejanja trajnostno načrtovanje Ljubljane.

OPREMLJENA

Krepimo opremljenost z družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo.

SAMOOSKRBNA

Razvijamo prehransko in energetsko samooskrbo.

ZELENA

Naravne danosti nadgrajujemo z oblikovanimi zelenimi površinami.

ODPORNA

Prilagajamo se podnebnim spremembam.

Foto: T. Levičar

Načrtovana

Mesto načrtujemo in upravljamo z vizijo.

Prostorski razvoj mesta sloni na konceptu zgoščanja poselitvenega tkiva z dograjevanjem, prenovo, regeneracijo, reurbanizacijo in sanacijo.

Razvojna območja so glede na stanje in možnosti nadaljnjega razvoja razvrščena v:

- območja celovite prenove (območja prenove, rekonstrukcije, sanacije, reurbanizacije),
- območja notranjega razvoja (območja zgoščevanja, prazna območja znotraj poselitve) in
- nova razvojna območja (prazna razvojna območja zunaj poselitve).

V izvedbenem delu OPN MOL je za razvojna območja praviloma podana zahteva po podrobnejšem načrtovanju z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPPN). Za posamezna območja so določena izhodišča in usmeritve za nadaljnje načrtovanje. Idejne rešitve so izbrane z natečaji oziroma variantnimi rešitvami.

Občinski podrobni prostorski načrti, natečaji in variantne rešitve

V izvedbenem delu OPN MOL so OPPN določeni za nova razvojna območja, za kompleksna območja, ki imajo posebno vlogo pri ohranjanju identitete prostora, za območja celovite prenove in za območja, kjer se načrtuje gospodarska javna infrastruktura mesta. V usmeritvah za pripravo OPPN so določene tudi obveze po predhodni izvedbi natečaja oziroma izdelavi variantnih rešitev. Njihov namen je pridobiti strokovne predloge, ki so podlaga za pripravo OPPN.

Razstava Od idej do mesta z izborom urbanističnih rešitev za območja OPPN, 2016 (vir: arhiv MOL)

Prenova in nadgradnja Potniškega centra Ljubljana sta načrtovani z OPPN. V območju so načrtovane poslovne, upravne, trgovske, kulturne, izobraževalne, kongresne, sejemske, gostinske, rekreacijske in prostočasne dejavnosti, hotel in stanovanja ter prometne in logistične dejavnosti, predvsem v navezavi na železniško in avtobusno potniško postajo. Z aktom sta načrtovani tudi celovita bulvarska ureditev Trga OF, Masarykove in Vilharjeve ceste ter delna rekonstrukcija Dunajske in Šmartinske ceste ter Topniške ulice. Z njegovo izvedbo bo zagotovljena ustreznejša povezanost severnega in južnega dela osrednjega mestnega območja.

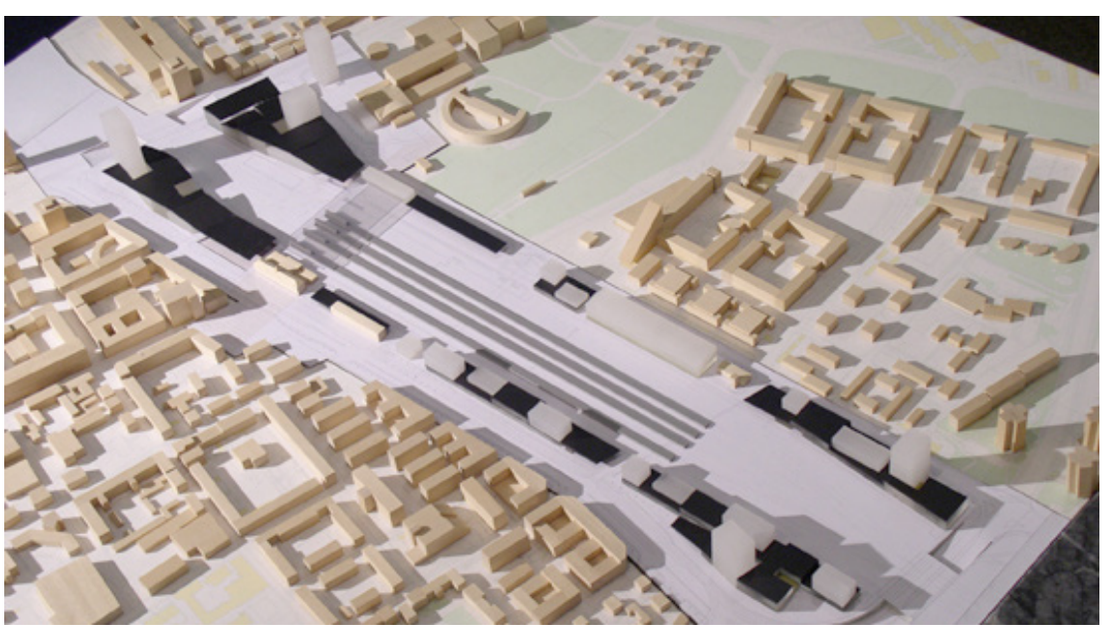

Maketa zmagovalne rešitve mednarodnega natečaja za območje Potniškega centra Ljubljana (PCL), 2002 (avtorji: R. Klanjšček, K. Pavlin, A. Vrhovec, A. Lavrič; vir: Real engineering)

Razvoj na degradiranih urbanih območjih

Ljubljana v procesu aktivne regeneracije mesta poudarjeno razvija, sanira in prenavlja degradirana urbana območja. V veliki meri so izvedene regeneracije na območjih opuščenih javnih skladišč, industrije, vojašnic, glinokopov in podobnih opuščenih območjih. Načrtovana je regeneracija obsežnih površin vzdolž železnic na območju tovorne postaje v Mostah in na območju glavne železniške in avtobusne postaje, slednja je povezana z načrtovano poglobitvijo železniških prog skozi mestno središče.

Degradirana območja odprtega prostora so prenovljena v obsežna parkovna in rekreacijska območja, kot so golf igrišče na odlagališču odpadkov na obrobju Ljubljanskega barja, Šmartinski park namesto neurejenih vrtičkov pri Žalah, športno – rekreacijsko območje vzdolž reke Save ter več območij tipsko urejenih vrtičkov, prenova nekaterih pa je še načrtovana.

Degradirana urbana območja kot območja intenzivne regeneracije mesta (vir: Koželj et. al., 1998)

Rdeča območja so območja izvedene, vijolična pa območja načrtovane regeneracije stavbnih zemljišč (brownfield). Zeleno so označeni parki, urejeni po letu 2007, črtasto zeleno pa območja vrtičkov.

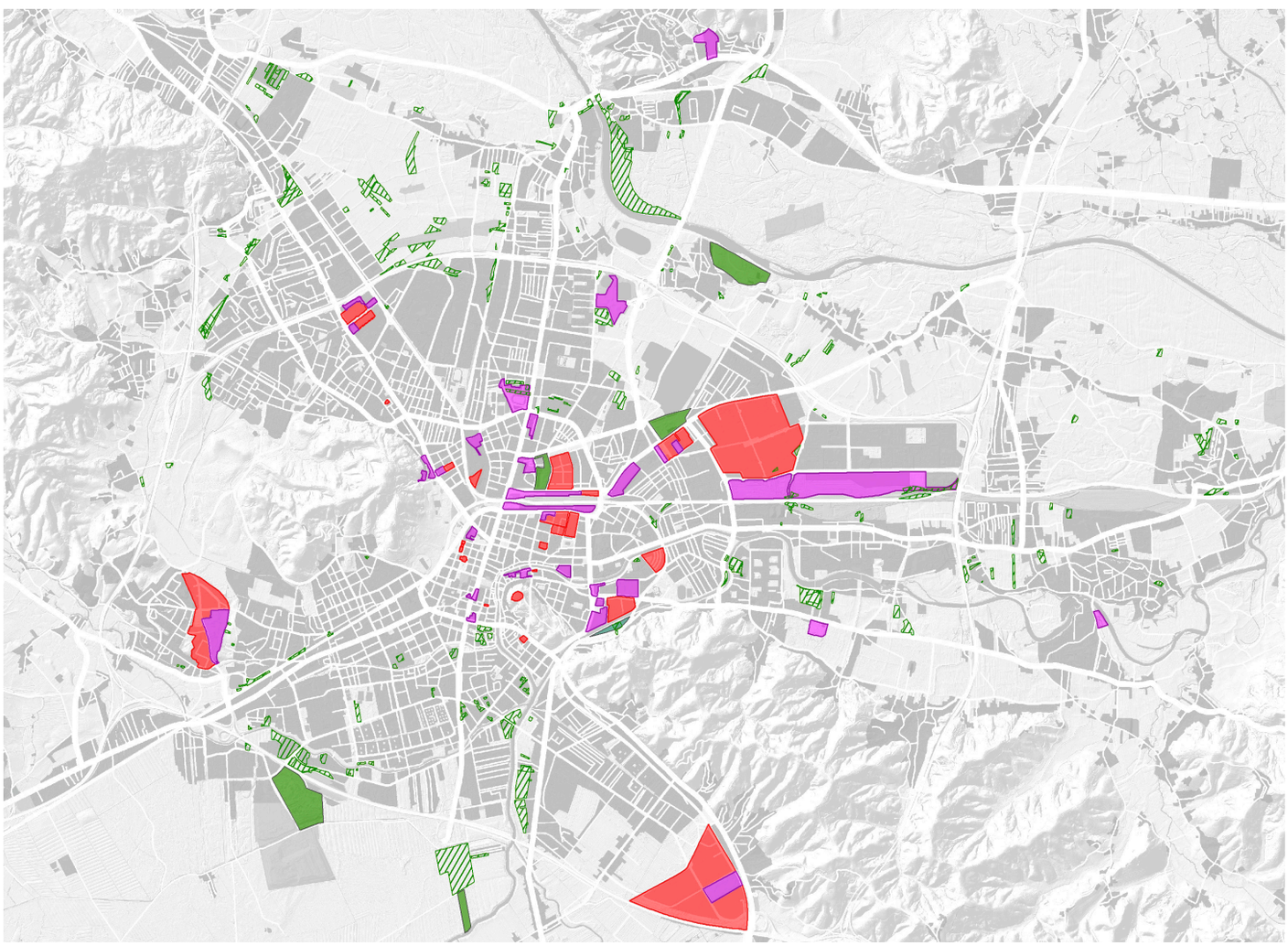

Partnerstvo Šmartinska je primer uspešnega sodelovanja mestne uprave in zasebnih investitorjev pri razvoju kompleksnih območij prenove. Z uravnoteženjem zasebnih in javnih interesov je mogoče doseči kakovostne urbanistične rešitve ter s tem povečati možnosti realizacije. Gre za največji projekt urbane regeneracije v Sloveniji, začet v letu 2007 na pobudo MOL s partnerji Blagovno-trgovinski center BTC, d.d., Droga Kolinska, d.d., Gradis IPGI, d.d., Kolosej kinematografi, d.o.o., MNP nepremičninski projekti, d.o.o., SPAR Slovenija, d.o.o., Velana, d.d., in Žito, d.o.o.

Območje največje nekdanje industrijske cone je postalo cona trgovinskih, poslovnih in prostočasnih dejavnosti. S projektom celovite regeneracije na tem območju je vzpostavljena nova mestna cona mešane rabe: poslovne rabe, trgovin, družbenih dejavnosti pa tudi stanovanj, zelenih parkovnih površin idr..

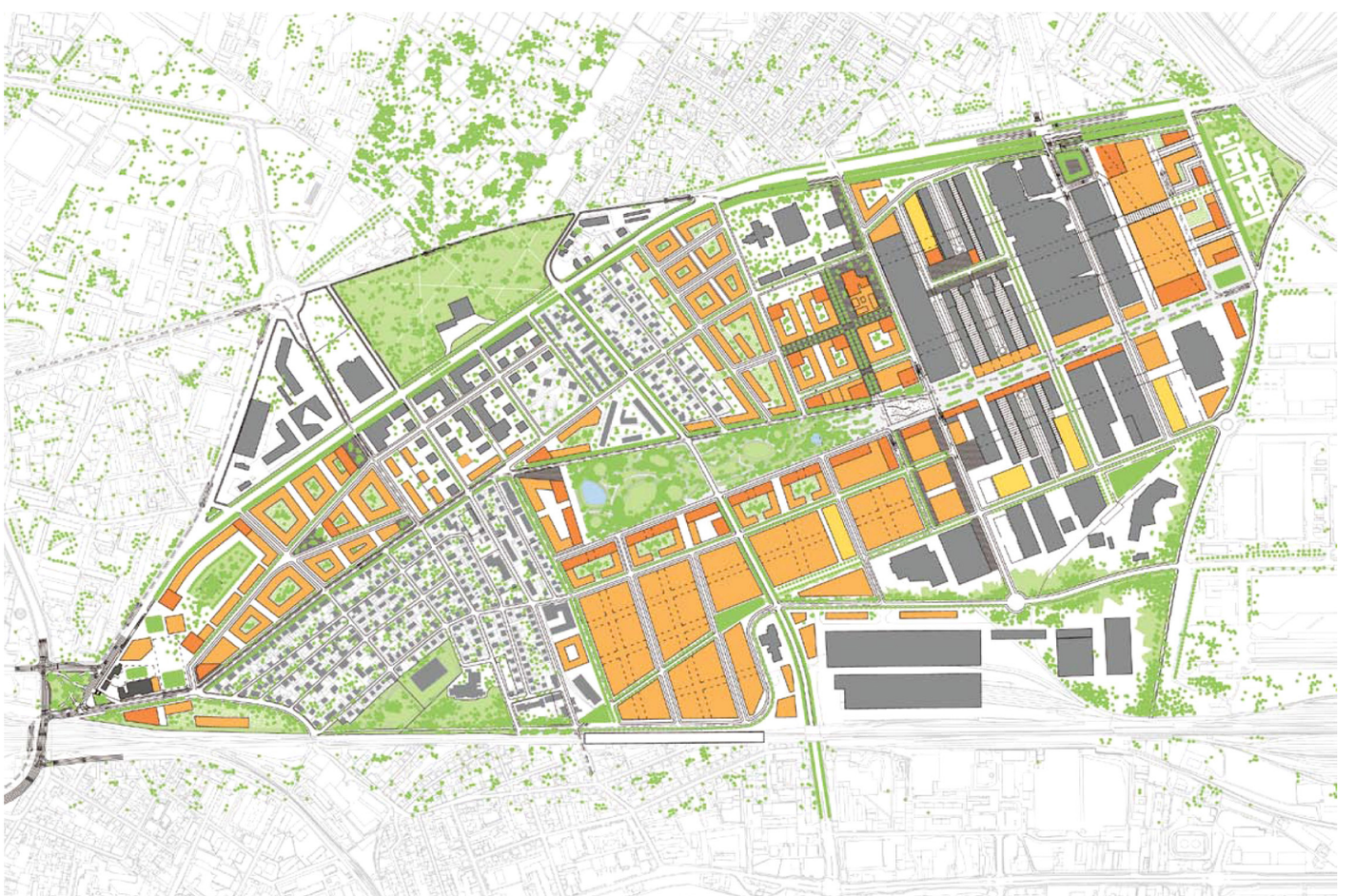

Mednarodni urbanistični natečaj za Partnerstvo Šmartinska kot javno-zasebno partnerstvo za regeneracijo območja nekdanjega BTC v Ljubljani, 2008 (avtorji: Hosoya Schaefer Architects; vir: Partnership Šmartinska, Ljubljana)

Razvoj degradiranega urbanega območja: skupnostni urbani vrt na opuščenem gradbišču (foto: T. Levičar)

Območje Gospodarskega razstavišča sodi med pomembnejša mestna območja ter ima velik razvojni potencial glede na obstoječe in načrtovane javne programe ter glede na njegovo lego ob ožjem mestnem središču, glavni mestni magistrali Dunajski cesti ter glavni železniški in avtobusni postaji. Na območju se nahaja več kulturnih spomenikov arhitekturne (stavbne) in memorialne dediščine. Spomeniško zaščiten je tudi kompleks Gospodarskega razstavišča v celoti, hkrati pa je osrednji del območja degradiran in potreben celovite prenove.

Z OPPN je urbanistična zasnova območja načrtovana tako, da se sejemska in kongresna dejavnost lahko razvijata tudi v prihodnje. Načrtovana je ureditev celotnega območja OPPN z izgradnjo dveh novih kompleksov stavb z mešanim programom v severozahodnem in jugozahodnem vogalu območja, s prenovo degradiranih zalednih površin, dograditvijo Baragovega semenišča, ureditvijo dostopov in prehodov čez območje ter ureditvijo mirujočega prometa (glej slike na strani 71).

Velik potencial degradiranih urbanih območij v centru Ljubljane – na prikazanem območju je bil leta 2007 dograjen City hotel (foto: M. Šorn)

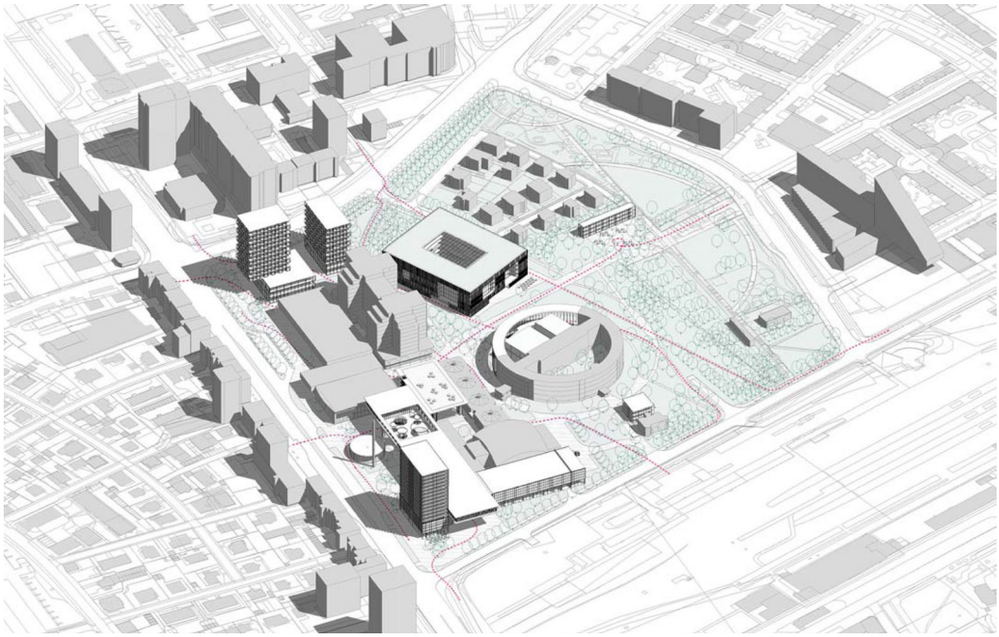

Variantne rešitve za območji OPPN Gospodarsko razstavišče in OPPN Baragovo semenišče, 2019
(vir: arhiv MOL)

Variantna rešitev LUZ

Variantna rešitev Ravnikar Potokar arhitekturni biro

Variantna rešitev Coloniarchitects

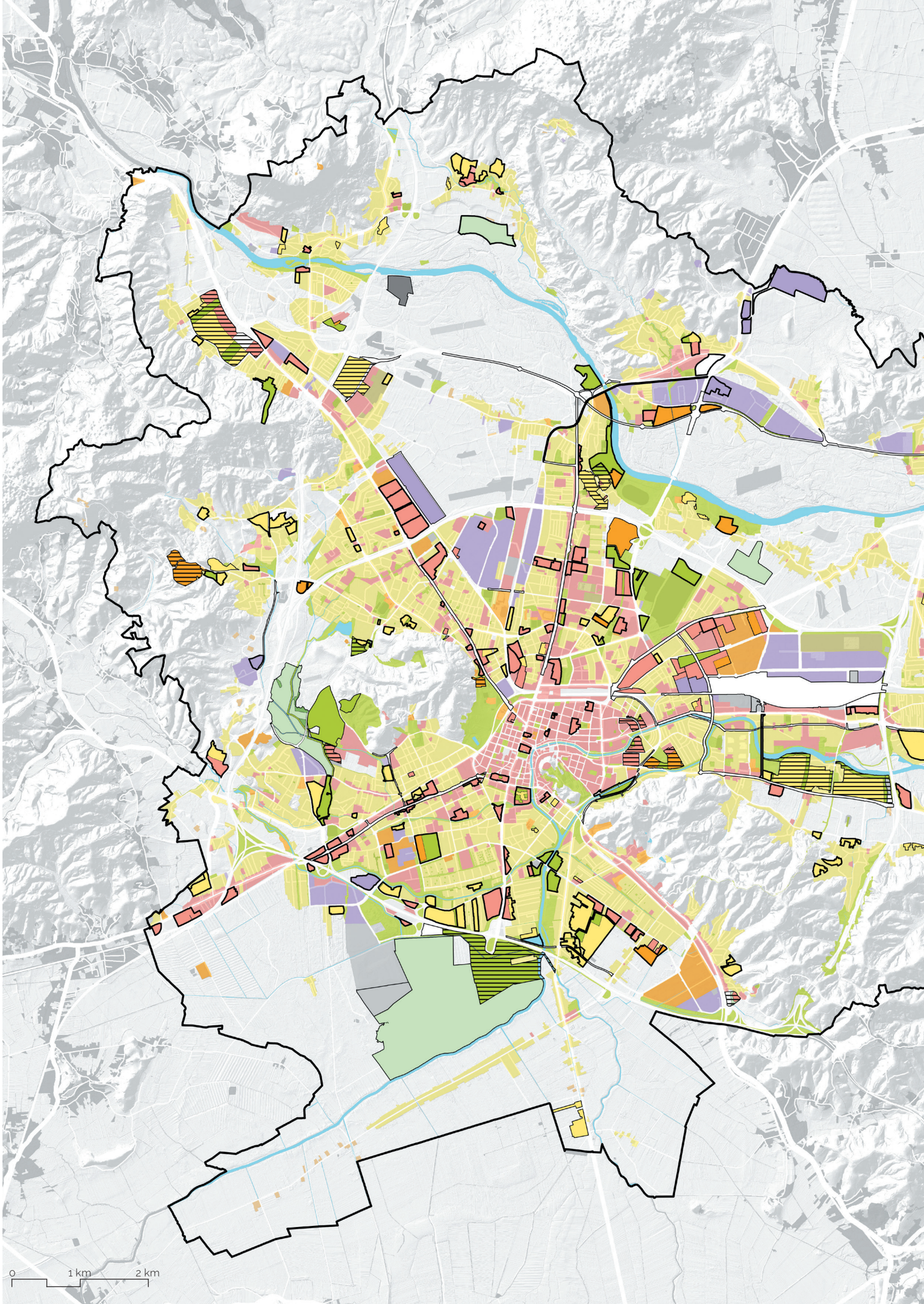
0
1 km
2 km

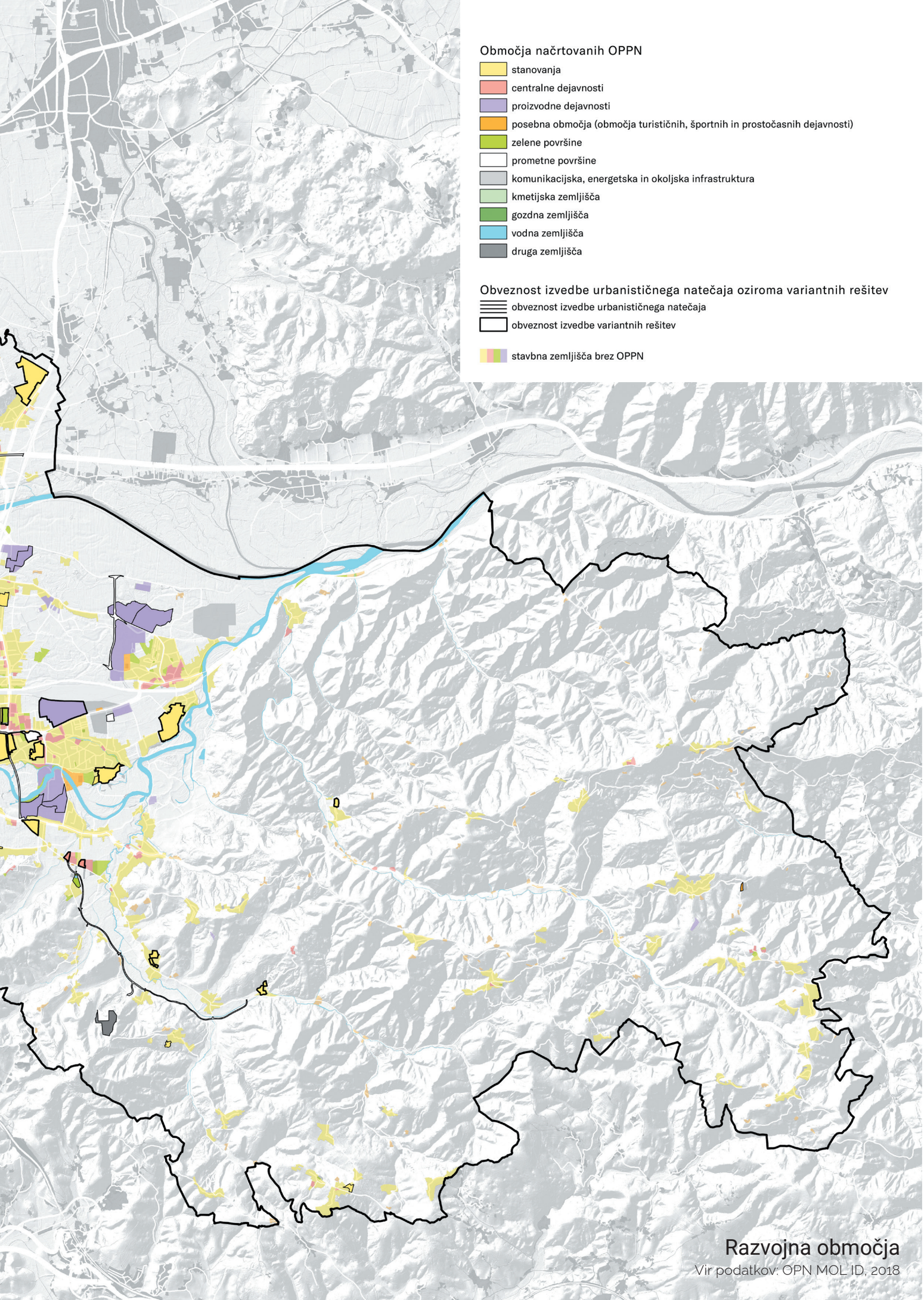

Razvojna območja

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Foto: T. Levičar

Oblikovana

Ohranjamo zgodovinsko in oblikujemo sodobno identiteto.

Ljubljana je mesto z bogatimi zgodovinskimi plastmi poselitve in pestrimi naravnimi danostmi. V duhu Vizije Ljubljana 2025 je cilj prostorskega razvoja MOL ohranjati bogato zgodovinsko identiteto mesta, prenavljati manj kakovostno mestno tkivo in subtilno dodajati novo.

V morfološki zgradbi Ljubljane so razpoznavna zgodovinska obdobja od rimskega mesta, ki se je razvilo v ravnini ljubljanskih vrat in dalo osnovo današnjemu mestnemu središču, srednjeveškega mesta, stisnjenega med Grajski grič in Ljubljanico, prek baročnega in secesijskega mesta do modernega mesta, ki je zapolnilo mestno strukturo današnjega mestnega središča. Moderno mesto se je širilo vzdolž glavnih mestnih vpadnic (Celovška, Dunajska, Dolenjska in Tržaška cesta) navzven v značilno zvezdasto oziroma krakasto mestno obliko.

Prepoznavno morfološko zgradbo MOL sestavljajo štiri območja, na katerih temelji prostorski razvoj MOL:

- mestno središče, ki ga sestavljata srednjeveško mestno jedro med Grajskim gričem in Ljubljanico ter ortogonalno mesto med njim in notranjim cestnim obročem. Mestno središče ohranja obstoječi morfološki model pozidave in se prometno razbremenjuje. Z varovanjem in prenovo urbanistične in arhitekturne kulturne dediščine se krepita njegova zgodovinska in kulturna identiteta,
- kompaktno mesto, ki obsega strnjeno urbano območje znotraj avtocestnega obroča z mestnim središčem, mestnimi vpadnicami (avenijami in bulvarji) in zelenimi površinami ter gosto pozidavo zunaj avtocestnega obroča v zaledju vpadnic (Dravlje, Ruski car idr.). V njem se ohranja in krepi radiocentrični (krakasti) model mesta s koncentrirano pozidavo ob krakih (mestnih vpadnicah), z ohranjanjem zelenih klinov med njimi ter s prenovo karakterističnih mestnih območij,
- obmestje, ki obsega ravninsko obmestno območje s posameznimi mestnimi naselji okrog strnjenega mesta z gostejšo zazidavo na severu in vzhodu – na območju Šentvida, Črnuč in Polja ter z redkejšo pozidavo na območju Sostra in na Ljubljanskem barju (ob Ižanski cesti in v Črni vasi). V obmestju se ohranjajo in krepijo krakast razvoj mesta, na katerega se navezuje mreža oskrbno-storitvenih središč, naravne danosti ter krajinske vrednote, in
- hribovito zaledje na severozahodu, ki obsega Polhograjsko hribovje, Šmarno goro in Rašico na severu ter Posavsko hribovje na vzhodu, v katerem se spodbujata zadržan sonaravni razvoj in krepitev lokalnih središč.

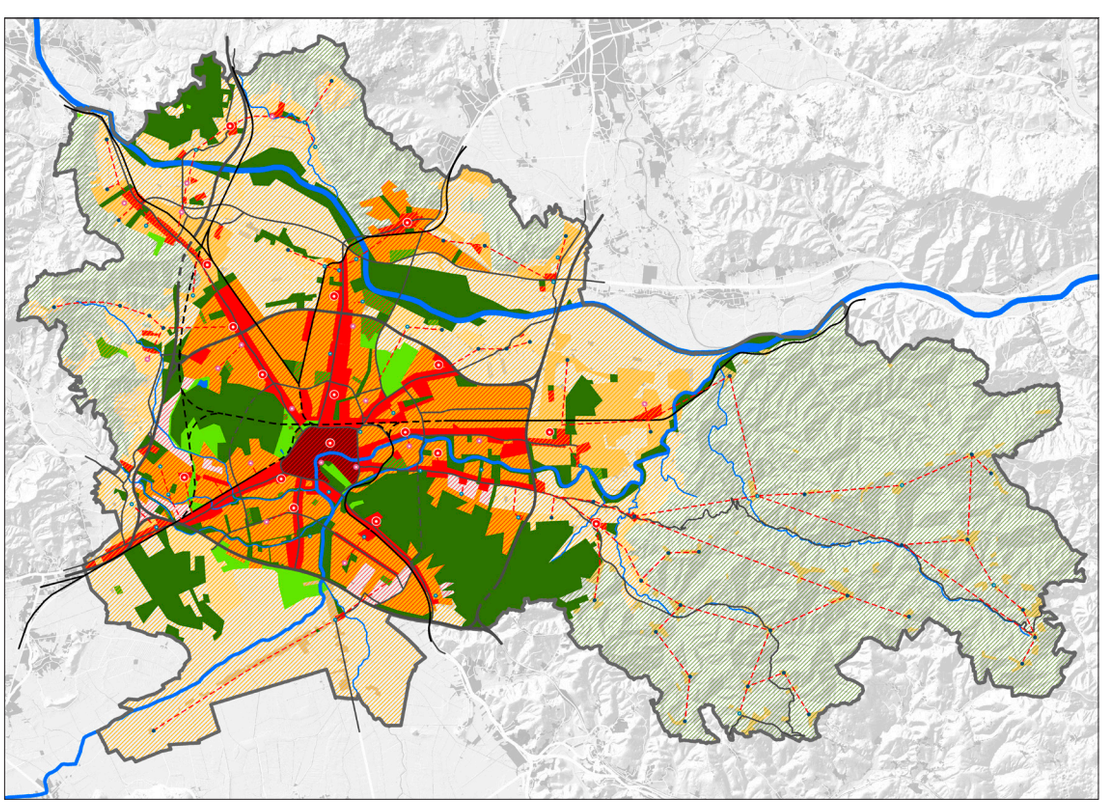

Zasnova prostorskega razvoja (vir: OPN MOL SD, 2018)

Kompaktno mesto je na sliki označeno oranžno in rdeče z vmesnimi zelenimi površinami, obmestje je svetlo oker in oranžno, hribovito zaledje pa svetlo zeleno.

Stanovanjske soseske – Mostec, Koseze, Dravlje, Draveljska gmajna (foto: M. Šorn)

Strateški del OPN MOL določa usmeritve za urbanistično, krajinsko in arhitekturno načrtovanje in oblikovanje, ki podajajo izhodišča za razvoj v prostoru, obenem pa varujejo oblikovno podobo mesta in njegovo razpoznavno morfološko zgradbo. Te usmeritve so, prenesene v določila izvedbenega dela, podlaga za pripravo projektov za konkretne posege v prostor:

- v mestnem središču se varujejo silhueta mesta in ključni pogledi, med katerimi izstopajo za mesto značilni pogledi na Ljubljanski grad,
- v kompaktnem mestu so nove višinske dominante dopustne na vstopih v mesto z avtocestnega obroča, na vstopnih trgih v mestno središče, v oskrbno-storitvenih središčih, ob vpadnicah, ob programskih jedrih in kot zaključki dolgih pogledov.

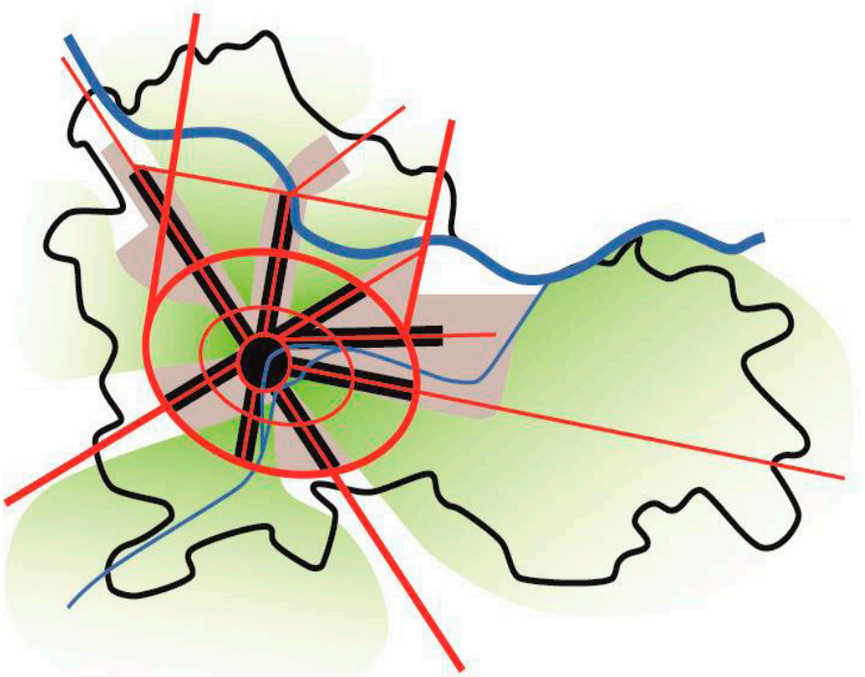

Cilji prostorskega razvoja MOL
(vir: OPN MOL SD, 2018)

Ohranitev in razvoj značilnega krakastega modela poselitve z okrepljenim razvojem vzdolž krakov, mestnih vpadnic (avenij in bulvarjev) z ohranjanjem vmesnih zelenih cezur.

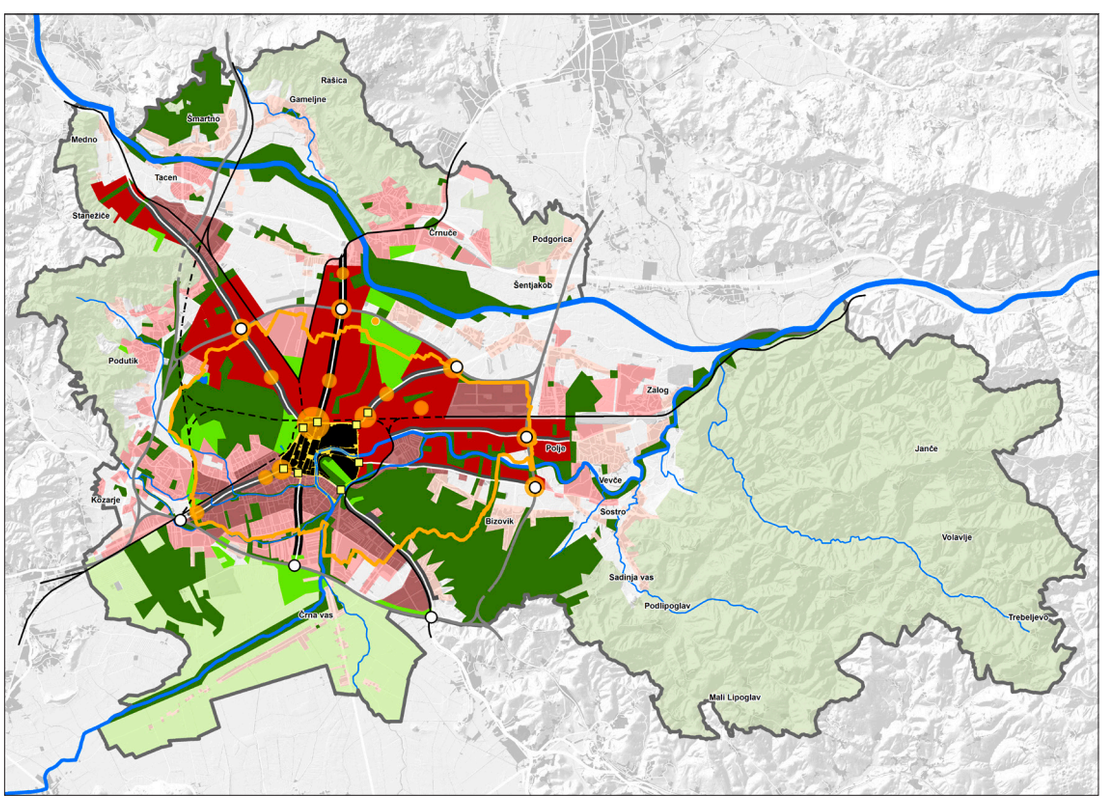

Usmeritve za urbanistično, krajinsko in arhitekturno načrtovanje in oblikovanje
(vir: OPN MOL SD, 2018)

Strnjena pozidana struktura v ožjem mestnem središču je prikazana črno, srednja do visoka zazidava v severni polovici mesta z rdečo. Nizka do srednja zazidava je prikazana rjavo, nizka zazidava roza ter nizka zazidava v zelenju svetlo roza. Vstopi v mesto – z obvoznih cest na mestne vpadnice so prikazani z belimi krogci, območja višinskih dominant pa z oranžnimi krogci.

Med osnovnimi elementi razpoznavne strukture mesta izstopajo karakteristična območja mesta, in sicer:

- območja kulturnih spomenikov in dediščine ter
- območja, ki se odlikujejo zaradi urbanistično-arhitekturnih kvalitet ter jih odlikujeta prepoznavnost in značilen morfološki vzorec (zazidalni sistem, ulična in parcelna mreža, prevladujoč stavbni tip in značilnosti arhitekturnega oblikovanja).

Karakteristična območja so prednostna območja celovite prenove. Na območju MOL je prepoznanih več tipov iz naslednjih obdobij:

- od 1200 do 1850: srednjeveško mestno jedro in srednjeveška predmestja,
- od 1850 do 1918: nove mestne četrti 19. stoletja in posebna območja (kasarne, bolnice, industrijski kompleksi),
- od 1918 do 1945: mestne stanovanjske kolonije, vilske četrti, delavska predmestja, industrijski kompleksi iz medvojnega obdobja,
- od 1945 do 1960: območja organizirane stanovanjske gradnje, industrijski kompleksi;
- od 1960 do 1990: velike stanovanjske soseske, kompleksi javnih dejavnosti, občinska središča, moderni zazidalni kompleksi v mestnem središču in ob mestnih vpadnicah,
- po 1990: novejše stanovanjske soseske (Bežigrajski dvor, Nove Poljane, Župančičeva jama, Mostec idr.).

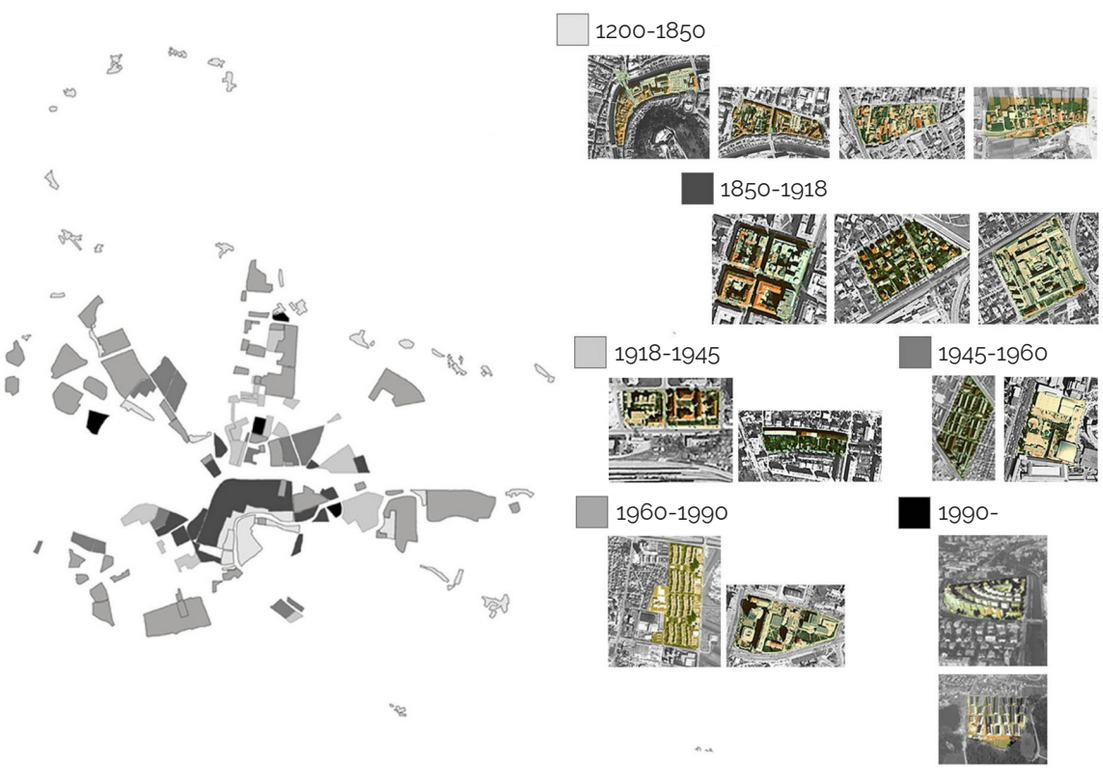

Karakteristična območja MOL (vir: OPN MOL SD, 2018)

Najgosteje pozidana struktura je v mestnem središču (temno sivo). Kompaktno mesto znotraj obvoznice ima zvezdasto obliko pozidave (svetlo sivo) s poudarjenim razvojem vzdolž mestnih vpadnic (avenij in bulvarjev) in z vmesnimi zelenimi površinami.

Morfološka slika pozidane strukture
(vir: GURS, MOL OUP)

Preglednica 5: Stanovanjske površine v OPN MOL ID po namenski rabi in tipologiji objektov

I	eno- in dvostanovanjska gradnja	namenska raba prostora	• pretežno eno- in dvostanovanjske površine (SSce) • splošne eno- in dvostanovanjske površine (SSse) • površine podeželskega naselja (SK) • površine razpršene poselitve (A)
		tipologija objektov	• nizka prostostoječa stavba (NA) • nizka stavba v nizu (NB) • nizka prostostoječa podolgovata stavba z dvokapno streho (ND)
II	večstanovanjska gradnja	namenska raba prostora	• pretežno večstanovanjske površine (SScv) • splošne večstanovanjske površine (SSsv) • stanovanjske površine za posebne namene (SB) • osrednja območja centralnih dejavnosti (CU)
		tipologija objektov	• visoka prostostoječa stavba v zelenju (NV) • visoka prostostoječa stavba (V) • stavbni blok (VS) • svojstvena stavba (C)

Podobo MOL v dobršni meri določa stanovanjski fond, saj območja, kamor se lahko umeščajo stanovanja, obsegajo skoraj polovico vseh stavbnih zemljišč. V nadaljevanju se osredotočamo na območja, namenjena gradnji stanovanj, in posebej na karakteristična stanovanjska območja, v katerih živi skoraj polovica prebivalcev MOL.

Stanovanjska območja se glede na namensko rabo prostora delijo na enostanovanjska in večstanovanjska. Po tipologiji zelo raznoliki stanovanjski objekti se delijo na visoke in nizke objekte. Ustrezno oblikovno podobo in izkoriščenost območij v OPN MOL določa kombinacija namenske rabe prostora in tipologije objektov.

Karakteristična stanovanjska območja so območja kakovostne organizirane gradnje, zgrajene po enotni zazidalni zasnovi. Prostorsko in ambientalno kakovost zagotavljajo enoten videz, kakovostno oblikovani skupni prostori, usklajeni volumni stavb, enotni materiali ipd. Velik del teh območij je bil zgrajen v drugi polovici 20. stoletja.

Z določili OPN MOL varujemo enotno podobo in tipične značilnosti ter omogočamo celovito prenovo karakterističnih stanovanjskih območij, z njihovim dopolnjevanjem pa se odzivamo na pobude po dograjevanju objektov, preoblikovanju odprtih površin in prometnih ureditev v njih.

Infografika 5: Delež površin karakterističnih stanovanjskih območij in delež prebivalcev, ki živi v njih

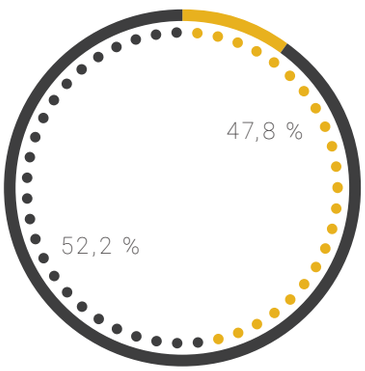

delež stavbnih zemljišč v MOL, ki jih zavzemajo karakteristična stanovanjska območja	10,3 %
delež površin ostalih stavbnih zemljišč	89,7 %
delež prebivalcev, ki živi v karakterističnih stanovanjskih območjih	47,8 %
delež prebivalcev, ki živi v območjih ostalih stavbnih zemljišč	52,2 %

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018, OPN MOL ID, 2018

Infografika 6: Delež površin različnih tipov gradnje in delež prebivalcev, ki živi v njih

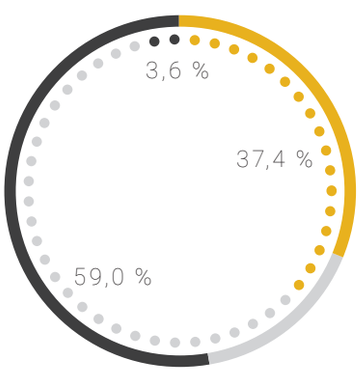

delež površin eno- in dvostanovanjske gradnje od stavbnih zemljišč v MOL	30,2 %
delež površin večstanovanjske gradnje od stavbnih zemljišč v MOL	17,2 %
delež površin ostalih stavbnih zemljišč od stavbnih zemljišč v MOL	52,7 %
delež prebivalcev, ki živi v območjih eno- in dvostanovanjske gradnje	37,4 %
delež prebivalcev, ki živi v območjih večstanovanjske gradnje	59,0 %
delež prebivalcev, ki živi v območjih ostalih stavbnih zemljišč	3,6 %

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018, OPN MOL ID, 2018

Infografika 7: Delež površin posameznih vrst karakterističnih stanovanjskih območij v MOL in delež prebivalcev, ki živi v njih

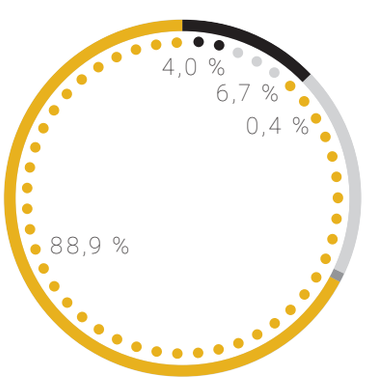

delež površin vilskih četrti od karakterističnih stanovanjskih območij	12,5 %
delež površin sosesk organizirane individualne gradnje	19,0 %
delež površin mikrososesk od karakterističnih stanovanjskih območij	1,1 %
delež površin večstanovanjskih sosesk od karakterističnih stanovanjskih območij	67,4 %
delež prebivalcev, ki živi v vilskih četrtih	4,0 %
delež prebivalcev, ki živi v soseskah organizirane individualne gradnje	6,7 %
delež prebivalcev, ki živi v mikrososeskah	0,4 %
delež prebivalcev, ki živi v večstanovanjskih soseskah	88,9 %

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018, OPN MOL ID, 2018

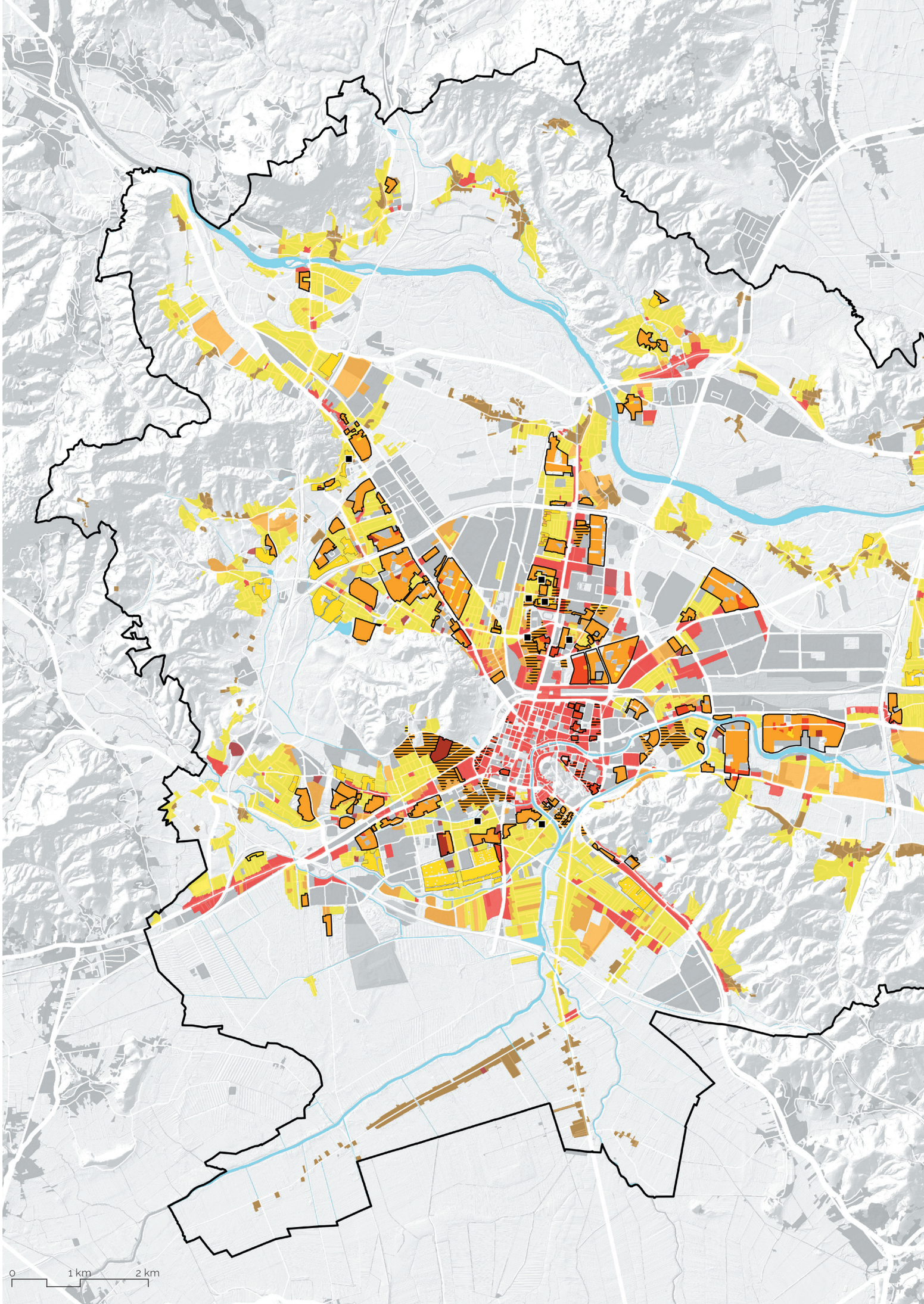
0
1 km
2 km

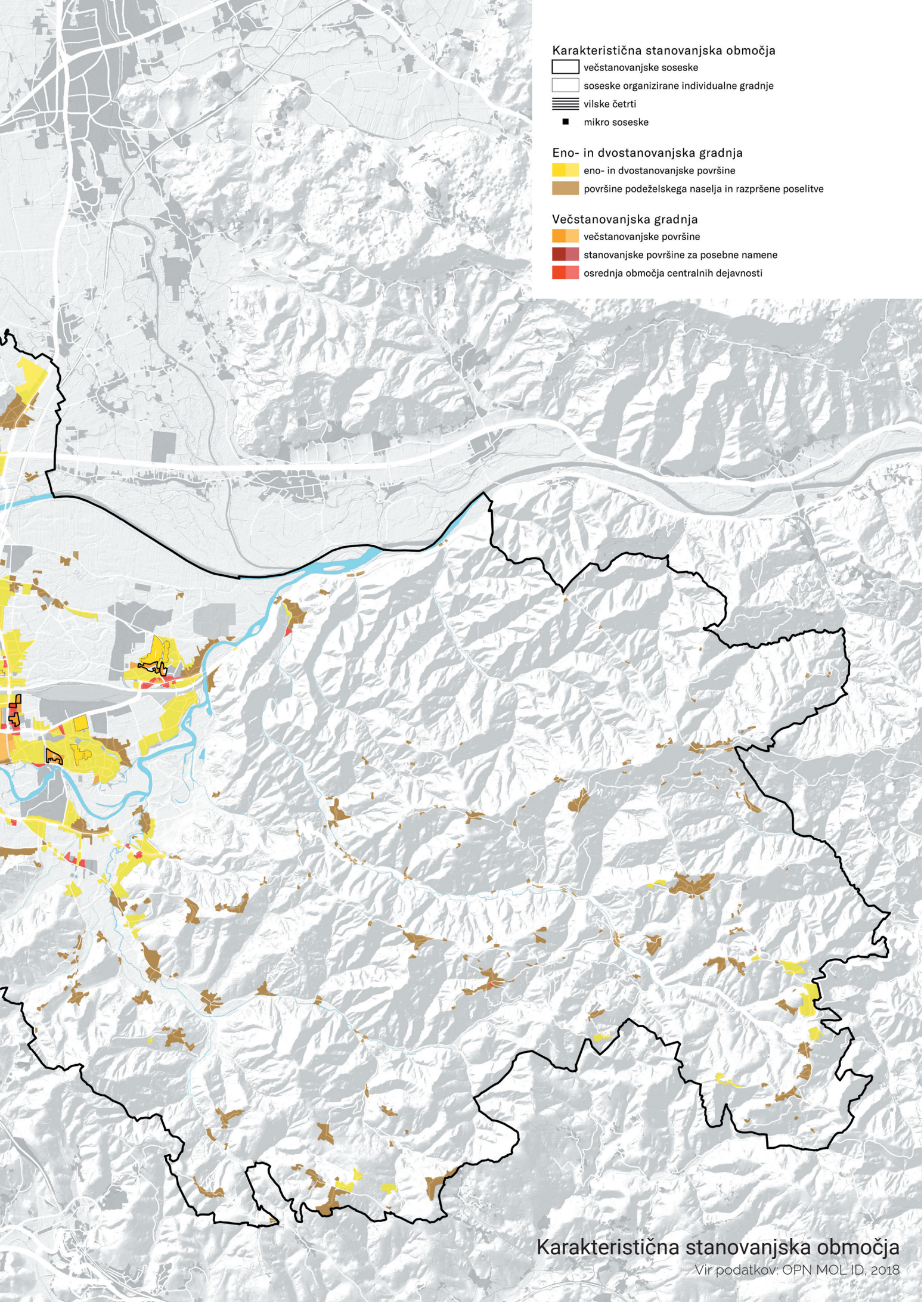

Karakteristična stanovanjska območja

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

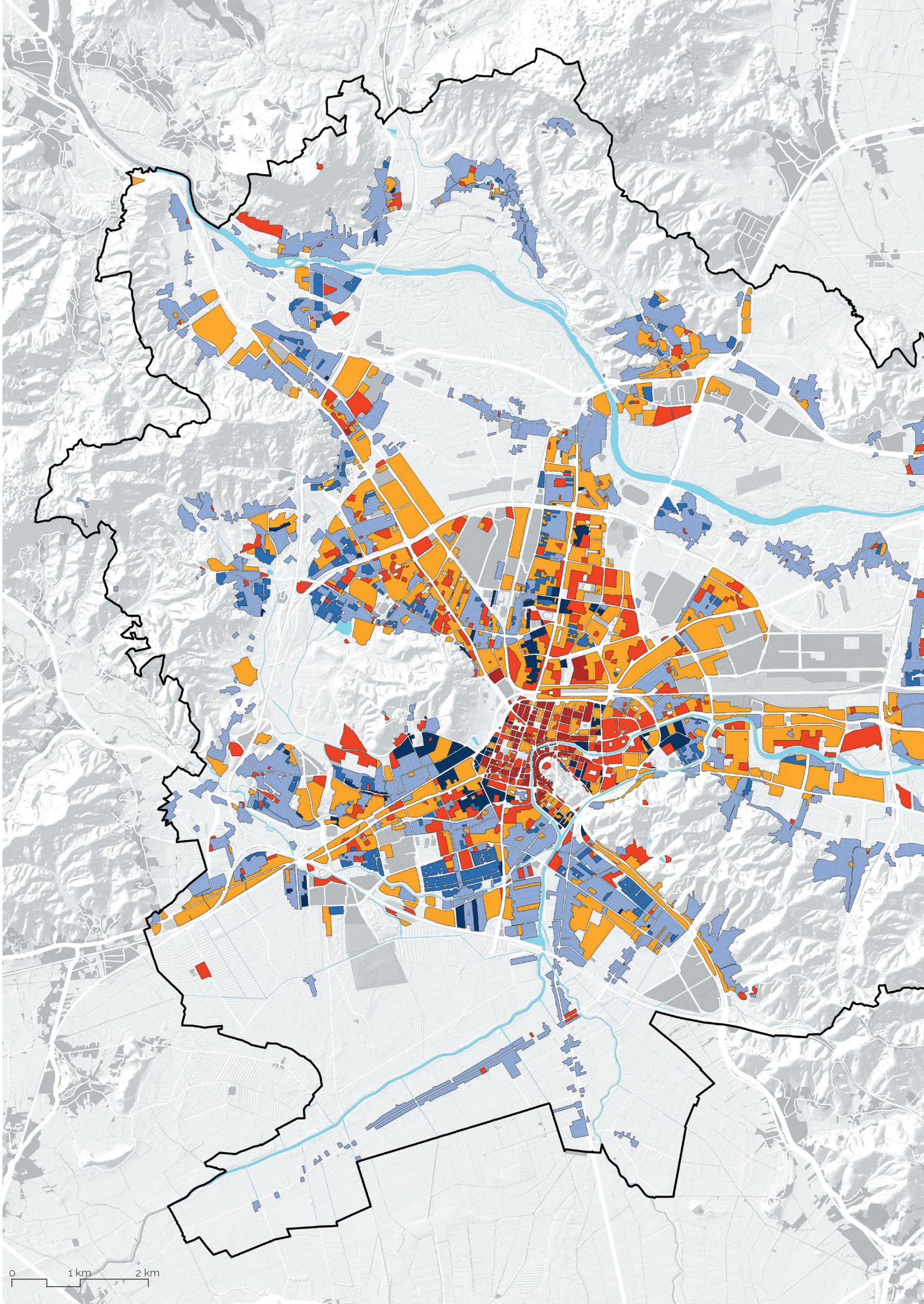
0
1 km
2 km

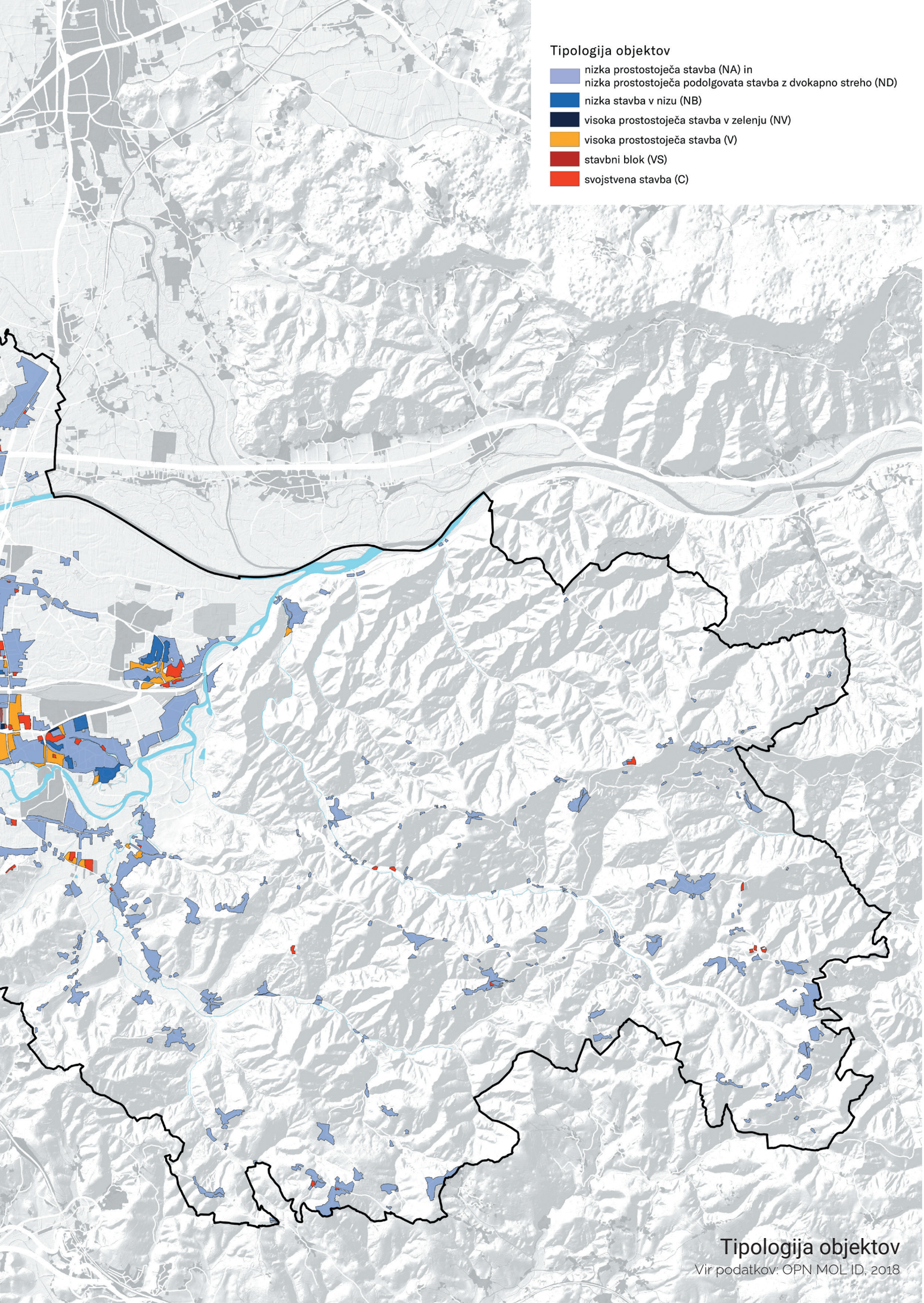

Tipologija objektov

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Določila za kakovostna stanovanjska območja

Ob izdelavi Prostorske zasnove MOL (2002) so bile pripravljene strokovne podlage za stanovanja in tipologijo objektov. Pokazale so na degradacijo kakovosti bivalnega okolja v soseskah zaradi neustreznih (delnih) prenov, neurejenih in nevzdrževanih odprtih površin, pomanjkanja parkirnih mest, ograjevanja idr. Zato sta bila v usmeritvah za načrtovanje poudarjena varovanje in razvoj kakovostnih mestnih območij, med katera se uvrščajo tudi karakteristična stanovanjska območja.

Ob pripravi OPN MOL med letoma 2007 in 2010 je bil izdelan Urbanistični načrt kot temeljna urbanistična strokovna podlaga, ki je poudarila prenovo starejših stanovanjskih sosesk. V njih so bile potrebne gradbeno-tehnične sanacije, ureditev parkiranja, dopolnitev družbenih dejavnosti ter ohranitev zelenih površin in prehodnosti sosesk s peš in kolesarskimi potmi. Izdelan je bil katalog tipov prostorskih enot, s katerim sta bili preverjeni dejanska izraba in pozidanost območij glede na parametre, kot so tip pozidave, višina, etažnost idr.

Za ohranitev zelenih površin in identitete sosesk so bila ob njegovi uveljavitvi v OPN MOL uvedena določila, ki v soseskah praviloma ne dopuščajo novogradenj. Ob njegovih posameznih spremembah in dopolnitvah so bili s strokovnimi podlagami proučeni posamezni vidiki tipologije in oblikovanja objektov. Leta 2013 so bile za soseske organizirane individualne stanovanjske gradnje v OPN MOL vključene usmeritve za ohranjanje urbanističnih zasnov, gabaritov stavb, oblik streh, materialov, barve idr. Leta 2016 so bili na osnovi desetih vzorčnih sosesk za soseske organizirane večstanovanjske gradnje pripravljeni predlogi možnih načinov celovite prenove, na podlagi katerih se lahko uporabijo določila za ostale sorodne soseske.

Primeri sosedstev
(vir: Izdelava elaboratov prostorskih preveritev posameznih ureditev na območju Mestne občine Ljubljana, URBS, d.o.o., 2017

Novinarska ulica, 1963
arhitekt S. Sever

Carinarniška kolonija, 1946
arhitekt I. Spinčič

Stan in dom, 1927
arhitekt I. Zupan

Leta 2017 so bila za območja vilskih četrti (starejših eno- in večstanovanjskih vil) v OPN MOL vgrajena prenovljena določila o izkoristku zemljišča, višini objektov in višini vencev, za območja mikrososesk (manjša območja enotno zasnovanih objektov) pa dodana določila o dopustnih gradnjah, gabaritih in barvah. Za gradnje v neposredni bližini mikrososesk so bili določeni strožji pogoji za gradnjo, da bi se preprečila degradacija kakovostnega bivalnega okolja.

V letu 2018 so bile pripravljene strokovne podlage za tipologijo nizkih stavb in mestno središče. V letih 2020-2021 nadaljujemo z varovanjem vilskih četrti, da se spodbudi prenova historičnih vil.

Preplet večstanovanjskih, poslovnih in športnih objektov različnih tipologij (foto: T. Levičar)

Skladna prostorska podoba mestne pozidane strukture v pogledu z Ljubljanskega gradu proti vzhodu. Izstopa objekt toplarne, ki se dobro vklaplja v okolje.
(foto: T. Levičar)

Strokovne podlage za stanovanjska območja (vir: arhiv LUZ in MOL 2013–2017)

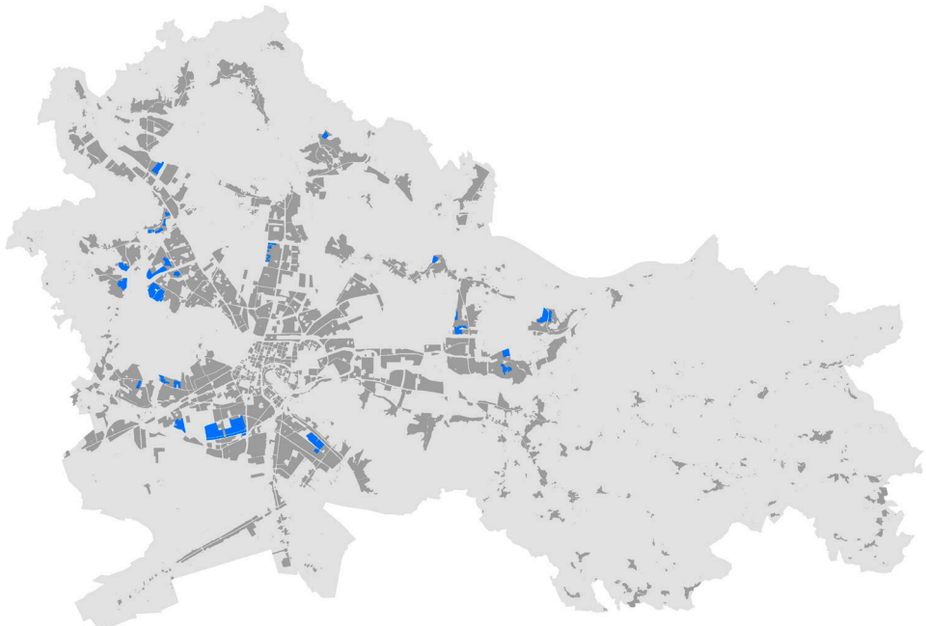

2013, Soseske individualne stanovanjske gradnje

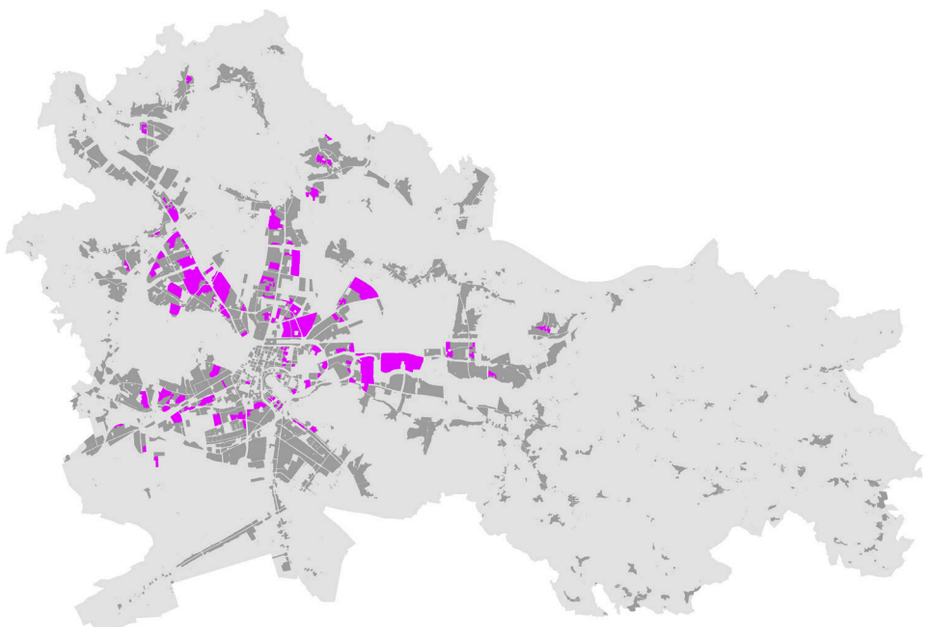

2016, Večstanovanjske soseske

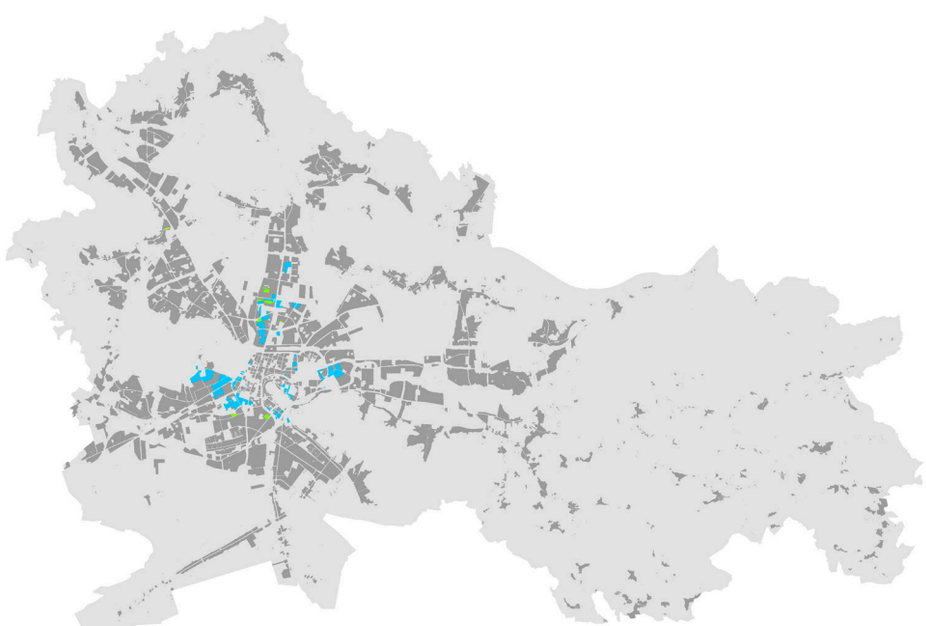

2017, 2019, Vilske četrti, mikrososeske in mestno središče

Za kakovostno oblikovno podobo MOL so pomembne tudi prenove degradiranih urbanih območij. Degradirana urbana območja so velik potencial za razvoj mesta navznoter, na območjih opuščenih dejavnosti postopoma poteka regeneracija v stanovanjska in druga vitalna mestna območja. Uspešni primeri prenove večjih degradiranih urbanih območij so novejše soseske Bežigrajski dvor in Nove Poljane, urejeni na območjih opuščenih vojašnic, ter Brdo na območju opuščenega glinokopa in opekarne. Soseske odlikuje kakovostno oblikovanje, zanje so bili izvedeni urbanistični in arhitekturni natečaji.

Novejša večstanovanjska sosedstva – primeri prenove degradiranih urbanih območij (vir: Google Maps)

Sosedstvo Bežigrajski dvor
urbanizem: F. Jordan, LUZ, A. Mlakar, Krog,
arhitektura: A. Mlakar, Krog, F. Jordan, LUZ,
M. Kregar, M. Kerin, E. Ravnikar ml., Ambient,
A. Bassin, M. Štefula, R. Triler, M. Pezdirc,
B. Ivančič in Š. Puc (vir: arhiv MOL)

Sosedstvo Nove Poljane
urbanizem: M. Švigelj Černigoj,
arhitektura: M. Švigelj Černigoj,
T. Medvešček, B. Šajn, M. Suhadolc
(vir: razstava Doma v Ljubljani – 100 let
ljubljanskih stanovanj, 2016)

Sosedstvo Brdo
urbanizem: LUZ,
arhitektura: Multiplan arhitekti, Dekleva
Gregorič arhitekti, Bevk Perović arhitekti,
skupina Uniarh: T. Glažar, J. Kobe, J. Koželj,
A. Vodopivec (vir: razstava Doma v Ljubljani
– 100 let ljubljanskih stanovanj, 2016)

Načrti za prihodnost

V OPN MOL je velika pozornost posvečena kakovostnim stanovanjskim območjem. Izziv v prihodnosti je izgradnja novih stanovanjskih območij in sosesk, prav tako pa tudi celostna prenova obstoječih večstanovanjskih sosesk ter oblikovanje določil in ukrepov, ki bodo prenove usmerjali in spodbujali. Zelo pomembni sta ohranitev in prenova skupnih odprtih površin v soseskah, predvsem pa določitev njihovega statusa (javne površine, skupne površine soseske ter zasebne površine oziroma pripadajoča zemljišča) kot osnove za tovrstno urejanje. Po vzoru dobre prakse predvsem iz zahodne Evrope bo smiselno soseske prenavljati z usklajenimi načrti prenove ter s sodelovanjem lastnikov stanovanj in dejavnosti, javnosti, lokalne skupnosti idr.

Spodbujati je treba razvoj mešane rabe prostora, ki v mestno bivanje vnaša vitalnost in raznovrstnost s posebnim poudarkom na razvoju mestnega središča, v katerem je treba prednostno ohranjati kakovost bivanja in ga primerno dopolnjevati s turističnim razvojem.

Za izboljšanje oblikovanja MOL je treba aktivno vplivati na oblikovanje vse pozidave in v tej luči izvedbeni del OPN MOL prilagajati novim tipologijam objektov ter sodobnim potrebam bivanja, dela in preživljanja prostega časa. Za boljšo oblikovno podobo MOL je pomembno še naprej urejati javne površine in objekte ter njihovo urejanje širiti od mestnega središča navzven.

Na oblikovanje kakovostne podobe MOL v prihodnosti bodo pomembno vplivale tudi izvedbe velikih državnih projektov ter mestnih in zasebnih investicij. Za nekatere med njimi so že bili ali še bodo pripravljeni urbanistični in arhitekturni natečaji, ki praviloma v največji meri zagotovijo kakovostno oblikovanje, kot so:

- Narodna in univerzitetna knjižnica – NUK II,
- prenova in dozidava Slovenskega narodnega gledališča – SNG Drama,
- Potniški center Ljubljana z novo avtobusno in železniško postajo,
- ljubljansko železniško vozlišče s poglobitvijo železnice na poteku čez mestno središče,
- poslovno-stanovanjska gradnja na območju nekdanjega Kolizeja,
- Bežigrajski športni park na območju Plečnikovega stadiona,
- dokončanje Športnega parka Stožice,
- dokončanje Tehnološkega parka na Brdu,
- izgradnja stanovanj na Brdu stanovanjskih skladov RS in MOL,
- izvedba projekta Tobačna mesto,
- nova stanovanjska soseska Nova Hrušica severno od Litijske ceste,
- območje mešanih dejavnosti Nove Stanežiče
- in drugi.

Foto: T. Levičar

Povezana

Zagotavljamo dobro dostopnost in trajnostno mobilnost.

Ljubljana, glavno mesto Republike Slovenije, ima osrednjo prometno lego v državi. Na območju MOL se stikajo glavne prometne žile v državi, obenem pa tudi dva evropska jedrna prometna koridorja: Baltsko-Jadranski in Mediteranski. Lega in vloga v ožjem in širšem prostoru – Ljubljanske urbane regije, Republike Slovenije ter Evrope – prinaša velike izzive na področju mobilnosti, saj je treba odgovoriti na zahteve tranzitnega prometa, veliko število dnevnih cestnih in železniških migracijskih tokov ter omogočiti kakovosten prostorski razvoj in bivanje v MOL.

Ključni usmeritvi, ki jima sledi MOL pri strateškem in izvedbenem prostorsko-prometnem načrtovanju, sta dobra dostopnost in učinkovita mobilnost prebivalcev, obiskovalcev, blaga in tovora ter tranzitnega prometa ob hkratni okoljski sprejemljivosti. Ustrezno načrtovanje mobilnosti pomembno prispeva k boljši kakovosti bivanja in hkrati spodbuja gospodarski razvoj.

Načrtovanje pogojev za povezano Ljubljano temelji na zagotavljanju:

- dobre povezanosti in dostopnosti znotraj mesta Ljubljana in MOL, v LUR, v Republiki Sloveniji in Evropi,
- pogojev za razvoj sodobnih oblik trajnostne mobilnosti, ki podpirajo razvoj Ljubljane kot idealnega in sonaravnega mesta ter vseslovenske metropole (glej poglavje 3.2: Vizija Ljubljana 2025).

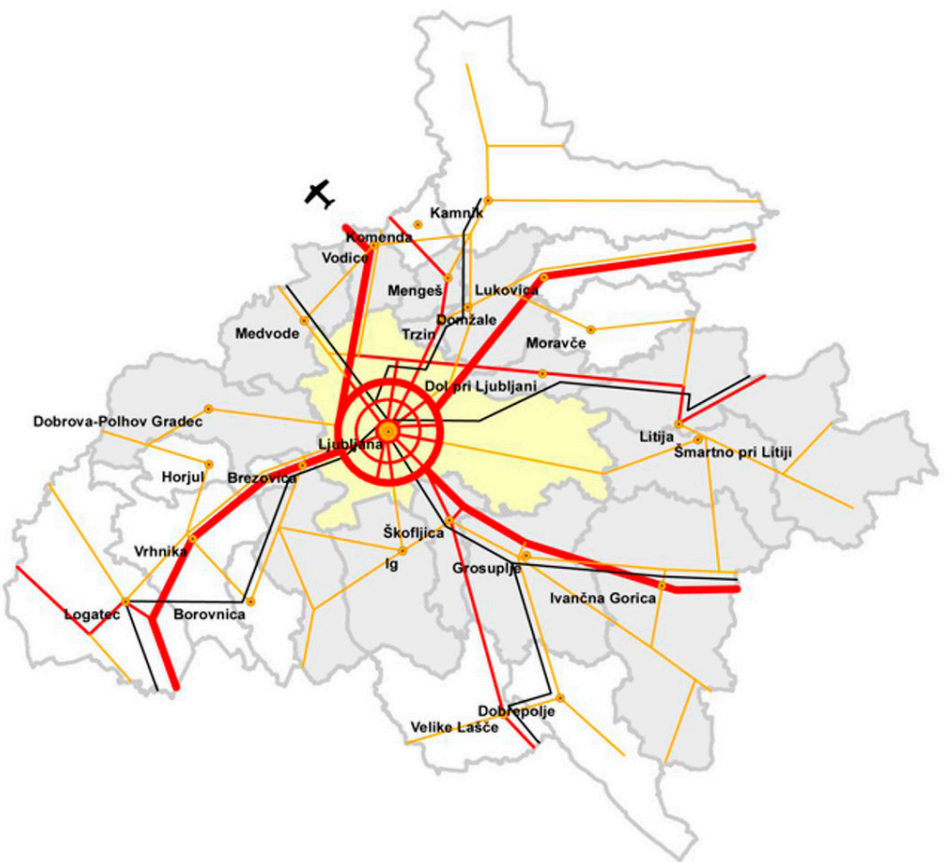

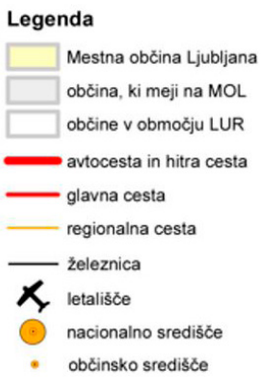

Ljubljana kot osrednje gravitacijsko središče v Ljubljanski urbani regiji (vir: OPN MOL SD, 2018)

Preglednica 6: Prometna infrastruktura

I	cestni in mirujoči promet	• državne ceste • lokalne ceste • parkirne površine • sistem P+R – parkiraj in se pelji
II	železniški promet	• železniško omrežje • železniške postaje in postajališča • železniški potniški promet
III	javni potniški, vodni in zračni promet	• mestni javni potniški promet • postaje in postajališča • vodni promet • zračni promet
IV	kolesarski in peš promet	• pločniki in sprehajališča • mestno središče, peš ulice in nabrežja • kolesarske poti in steze • mestno središče in kolo na vozišču • mestno kolo – sistem BicikeLJ

Cestno omrežje, mirujoči promet in ukrepi za trajnostno mobilnost

Ob pripravi OPN MOL je bil leta 2006 izdelan kompleksen cestni prometni model za območje Ljubljanske urbane regije (PNZ, 2006) ter opravljena sistematični pregled in ovrednotenje zmogljivosti obstoječega sistema cest. Sočasno je bila preverjena širitev avtocestnega obroča (DARS, PNZ, 2008 in 2009). Rezultati prometnega modela so skupaj z analizo obstoječega sistema cest služili za poglobljeno načrtovanje in odločanje o najboljših rešitvah za nadgradnjo cestnega prometnega omrežja.

Cestni prometni sistem dopolnjuje obstoječe cestno omrežje tako, da vzpostavlja nove povezave in nadgrajuje vlogo obstoječih povezav v prostoru. S tem namenom so v OPN MOL vsem cestam določeni kategorizacija (državna, občinska), funkcija (daljinska, glavna, povezovalna, zbirna, javna pot za pešce, kolesarje, za vsa vozila in dovozna) ter stanje (predvidena, obstoječa, rekonstrukcija, obnova in ukinitev). Pomembnejšim prometnicam je določena podrobnejša namenska raba prostora, preostale so zarisane z regulacijsko linijo prek namenske rabe prostora.

Obenem MOL spodbuja manjšanje uporabe osebnih vozil z razvojem trajnostne mobilnosti – javnega potniškega prometa, kolesarjenja in pešačenja ter s parkirno politiko. Območje MOL je razdeljeno na tri parkirne cone, ki so opredeljene glede na dostopnost z javnim potniškim prometom, peš ali s kolesom. To omogoča manjše zahteve po parkirnih površinah na območjih, ki so dobro dostopna peš, s kolesom in/ali dobro opremljena z javnim potniškim prometom tako v smeri prostorske pokritosti kot pogostosti avtobusov.

P+R Dolgi most
(foto: N. Rovan)

Podrobnejše preveritve predvidenih dejanskih potreb po parkiriščih omogoča mobilnostni načrt. Z njim se preverijo možnosti uporabe trajnostnih prometnih sredstev, večnamenska uporaba parkirnih mest in pričakovana zasedenost ter na tej podlagi določijo potrebe po parkirnih površinah.

Ukrep za zmanjšanje števila osebnih vozil v mestu Ljubljana je sistem P+R (parkiraj in se pelji, angl. park and ride). Zasnovan je na ravni LUR s ciljem, da bi se dnevne avtomobilske migracije preusmerile na javni potniški promet. Zato so na obrobju mesta Ljubljane in v širšem območju LUR načrtovana parkirišča z veliko zmogljivostjo, na katerih potnik iz avtomobila prestopi na javni avtobusni ali železniški promet ali uporabi mestno kolo.

Primarno cestno omrežje v MOL tvorijo državne in občinske ceste. Primarno cestno omrežje je zasnovano radialno (mestne vpadnice) in koncentrično (krožne povezave – cestni obroči). To omrežje je v središču mesta zaključeno z notranjim obročem. Z nekaj dopolnitvami je poleg notranjega (prvega) obroča ustvarjen še srednji (drugi) obroč, ki ga povezujeta načrtovana predora Golovec in Rožnik (na sliki rdeče črtkano).

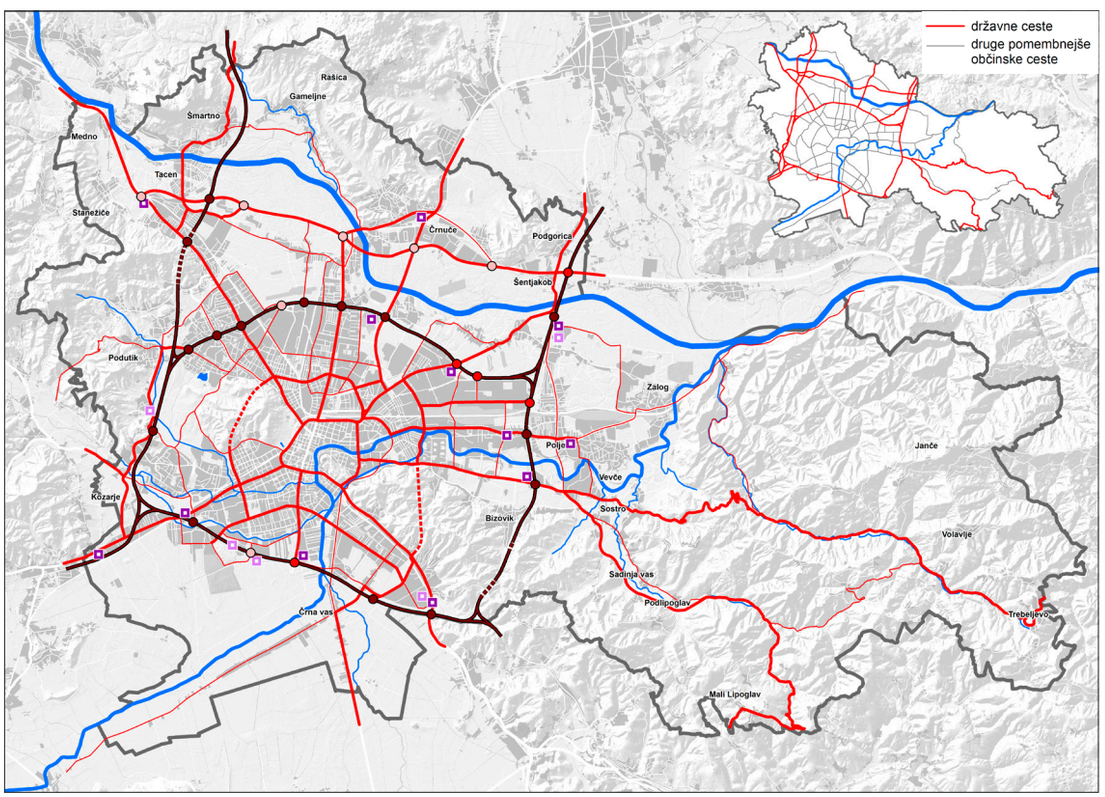

Cestno omrežje v MOL s shemo državnih in občinskih cest (desno zgoraj; vir: OPN MOL SD, 2018)

Razvoj trajnostne mobilnosti

Za doseganje zastavljenih ciljev povezanega mesta je ob razvoju sodobnega cestnega omrežja pomemben pospešen razvoj trajnostne mobilnosti. Temelji na razvoju in nadgradnji peš in kolesarskih omrežij, mestnega javnega potniškega prometa in železniškega prometa ter njihovi dobri povezanosti.

Podlagi za razvoj trajnostne mobilnosti sta bili naloga Javni promet v Ljubljanski urbani regiji (RRA LUR, 2010) in leta 2012 sprejeta Prometna politika MOL. Slednja podaja strateške usmeritve za spremembe potovalnih navad in izboljšanje porazdelitve mobilnosti tako, da bo tretjina poti opravljena z javnim prevozom, tretjina s kolesom in peš ter tretjina z osebnim vozilom. V letu 2017 je bila Prometna politika posodobljena in nadgrajena s Celostno prometno strategijo MOL, ki sledi evropskim in svetovnim trendom v razvoju mobilnosti ter opredeljuje cilje za še boljšo kakovost življenja v Ljubljani.

Železniški promet

Cilj MOL je, da glavno vlogo javnega potniškega prometa v MOL, LUR in mednarodnih okvirih prevzame železnica kot hrbtenica javnega potniškega prometa. Na železnico se bodo navezovale linije mestnega javnega potniškega prometa, ki bodo dopolnjevale razvejanost, dostopnost in povezanost znotraj MOL in LUR.

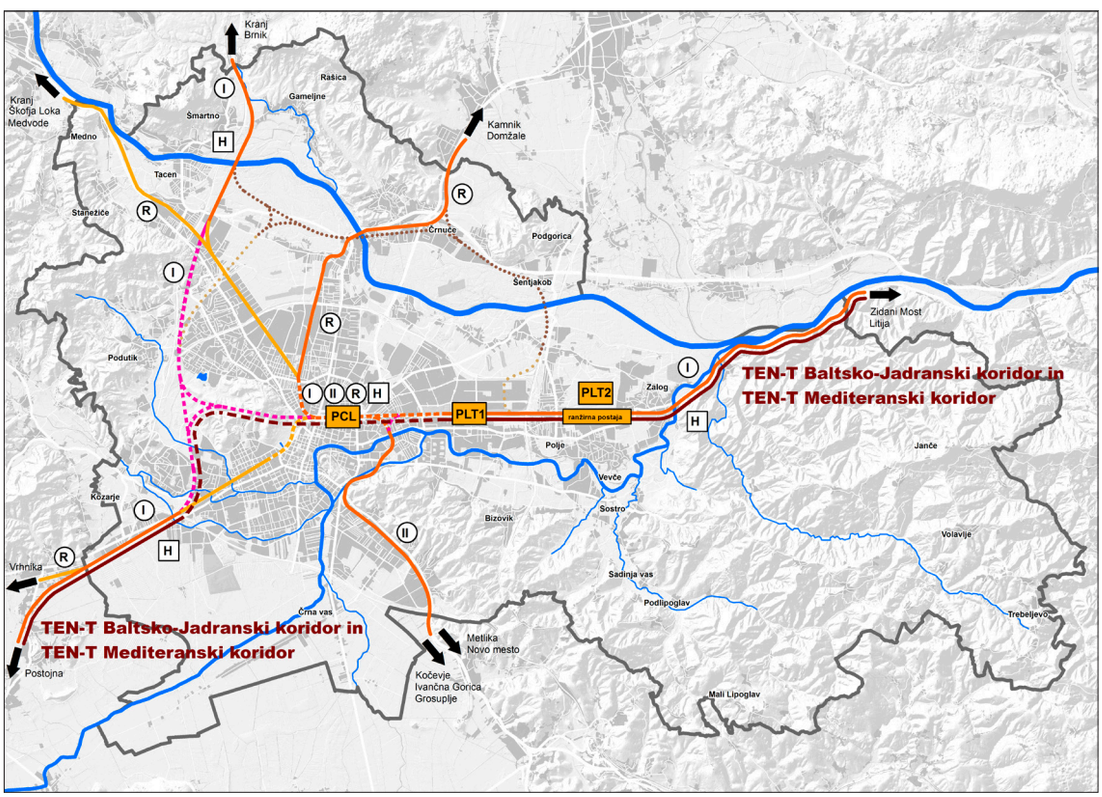

Železniško omrežje v MOL (vir: OPN MOL SD, 2018)

Načrtovano železniško omrežje je označeno s črtkanimi in pikčastimi linijami.

Z namenom razvoja železniškega potniškega prometa so leta 2010 župani občin Ljubljanske urbane regije podprli projekt Strokovne podlage urejanja javnega prometa v regiji (Javni promet v Ljubljanski urbani regiji, RRA LUR), ki določa večjo vlogo železnici kot nosilki javnega potniškega prometa v regiji, njeno povezanost z drugimi oblikami mobilnosti ter možnosti prestopanja med njimi. Rezultat študije je shema postajališč P+R (parkiraj in se pelji), ki se navezujejo na linije javnega potniškega prometa tako v regiji kot v mestu Ljubljana.

Za potrebe načrtovanja železniškega prometa je bila leta 2009 izdelana Študija variant ljubljanskega železniškega vozlišča. MOL podpira rešitve železniškega vozlišča, ki na območju osrednjega dela mesta Ljubljana načrtujejo poglobitev železniškega prometa, predvsem tovornega, saj te rešitve zagotavljajo bistveno manjše negativne vplive na bivalno okolje in dajejo možnost uporabe železniškega prostora za mestne ureditve.

MOL si prizadeva za nadaljevanje načrtovanja in za izgradnjo ljubljanskega železniškega vozlišča. Šele posodobljeno železniško omrežje s sodobno glavno železniško in avtobusno postajo Ljubljana in urejenimi železniškimi postajališči bo omogočalo učinkovit javni železniški potniški promet, dobro povezan z drugimi prometnimi oblikami. To bo prineslo preusmeritev pomembnega deleža potovanj ljudi in prenos transporta blaga s cest na železnico. S tem se bodo zmanjšali preobremenitev cest s težkim tovornim prometom, vsakodnevna gneča na mestnih vpadnicah zaradi delovnih migracij ter negativni vplivi na bivalno okolje (hrup, emisije).

Načrtovani Potniški center Ljubljana (avtorji: R. Klanjšček, K. Pavlin, A. Vrhovec, A. Lavrič; vir: Real engineering), https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/ljubljana-zate/projekti-mol/potniski-center-ljubljana/)

Poleg tega bodo sodobne železniške povezave in sodobno urejena glavna postaja zagotavljale dobro povezanost Ljubljane z mednarodnim Letališčem Jožeta Pučnika Ljubljana in Luko Koper, kar je državnega in mednarodnega pomena (TEN-T evropska koridorja).

Javni potniški promet

V OPN MOL je javni potniški promet načrtovan v dveh sklopih: kot samostojna karta glavnih linij mestnega avtobusnega prometa ter v sklopu namenske rabe, ki na glavnih cestnih vpadnicah omogoča širitev prometnih koridorjev za razvoj hitrih linij javnega potniškega prometa. To so lahko rumeni pasovi za hitre avtobusne linije ali za drugo sodobno obliko javnega potniškega prometa. Javni avtobusni potniški promet se povezuje z železniškim ter s sistemoma P+R in mestno kolo. V načrtovanju je Potniški center Ljubljana, sodobna glavna železniška in avtobusna postaja.

Cilj MOL je preusmeriti potnike v čim večji meri na javni potniški promet, ki mora biti zato privlačen, z dosegljivostjo posameznih delov mesta brez večkratnega prestopanja, s podaljšanjem linij v regijo, ureditvijo parkirišč P+R in navezavami na sistem mestno kolo.

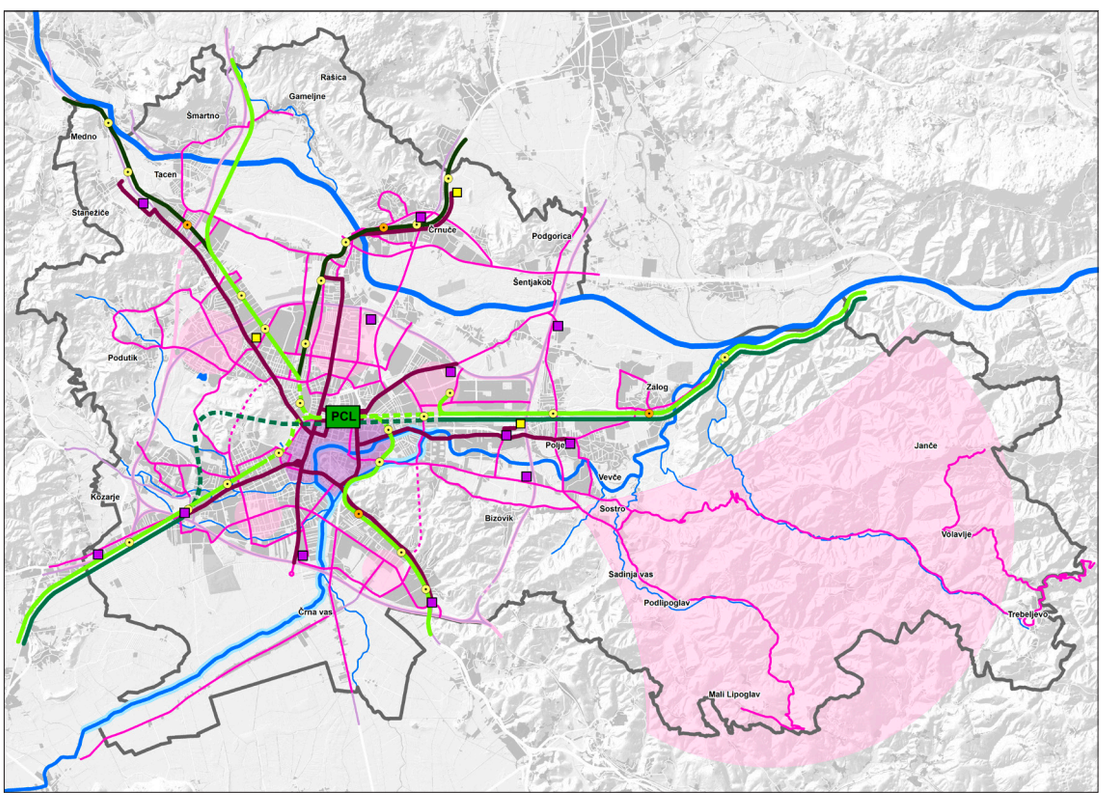

Javni potniški promet v MOL (vir: OPN MOL SD, 2018)

Slika prikazuje linije javnega železniškega in mestnega avtobusnega prometa, načrtovano plovno pot, parkirišča P+R in z roza barvo dostopnost z drugimi oblikami trajnostne mobilnosti.

Kolesarsko omrežje

Kolesarsko omrežje je načrtovano za območje celotne občine. Podobno kot cestno omrežje temelji na zasnovi notranjega in zunanjega obroča ter radialnih in prečnih kolesarskih povezav, ki omogočajo direktno in hitro premikanje kolesarjev po mestu. V mestnem središču so kolesarske povezave urejene na območjih vseh vrst prometa z majhno hitrostjo, na vozišči in skupaj s peš površinami.

Urejene so tudi javne poti za kolesarje in pešce izven prometnic, po zelenih površinah, parkih in gozdovih. Ob urejanju kolesarskih poti se razvija tudi sistem mestnega kolesa BicikeLJ. Vse to prispeva k povečanju varnosti, prijetnosti in funkcionalnosti kolesarjenja ter posledično k povečanju deleža kolesarskega prometa v MOL.

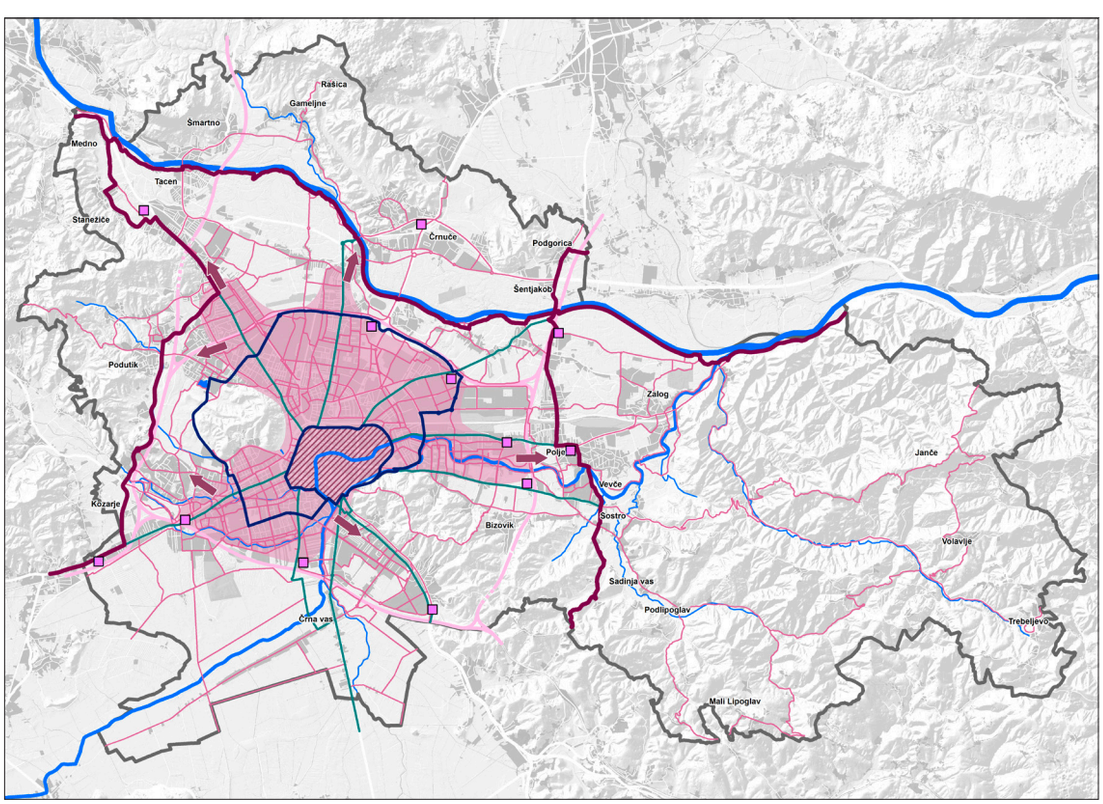

Kolesarski promet v MOL (vir: OPN MOL SD, 2018)

Slika prikazuje državno in mestno kolesarsko omrežje, parkirišča P+R in z roza barvo območje sistema mestnih koles ter s puščicami njegovo širitev.

Peš promet

Peš promet se spodbuja z načrtovanjem in urejanjem varnih in urejenih peš površin – pločnikov, peš ulic, trgov, nabrežij, sprehajališč z drevoredi ipd. v mestnem središču, četrtnih središčih, v soseskah in na mestnih zelenih površinah. Kakovostno urejen mestni prostor za pešce je bil urejen s postopno širitvijo cone za pešce v središču mesta (ki v letu 2020 obsega že okrog 10 ha) ter s preureditvami nabrežij in mostov.

Na preurejenih in novih odprtih javnih prostorih se uveljavlja prednost pešcev, kolesarjev, gibalno in senzorno oviranih. V krakasti zasnovi mestne poselitve so pomembne tudi zelene povezave za pešce in kolesarje v rekreacijsko zaledje mesta. Pri prostorskem načrtovanju se upošteva dostopnost 5 minut hoje do postajališč javnega potniškega prometa.

Preurejena Slovenska cesta (avtorji: Dekleva Gregorič arhitekti, Katušić Kocbek arhitekti, Sadar+Vuga, Scapelab, Studio Krištof; vir: http://www.drustvo-dal.si; foto: N. Rovan)

Revitalizacija obvodnega prostora Ljubljanice – ureditev nabrežja pri Novem trgu (avtorja: V. in M. Vozlič; vir: https://outsider.si/vesna-in-matej-vozlic-ureditev-nabrezij-ljubljanice-od-tromostovja-do-zoisove-ceste-vkljucno-z-ureditvijo-novega-trga/; foto: D. Wedam)

Gruberjev pristan – ureditev pristana za potrebe rečnega potniškega prometa ob Gruberjevem nabrežju (avtorji: ATELIERarhitekti; vir: https://www.atelierarhitekti.si/ureditev-sirsega-obmocja-spice/; foto: N. Rovan)

Zračni promet

Potniški in tovorni zračni promet sta vezana na Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, zato si MOL prizadeva za boljšo povezanost mesta z letališčem. Poleg obstoječe avtocestne povezave je načrtovana nova ali preurejena obstoječa železniška proga s podaljšanjem do letališča. Športno letališče se uredi v okviru MOL ali LUR. Za potrebe helikopterjev, brezpilotnih letal, dronov ipd. so določene lokacije heliportov, npr. za potrebe Univerzitetnega kliničnega centra ter na več poslovnih stavbah.

Vodni promet

Ljubljanica je plovna reka in že od prazgodovine pomembna transportna pot. V letih 1999 in 2000 so bile s strokovnimi podlagami preverjene možnosti ponovne vzpostavitve plovne poti med Vrhniko in Ljubljano. Možnost koriščenja potenciala reke Ljubljanice je bila v letih 2012 in 2016 obravnavana z vidika vključitve plovbe po njej v sistem javnega potniškega prometa ter koriščenja obvodnega prostora za vzpostavitev novih, kakovostnih povezav za pešce in kolesarje in razvoj ostalih primernih obvodnih dejavnosti.

Pristanišče na sotočju Ljubljanice in Gruberjevega prekopa – na Špici omogoča plovbo po Ljubljanici do Plečnikove zapornice na Ambroževem trgu in nazaj na Ljubljansko barje do Črne vasi. Ob načrtovani vzpostavitvi krožne plovne poti po Ljubljanici in Gruberjevem prekopu okrog Grajskega griča in proti jugu z navezavo v sosednje občine pa bo izvedena tudi povezava vodnega javnega potniškega prometa z drugimi javnimi prevoznimi sredstvi.

Študija lokacij objektov in drugih ureditev na plovni poti po Ljubljanici (avtorji: Aquarius, Rečni transport, Kopač in otroci, Locus, Medprostor; vir: Strokovne podlage za plovnost Ljubljanice, 2012)

Strokovne podlage so bile leta 2017 nagrajene s priznanjem ZAPS – zlatim svinčnikom s področja prostorskega načrtovanja.

Živahne športne aktivnosti na Ljubljanici (foto: T. Levičar)

Vodni promet po plovnem delu Ljubljanice (foto: T. Levičar)

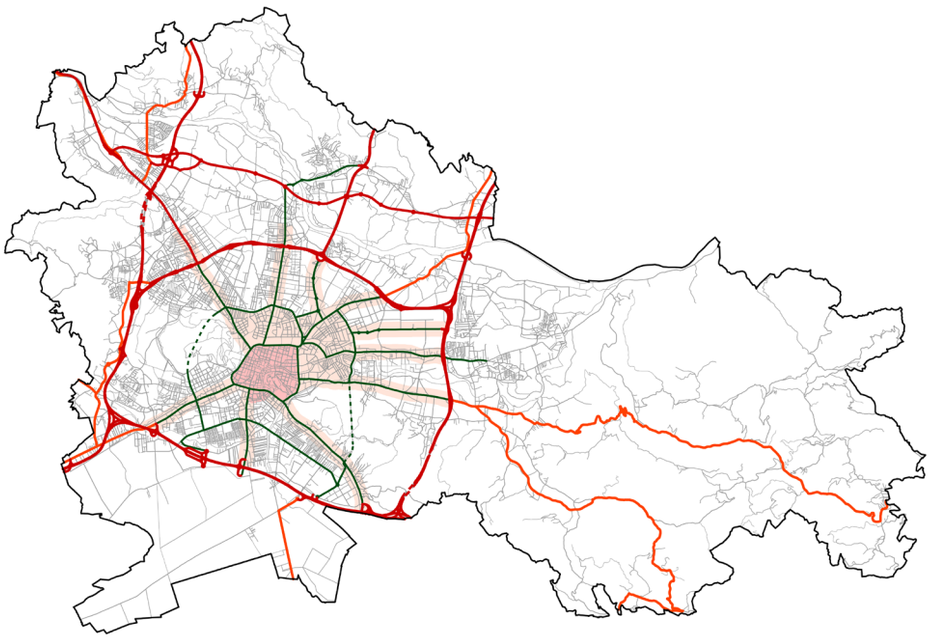

Vpetost prometnega načrtovanja v prostorsko zasnovo (vir: arhiv LUZ)

Prometno dobro dostopna območja ob vpadnicah in obročih spodbujajo zgoščevanje mesta.

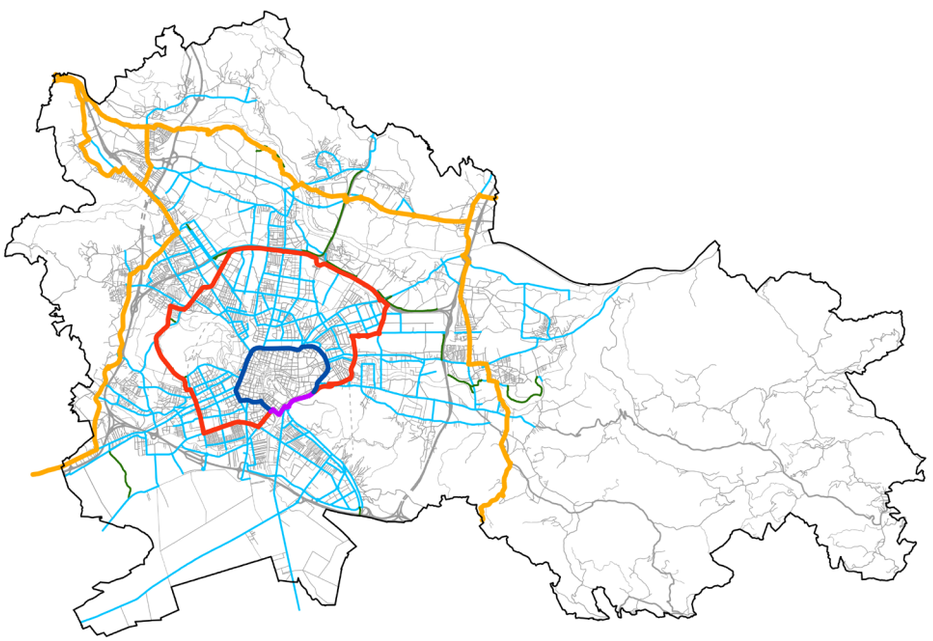

Mreža kolesarskih površin povezuje mestne predele.

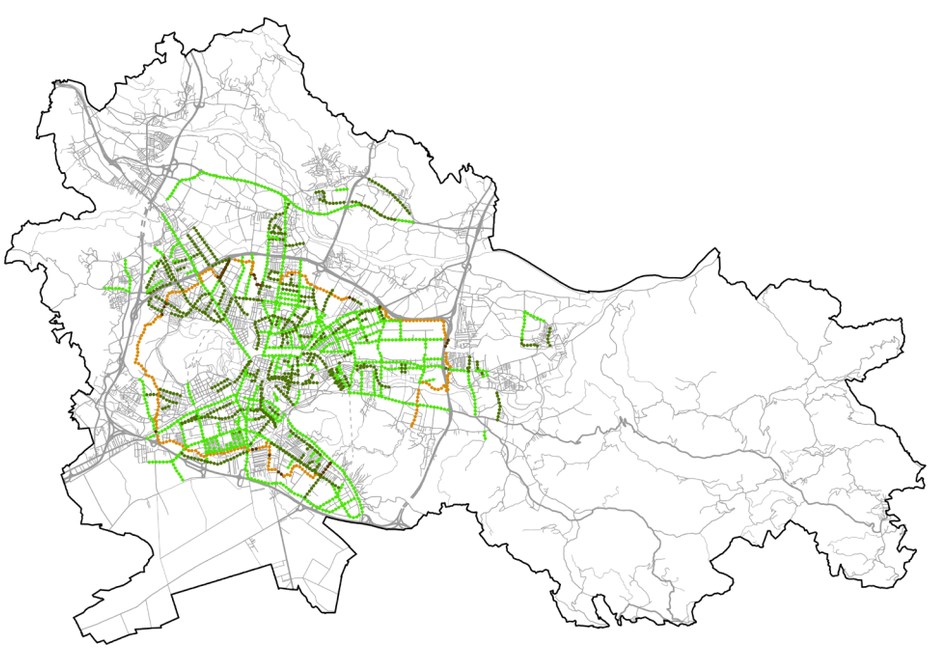

Omrežje peš površin povezuje mestno pozidano strukturo.

Infografika 8: Delež prebivalcev MOL v radiju 500 m od postajališča oziroma postaje javnega potniškega prometa

95,4 %

prebivalcev MOL živi v radiju 500 m od postajališča oziroma postaje JPP

Kazalnik prikazuje delež prebivalcev MOL po četrtnih skupnostih, ki živi v radiju 500 m (približno 5–6-minutna dostopnost) od postajališča oziroma postaje javnega potniškega prometa.

Povezovanje koncentracij poselitve z javnim potniškim prometom in kolesarskim omrežjem ter zgoščevanje poselitve ob postajališčih javnega potniškega prometa sta med temeljnimi načeli prostorskega razvoja MOL. Večje zgostitve poselitve so predvidene predvsem ob glavnih vpadnicah ter njihovem neposrednem, peš dostopnem zaledju. Okrog postajališč javnega potniškega prometa se tako oblikujejo komercialna, poslovna in socialna središča, za katera je značilna mešana raba površin (poslovno-trgovska, javna, stanovanjska), nanje pa se v zaledju navezujejo tudi stanovanjske površine nižjih gostot. Na ta način se z razvojem trajnostne mobilnosti ob višji kakovosti življenja in bivanja v mestu ter naravnih kvalitet življenjskega okolja zagotavljata dobra povezanost in dostopnost do družbene, storitvene, rekreacijske in gospodarske infrastrukture mesta.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018

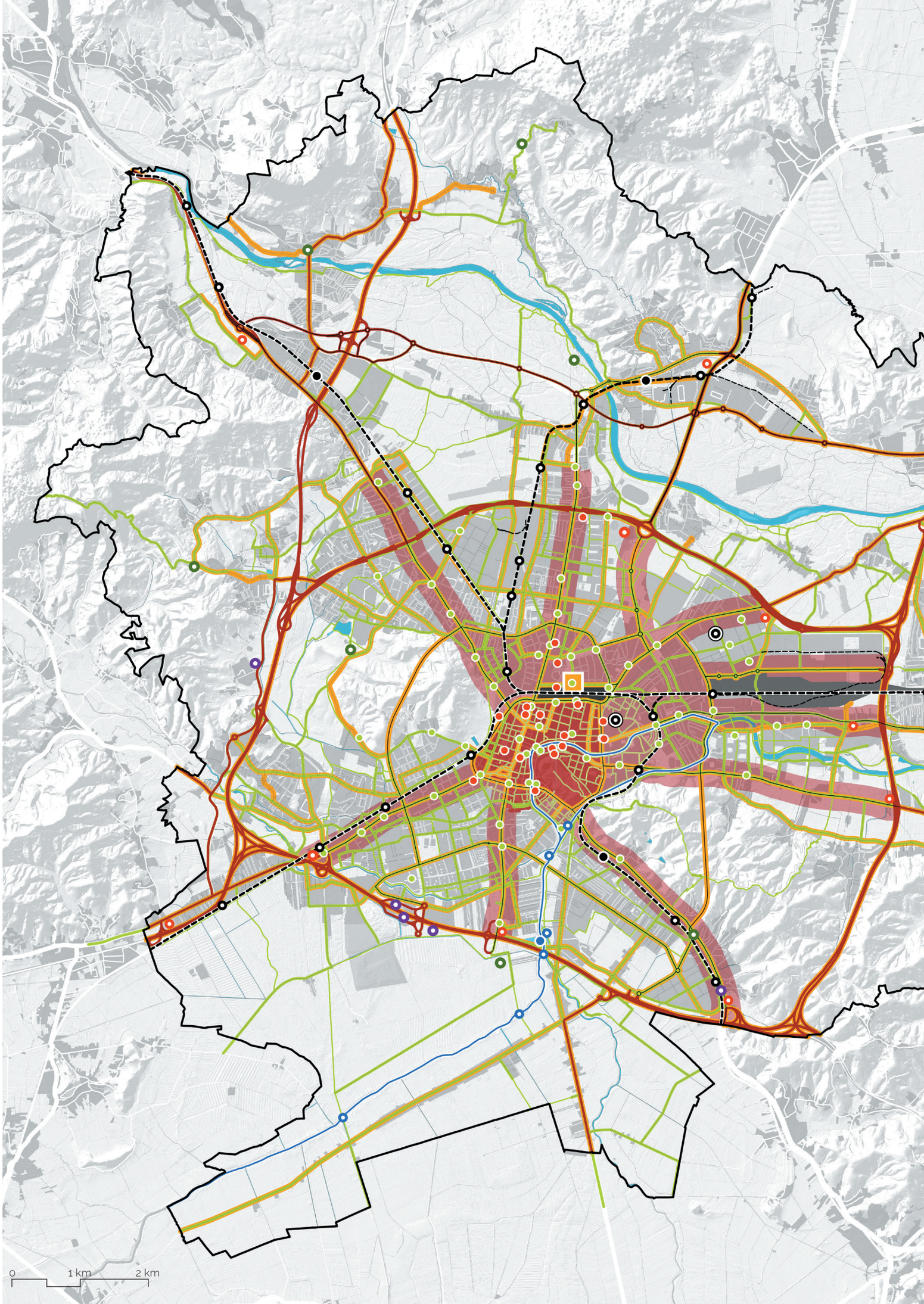
0
1 km
2 km

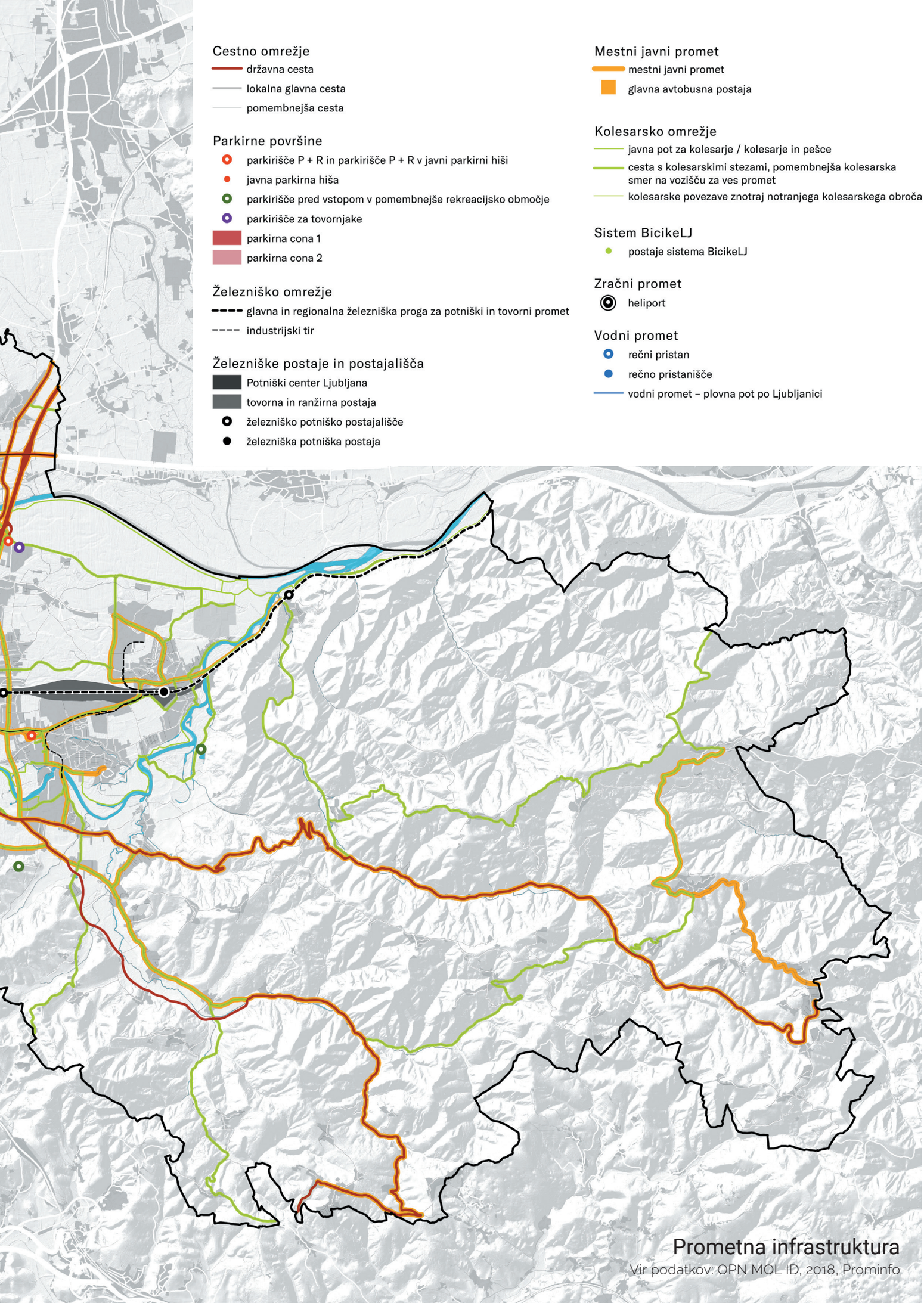

Prometna infrastruktura

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018, Prominfo

Načrti za prihodnost

Pristop k načrtovanju mobilnosti se je v zadnjih letih močno spremenil. Poudarek na trajnostnem razvoju mobilnosti je vedno pomembnejši. Ljubljana je v zadnjem desetletju naredila številne korake v tej smeri in pristopila k izdelavi pomembnih strateških dokumentov s področja trajnostne mobilnosti, na podlagi katerih se projekti izvedejo v fizičnem prostoru.

Prostorsko in prometno načrtovanje sta v OPN MOL neločljivo povezani. Obstoječi prometni koridorji nudijo možnosti za postopno preoblikovanje v pešcu, kolesarju in javnemu prometu bolj prilagojen javni prostor (bulvarji, avenije). V tej luči se bodo tudi v prihodnosti upoštevale usmeritve za razvoj trajnostnih oblik prometa. Pomembni bodo izboljšanje pogojev za razvoj javnega potniškega prometa (cestnega, železniškega in vodnega) in boljše možnosti za prestopanje med različnimi vrstami javnega prometa. Pri prenovi parkirne politike bo treba preveriti pomen uvedbe maksimalnih parkirnih normativov.

Pri načrtovanju bo treba več poudarka nameniti razvoju železniškega prometa, saj železnica predstavlja hrbtenico tovornega in javnega potniškega prometa. Posebno pozornost je treba nameniti umikanju tovornega in potniškega prometa z mestnega površja ter potniški promet nadgraditi z mestno železnico.

Ljubljana bo izvajala občinske projekte oziroma bo tvorno sodelovala pri uresničitvi državnih projektov za izboljšanje mobilnosti in trajnostne mobilnost na območju MOL, v regiji, v slovenskem in širšem evropskem prostoru.

Potrebni projekti in izvedbe so:

- priprava celovitih rešitev osrednjega prometnega vozlišča, ki obsega:
  - pripravo fazno izvedljivih rešitev in izvedbo Ljubljanskega železniškega vozlišča – LŽV s poglobitvijo tovornega in potniškega prometa, kar je najpomembnejši državni projekt trajnostne mobilnosti,
  - ureditev ljubljanskega avtocestnega obroča in povezanih projektov; protihrupna zaščita, oskrbne postaje in rešitev parkiranja tranzitnih tovornih vozil na območju Ljubljanske urbane regije in druge,
- izvedba Potniškega centra Ljubljana – PCL s sodobnima avtobusno in železniško postajo,
- priprava DPN in izvedba neposredne navezave mesta Ljubljana na Letališče Jožeta Pučnika,
- ureditev regionalnega železniškega prometa in povezav regionalnih železniških linij z mestnim potniškim prometom,
- razširitev Šmartinskega podvoza ter izgradnja podvoza Bratislavska–Letališka–Založka. Ureditev novih izvennivojskih kolesarskih in peš prehodov železniških prog med Šiško in Bežigradom (pri stadionu Žak: Magistrova–Posavskega ulica, pri džamiji: Ruska–Parmova ulica) ter kot iztek Parmove ulice proti jugu do Tivolske ceste oziroma Vošnjakove ulice,
- krožna plovna pot po Ljubljanici in Gruberjevem prekopu z energetsko izrabo in ureditvijo obvodnega prostora. Povezava vodnega javnega prometa z drugimi javnimi prevoznimi sredstvi,
- ureditev pristanišča na Ljubljanici in ureditev plovne poti po Ljubljanici z vstopno-izstopnimi točkami in prek Ljubljanskega barja s podaljškom v druge občine,
- dogradnja kolesarskih povezav v mestu z navezavo na državne kolesarske povezave v smeri bodočih hitrih kolesarskih povezav (kolesarskih avtocest),
- ureditev mednarodne peš in kolesarske poti ob Savi od Zelencev na izviru Save Dolinke v Sloveniji do Ušča (sotočja Save in Donave) v Beogradu,
- kolesarske in pešpoti ob Ljubljanici s povezavo Ljubljanskega barja in rekreacijskih območij ob Savi.

Foto: T. Levičar

Opremljena

Krepimo družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo.

Družbena in komunalna infrastruktura so objekti in omrežja, namenjeni izvajanju dejavnosti splošnega pomena, ki prebivalcem zagotavljajo dobrine v javnem interesu. Dobro dostopna in kakovostna družbena infrastruktura ter urejena komunalna infrastruktura sta pomembna temelja kakovosti bivanja. Z družbeno infrastrukturo se zagotavlja ustrezna dostopnost do območij in objektov za vzgojo in izobraževanje, znanost, šport, zdravstvo, socialno varstvo, kulturo, javno upravo in verske dejavnosti za vse prebivalce MOL, zadostna in sodobna komunalna oprema pa z oskrbo s pitno vodo, odvajanjem in čiščenjem odpadne vode, oskrbo z energijo in ravnanjem z odpadki prispeva k zdravemu in čistemu okolju.

Umeščanje družbenih in komunalnih dejavnosti v prostor je kompleksno, saj je treba upoštevati področne predpise, lokacijske pogoje in omejitve, obenem pa zagotavljati varno, učinkovito, zanesljivo in kakovostno izvajanje teh dejavnosti na celotnem območju MOL. Pomembno je:

- zagotavljati zadostne površine za objekte in omrežja družbene in komunalne infrastrukture,
- zavarovati te površine pred spremembo v druge namenske rabe, saj jih je pogosto težko nadomestiti z enakovrednimi drugimi lokacijami,
- zagotavljati oskrbo na ravni celega mesta, pa tudi na ravni četrtnih in lokalnih središč, in
- izboljševati dostopnost do posameznih lokacij.

Družbena infrastruktura

Za MOL so značilni pestrost družbenih dejavnosti, njihov preplet in dobra dostopnost. V kompaktnem delu mesta znotraj avtocestne obvoznice je zagotovljena peš dostopnost do družbene infrastrukture v radiju do 800 m. V obmestju in hribovitem zaledju pa je zaradi bistveno redkejše poselitve priporočen radij dostopnosti do 1500 m.

V letu 2013 je bilo s strokovnimi podlagami celovito analizirano stanje družbenih dejavnosti: lokacije obstoječih objektov, njihova zmogljivost, zasedenost in dostopnost. Poudarek je bil na predšolski vzgoji, osnovnem izobraževanju in socialnem varstvu. Preverjeni so bili namenska raba prostora, velikost in zmogljivost območij ter število načrtovanih stanovanj oziroma novih prebivalcev na posameznih območjih načrtovanih OPPN. Na podlagi teh podatkov je bila izdelana simulacija bodočih potreb po družbeni infrastrukturi.

Razvoj družbenih dejavnosti v OPN MOL je predviden s širitvijo obstoječih ali z določitvijo novih površin. Širitev mreže objektov predšolske vzgoje in objektov za osnovnošolsko izobraževanje je, na primer, načrtovana na območjih zgoščene poselitve v obmestju (Polje, Kašelj, Podutik, Šmartno pod Šmarno goro in druga) in v večjih novih razvojnih območjih (Stanežiče, Škofovi zavodi, Stožice, Nova Hrušica, Slape in Ilovica in druga).

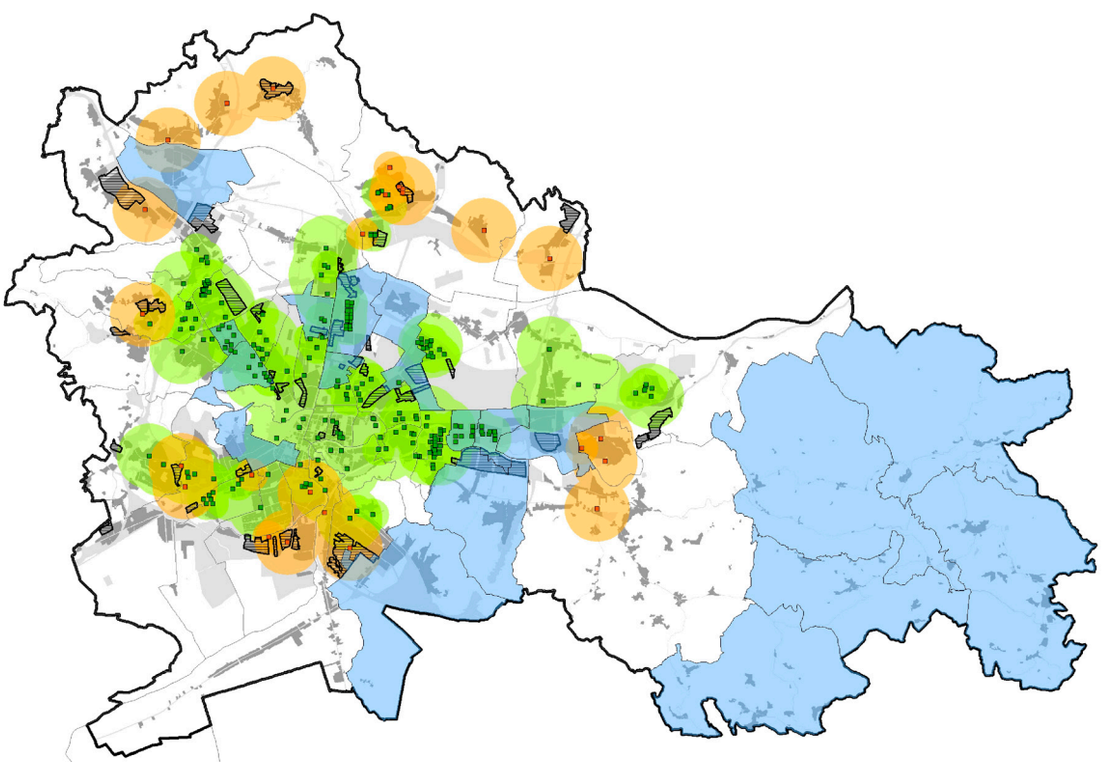

Dostopnost do obstoječih in načrtovanih otroških igrišč po posameznih šolskih okoliših MOL (vir: Preveritve in predlog sprememb omrežij družbene infrastrukture, LUZ, 2013)

Obstoječa otroška igrišča v radiju 400 m so prikazana v svetlo zeleni barvi, načrtovana otroška igrišča v radiju 800 m pa so prikazana v oranžni barvi. Šolski okoliši brez otroških igrišč v območju zelenih površin oziroma v območju centralnih dejavnosti so prikazani s svetlo modro barvo. Z obrobo in črtasto šrafuro so prikazana območja @ (območja večjih načrtovanih stanovanjskih sosesk, za katere je ob pripravi OPPN obvezna preveritev potreb po družbeni infrastrukturi v območju OPPN in za obstoječe naselje).

Preglednica 7: Dejavnosti družbene infrastrukture

I	vzgoja in izobraževanje	• predšolska vzgoja • osnovnošolsko izobraževanje • glasbene šole • izobraževalni zavodi • srednješolsko izobraževanje • visokošolsko in univerzitetno izobraževanje • dijaški in študentski domovi
II	zdravstvo in socialno varstvo	• zdravstvo • domovi za starejše osebe • oskrbovana stanovanja
III	šport	• otroška igrišča • športna igrišča • športne dvorane in telovadnice • območja za šport
IV	kultura	• kulturni domovi • knjižnice
V	opravljanje verskih obredov	• stavbe za opravljanje verskih obredov
VI	državna in javna uprava	• državna in mestna javna uprava
VII	četrtna in lokalna središča	• vsakodnevna oskrba • centralne dejavnosti • družbene dejavnosti • zelene površine • površine za športni oddih in rekreacijo
VIII	območja @	• obvezna preveritev primanjkljaja zmogljivosti družbene infrastrukture v območjih OPPN
IX	območja MOL	• kompaktno mesto (radij dostopnosti do 800 m) • obmestje (radij dostopnosti do 1.500 m) • hribovito zaledje (radij dostopnosti do 1.500 m)

Območja @ so območja, za katera je v OPN MOL ID določena obvezna preveritev potreb po dopolnitvi omrežij družbene infrastrukture v fazi izdelave OPPN (za naslednje zvrsti družbene infrastrukture: predšolsko varstvo, osnovna šola, zdravstvo in socialno varstvo, športna in otroška igrišča, kultura) znotraj pripadajočega območja in za potrebe obstoječega naselja, upoštevajoč zakonsko določene normativne zahteve za dimenzioniranje površin za posamezno področje družbene infrastrukture z obvezo, da je treba morebitni primanjkljaj družbene infrastrukture zagotoviti na območju OPPN.

Zaradi naraščanja deleža starejšega prebivalstva v MOL so v OPN MOL zagotovljene zadostne površine za širitev obstoječe mreže ter za nove lokacije domov za starejše in oskrbovana stanovanja. Širitev je načrtovana v večjih razvojnih območjih in v obmestju (Šmartno pod Šmarno goro, Gameljne, Podutik, Vrhovci, Bežigrad, Nove Jarše, Rudnik in druga).

Zagotavljanje zadostne in enakomerne dostopnosti ter pokritosti z družbeno infrastrukturo za vse prebivalce MOL se uresničuje postopoma. V ta namen so v OPN MOL vgrajena določila za:

- podrobnejšo namensko rabo prostora za posamezne vrste družbene infrastrukture,
- obvezno ohranitev obstoječih objektov ali njihovo nadomestitev na drugi primerni lokaciji,
- obvezno preveritev potreb po družbeni infrastrukturi ob pripravi OPPN za razvojna območja in zagotovitev primanjkljaja,
- zagotovitev dovolj velikih površin za otroška igrišča ob gradnji stanovanj,
- krepitev lokalnih in četrtnih središč z mešanjem kompatibilnih dejavnosti.

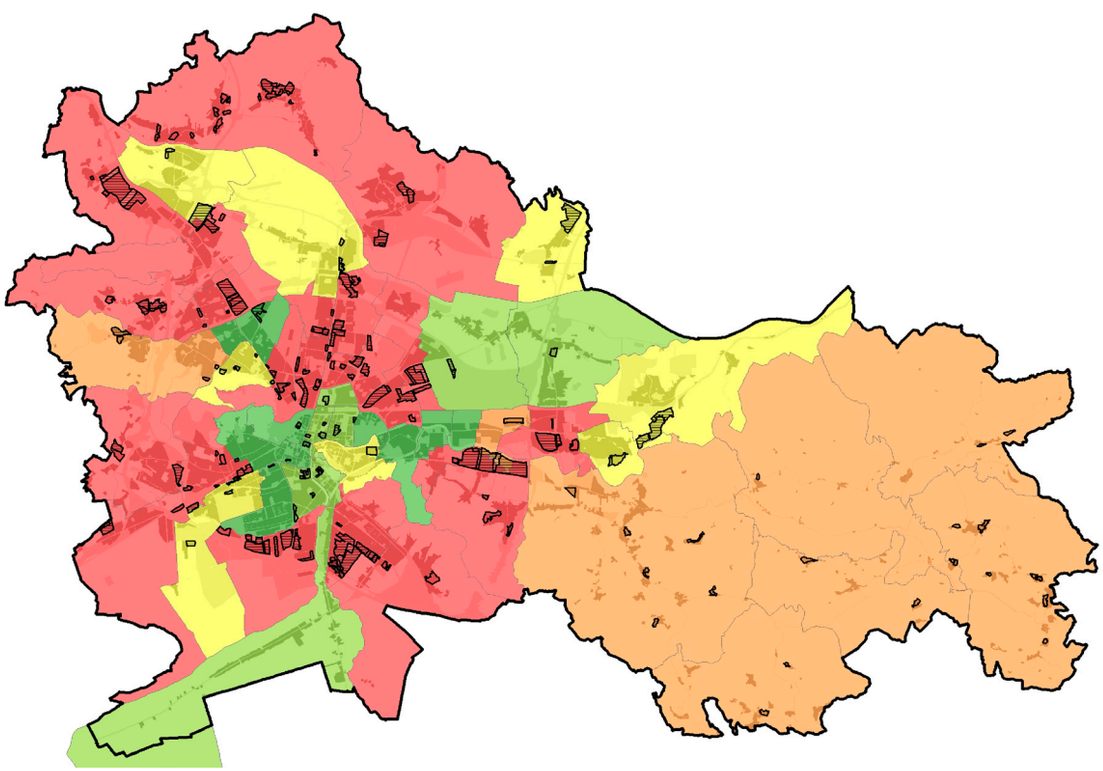

Potrebe po dodatnih mestih v objektih predšolske vzgoje zaradi načrtovanih stanovanj v območjih OPPN po posameznih šolskih okoliših MOL
(vir: Preveritve in predlog sprememb omrežij družbene infrastrukture, LUZ, 2013)

Šolski okoliši, v katerih zaradi načrtovanih stanovanj v območjih OPPN ni potreb po dodatnih mestih v obstoječih objektih predšolske vzgoje, so označeni s temno zeleno barvo. Potrebe po največ dodatnih mestih (nad 132 mest – 6 oddelkov) v obstoječih objektih predšolske vzgoje zaradi načrtovanih stanovanj v območjih OPPN so izkazane v šolskih okoliših, označenih z rdečo barvo, najmanjše potrebe po dodatnih mestih so v območjih, označenih z zeleno barvo, vmesne vrednosti pa veljajo za območja v oranžni, rumeni in svetlo zeleni barvi. Z upoštevanjem načrtovanih objektov predšolske vzgoje se v nekaterih šolskih okoliših potrebe po dodatnih mestih v objektih predšolske vzgoje zmanjšajo.

Celovit razvoj omrežja družbene infrastrukture v MOL je prinesel primere dobre urbanistične in arhitekturne prakse:

- novi vrtci so zgrajeni v Šentvidu, Hrušici, Kašlju idr.,
- novi otoki športa za vse so umeščeni v Šiški, Črnučah, Gameljnah, Viču, Bežigradu, Dravljah idr.,
- nova inovativna otroška igrišča so urejena v Šmartinskem parku, Parku Muste, na Kodeljevem idr.,
- novi družbeni center mešanih dejavnosti (četrtna skupnost, knjižnica, glasbena šola, dnevni center za starejše, dvorana, trgovina) je urejen v Zalogu.

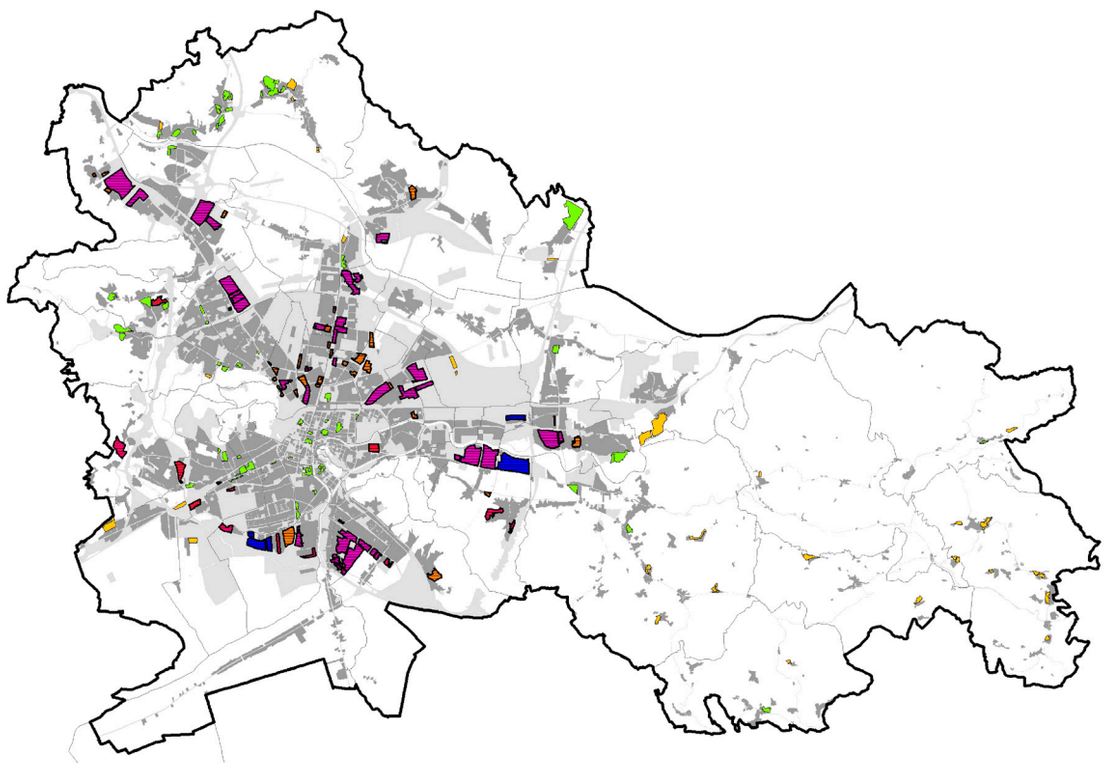

Ustreznost oskrbe na področju predšolske vzgoje in osnovnega šolstva glede na število načrtovanih stanovanj v območjih OPPN
(vir: Preveritve in predlog sprememb omrežij družbene infrastrukture, LUZ, 2013)

Število stanovanj je v primerjavi z velikostjo območja OPPN in s faktorjem izrabe v območju OPPN najboljši kazalnik za določitev območij @, saj je mogoče število stanovanj preslikati v potrebe po dopolnitvi omrežij družbene infrastrukture (na področju predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja). Območja načrtovanih OPPN z največjim številom stanovanj so označena z modro in vijolično barvo, z najmanjšim številom stanovanj pa z zeleno in rumeno barvo. Vmesne vrednosti števila stanovanj so prikazane z oranžno in rdečo barvo.

Vrtec Pedenjped, enota Kašelj (avtorji: M. Ivanič, A. Planišček, A. Intihar in U. Habič; vir: https://www.zaps.si/index.php?m_id=Priznanja%20_ZAPS_2018; foto: U. Hočevar)

Vrtec je bil leta 2018 nagrajen s priznanjem ZAPS – zlatim svinčnikom za odlično izvedbo.

Gimnastični center Ljubljana (avtorji: T. Vrečko, D. Rakoše in I. Vintar; vir: https://www.dnevnik.si/1042450726; foto: arhiv MOL)

Center Zalog s prostori za četrtno skupnost, knjižnico, glasbeno šolo, dnevnim centrom za starejše, dvorano in trgovino (avtorji: B. Bügelmayer, J. Kolenc in Elea iC; vir: https://www.si21.com/Gospodarstvo/V_Zalogu_je_danes_je_svoja_vrata_odprl_nov_sodoben_Center_Zalog; foto: D. Pal)

Infografika 9: Delež prebivalcev MOL v radiju 800 m od obstoječih osnovnih šol

81,6 %

prebivalcev MOL živi v radiju 800 m od osnovne šole

Kazalnik prikazuje delež prebivalcev MOL po četrtnih skupnostih, ki živi v radiju 800 m (približno 10-minutna dostopnost) od obstoječih osnovnih šol.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018

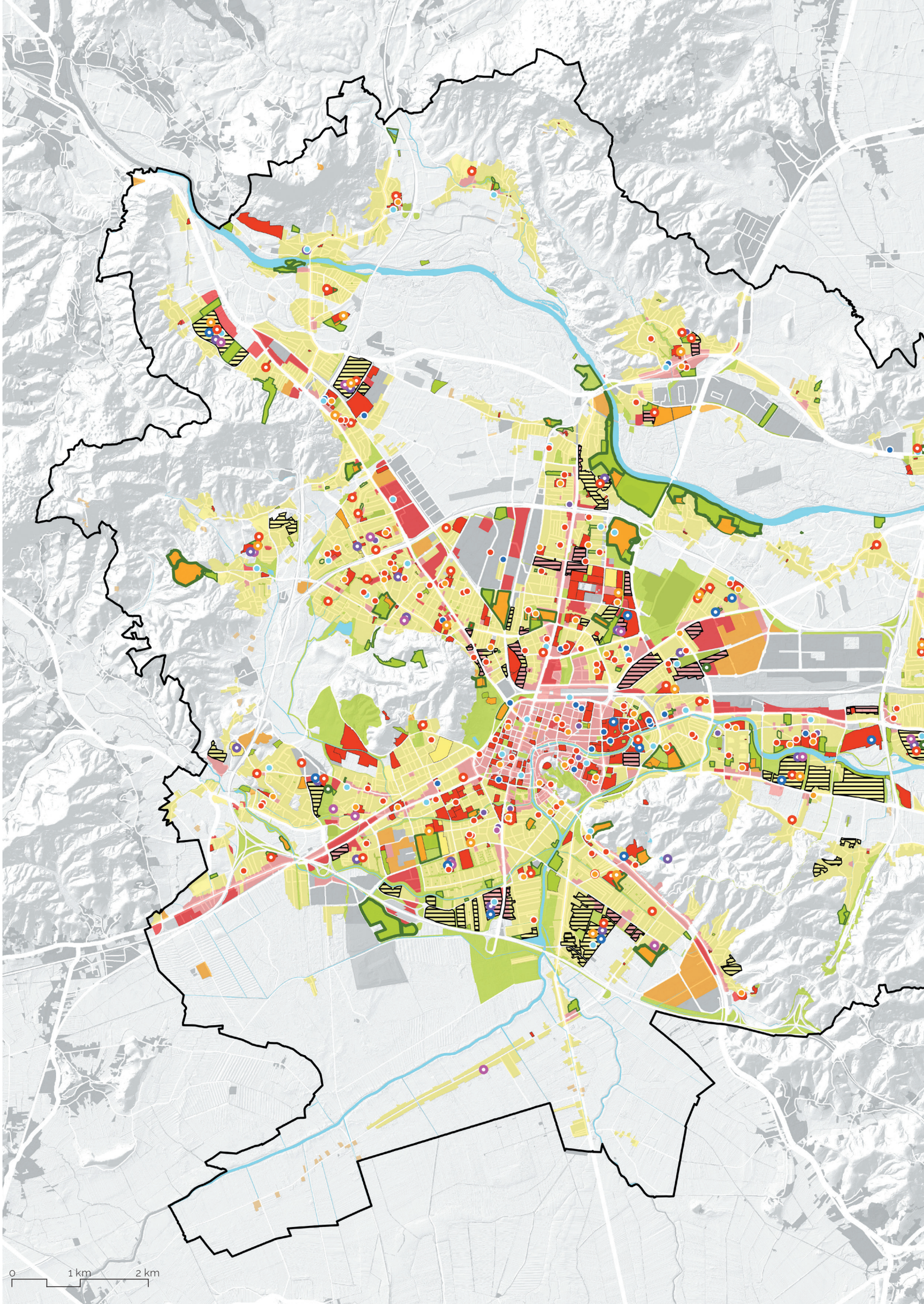
0
1 km
2 km

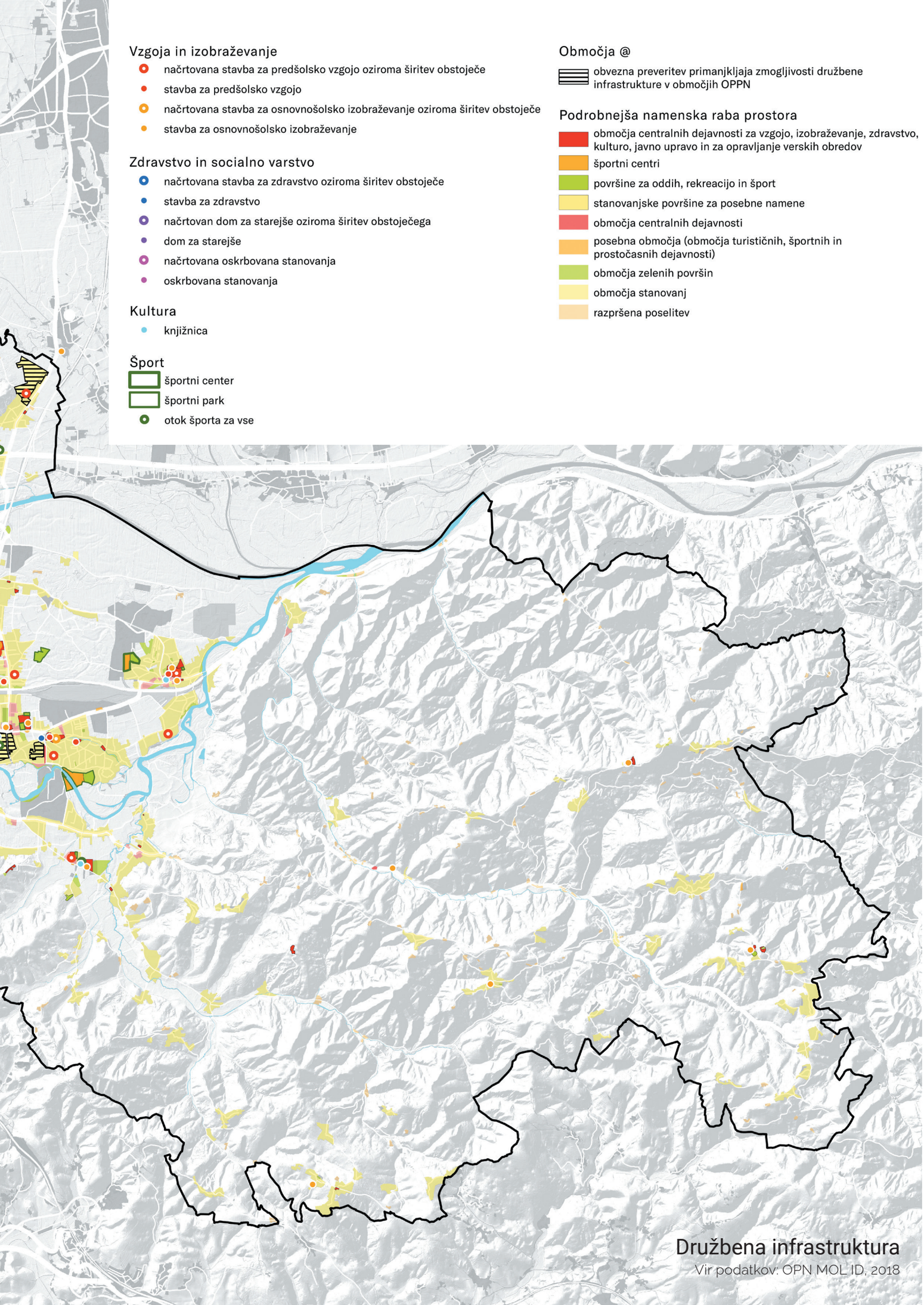

Družbena infrastruktura

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Športni park Stožice (avtorji: Sadar+Vuga in Studio AKKA, Elea iC, Atelier One – London, Gradis, KSS – London; vir: https://www.sadarvuga.com/project/football-stadium-and-multipurpose-sports-hall-stozice/; foto: F. A. Bobo)

Kopališče Kolezija (avtorji: R. Potokar, T. Košuta, A. Bajrović, A. Strehovec, Š. Kuhar, M. Šetina; vir: https://www.ravnikar-potokar.si/si/kopaliscekolezija; foto: arhiv JZ Šport Ljubljana)

Infografika 10: Delež prebivalcev MOL v radiju 800 m od obstoječih in načrtovanih otokov športa za vse

97,6 %

prebivalcev MOL živi v radiju 800 m od obstoječih in načrtovanih otokov športa za vse

Kazalnik prikazuje delež prebivalcev MOL po četrtnih skupnostih, ki živi v radiju 800 m (približno 10-minutna dostopnost) od obstoječih in načrtovanih otokov športa za vse.
Otoki športa za vse so urejene površine za različne športe in različne starostne skupine. So pretežno nepokrite in javno dostopne športne površine, kjer lahko prebivalci samostojno izvajajo različne športne aktivnosti. Obsegajo raznovrstne možnosti za športno udejstvovanje: otroška in druga javna igrišča, igrišča za športe na prostem (nogomet, odbojka, rokomet, tenis, košarka, balinišče, bazenska kopališča na prostem, jahališča in podobno), večnamenske športne ploščadi, fitnes na prostem, ulično vadbo (street workout), trim otoke in trim steze, koloparke ter športne objekte šol. Otoki športa za vse so pomembni sestavni deli stanovanjskih območij in ob dobri dostopnosti zagotavljajo ustrezno kakovost bivanja.
V ČS Sostro ima sicer najmanjši delež prebivalcev v MOL dostop do obstoječih in načrtovanih otokov športa za vse, a imajo hkrati vsi prebivalci dostop do gozdov v radiju 1.500 m.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018

Komunalna infrastruktura

Komunalna infrastruktura so objekti in omrežja, ki služijo izvajanju komunalne dejavnosti. Med seboj se povezujejo v oskrbne sisteme, ki delujejo kot povezana celota in zagotavljajo temeljne pogoje za življenje in delo v naseljih.

Prostorsko-načrtovalski pristop pri zasnovi oskrbnih sistemov v MOL temelji na analizi:

- obstoječih oskrbnih sistemov z opredelitvijo ključnih problemov komunalne oskrbe,
- prihodnjih potreb po komunalni oskrbi zaradi načrtovanega razvoja poselitve in
- normativov s področja komunalne oskrbe.

Na podlagi analiz ter ob upoštevanju prostorskih, okoljskih, ekonomskih in tehničnih možnosti za razvoj oskrbnih sistemov so v strateškem delu OPN MOL za vsako vrsto komunalne infrastrukture celovito načrtovani komunalni oskrbni sistemi, ki bodo služili izvajanju komunalne dejavnosti v MOL.

Znotraj vsakega oskrbnega sistema so v izvedbenem delu OPN MOL načrtovani objekti in omrežja komunalne infrastrukture. Na ravni sistemov so načrtovane dograditve, ki služijo izboljšanju delovanja obstoječih sistemov ter omogočajo priključitev novih uporabnikov na pomanjkljivo komunalno opremljenih območjih ali na novih razvojnih območjih. Za dejansko možnost priključitve uporabnikov s teh območij so načrtovana sekundarna komunalna omrežja, ki služijo neposrednemu priključevanju novih uporabnikov, oziroma podane usmeritve za načrtovanje teh omrežij v predvidenih OPPN.

Projekt dograditve kanalizacijskega omrežja v aglomeracijah nad 2000 PE v MOL (vir: arhiv LUZ)

Zeleno so prikazana območja dopolnitve kanalizacijskega omrežja, z rjavo črto zbiralnik C0 in z oranžno barvo Centralna čistilna naprava.

Preglednica 8: Sistemi komunalne infrastrukture

I	oskrba s pitno vodo	• primarno in sekundarno vodovodno omrežje • obstoječi vodovodi, ki niso v upravljanju izvajalca javne službe • zajetje • vodohran • prečrpalnica
II	odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode	• primarno in sekundarno kanalizacijsko omrežje • čistilna naprava • javne kanalizacije • zadrževalnik • črpališče • merilni objekt • razbremenilnik
III	oskrba z zemeljskim plinom in naftnimi derivati	• prenosno omrežje zemeljskega plina • distribucijsko omrežje zemeljskega plina • merilno regulacijska in regulacijska postaja prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina • zaporna postaja prenosnega sistema zemeljskega plina • skladišče naftnih derivatov
IV	proizvodnja in distribucija toplote za daljinsko ogrevanje in hlajenje	• omrežje daljinskega ogrevanja – primarni in sekundarni vročevod ter parovod • omrežje daljinskega hlajenja • objekt za proizvodnjo toplote in električne energije • črpališče omrežja daljinskega ogrevanja • centralna hladilna postaja
V	oskrba z električno energijo	• prenosno omrežje električne energije • distribucijsko omrežje električne energije • objekt za proizvodnjo električne energije • razdelilna transformatorska postaja • transformatorska postaja • elektroenergetska napajalna postaja

Površine, potrebne za gradnjo objektov komunalne infrastrukture, v OPN MOL zagotavljamo:

- z določitvijo ustrezne namenske rabe prostora in s podrobnimi prostorskimi izvedbenimi pogoji (PPIP), ki dopuščajo le gradnjo načrtovanih objektov komunalne infrastrukture, ter
- z določitvijo regulacijske linije objektov okoljske in energetske infrastrukture.

Za ustrezno zagotavljanje in priključevanje na komunalno infrastrukturo sta v OPN MOL pomembna ukrepa:

- določitev, na katero vrsto komunalne infrastrukture se morajo ob upoštevanju področnih predpisov priključiti načrtovani objekti, in
- določitev pogojev glede gradnje komunalne infrastrukture oziroma načina izvedbe komunalnih vodov, objektov in naprav.

K celovitosti in večji učinkovitosti načrtovanja na lokalni ravni pomembno prispevata dogovora med MOL in Republiko Slovenijo ter MOL in Elektrom Ljubljana, d.d., iz leta 2015. Gradnja 110 kV elektroenergetskih povezav med razdelilnimi transformatorskimi postajami (Center, Žale, Bežigrad, Šiška, Moste, Vič, PCL) in pripadajočimi objekti zagotavlja oskrbo mestu na primarni ravni, torej na ravni zagotavljanja zadostnih elektroenergetskih zmogljivosti posameznim delom mesta in mestu kot celoti. Ker sta načrtovanje in gradnja 110 kV omrežja v državni pristojnosti, je bil sklenjen dogovor, da se te elektroenergetske povezave v mestnem središču izvedejo v podzemni izvedbi in da se načrtujejo v OPN MOL ID, torej znotraj enovitega prostorskega načrta, da je načrtovanje celovitejše, razumljivejše in manj omejujoče, prostorsko načrtovanje na državni in občinski ravni pa s tem bolj povezano in usklajeno.

Mestna občina Ljubljana v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavlja tudi opremljanje stavbnih zemljišč za razvoj poselitve na območjih, načrtovanih z OPN MOL ID, s čimer se neposredno usmerjata gospodarski in družbeni razvoj. Zaradi obsežnega razvoja na območju Ljubljane v zadnjem desetletju in vrste nalog, ki iz tega izhajajo v smislu načrtovanja, zagotavljanja virov, usklajevanja med in z investitorji ipd., so za načrtovanje in gradnjo komunalne infrastrukture uporabljeni ciljni in celoviti programski dokumenti in informacijski sistemi za upravljanje z razvojnimi nalogami občine. S takšnimi programskimi dokumenti so zagotovljeni projektno obvladovanje načrtovanih ureditev, njihova medsebojna prostorska, časovna in finančna uskladitev, sprotno preverjanje postavljenih ciljev in kontrola izvajanja programov ter fleksibilnost in prilagodljivost izvajanja nalog v današnjem stalno spreminjajočem se svetu.

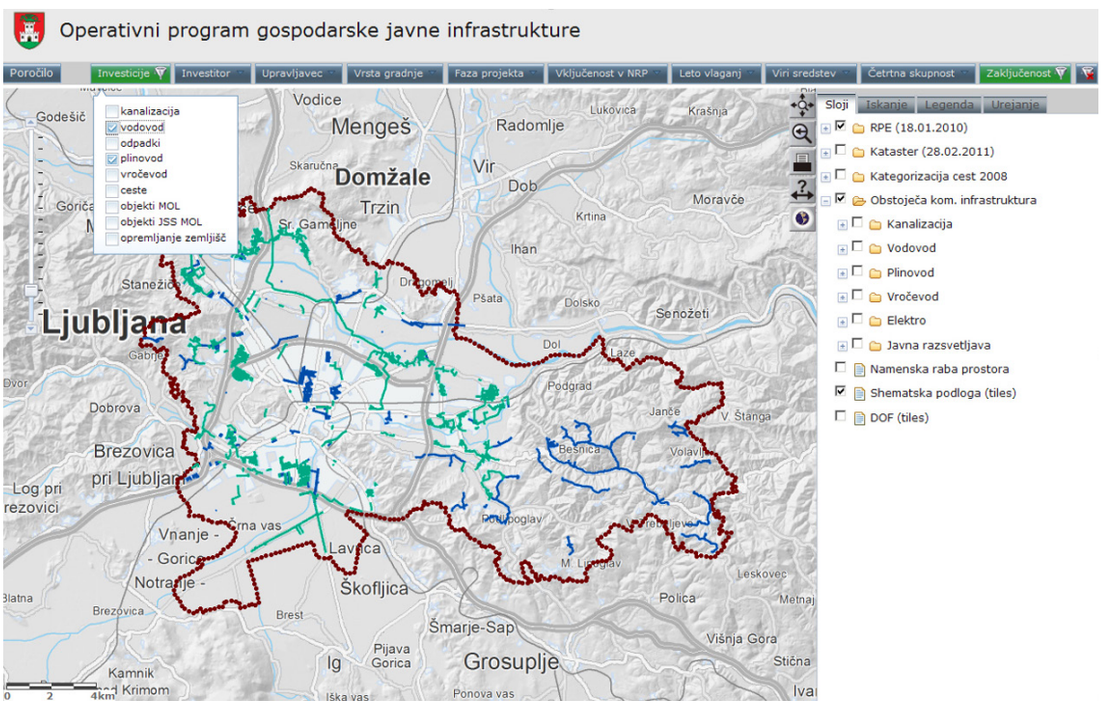

Operativni program gradnje gospodarske javne infrastrukture (vir: Informacijski portal operativnega programa gradnje gospodarske javne infrastrukture; MOL OGDP, LUZ)

Regijski center za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana (avtorji: Plan B, Bruto, Studiobotas, prostoRož, Trash Design; vir: https://www.zaps.si/index.php?m_id=Priznanja%20_ZAPS_2017; foto: JP Snaga)

RCERO Ljubljana je začel delovati konec leta 2015 in njegova zmogljivost zadošča za ravnanje z odpadki tretjine Slovenije. Sofinanciran je bil iz kohezijskega sklada EU. Leta 2017 je bil nagrajen z zlatim svinčnikom, priznanjem Zbornice za arhitekturo in prostor – ZAPS za odlično izvedbo.

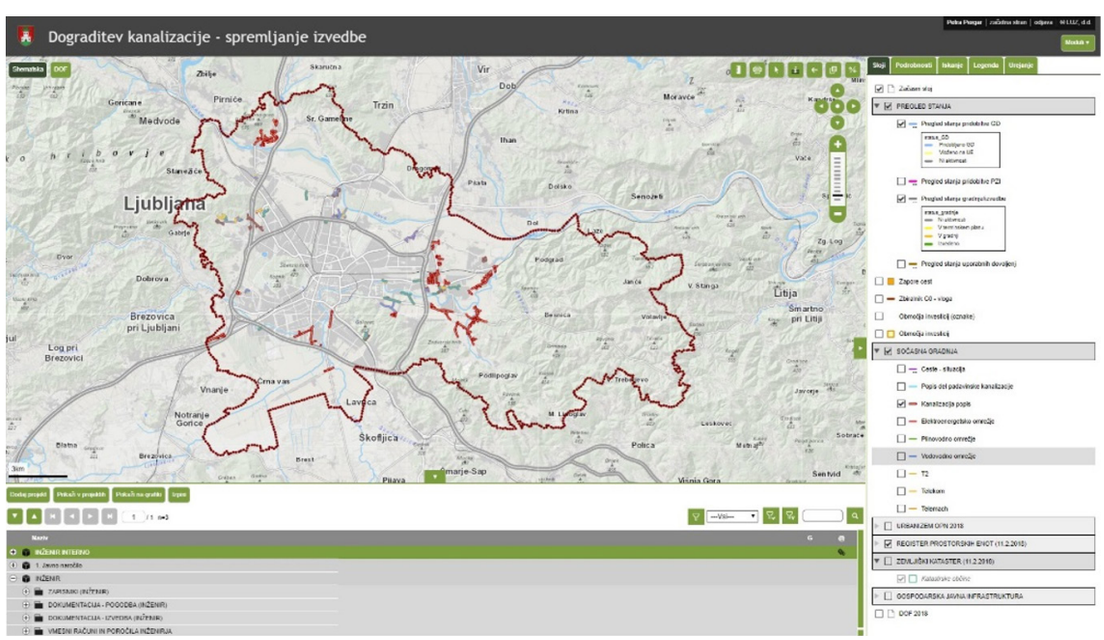

Projekt dograditve kanalizacijskega omrežja v aglomeracijah nad 2000 PE v MOL (vir: Informacijski portal za spremljanje izvedbe projekta dograditve kanalizacije; MOL OGDP, LUZ)

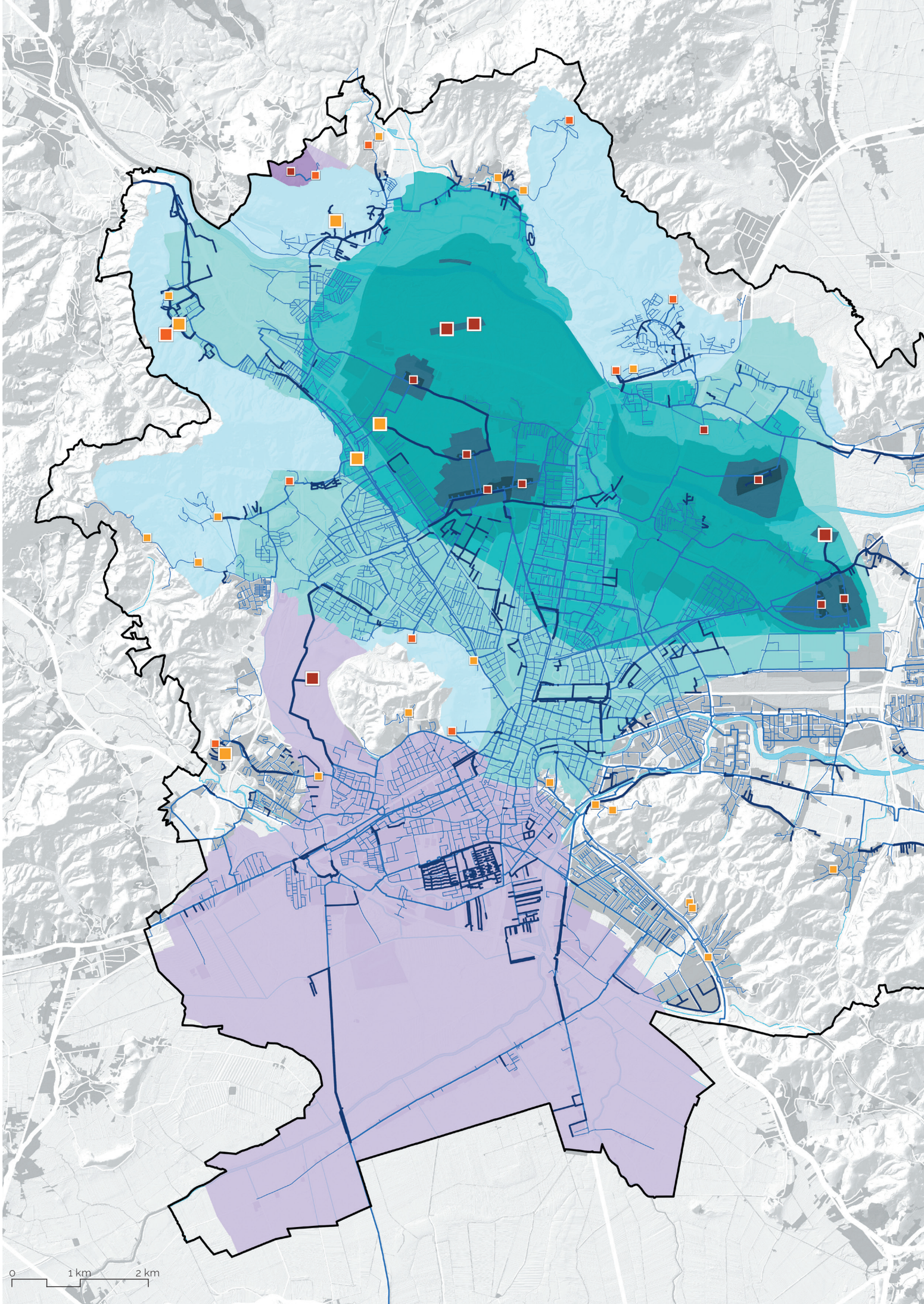
0
1 km
2 km

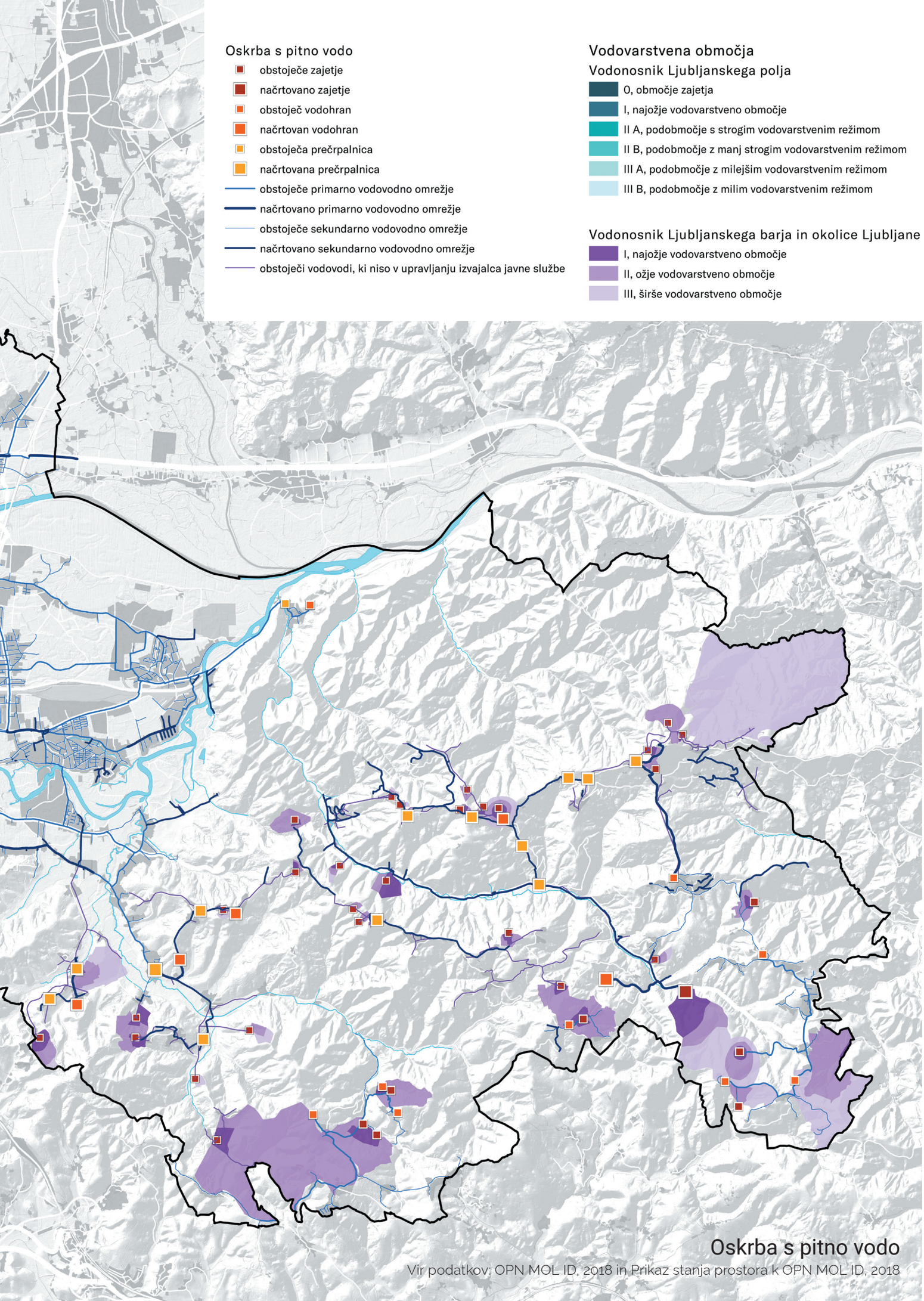

Oskrba s pitno vodo

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018 in Prikaz stanja prostora k OPN MOL ID, 2018

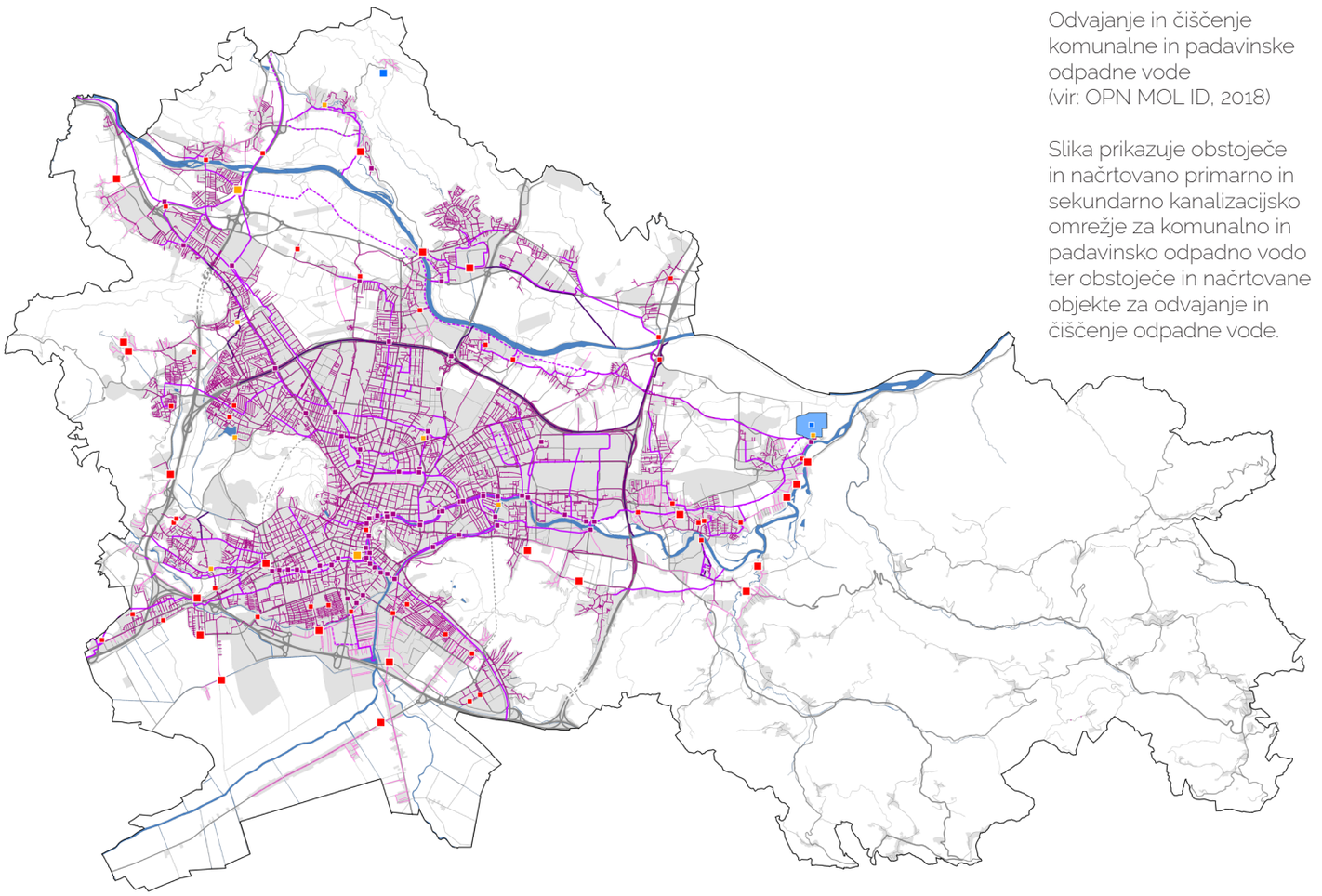

Odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode
(vir: OPN MOL ID, 2018)

Slika prikazuje obstoječe in načrtovano primarno in sekundarno kanalizacijsko omrežje za komunalno in padavinsko odpadno vodo ter obstoječe in načrtovane objekte za odvajanje in čiščenje odpadne vode.

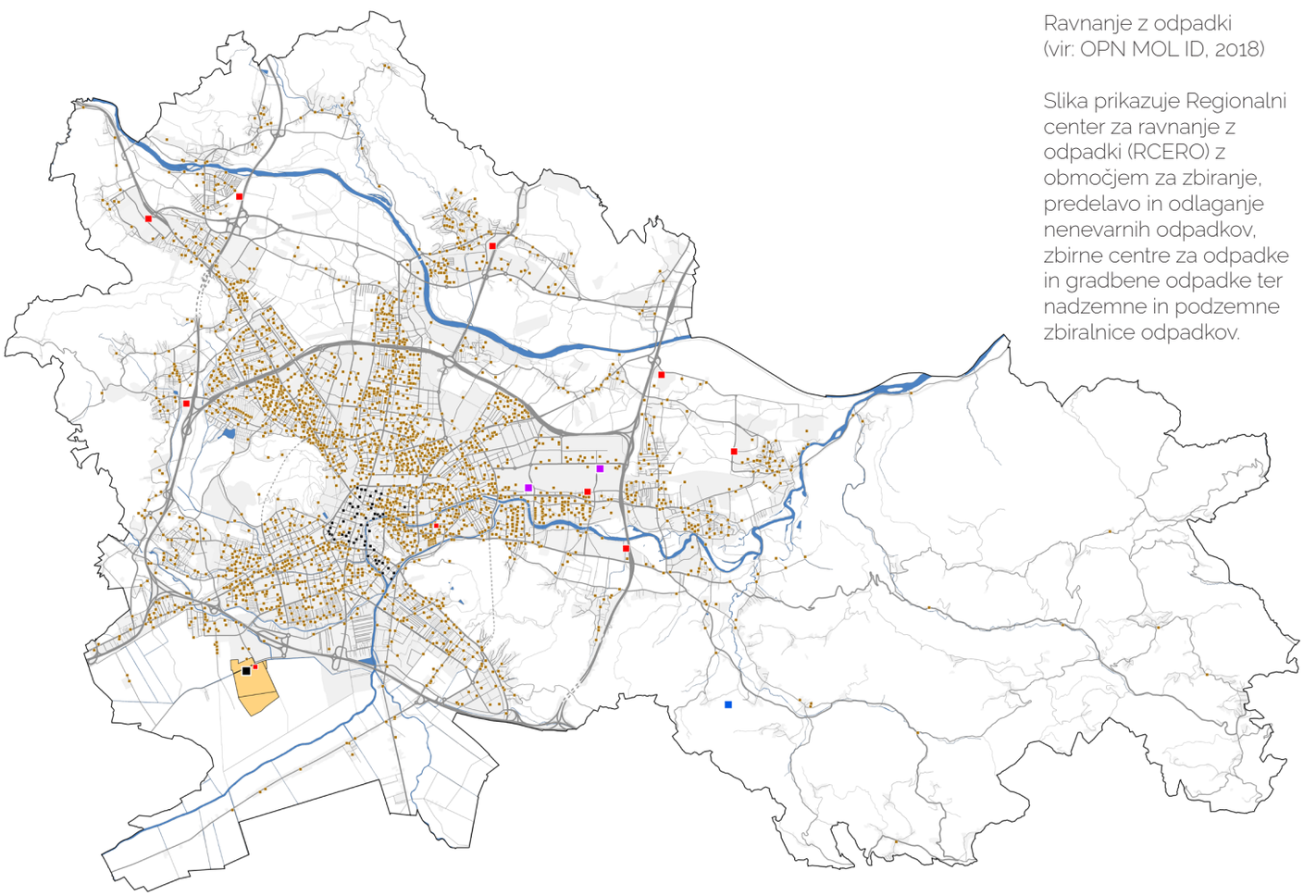

Ravnanje z odpadki
(vir: OPN MOL ID, 2018)

Slika prikazuje Regionalni center za ravnanje z odpadki (RCERO) z območjem za zbiranje, predelavo in odlaganje nenevarnih odpadkov, zbirne centre za odpadke in gradbene odpadke ter nadzemne in podzemne zbiralnice odpadkov.

Načrti za prihodnost

Družbena infrastruktura

Za zagotavljanje ustrezne opremljenosti z družbeno infrastrukturo je treba:
- za celotno območje MOL spremljati podatke o stanovanjski pozidavi, o delovnih mestih in kazalnike socialne kohezije (starostna distribucija, kupna moč, dostopnost do storitev in podobno),
- kazalnike analizirati na ravni šolskih okolišev za vzgojo in izobraževanje, otroških in športnih igrišč ter na ravni lokalnih in četrtnih središč. Kazalniki morajo biti zastavljeni tako, da omogočajo primerjavo z evropskimi mesti;
- za področje zdravstva dodatno preveriti normative in sistem primarnega zdravstva ter zagotoviti zadostne možnosti za njegovo širitev,
- za zagotavljanje zadostnih odprtih in pokritih površin za šport novelirati sistem na področju športa in
- na podlagi spremljanja stanja in potreb na področju družbene infrastrukture preverjati vplive načrtovanih in izvedenih prostorskih ureditev na družbeno infrastrukturo ter jo hkrati ustrezno in pravočasno načrtovati in izvajati.

Komunalna infrastruktura

V prihodnje bo treba ohraniti celovit pristop pri načrtovanju komunalnih oskrbnih sistemov tako z vidika funkcionalnosti sistema kot tudi zagotavljanja potrebne in zadostne oskrbe za nova razvojna območja.

V OPN MOL je treba:
- podrobno načrtovati tudi sistem upravljanja s padavinsko vodo in sistem ravnanja z drugimi vrstami odpadkov, ki ne sodijo med komunalne odpadke,
- smiselno načrtovati javni dostop in komunalno infrastrukturo do vsake posamezne gradbene parcele, s čimer se določi njena opremljenost ali način opremljanja, in
- določiti etapnost gradnje oziroma zagotavljanja komunalne infrastrukture, ki izhaja iz načrtovane etapnosti izvajanja prostorskega razvoja MOL.

Foto: T. Levičar

Zelena

Naravne danosti nadgrajujemo z oblikovanimi zelenimi površinami.

Urbani razvoj Ljubljane in njen izrazito zeleni značaj definirajo naravne značilnosti lege Ljubljane med Rožnikom s Šišenskim hribom na zahodni strani in Grajskim gričem z Golovcem na vzhodni ter Savo na severu in Ljubljanskim barjem na jugu. Urbana struktura se je skozi čas razvijala zvezdasto, pri tem pa vseskozi ohranjala zelene kline, ki krepijo stik mesta z naravnim zaledjem. Stik naravnega zaledja s poselitvijo je ena od pomembnih konkurenčnih prednosti mesta in življenja v Ljubljani.

Glavni cilji načrtovanja zelenih površin v Ljubljani so:
- ohranjati in zagotavljati ustrezno količino in kakovost zelenih površin ter
- zagotavljati njihovo dobro, enakomerno dostopnost.

Zelene površine so pomembne prostorske prvine mesta, ki ključno prispevajo h kakovosti bivanja in zdravju ljudi. Skupaj z gozdovi, krajinskimi parki, zelenimi klini in vodotoki sestavljajo zeleni sistem, ki je pomembno ogrodje za usklajeni urbani razvoj ter opravlja družbene, funkcionalne, ekološke in strukturno-morfološke funkcije. Poseben pomen nosijo pri odpornosti proti podnebnim spremembam.

Pri načrtovanju zelenih površin se vselej srečujeta:
- varstveni vidik (ohranjanje obstoječih kakovosti prostora in okolja) in
- razvojni vidik urejanja prostora (razvoj drugih dejavnosti v prostoru, zaradi katerih so zelene površine izpostavljene razvojnim pobudam).

Njuno uspešno usklajevanje sloni na dolgoročnih, strateških ciljih.

Strateško načrtovanje

Pomembni izhodišči za urejanje zelenih površin sta prepoznavanje njihovega pomena za kakovost bivanja in zagotavljanje prostora za zelene površine že v strateških dokumentih. Z vidika kontinuitete urejanja prostora sta smiselna pogled v preteklost ter pregled prostorskih planov in strokovnih podlag (Zeleni sistem Ljubljane, 1994; Zeleni sistem mesta, 2001; Prostorska zasnova MOL, 2002). V njih so zbrana izhodišča za odločitve o nadaljnjem razvoju ter odločitve o tem, kako v OPN MOL nadgrajevati in ohranjati kakovost in vlogo zelenega sistema mesta.

Zeleni sistem

Zasnova zelenega sistema Ljubljane temelji na njenem naravnem zaledju in zelenih klinih (Rožnik in Šišenski hrib s Tivolijem, Grajski grič z Golovcem in zaledje, SZ Savski klin, SV Savski klin, Južni – Barjanski klin), ki se skupaj Potjo spominov in tovarištva, vodotoki in omrežjem zelenih površin (parki, pokopališča, vrtički) povezujejo v sistem.

Omrežje parkov

Parki, otroška igrišča, športna igrišča, pokopališča in vrtički so skupaj z gozdnimi, obvodnimi in drugimi peš in kolesarskimi potmi urejena in posebej vzdrževana območja zelenih površin, namenjena preživljanju prostega časa, sprostitvi in oddihu tako v mestu kot v odprti krajini.

Zeleni sistem
(vir: Prostorska zasnova, 2002)

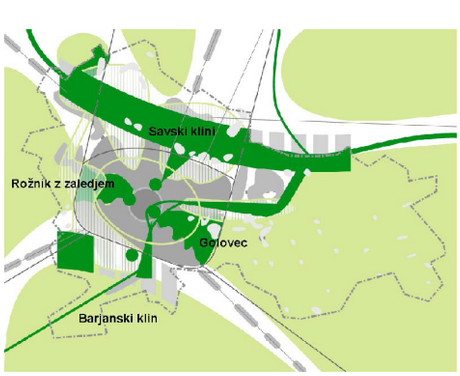

Osnovne sestavine zelenega sistema

Zasnova zelenega sistema

Omrežje parkov, zeleni klini in povezave med njimi

Parkovne površine in povezave med njimi so z vidika uporabnikov in njihove vsakodnevne rabe prostora ključne javne površine zelenega sistema mesta. Omrežje parkovnih površin sestavljajo različni tipi parkov, na primer centralni mestni parki (park Tivoli), parkovne ureditve mestnega pomena in tematski parki, ki jih določa zgodovinski, reprezentativni ali drugi pomen (na primer park Kodeljevo, Šmartinski park ali Botanični vrt), osrednji rekreacijski parki (na primer urbani gozd Rožnik in Šišenski hrib, Savski park, Južni mestni park, Zajčja dobrava), lokalni parki (to so površine v največ 5-minutni peš oddaljenosti od okoliških domov) in druge površine (na primer območja, namenjena vrtičkarstvu). Pomemben del parkovnih površin so otroška igrišča, s katerimi se zagotavlja ustrezna oprema mesta s površinami za igro otrok.

Omrežje parkov je v OPN MOL določeno glede na stanje in potrebe ter na podlagi kriterija dostopnosti 400 m ali 5 minut hoje. V omrežje so vključene obstoječe in novo načrtovane parkovne površine. Na podlagi načrtovanega omrežja so bili v zadnjem desetletju v Ljubljani urejeni: Šmartinski park, Severni mestni park, park Kodeljevo, Južni mestni park Rakova jelša, park Muste, Tomanov park, rekreativne površine ob Savi.

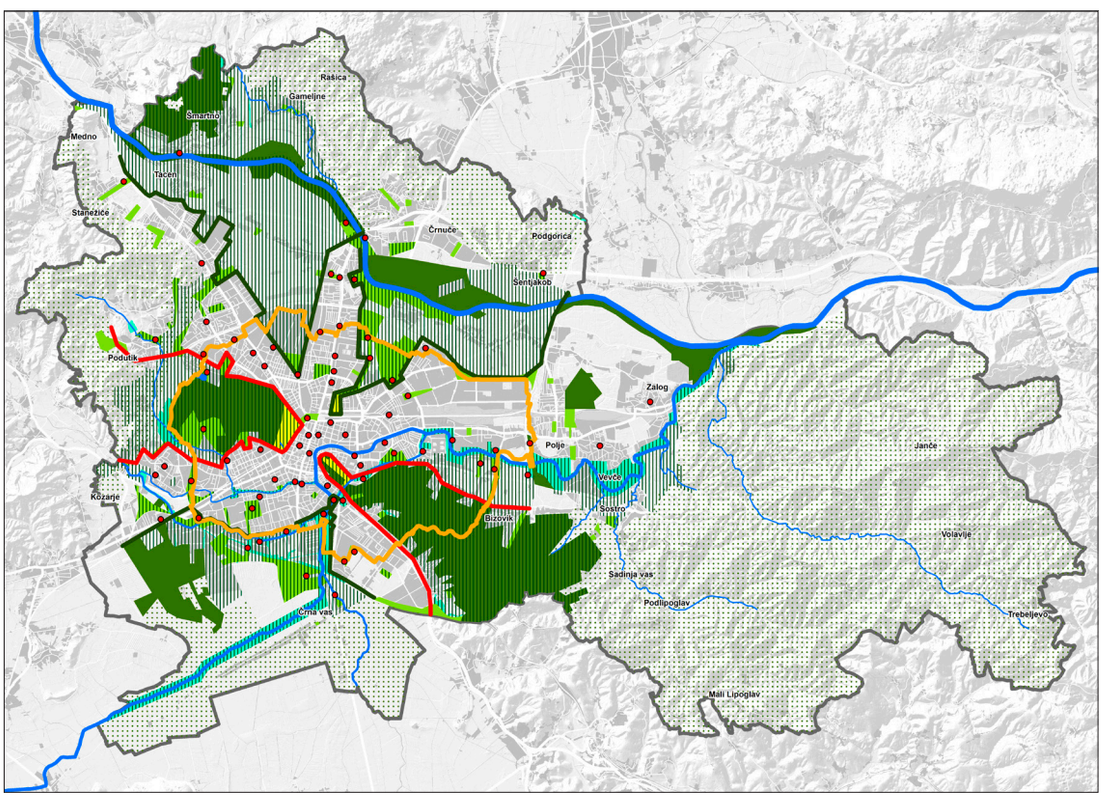

Zasnova zelenih površin (vir: OPN MOL SD, 2018)

Zasnova zelenih površin je del strateškega dela OPN MOL, v izvedbenem delu OPN MOL pa so namenske rabe prostora in prostorski izvedbeni pogoji za posege v prostor določeni tako, da se zagotovi urejanje zelenega sistema tudi v praksi.

Gozdovi

Gozdovi v zelenih klinih Ljubljane predstavljajo hrbtenico zelenega sistema ter zagotavljajo stik med mestom in zelenim zaledjem. Obsegajo 40 odstotkov površine MOL, pri čemer je delež gozda v zaledju, na primer v Posavskem hribovju, še večji in znaša okoli 65 odstotkov površine. Gozdovi ponujajo meščanom številne možnosti za oddih in rekreacijo, opravljajo pa tudi pomembne ekosistemske funkcije. Cilj načrtovanja zelenih površin mesta je ohranjati gozdove vitalne in večnamenske.

Mestni gozdovi so zaradi poudarjenih rekreacijskih, higiensko-zdravstvenih, estetskih funkcij in funkcij varovanja naravnih vrednot in kulturne dediščine opredeljeni kot gozdovi s posebnim namenom in so od leta 2010 zavarovani s posebnim odlokom. V mestni sliki posebej izstopajo: Rožnik s Šišenskim hribom, Grajski grič, Golovec, Šmarna gora in Grmada.

Krajinski parki

Na območjih zelenih klinov MOL so pomembni tudi krajinski parki, zavarovana območja ohranjanja narave s posebnimi pogoji. Posegi na teh območjih so podrejeni varstvenim zahtevam (na primer krčenje gozdov ni dopustno, struge vodotokov se urejajo sonaravno) in usmeritvam za urejanje zelenih površin.

V MOL so opredeljeni štirje krajinski parki: Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib, Zajčja dobrava, Polhograjski dolomiti in Ljubljansko barje. Izmed njih po nastanku in pojavnosti izstopata Ljubljansko barje in Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib. Za Ljubljansko barje je značilen izrazit preplet kmetijske rabe, upravljanja z vodo, gozda in poselitvenih območij, v Krajinskem parku Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib pa sta poudarjeni ohranjanje zelenih površin ter kakovostno bivanje in preživljanje prostega časa v naravi.

Parkovno omrežje (levo) in Koncept zelenih klinov in povezav (desno)
(vir: OPN MOL SD, 2018)

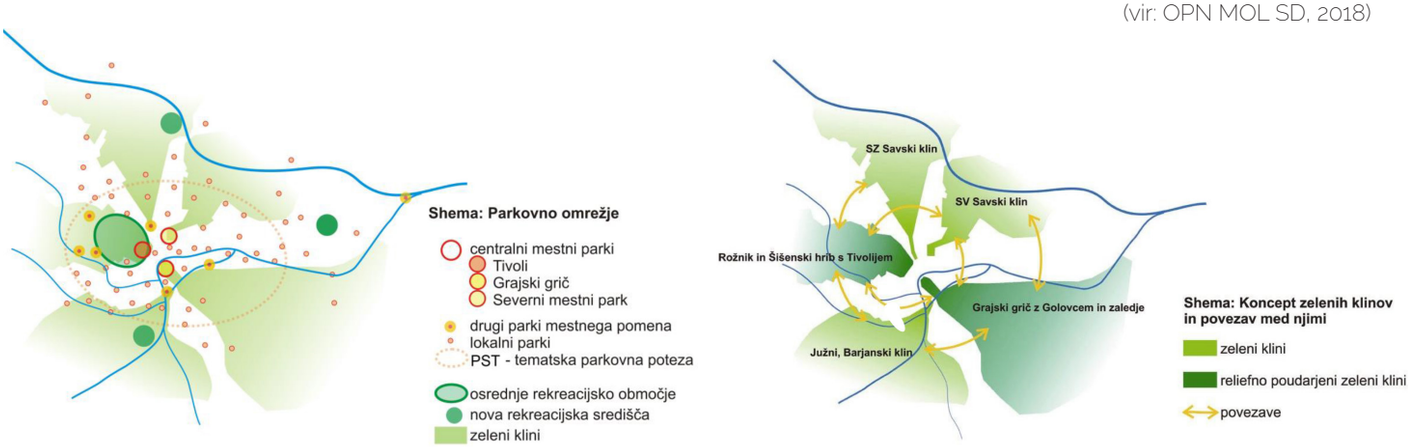

Izvedbeno načrtovanje

Zagotavljanje ustrezne količine, kakovosti in dostopnosti zelenih površin se v OPN MOL ureja:

- z določili o podrobnejših namenskih rabah prostora (zelene površine, gozdovi) in
- z določili za posege v prostor na območjih drugih namenskih rab (npr. v stanovanjskih območjih).

Ta določila so: faktor zelenih površin (FZP), faktor odprtih bivalnih površin (FBP), zahteve po ustrezni kvadraturi odprtih bivalnih površin, otroških igrišč ter površin za rekreacijo in druženje prebivalcev ob večstanovanjskih stavbah (na stanovanje je treba zagotoviti najmanj 15 m^2 odprtih bivalnih površin), zahteve glede zelenih streh, drevoredov in saditve dreves, zahteve glede ohranjanja in urejanja zelenih klinov in zahteve po deležu raščenega terena.

Delež raščenega terena je v OPN MOL uveden kot novost. Razlog je zavedanje o pomenu zagotavljanja površin, ki imajo stik z matično podlago in kot take omogočajo neposredno ponikanje in zadrževanje vode v tleh. Ohranjanje raščenega terena pomeni tudi ohranjanje možnosti za kakovostno rast visoke vegetacije v drevoredih ob ulicah, znotraj goste poselitve ali v parkih. Prisotnost visoke vegetacije v gosto poseljenih območjih je eden od ključnih ukrepov za blažitev neugodnih učinkov podnebnih sprememb.

Preglednica 9: Zeleni sistem

I	parki	• centralni mestni parki • parki mestnega pomena • tematski parki (športni in rekreacijski parki, pokopališča, živalski in botanični vrt, vrtički) • osrednji rekreacijski parki • lokalni parki
II	poteze zelenega sistema	• vodotoki • drevoredi • povezovalne peš in kolesarske poti • Pot spominov in tovarištva (PST)
III	zeleni klini	• Rožnik in Šišenski hrib s Tivolijem • Grajski grič z Golovcem • severozahodni Savski klin • severovzhodni Savski klin • južni Barjanski klin
IV	naravno zaledje	• gozdne površine • kmetijske površine
V	krajinski parki	• Krajinski park Tivoli – Rožnik – Šišenski hrib • Krajinski park Zajčja dobrava • Krajinski park Polhograjski dolomiti • Krajinski park Ljubljansko barje
VI	gozdovi s posebnim namenom	• urbani, mestni gozdovi

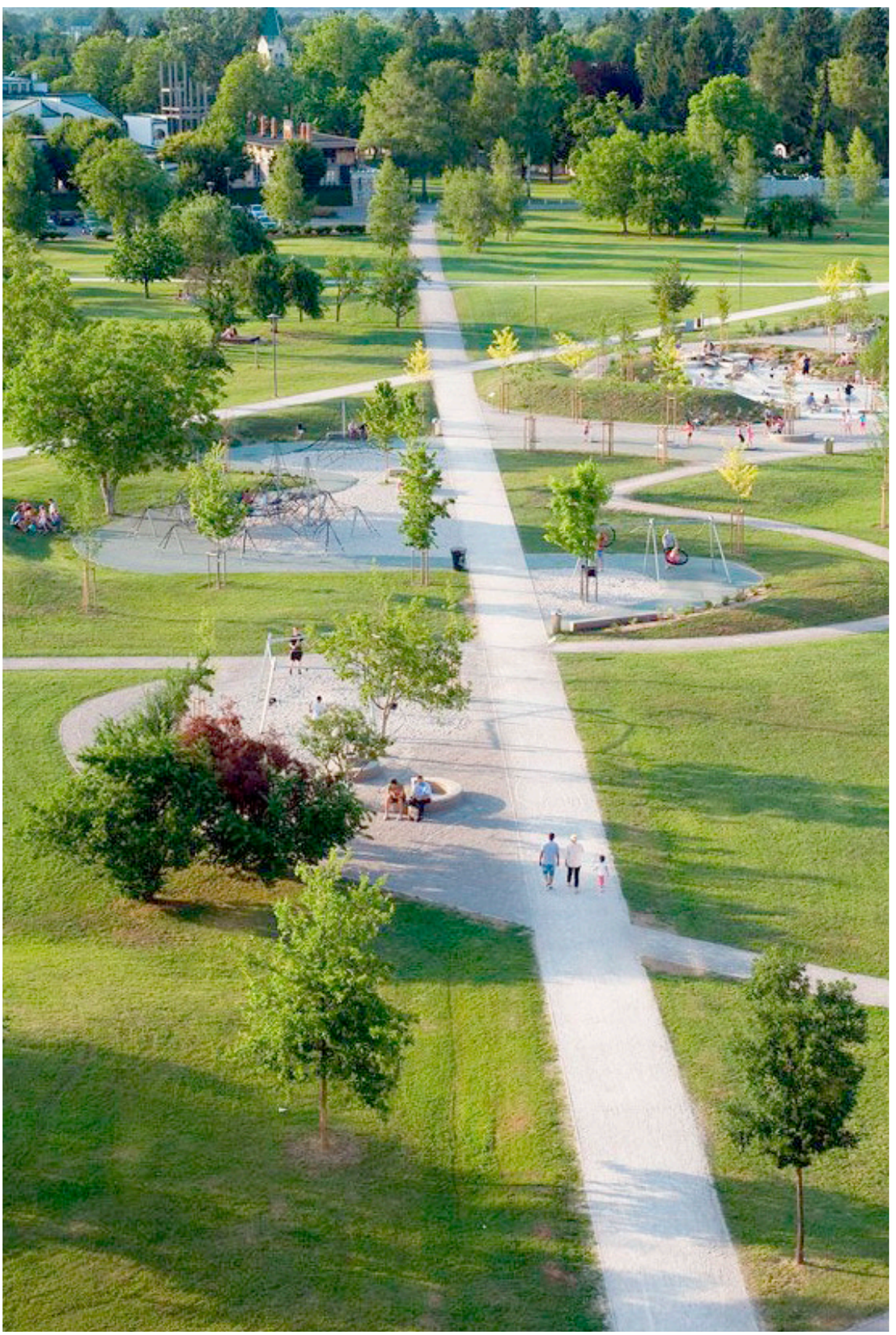

Šmartinski park
(avtorji: M. Simoneti,
U. Kranjc, T. Maljevac,
T. Stupar, D. Stupar,
M. Šorn, K. Sulič, S. Hiti;
vir: LUZ; foto: L. Vidic)

Severni mestni park (avtorji: I. Šuklje Erjavec, A. Erjavec, M. Balant, J. Kozamernik; vir: http://www.dkas.si/popup/?id=298,0; foto: D. Wedam)

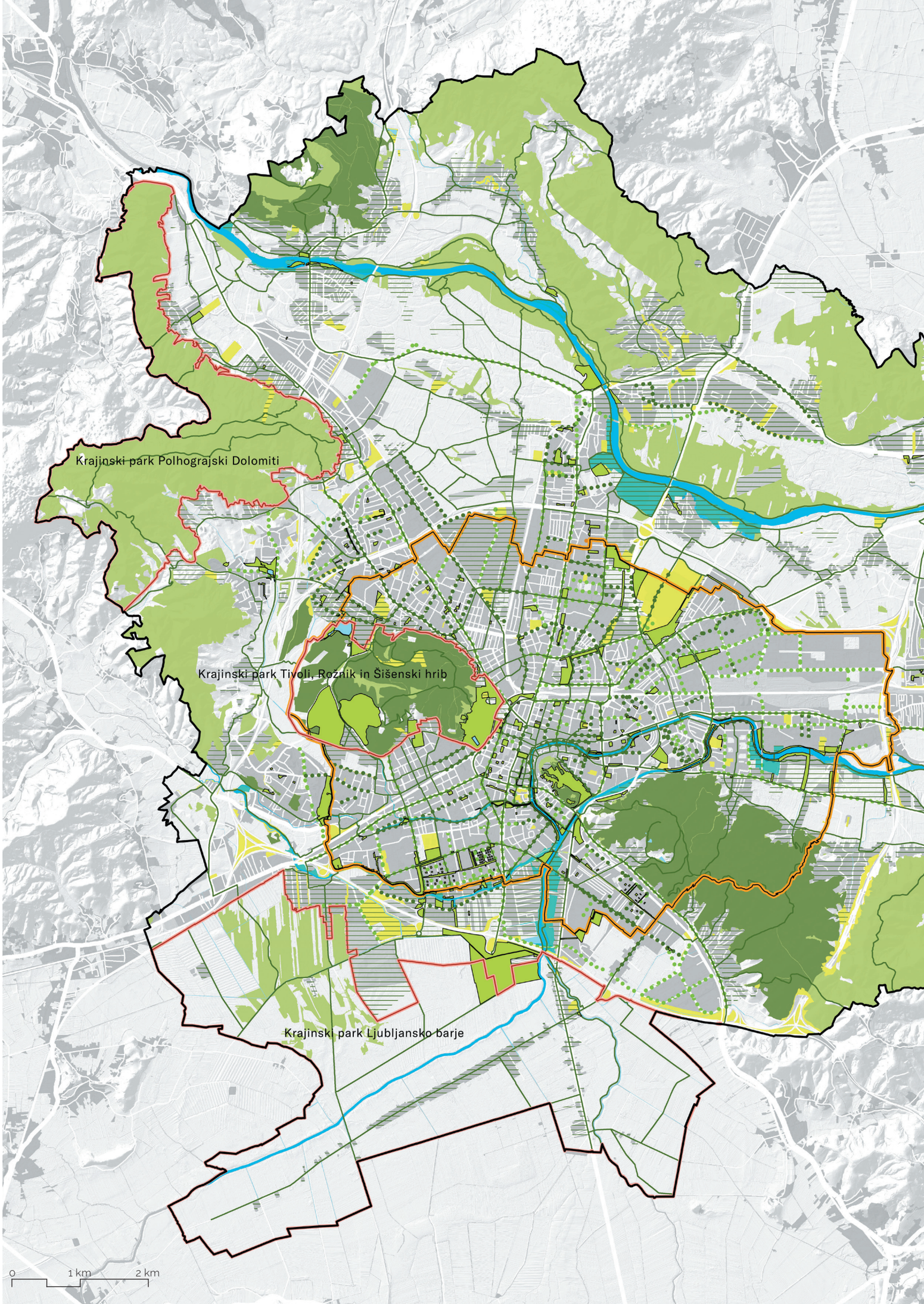
Krajinski park Polhograjski Dolomiti
Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib
Krajinski park Ljubljansko barje
0
1 km
2 km

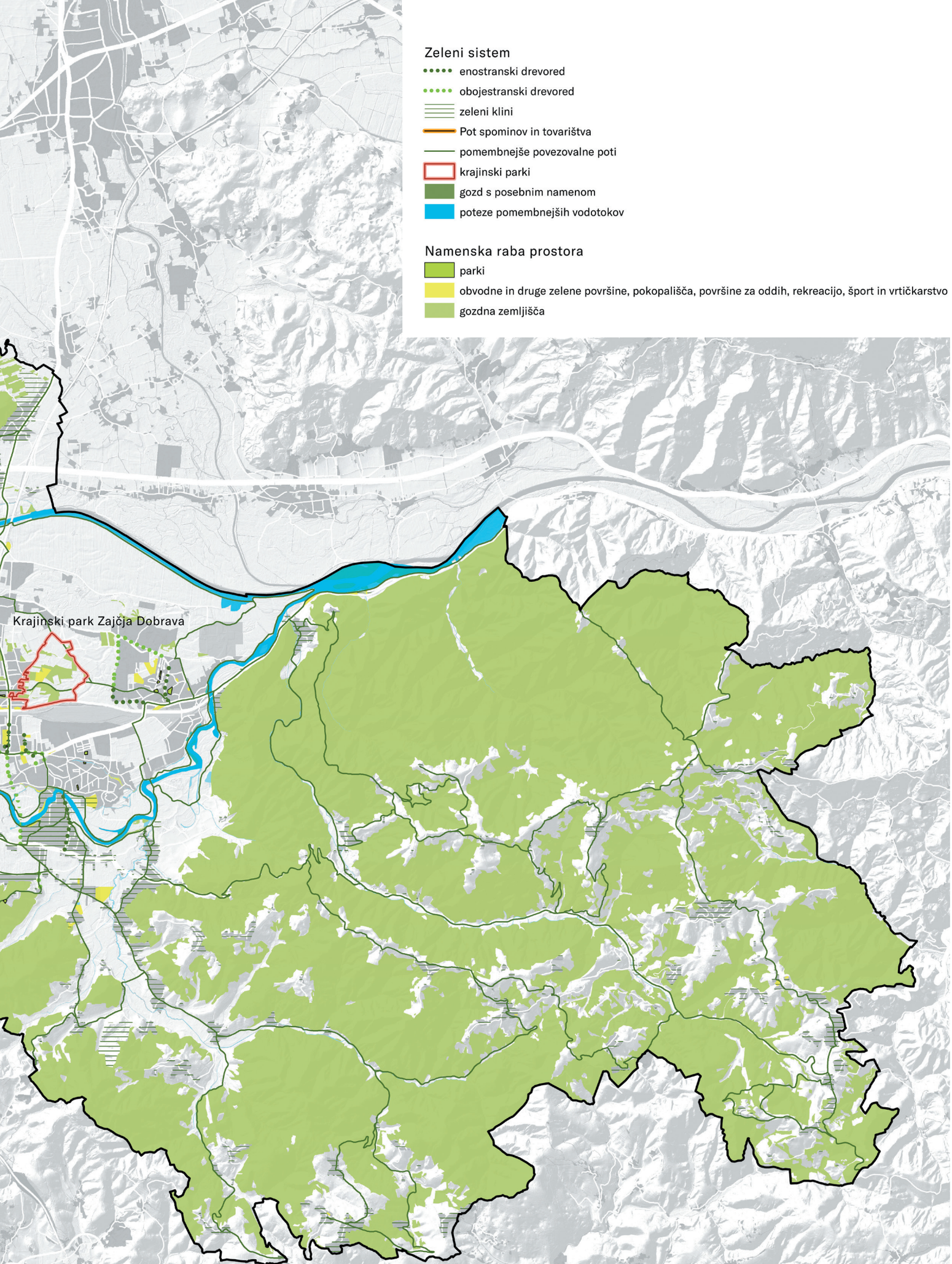

Zeleni sistem

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018, in Prikaz stanja prostora k OPN MOL ID, 2018

Infografika 11: Delež prebivalcev MOL v radiju 1.500 m od gozdov

953,7 ha

zavzemajo vse zelene površine v MOL (površine za oddih in rekreacijo, parki, PST, obvodne in druge zelene površine, pokopališča in vrtički)

10.758,0 ha

zavzemajo vsa gozdna zemljišča v MOL

356,0 m²

gozdnih zemljišč na prebivalca MOL

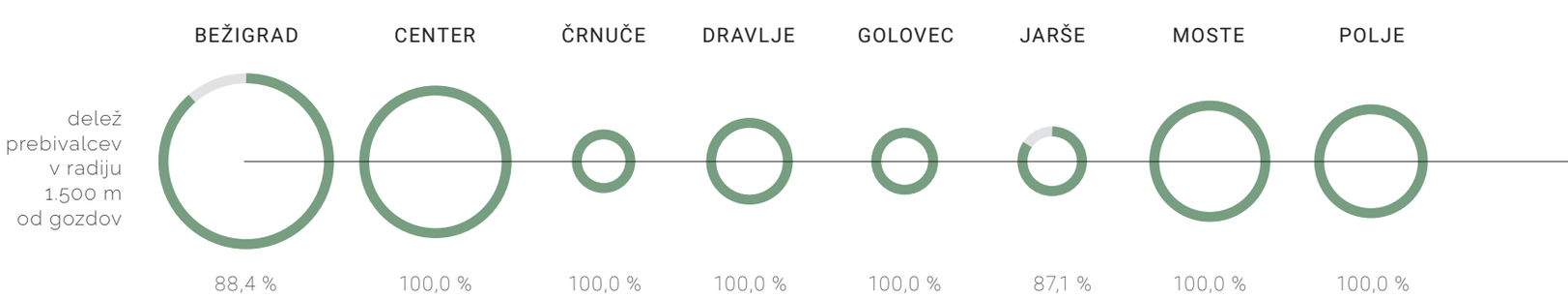

Kazalnik prikazuje delež prebivalcev MOL po četrtnih skupnostih, ki živi v radiju 1.500 m (približno 20-minutna dostopnost) od gozdov (območij z namensko rabo Go – območja gozdov). V vsaki četrtni skupnosti ima v radiju 1.500 m najmanj 69 % prebivalcev dostop do gozda.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018

95,4 %

prebivalcev MOL
živi v radiju
1.500 m od gozdov

88,4 %

prebivalcev MOL
živi v radiju
800 m od parkov

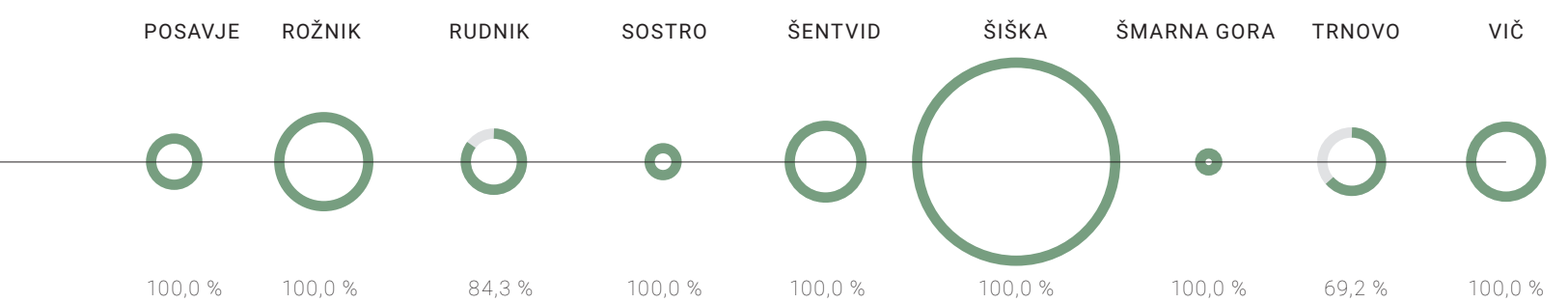

Foto: N. Rovan

Načrti za prihodnost

V luči podnebnih sprememb je urejanje zelenih površin vse pomembnejše, uveljavljanje načel zelene (in modre) infrastrukture pa postaja pomemben del urejanja prostora. Pri načrtovanju proti podnebnim spremembam odporne Ljubljane je smiselno izkoristiti prednosti obstoječih značilnosti prostora in dosedanjega načrtovanja zelenega sistema, hkrati pa v načrtovanje vključiti še več ukrepov za zagotavljanje odpornosti proti podnebnim spremembam (varstvo pred poplavami, ukrepi za hlajenje mesta).

Za zagotavljanje kakovostnih vsem dostopnih zelenih površin v prihodnje je treba:

- spremljati stanje prostora in analizirati potrebe uporabnikov,
- ohranjati in kakovostno prenavljati obstoječe zelene površine, pri tem pa posebno pozornost nameniti tistim zelenim površinam, ki niso opredeljene z namensko rabo, pač pa so del stanovanjskih območij oziroma sosesk in drugih poselitvenih območij,
- dosledno uveljavljati prakso urejanja kakovostnih zelenih površin tudi ob novogradnjah,
- zelene površine ohranjati in intenzivirati kljub zgoščevanju poselitve,
- na območjih zelenih klinov ohranjati nepozidanost in zeleni značaj prostora,
- ohranjati dostopnost do gozdov in zaledja,
- urejati večfunkcijska območja (na primer rekreacijska območja v gozdovih, ob vodotokih),
- vzpostavljati nove povezave med območji zelenih površin,
- nadaljevati z izgradnjo novih, še neizvedenih, a že načrtovanih parkov ter
- nadaljevati skrbno ravnanje z mestnim drevjem.

Foto: M. Šorn

Samooskrbna

Razvijamo prehransko in energetsko samooskrbo.

Zagotavljanje samooskrbe se nanaša na različna področja: prehrano, energetiko in obnovljive vire energije, upravljanje z vodo. V nadaljevanju sta posebej izpostavljeni prehranska in energetska samooskrba v MOL.

Prehranska samooskrba

Kmetijska dejavnost je vedno pomembnejša zaradi možnosti za večjo samooskrbo prebivalcev in vpliva na kulturno krajino. Sočasno z razvojem kmetijstva se ohranja identiteta prostora in razvija socialni kapital (na primer ohranjanje in razvoj funkcionalne sposobnosti kmetijskih gospodarstev, raznolikost dejavnosti na podeželju in razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah).

Izkoriščanje razpoložljivih površin za pridelavo hrane in lokalna samooskrba sta prednostni nalogi v številnih razvojnih strategijah mesta (Program varstva okolja, 2014; Strategija razvoja podeželja, 2014). V OPN MOL so pogoji za samooskrbo zagotovljeni z ohranjanjem zemljišč za kmetijsko pridelavo ter tudi z razvojem območij za vrtičkarstvo in drugih oblik urbanega kmetijstva.

Kmetijstvo sicer najbolj opredeljuje podeželski prostor MOL, vendar je prepletenost kmetijskih površin z urbanimi rabami značilna tudi za mestna območja, kjer je zlasti pomembna večfunkcionalnost kmetijskih površin, saj:

- zagotavljajo večjo samooskrbo in varstvo naravnega vira,
- so del zelenih klinov in s tem zelenega sistema,
- vplivajo na prevetrenost in mikroklimo mesta,
- nudijo možnosti rekreacijske rabe in
- zagotavljajo retencijske površine.

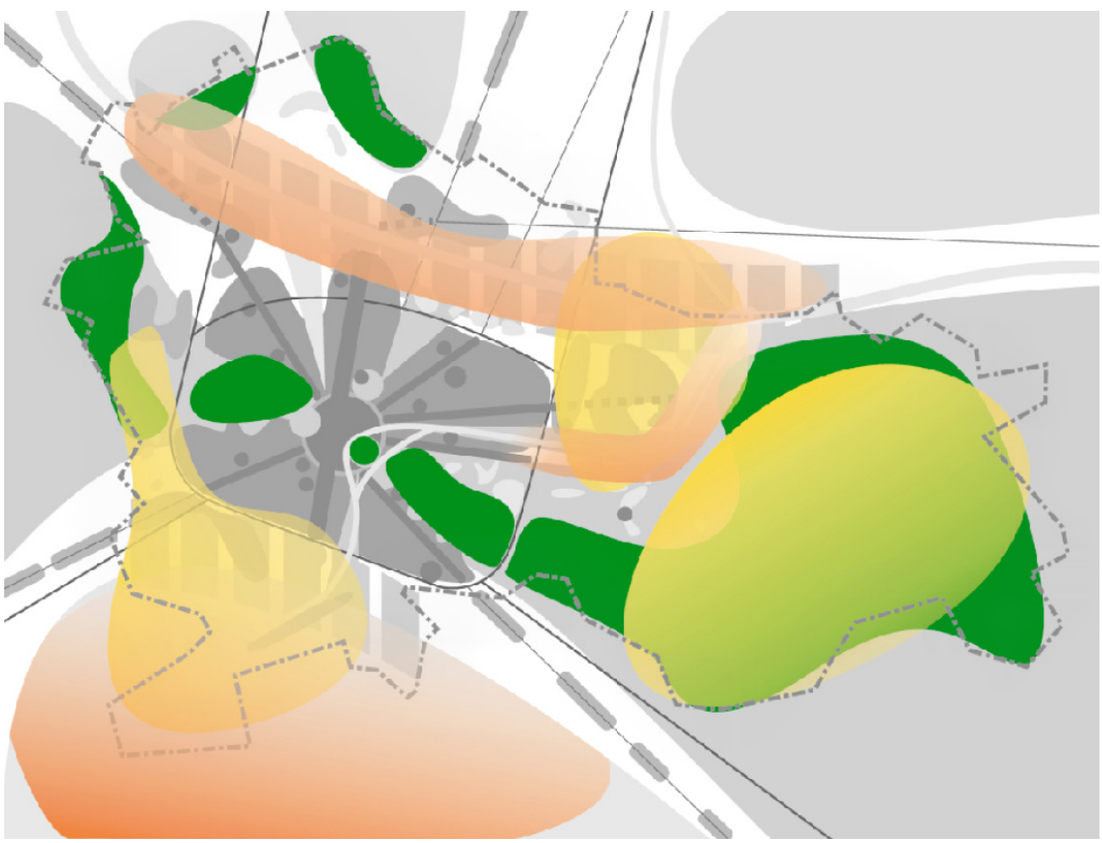

Zasnova primarne rabe (vir: Prostorska zasnova, 2002)

Rumeno so označena kmetijska zemljišča, oranžno retencijske površine z rekreacijsko funkcijo in zeleno gozd.

Zasnova kmetijskih zemljišč

Urejanje kmetijskih zemljišč je povezano z varstvom vodnih virov, varstvom pred poplavami, ohranjanjem naravnih vrednot in kulturne krajine, zato so v OPN MOL določila za razvoj kmetijstva povezana z zahtevami varstva okolja.

Pomemben mejnik pri zasnovi kmetijskih zemljišč v MOL je Zasnova kmetijskih območij (2001), ki temelji na številnih strokovnih preveritvah razvoja kmetijske dejavnosti (na primer Kovačič, 2000; Praper, 1996–1998) in vrtičkarstva (Simoneti, 1997), sledila ji je izdelava Prostorske zasnove (2002) z opredelitvijo različnih značilnih kmetijskih območij.

Kmetijske površine (vir: Prostorska zasnova, 2002)

Temno rjavo so označena območja varovanja kmetijskih zemljišč največje ustreznosti, svetlo rjavo območja varovanja kmetijskih zemljišč zmerne ustreznosti. Črtasto označena območja imajo poudarjen rekreacijski ali ekološki pomen.

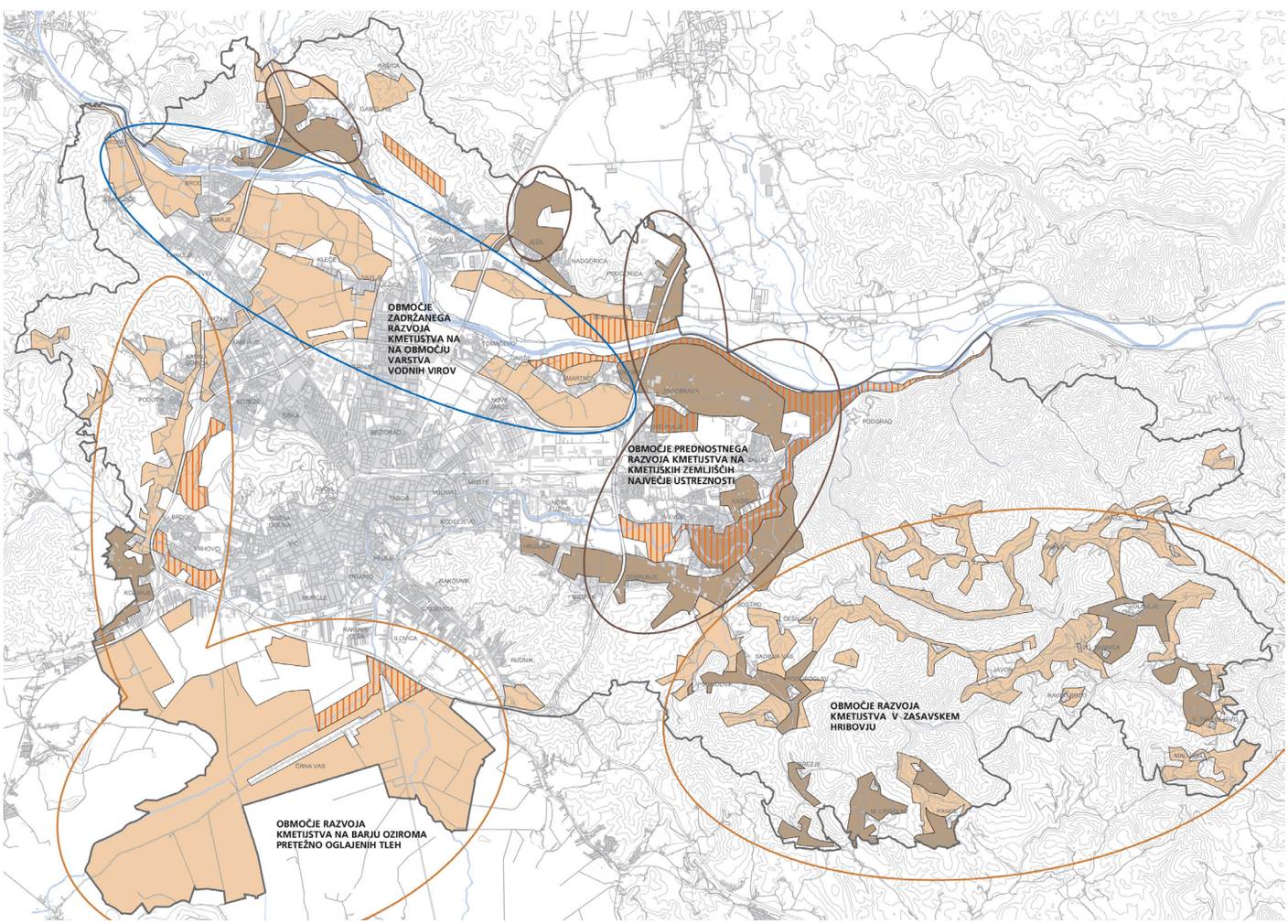

Kmetijska zemljišča največje ustreznosti

Strateški del OPN MOL povzema opredelitev Prostorske zasnove (2002), tako da v usmeritvah za razvoj v krajini določa različna območja varovanja kmetijskih zemljišč:

- območja varovanja kmetijskih zemljišč največje ustreznosti,
- območja kmetijskih zemljišč z omejitvami (vodni viri, kulturna krajina),
- območja varovanja kmetijskih zemljišč ter
- območja varovanja kmetijskih zemljišč s poudarjenim rekreacijskim in ekološkim pomenom.

Tem načelom v izvedbenem delu OPN MOL sledi določanje namenske rabe (najboljša kmetijska zemljišča, druga kmetijska zemljišča, območja za vrtičkarstvo) ter prostorskih izvedbenih pogojev (na primer za kmetijska gospodarstva).

Kmetije in kmetijska gospodarstva

V okviru priprave OPN MOL je bila preverjena aktivnost kmetijskih gospodarstev. Največ aktivnih kmetij je v Posavskem hribovju, na območju Polja, v Črni vasi ter v obsavskem prostoru. Strateški del OPN MOL za ta območja določa usmerjenost v kmetijsko dejavnost, varovanje kmetijskih in gozdnih zemljišč ter samooskrbnost, obstoječa podeželska naselja, zaselki in posamezne kmetije pa naj se v prihodnje posodobijo. Območjem aktivnih kmetij se zaradi potreb po ohranjanju kmetijske dejavnosti ali utemeljenih potreb po razvoju na podlagi strateških in urbanističnih kriterijev dopustita gradnja ali razširitev stavbnega zemljišča.

Vrtički in novi načini urbanega kmetovanja

Vrtički so urejene lokacije, namenjene pridelovanju vrtnin za lastne potrebe, z možnimi dodatnimi parkovnimi ureditvami in površinami za prostočasne dejavnosti. OPN MOL na tej podlagi razvija mrežo urejenih območij za vrtičkarstvo. Območja so določena na podlagi posebnih strokovnih preveritev (Simoneti, 1997; Strokovne podlage v okviru priprave IPN MOL, 2009). Urejanje vrtičkov se kot posebna dejavnost izvaja na za to načrtovanih površinah, bodisi na zemljiščih, ki so trajno namenjena za vrtičkarstvo, bodisi na zemljiščih, na katerih so vrtički dovoljeni le začasno, na območjih večstanovanjskih sosesk, kjer je to ustrezno, ali pa na kmetijskih zemljiščih. Poleg območij, ki so namenjena kmetijski pridelavi (kmetijska zemljišča) in posebni dejavnosti kmetovanja (vrtički), pa je za samooskrbo prebivalcev pomembno tudi vrtnarjenje ob eno- in dvostanovanjskih objektih.

Poleg urejanja območij za vrtičkarstvo MOL podpira in ureja tudi druge urbane kmetijske rabe. Z novimi ureditvami, na primer javnimi sadovnjaki in vinogradom, se nadgrajujejo in razvijajo možnosti samooskrbe, take ureditve pa imajo poleg pridelovalne tudi socialne funkcije, kot so druženje, izobraževanje in preživljanje prostega časa ob skupni skrbi za prostor in okolje.

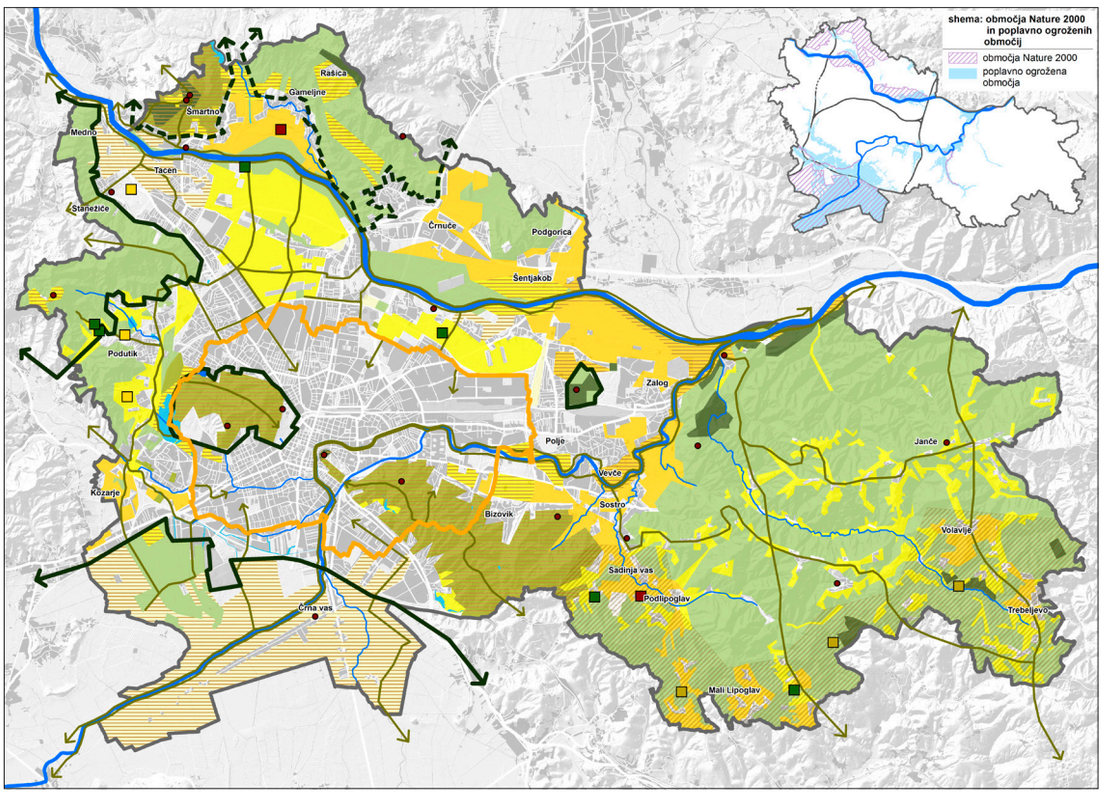

Usmeritve za razvoj v krajini z območji varovanja kmetijskih površin (vir: OPN MOL SD, 2018)

Območja kmetijskih površin največje ustreznosti so prikazana v temno rumeni barvi, območja kmetijskih površin z omejitvami v svetlo rumeni barvi. Šrafura označuje območja kmetijskih površin s poudarjenim rekreacijskim in ekološkim pomenom.

Dvokolnica oziroma ciza z zelenjavo z ljubljanskih vrtov v Krakovem (vir: foto: T. Levičar)

Ureditve mestnih vrtičkov na Ljubljanskem barju (foto: N. Rovan)

Ureditve mestnih vrtičkov v Štepanji vasi (foto: D. Wedam)

Infografika 12: Kmetijska gospodarstva v MOL ter površine za vrtičke in kmetijska zemljišča

POVPREČNA VELIKOST **KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA** V MOL 2010

7,0 HA

POVRŠINA OBMOČIJ, TRAJNO NAMENJENIH ZA **VRTIČKARSTVO** 2018

45,2 HA

1,5 m²
NA PREBIVALCA MOL

POVRŠINA OBMOČIJ, ZAČASNO NAMENJENIH ZA **VRTIČKARSTVO** 2018

230,7 HA

7,6 m²
NA PREBIVALCA MOL

POVRŠINA **KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ** 2018

8.705,3 HA

288,0 m²
NA PREBIVALCA MOL

29,2 %

od vseh zemljišč MOL zavzemajo kmetijska zemljišča

815

število aktivnih kmetijskih gospodarstev v MOL v letu 2010

Kazalnik prikazuje površino kmetijskih zemljišč v MOL (namenska raba K) in njihovo površino na prebivalca, število aktivnih kmetijskih gospodarstev in povprečno velikost kmetijskega gospodarstva v MOL v letu 2010. Prikazuje tudi površino vrtičkov (območja z namensko rabo ZV – površine, trajno namenjene vrtičkom, in območja, kjer je vrtičkarstvo dopustna dopolnilna raba) ter njihovo površino na prebivalca.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018; Strategija razvoja podeželja Mestne občine Ljubljana v programskem obdobju 2014–2020, 2014

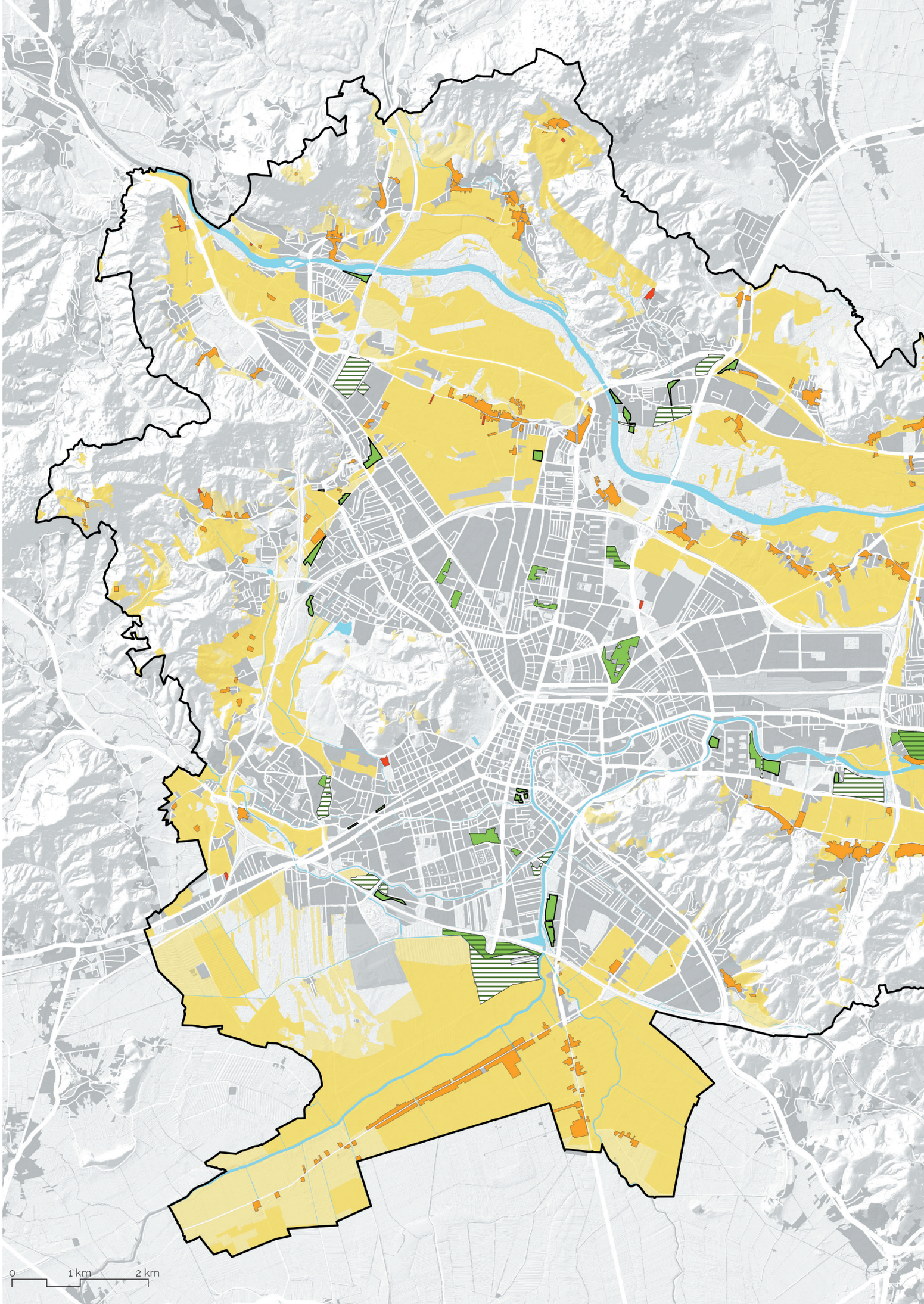
0
1 km
2 km

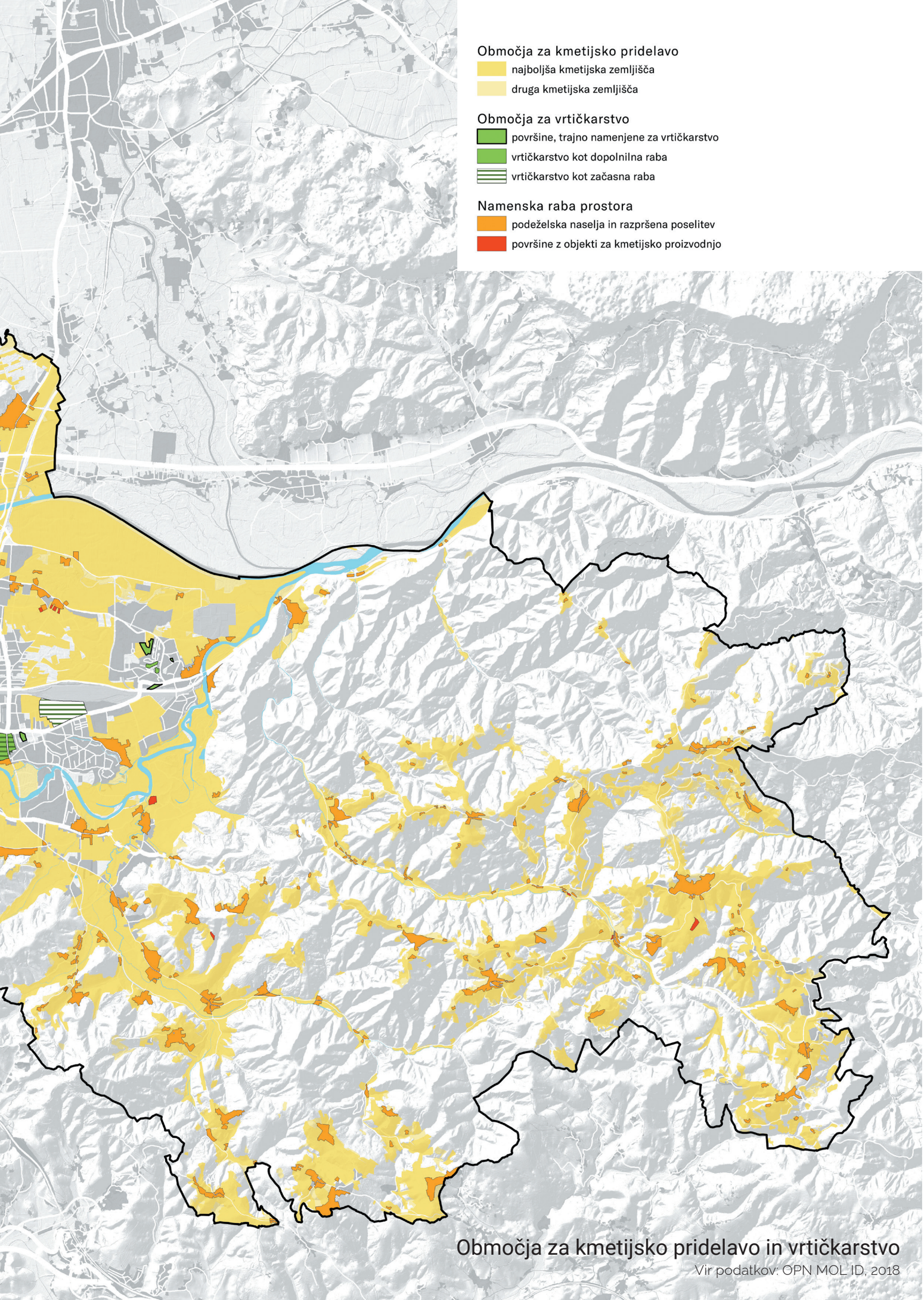

Območja za kmetijsko pridelavo in vrtičkarstvo

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018

Energetska samooskrba

Oskrba z energijo je eden od ključnih izzivov sodobnih mest, še posebej v luči prehoda na okoljsko sprejemljivejše vire energije in ob hkratni uporabi predvsem lastnih obnovljivih virov, zmanjševanju porabe energije ter zagotavljanju učinkovitejših energetskih rešitev. Mestna občina Ljubljana se je kot sodobna svetovna metropola in podpisnica Konvencije županov za podnebne spremembe in energijo (Covenant of Mayors) zavezala zmanjšati svoje emisije toplogrednih plinov, uporabljati čistejše vire in tehnologije, povečati energetsko učinkovitost ter lokalno proizvesti čim več energije za zadovoljevanje skupnih potreb po možnosti po sistemu samozadostnosti.

Sistem daljinskega ogrevanja, ki je v Ljubljani razvejan na celotnem gosto poseljenem delu, dopolnjuje daljinski sistem oskrbe z zemeljskim plinom na mestnem obrobju. Sistem daljinskega ogrevanja v večjem delu zagotavlja oskrbo s toploto oziroma energijo za ogrevanje iz centralnih, optimiziranih in učinkovitih oskrbnih sistemov. Pomembna koraka k zagotavljanju čistejših in učinkovitejših rešitev za oskrbo z energijo na območju MOL sta vključevanje uporabe obnovljivih virov kot goriva v centralni energetski objekt za proizvodnjo toplote v Mostah (sedanja uporaba lesne biomase in morebitna umestitev objekta za toplotno obdelavo preostanka odpadkov kot vira za proizvodnjo toplote) in načrtovani prehod na uporabo zemeljskega plina namesto premoga.

Proizvodnja električne energije se trenutno izvaja v omejenem obsegu – manjše hidroelektrarne (HE) na Ljubljanici (npr. HE Fužine) in Savi (npr. HE Brod) ter manjši lokalni in individualni sistemi. Mesto Ljubljana je s svojimi dejavnostmi in objekti za zagotavljanje pogojev za življenje in delo v mestu velik porabnik električne energije, ki se praviloma proizvaja izven območja občine. Zato je smiselna usmeritev v zagotavljanje dela proizvodnje električne energije na lokalni ravni. Pri tem je prvenstveno pomembna uporaba obnovljivih virov, kjer je MOL prepoznal izkoriščanje energetskega potenciala vode kot obnovljivega vira kot prednostno nalogo.

Ob načrtovani uvedbi krožne plovne poti na Ljubljanici okrog Grajskega griča v mestnem središču je v sklopu projekta načrtovana tudi hkratna energetska izraba na mestih, kjer se z zapornicnimi objekti zagotavlja ustrezen nivo vode za omogočanje plovbe. Poleg koristi, ki bodo z ureditvijo Ljubljanice za plovbo zagotovljene za javne programe in ureditve obvodnega javnega prostora, bodo izboljšane tudi ekološke lastnosti vodnega prostora ob reki in zagotovljeni prehodi za vodne organizme. To pomeni neposredno povezanost biološkega območja Save z gorvodnim tokom Ljubljanice in območjem Barja.

Drugi prispevki ureditve plovbe na Ljubljanici so rešitve problema dotrajanosti objektov za regulacijo nivoja vode v Ljubljanici in s tem tudi na Barju, z vidika rabe energije pa bistveno izboljšanje energetske bilance mesta. Pri tem bi se lahko del porabe električne energije, npr. potrebna energija za javno razsvetljavo, zagotavljal iz tega lokalnega vira. Predlagani projekt ima elemente pridobivanja energije iz (lastnih) obnovljivih virov, urbane mobilnosti ter ohranjanja naravnega okolja, zato predstavlja primer integracije interesov energetike, varstva narave in varstva kulturne dediščine ter ob tem izkazuje tudi dobre možnosti za nepovratno financiranje iz različnih virov.

V projektu »Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti, 2016« je bilo prvenstveno obravnavano zagotavljanje krožne plovne poti. Zanjo je treba izvesti nov jez pod sotočjem Ljubljanice in Gruberjevega prekopa pri Toplarni v Mostah ter splavnici na Plečnikovi zapornici in na novem jezu v Gruberjevem prekopu. Jez se prestavi dolvodno glede na sedanjo zapornico. Novi dolvodni jez pod sotočjem bi zagotavljal zadostno globino za plovbo tudi v času nižjih pretokov, obe splavnici pa sklenjeno plovno zanko okoli Grajskega griča.

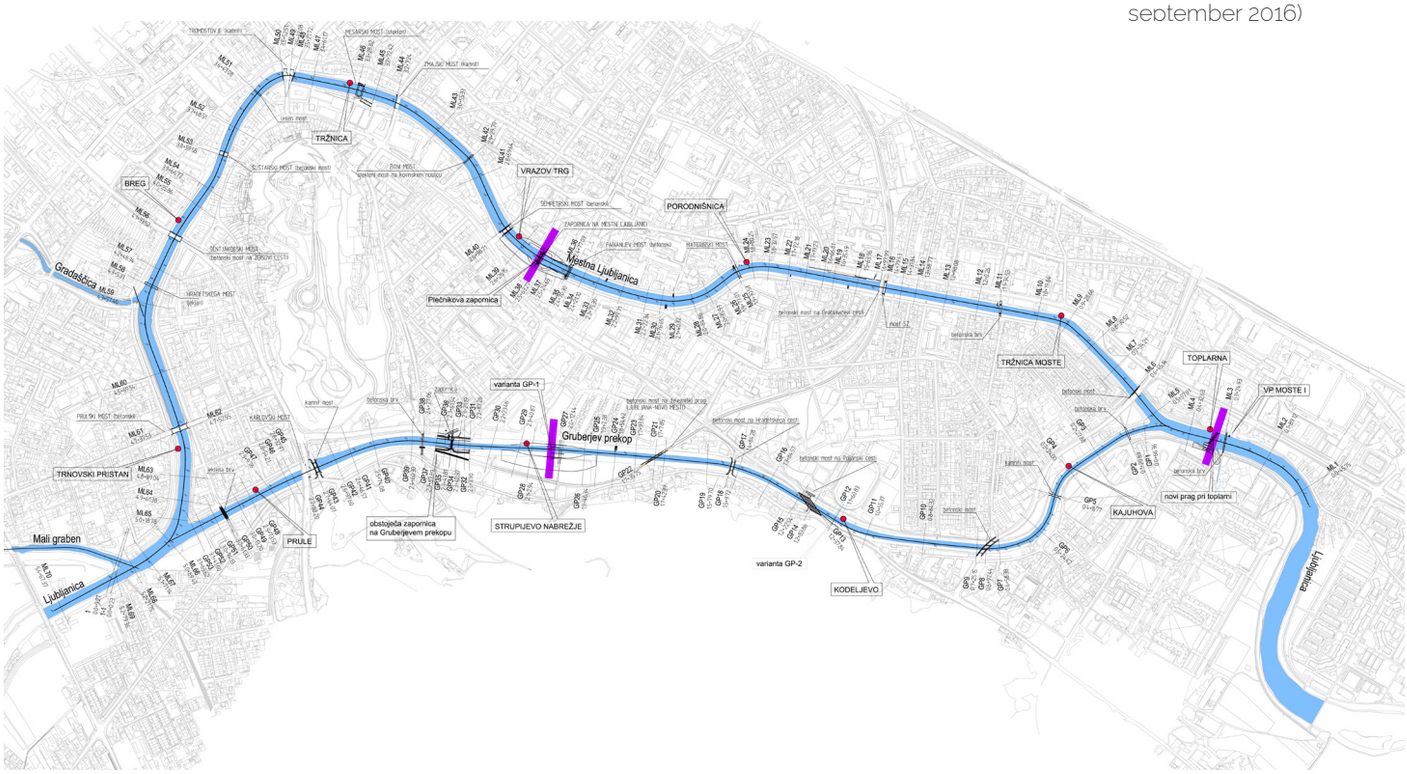

Študija lokacij treh pregrad za zagotavljanje krožne plovne poti ob hkratni ureditvi prehodov za vodne organizme in energetsko izrabo (vir: Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti, IBE in LUZ, september 2016)

Pričakovan je pozitiven vpliv predlaganih objektov na lokacijah Gruberjevega prekopa in Plečnikove zapornice na naravno okolje, saj bosta na obeh lokacijah vzpostavljeni prehodnost pregrad z izgradnjo sodobnih ribjih prehodov in s tem kakovostna povezava Save in dolvodnega toka Ljubljanice z območjem Natura 2000 – Ljubljansko barje.

Na vseh treh lokacijah pregrad je bila ovrednotena tudi energetska izraba za pridobivanje do 7 GWh električne energije letno z določitvijo najsodobnejših pretočnih energetskih objektov z velikimi izkoristki in majhnim vplivom na okolje, pri čemer je bila izdelana tudi zasnova objektov z realno izvedljivostjo v prostoru, obravnavani prostorski vidiki ter prepoznane možne dodatne koristi tega kompleksnega projekta.

Energetska izraba Ljubljanice je bila v preteklosti obravnavana predvsem na lokaciji Plečnikove zapornice na Ambroževem trgu, kjer jo je predvidel že sam Plečnik, zato lahko štejemo izvedbo tega projekta tudi kot nadaljevanje vizij naših predhodnikov v smeri lastne oskrbe z energijo.

Plečnikova zapornica na Ambroževem trgu (foto: STA)

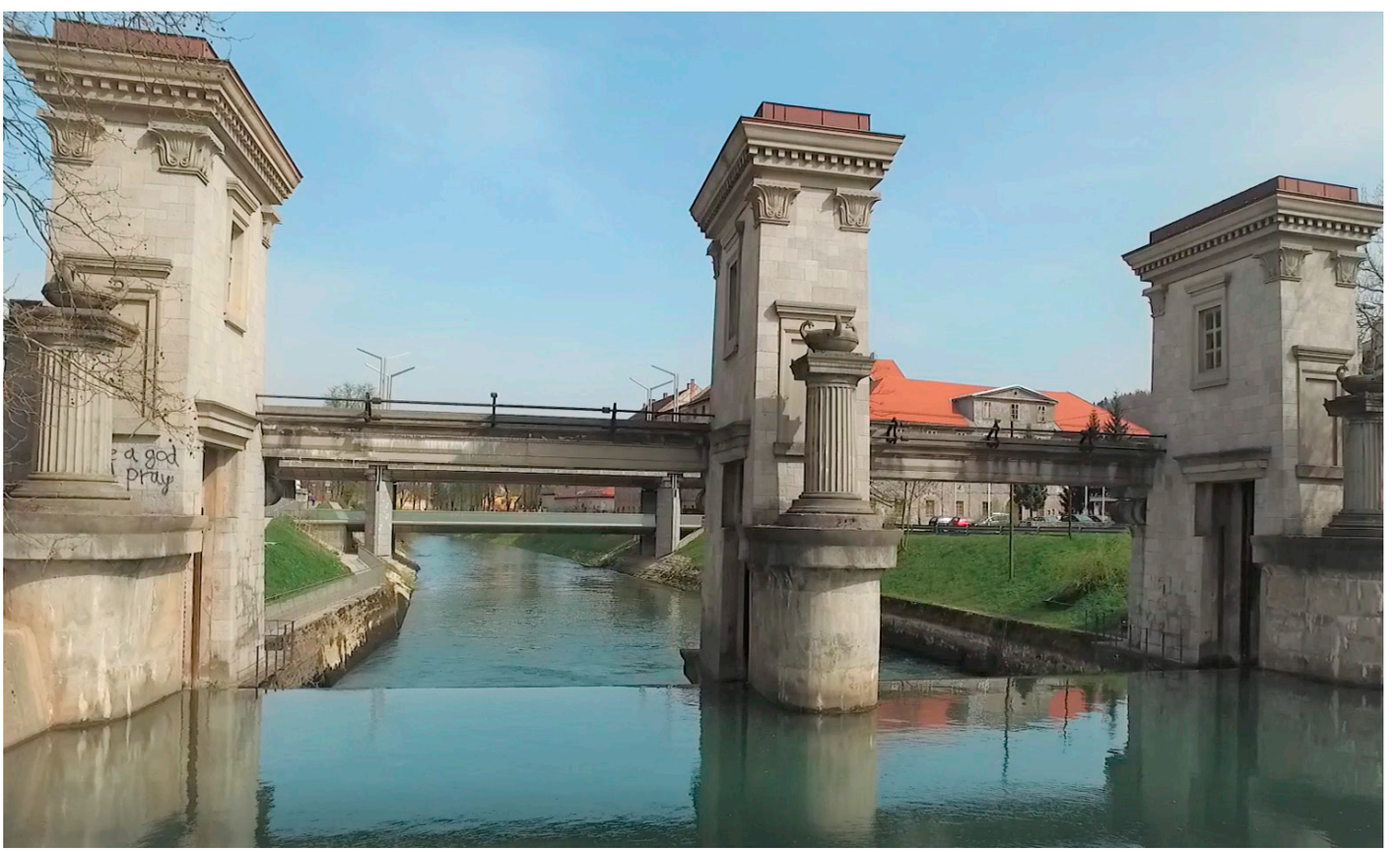

Prerez Plečnikove zapornice z dograditvijo ribje steze, splavnice in strojnice hidroelektrarne (vir: Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti, IBE in LUZ, september 2016)

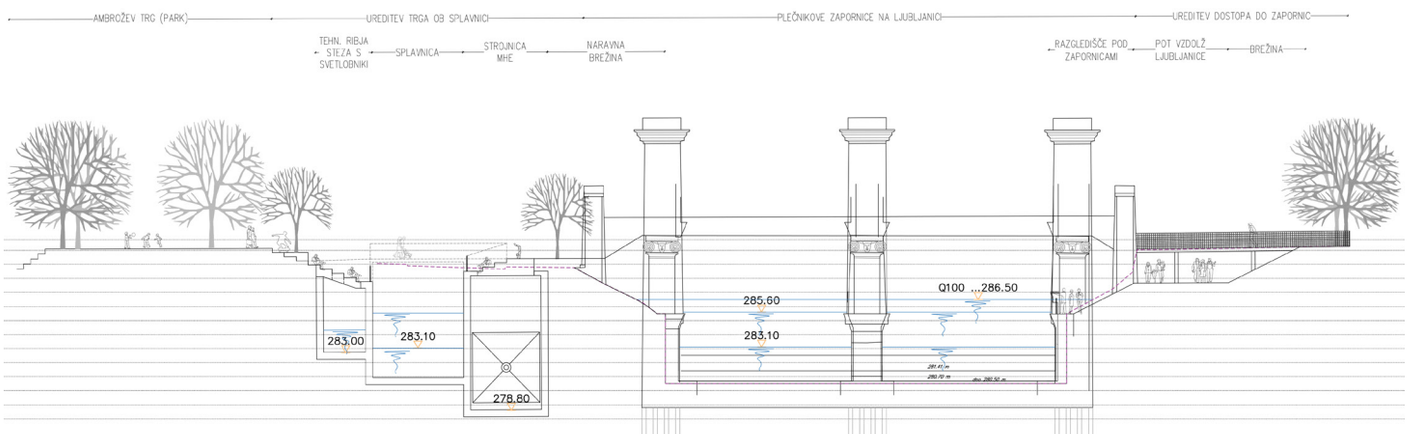

Študija ureditve pregrade na Gruberjevem prekopu z umestitvijo hidroelektrarne na desni strani Ljubljanice in sonaravno izvedbo ribje steze (vir: Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti, IBE in LUZ, 2016)

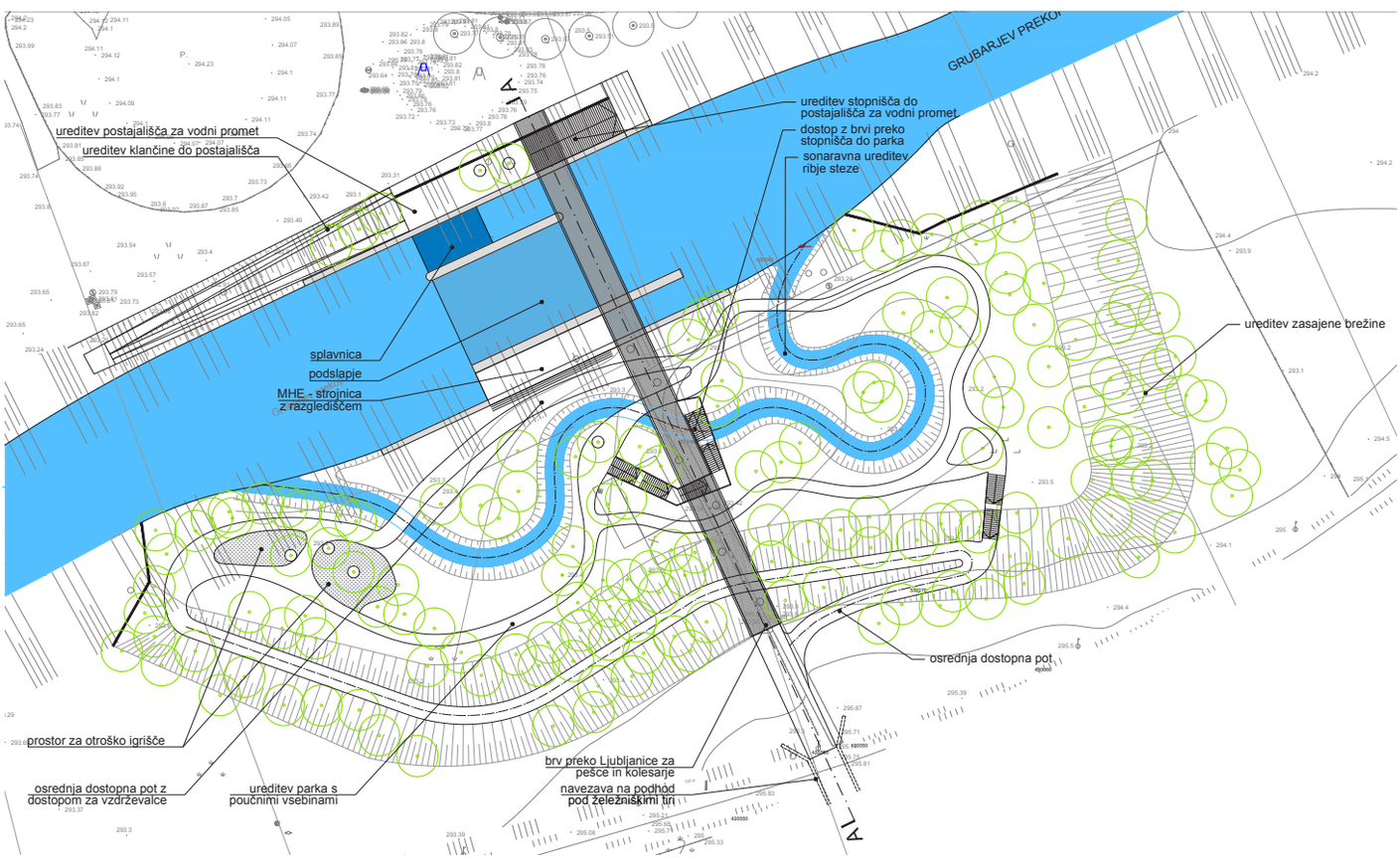

Foto: M. Šorn

Načrti za prihodnost

Za uresničevanje večje prehranske samooskrbe prebivalcev MOL si je treba v prihodnosti prizadevati na najrazličnejše načine, in sicer je treba:

- še naprej razvijati nove možnosti za prehransko samooskrbo na različnih področjih, ohranjati nepozidanost in kakovost kmetijskih zemljišč za kmetovanje ter ohranjati pogoje za razvoj kmetij,
- določiti območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč (TVKZ), skladno s kmetijsko zakonodajo, z določili novega zakona o urejanju prostora, pa tudi v povezavi z določitvijo ureditvenih območij naselij,
- spodbujati razvoj kmetijstva in kmetijskih površin kot pomembne vsebine razvoja podeželja, s poudarkom na razvoju drugačnih, inovativnih tipov kmetijske proizvodnje – na primer ekološko kmetijstvo na območjih vodnih virov in poplavno ogroženih območjih,
- omogočati obstoj in razvoj kmetij, saj je ohranjanje kulturne krajine in identitete na podeželju neločljivo povezano z dejavnostjo kmetijstva,
- z razvojem kmetijske dejavnosti zmanjšati ali ustaviti trend zaraščanja kmetijskih zemljišč, ki je še posebej prisoten v zalednih, hribovitih območjih,
- z urejanjem območij za vrtičkarstvo predvsem v urbanih delih slediti potrebam ljudi in opravljati večji nadzor nad gradnjo enostavnih in nezahtevnih objektov na kmetijskih zemljiščih,
- odgovoriti na vse večje potrebe po urejenih območjih, namenjenih oddajanju za vrtičke, predvsem ob večstanovanjskih stavbah oziroma večjih večstanovanjskih soseskah, in
- promovirati različne oblike povečanja samooskrbe, kot so javni sadovnjak, vinograd in urbano čebelarjenje.

Za uresničevanje energetske samooskrbe v MOL je treba v prihodnosti predvsem:

- zagotoviti prehod na čistejše oblike virov energije,
- razvijati daljinske sisteme oskrbe s toploto in uporabo obnovljivih virov za proizvodnjo toplote,
- povečati izrabo obnovljivih lokalnih virov, kot so voda, sonce in lesna biomasa,
- zagotoviti učinkovito in varčno rabo energije ter
- zagotavljati večjo družbeno sprejemljivost in prepoznavnost trajnostnega upravljanja z energijo in viri zanjo.

Foto: T. Levičar

Odporna

Prilagajamo se podnebnim spremembam.

Ljubljana se kot mnoga druga sodobna mesta sooča z razvojnimi izzivi zaradi podnebnih sprememb, geoloških in geomehanskih pogojev, pomanjkanja in ogroženosti virov, staranja infrastrukture, globalizacije gospodarstva ter spremenjenih vzorcev dela in zaposlovanja, razvoja tehnologije in povečevanja družbene neenakosti.

Intenzivni razvoj skupaj z navedenimi spremembami povečuje tveganje za prebivalce urbanih območij. Tveganje je vedno bolj nepredvidljivo zaradi kompleksnosti urbanih sistemov ter obenem negotovosti vplivov podnebnih sprememb in naravnih nesreč.

Stopnja odpornosti mesta je odvisna od zgradbe mesta in njegove sposobnosti prilagajanja tveganjem in spremembam. Odpornost mesta moramo zato povečevati in jo skrbno načrtovati. Ker se tveganjem zaradi naravnih nesreč ne moremo v celoti izogniti, je eden od ciljev prostorskega razvoja prilagoditev urbanih območij. Za ublažitev dejavnikov tveganja moramo odpornost mesta povečevati in jo skrbno načrtovati.

Področje zaščite in reševanja je v OPN MOL usmerjeno predvsem v zagotavljanje območij varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter v zmanjševanje poplavne ogroženosti. Obenem poudarjeno razmišljamo tudi o ukrepih za zmanjševanje ogroženosti zaradi potresov. V OPN MOL so vključeni pogoji za gradnjo, s katerimi se zmanjšuje ogroženost objektov in naravnih virov ter zagotavljajo ukrepi za povečevanje sposobnosti sistemov zaščite in reševanja v primeru morebitnih neželenih dogodkov.

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Prostorski razvoj MOL je načrtovan skladno z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč na vseh območjih, zlasti na ogroženih. Z različnimi ukrepi lahko z načrtovanjem pomembno vplivamo na zmanjševanje ogroženosti oziroma izpostavljenosti naravnim in drugim nesrečam, na preprečevanje in zmanjševanje škodljivih vplivov teh nesreč in omogočanje izvajanja nalog zaščite, reševanja in pomoči v primeru nesreč.

Glavni cilji na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v OPN MOL so:

- določiti omejitve in ukrepe na območjih nevarnosti zaradi poplav, potresa, plazov, podorov, industrijskih in drugih nesreč,
- določiti območja za začasno namestitev prebivalstva, reševalnih služb ter območja za odlaganje in predelavo ruševin, pa tudi območja za pokop žrtev naravnih in drugih nesreč,
- izboljšati potresno in požarno varnost ter dostopnost za intervencijska vozila reševalnih služb, vključno z ureditvijo mest za pristanek helikopterjev,
- skrajšati čas dostopa intervencijskih vozil z ustrezno prostorsko razporeditvijo postaj gasilske in zdravstvene reševalne službe in
- zagotoviti dostopnost reševalnih vozil do vodnih površin.

Območja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so v OPN MOL umeščena na poselitvene površine izven območij strogih varovanj, kot so območja vodonosnikov, poplavna in plazovita območja, območja ohranjanja narave, pasovi ob prenosnem omrežju zemeljskega plina in ob daljnovodih.

V OPN MOL so določena območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki vključujejo obstoječa in predvidena območja, namenjena izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, izvajanju zaščitnih ukrepov ter zagotavljanju osnovnih življenjskih razmer, za razmestitev in delo sil za zaščito, reševanje in pomoč. Območja imajo lahko status izključne rabe, možne izključne rabe ali omejene in nadzorovane rabe prostora zaradi tehničnih ali varnostnih razlogov.

V OPN MOL so vključena določila za varstvo pred vplivi industrijskih nesreč in za varstvo pred požarom, lokacije za splovitev gasilskih plovil ter določila za gradnjo objektov v bližini heliportov, znotraj lokacij priletno-vzletnih koridorjev in lokacij možnega mesta za izvenletališki pristanek in vzlet helikopterja. Za zagotavljanje boljše dostopnosti gasilskih enot so načrtovane dodatne lokacije za poklicne gasilske postaje.

Preglednica 10: Območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami

I	območja izključne rabe prostora	območja, namenjena za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči
II	območja možne izključne rabe prostora	območja, ki se za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči uporabljajo začasno ob nesreči ali ob nevarnosti nastanka nesreče ter za potrebe usposabljanja in vaj
III	območja omejene in nadzorovane rabe prostora	območja, na katerih so za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči potrebne omejitve iz tehničnih ali varnostnih razlogov

Gasilska vaja s prikazom različnih dogodkov nesreč ob 120-letnici prostovoljnega gasilskega društva Tacen (foto: N. Rovan)

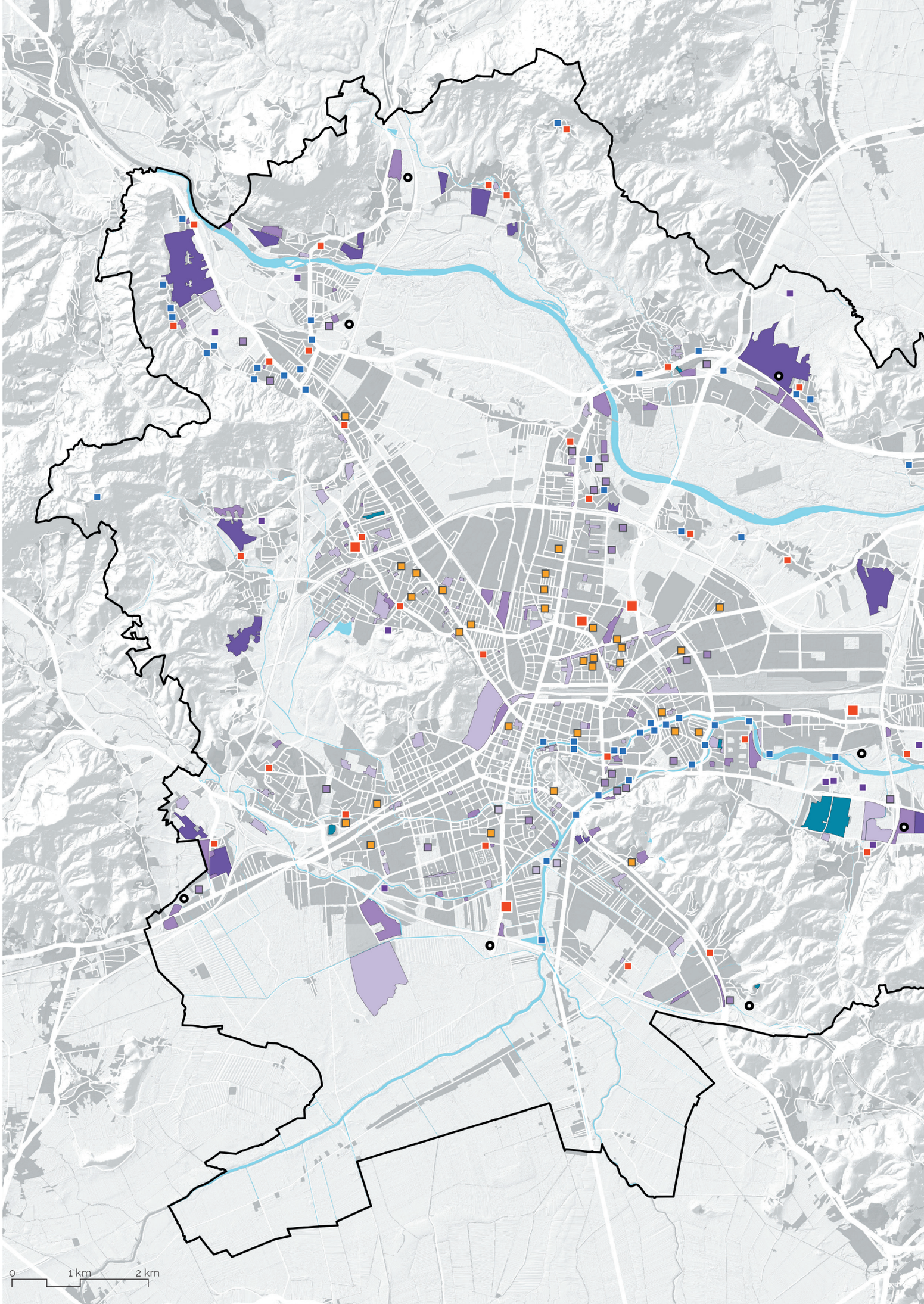
0
1 km
2 km

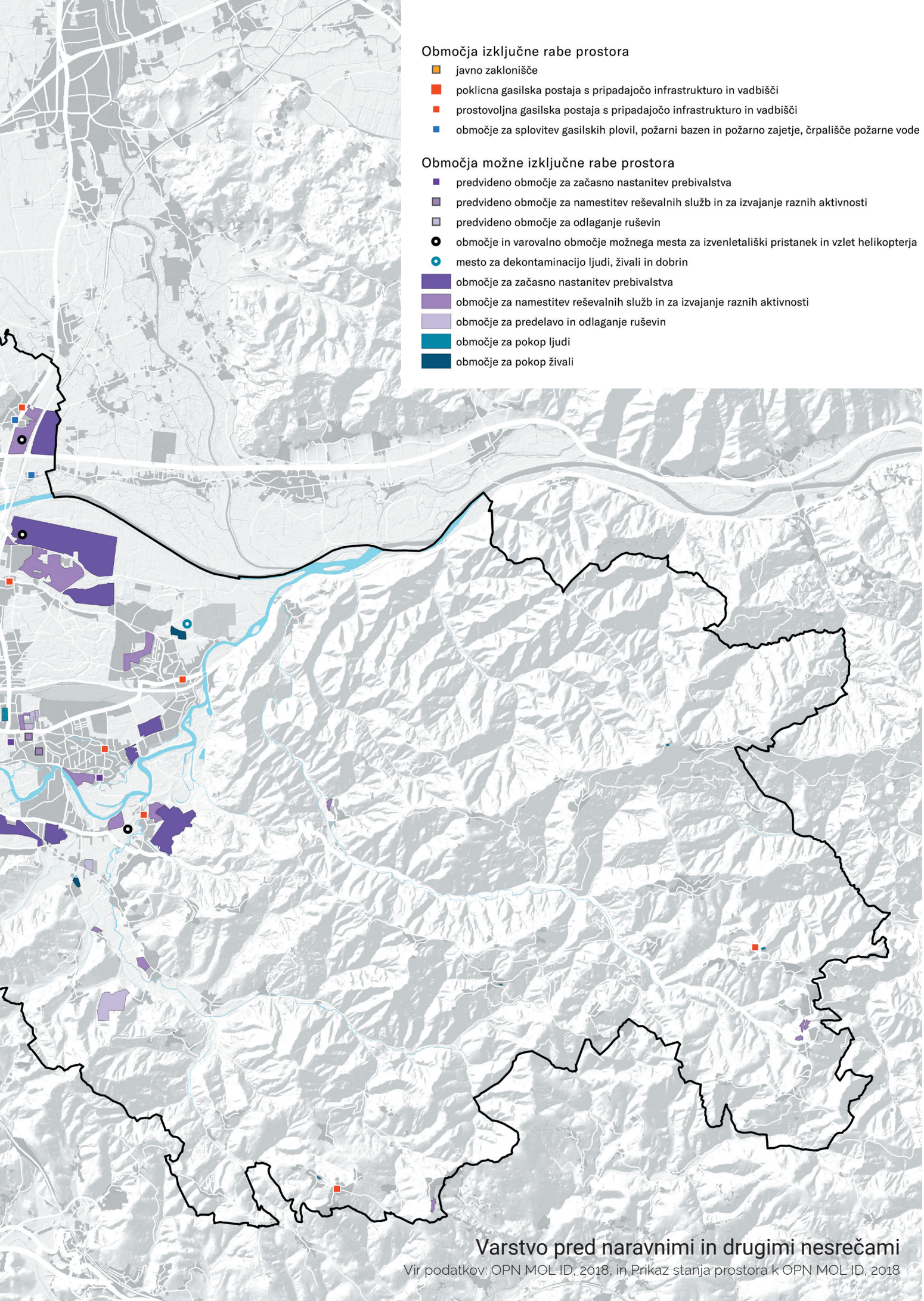

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Vir podatkov: OPN MOL ID, 2018, in Prikaz stanja prostora k OPN MOL ID, 2018

Varstvo pred poplavami

Poplave najbolj ogrožajo jugozahodni del MOL, ki je uvrščen na prvo mesto med poplavno ogroženimi območji v Sloveniji. Območje je bilo huje poplavljeno v letih 2010 in 2014. Za najbolj ogrožen del tega območja v povodju Gradaščice in Malega grabna je bil leta 2013 sprejet Državni prostorski načrt za zmanjšanje poplavne ogroženosti jugozahodnega dela Ljubljane in naselij v občini Dobrova - Polhov Gradec (Uradni list RS, št. 72/13 in 3/17), katerega izvedba je še v teku.

Glavna cilja v OPN MOL na področju varstva pred poplavami sta:

- zmanjševanje poplavne ogroženosti in
- okoljsko sprejemljiv prostorski razvoj, ki upošteva omejitve na poplavno ogroženih območjih.

Poplave na jugozahodnem delu Ljubljane 22. oktobra 2014 (foto: Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo MOL)

Na območjih, kjer so poplavno ogrožena stavbna zemljišča, so načrtovani omilitveni ukrepi, ki bodo po izvedbi zagotovili poplavno varnost pred stoletnimi poplavnimi vodami. Ukrepi obsegajo:

- gradnjo zadrževalnikov (predvsem suhih), nasipov, zidov za preprečitev preplavitve, jarkov, vkopov za ustrezno odvodnjo, zapornic, razbremenilnikov in podobnih objektov,
- višinske prilagoditve terena, kot so nadvišanje terena ali odstranitev nasutja,
- posamezne lokalne izravnalne ukrepe in
- ohranjanje nepozidanih retencijskih (razlivnih) površin na poplavnih območjih.

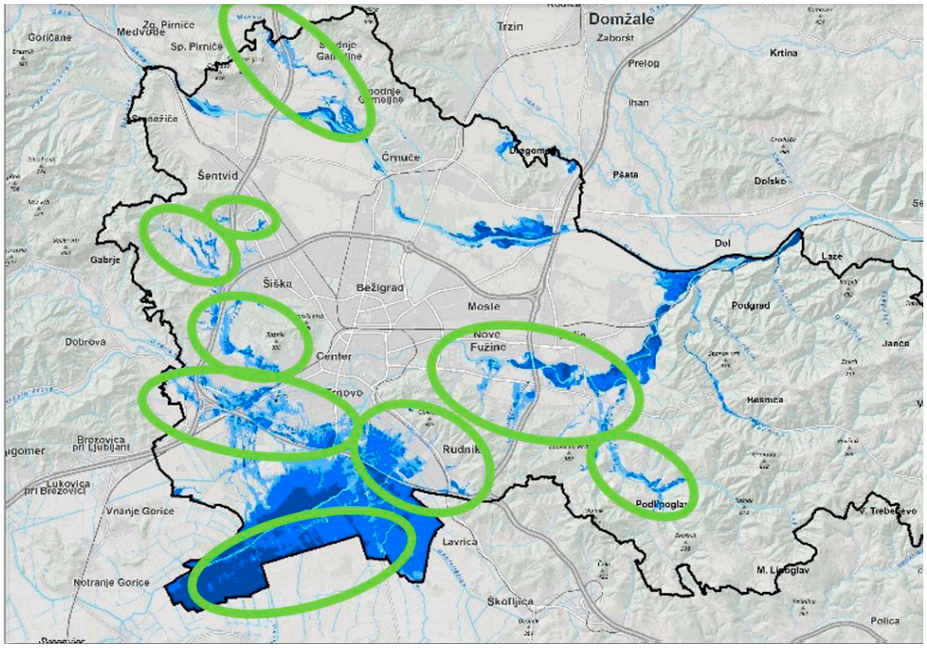

Poplavno ogrožena območja in območja načrtovanih protipoplavnih ukrepov (vir: arhiv LUZ)

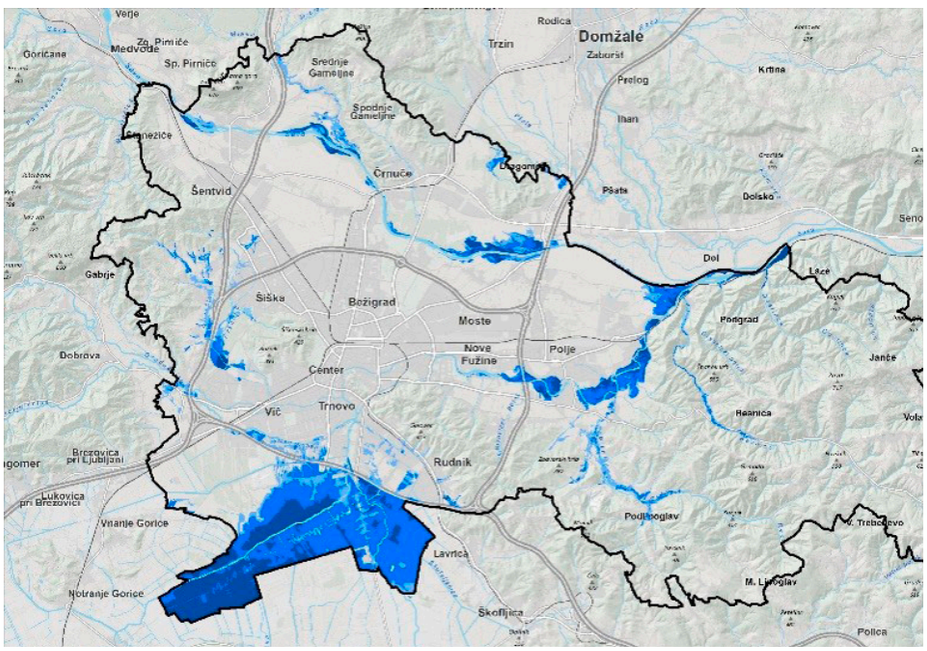

Poplavno ogrožena območja in območja načrtovanih protipoplavnih ukrepov (zeleno)

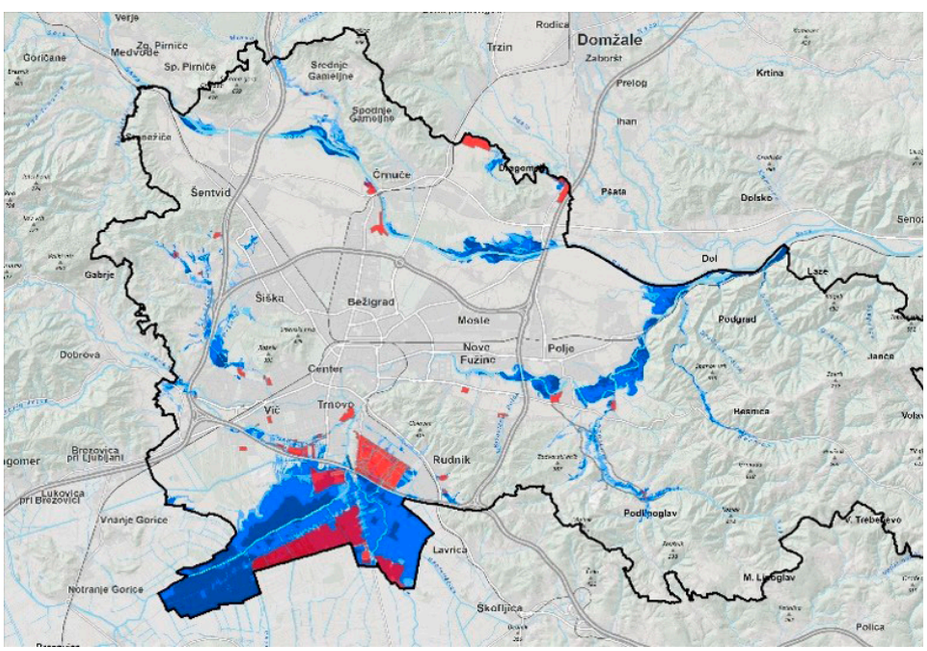

Poplavno ogrožena območja po izvedenih protipoplavnih ukrepih

Poplavno ogrožena območja po izvedenih protipoplavnih ukrepih (modro) ter območja s posebnimi pogoji gradnje na poplavno ogroženih območjih (rdeče)

Povečanju poplavne varnosti je prilagojena namenska raba prostora v izvedbenem delu OPN MOL. Neposredno ob vodotokih je dovolj površin za vodotoke v višjem vodostaju in razlivne površine, gradnje stavb so dopustne na območjih, ki poplavno niso ogrožena, ali pa je gradnja dopustna šele po izvedbi omilitvenih in protipoplavnih ukrepov.

V OPN MOL so vgrajena še naslednja določila za povečanje poplavne varnosti:

- delež zelenih površin na raščenem terenu, ki zagotavlja ponikanje padavinske vode,
- obveznost zadrževanja padavinske vode pred iztokom v odvodnik, kjer ponikanje ni mogoče,
- zajemanje, shranjevanje in uporaba padavinske vode s strešin za objekte s površino strehe nad 400 m² in bruto tlorisno površino objekta nad 1500 m² ter
- zelene strehe s površino nad 600 m² oziroma nad 400 m² (na območju zelenega klina).

Zadrževalnik na Brdnikovi cesti (foto: U. Hočevar, N. Rovan)

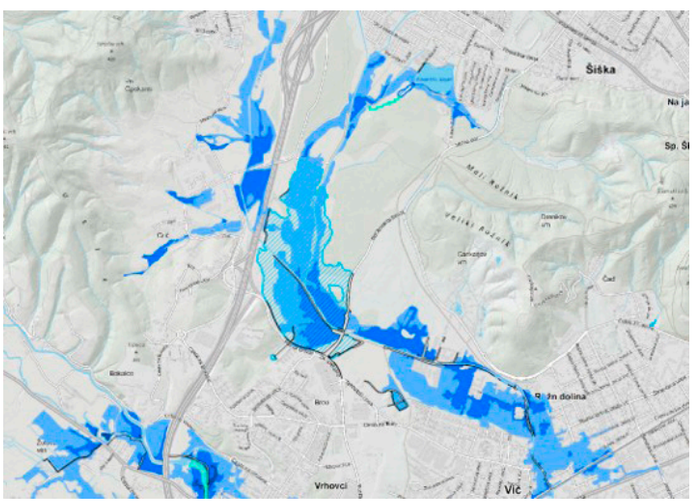

Poplavno ogroženo območje v Rožni dolini – pred izvedenimi protipoplavnimi ukrepi (vir: arhiv LUZ)

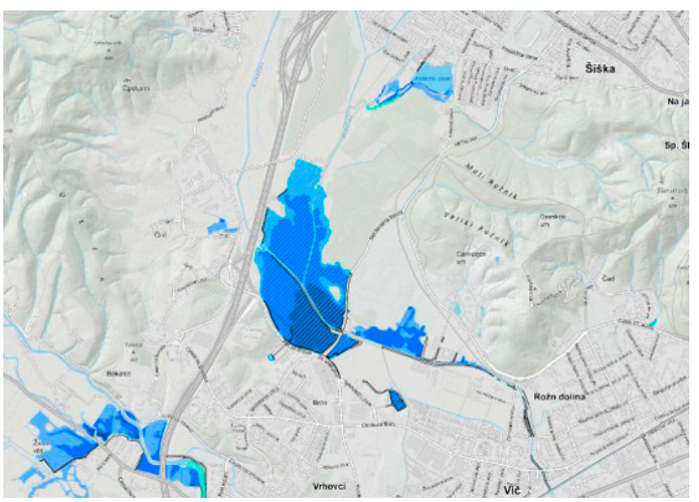

Poplavno ogroženo območje v Rožni dolini – po izvedenih protipoplavnih ukrepih z zadrževalnikom na Brdnikovi cesti (vir: arhiv LUZ)

Infografika 13: Delež prebivalcev MOL na poplavno ogroženih območjih

● OBSTOJEČE STANJE
● NAČRTOVANO STANJE

1,4 %

prebivalcev MOL živi na območjih velike in srednje poplavne nevarnosti

90,0 %

prebivalcev MOL živi na območjih, varnih pred poplavami

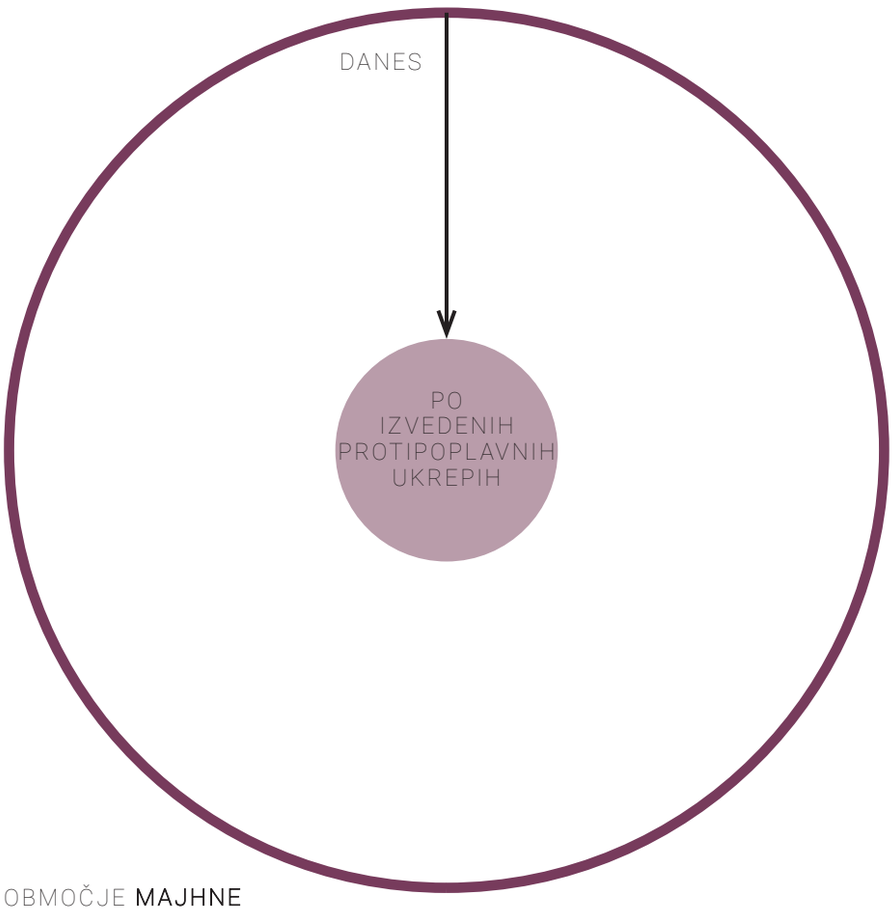

OBMOČJE **MAJHNE**
POPLAVNE NEVARNOSTI

3,8 % prebivalcev → 0,8 % prebivalcev

OBMOČJE **VELIKE**
POPLAVNE NEVARNOSTI

0,01 % prebivalcev → 0,005 % prebivalcev

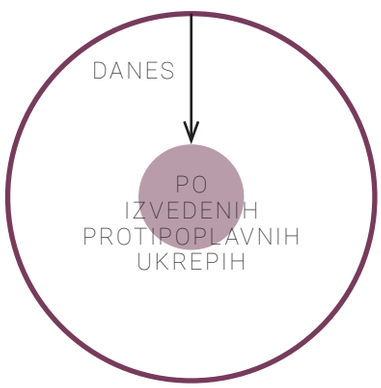

OBMOČJE **SREDNJE**
POPLAVNE NEVARNOSTI

1,4 % prebivalcev → 0,5 % prebivalcev

Kazalnik prikazuje delež prebivalcev MOL, ki živi na poplavno ogroženih območjih (v območjih majhne, srednje in velike nevarnosti), za obstoječe stanje ter za stanje po izvedenih protipoplavnih ukrepih.

Vir podatkov: Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018

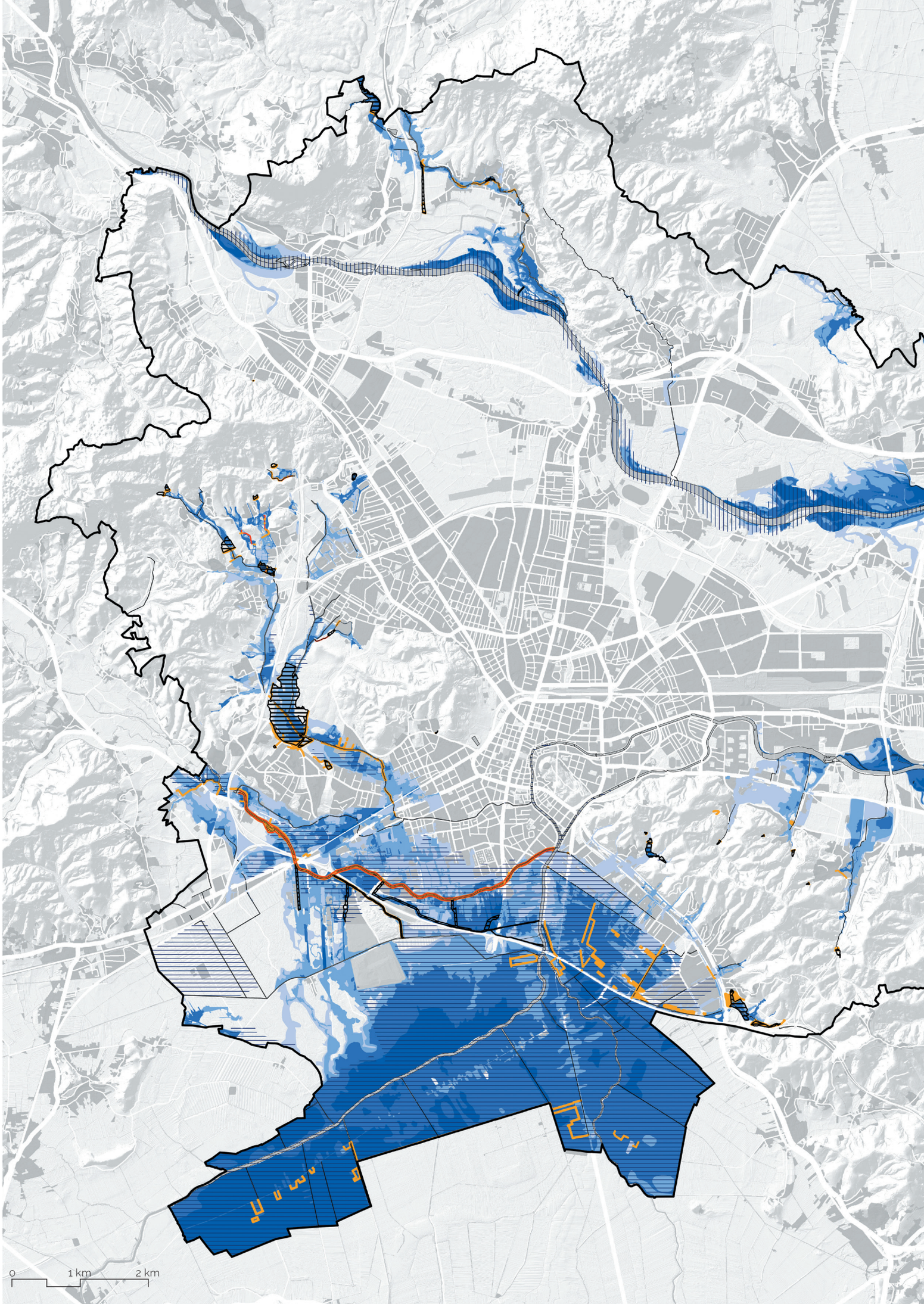
0
1 km
2 km

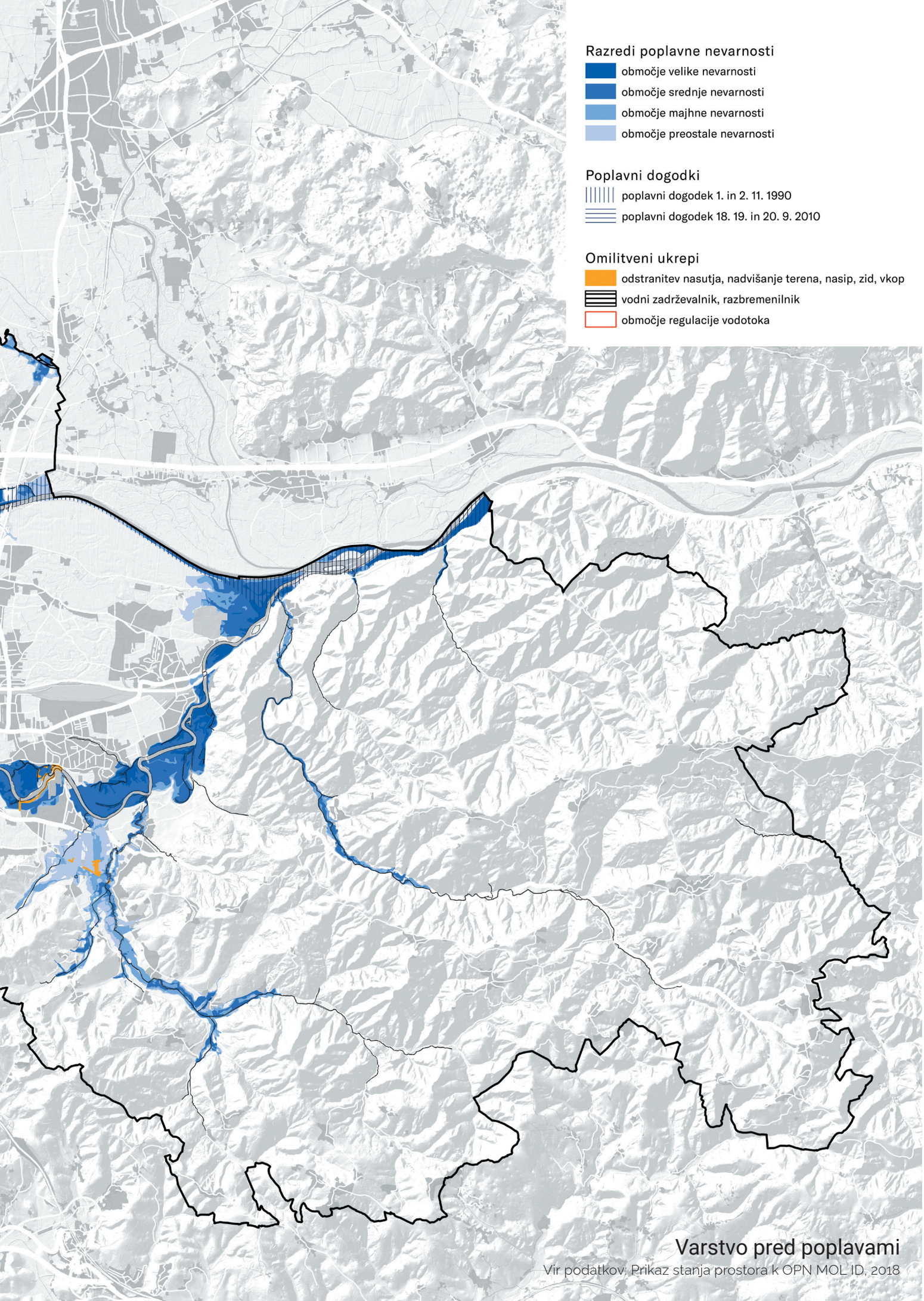

Varstvo pred poplavami

Vir podatkov: Prikaz stanja prostora k OPN MOL ID, 2018

Varstvo pred potresi

Ljubljana je med potresno najbolj ogroženimi slovenskimi mesti. Na karti potresne nevarnosti za Slovenijo za povratno dobo 475 let leži v območju ocenjene potresne intenzitete VIII (potres z močnimi poškodbami) po evropski potresni lestvici EMS, kar je na karti Slovenije največja vrednost. Ob upoštevanju lastnosti lokalnih tal pride na nekaterih območjih v MOL do prirastka intenzitete. Ljubljansko barje zato spada v območje, kjer se pričakujejo največji učinki potresa, in je uvrščeno v intenziteto IX (rušilni potres).

Potresna odpornost stavb je odvisna od številnih lastnosti stavb, kot so vrsta in stanje nosilne konstrukcije, količina nosilnih elementov, trdnost vgrajenih materialov, navpična obtežba in druge značilnosti. Ob zelo močnem potresu je pričakovati poškodovanje predmetov in stavb, med katerimi izpostavljamo življenjsko ogroženost ali poškodovanost ljudi in živali ter posebej ranljivih stavb družbene infrastrukture za zdravstvo, šolstvo, upravo, kulturo, objekte naselbinske, kulturne in zgodovinske dediščine in poškodovanje infrastrukturnih objektov.

Ob dejstvu, da potresov ne moremo preprečiti, je izhodišče varstva pred potresi z ustreznimi ukrepi zmanjšati njihove posledice na sprejemljiv obseg. Ukrep varstva pred potresi je v prvi vrsti ustrezno načrtovanje oziroma projektiranje novih stavb. Vendar pa je bolj ranljiv in izpostavljen precej večjemu tveganju obstoječi stavbni fond, ki ni bil grajen potresno odporno. Za te stavbe je treba omogočiti primerne rešitve varstva pred potresom. Izvedbeni del OPN MOL omogoča utrditev stavbnih konstrukcij prav vseh stavb na območju MOL z določilom, ki dopušča povečanje stavbišča in stavbnega ovoja za utrditev konstrukcije v okviru protipotresne prenove stavb pri vseh stavbah, tudi v primerih, ko so vsi faktorji za določanje velikosti objektov preseženi.

Med temeljnimi strateškimi usmeritvami OPN MOL za urejanje in razvoj mesta je tudi celovita prenova stanovanjskih sosesk, prednostno tistih, v katerih so objekti potresno ogroženi. V tej luči izvedbeni del OPN MOL za posamezna območja dopušča večje spremembe obstoječega stavbnega fonda z namenom konstrukcijske in obenem energetske sanacije, saj je v nekaterih primerih potreben večji projektantski napor za doseganje izboljšanja varnosti in bivalne kakovosti objektov. V letu 2018 se je kot testna smiselna celota, ki bi lahko doživela celovitejšo preobrazbo, pokazalo območje Prul. Izboljšanje konstrukcijskih in obenem energetskih lastnosti stavb, ki zahteva povečave volumnov stavb, pa bo smiselno preveriti preko priprave OPPN ipd.

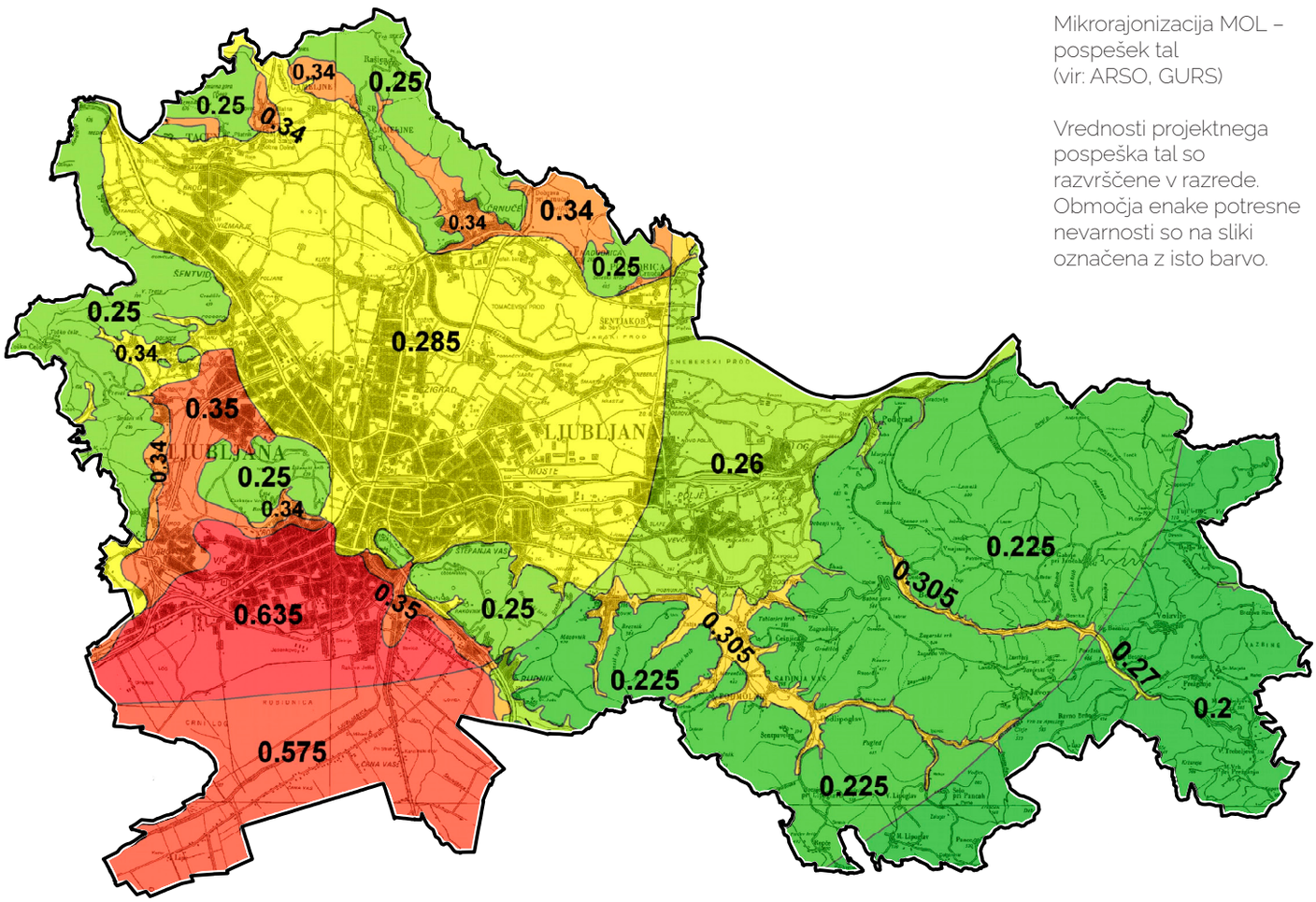

Mikrorajonizacija MOL – pospešek tal
(vir: ARSO, GURS)

Vrednosti projektnega pospeška tal so razvrščene v razrede. Območja enake potresne nevarnosti so na sliki označena z isto barvo.

Foto: T. Levičar

Načrti za prihodnost

Ključni izziv za prihodnost je upravljanje mesta, ki bo povečalo odpornost mesta z dobro zasnovanimi, zgrajenimi in upravljanimi infrastrukturnimi sistemi in objekti. Strategija MOL za odporno mesto mora vključevati ukrepe za prilagoditev vremenskim ekstremom predvsem na področju upravljanja z vodami in zmanjševanja toplotnih otokov v urbanih območjih. Vzporedno s strategijo za prilagoditev podnebnim spremembam je treba nadaljevati z ukrepi za povečevanje odpornosti mesta glede potresne ogroženosti stavb in drugih morebitnih naravnih nesreč.

Poleg tega je treba odpornost mesta krepiti z:
- uporabo alternativnih virov energije in rezervnih zmogljivosti,
- vključevanjem in sodelovanjem različnih institucij in prebivalcev v načrtovanje in odločanje o prihodnjih ukrepih,
- zagotavljanjem ustreznih in rezervnih vodnih virov, odpornosti oskrbe s pitno vodo ter upravljanja padavinske vode (npr. prostor za razlivanje vodotokov, ponovna uporaba padavinske vode v stavbah in njihovi okolici, zmanjševanje količine padavinske vode v mešanem kanalizacijskem sistemu, nabor ukrepov na ravni posamezne parcele in soseske),
- ustreznim načrtovanjem in upravljanjem javnih in zelenih površin, zmanjševanjem energetske porabe, prevetrenostjo ter uporabo prilagojenih načinov gradnje na stavbah in v njihovi okolici za zmanjševanje toplotnih otokov,
- omogočanjem protipotresnih sanacij stavb.

Hkrati z navedenimi ukrepi je treba povečati pripravljenost na spremenjene okoliščine zaradi spreminjajočih se dejavnikov sodobne družbe, kot so digitalizacija, spremembe v zaposlenosti prebivalcev, staranje prebivalstva in podobnih.

Infografika 14: Trajnostno načrtovanje Ljubljane

99,2 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 2.000 m od gozda

59,0 %

prebivalcev MOL
živi v območjih večstanovanjske gradnje

98,8 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od postajališča oziroma postaje JPP

95,7 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od otoka športa za vse

71,9 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od območij, ki so trajno namenjena vrtičkom oziroma je vrtičkarstvo dopustna dopolnilna raba

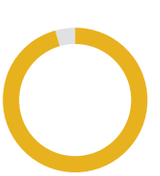

96,4 %

prebivalcev MOL
živi v območjih stanovanjske gradnje

88,4 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od parka

81,6 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od osnovne šole

Vir podatkov: Popis kmetijskih gospodarstev v RS v letu 2010, Statistični urad RS, 2010, Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL, Locus, 2018, OPN MOL ID, 2018

78,8 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 500 m od vrtca

77,7 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 400 m od parka

95,4 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 500 m od
postajališča oziroma postaje
JPP

87,4 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od
otroškega igrišča

37,4 %

prebivalcev MOL
živi v območjih eno- in
dvostanovanjske gradnje

0,9 %

prebivalcev MOL
živi na kmetijah

90,0 %

prebivalcev MOL
živi na območjih, varnih pred
poplavami

60,3 %

prebivalcev MOL
živi v radiju 800 m od postaje
sistema BicikeLJ

Foto: D. Wedam

5

Prostorsko načrtovanje kot primer dobre prakse

Kakovostno prostorsko načrtovanje, sodobno prenavljanje in upravljanje mesta ter obenem ohranjanje izjemnih naravnih in ustvarjenih danosti so Ljubljani prinesla številne pomembne nagrade. Med njimi so izpostavljene tiste, ki nagrajujejo kakovostno prostorsko načrtovanje in izvedbe v prostoru.

Zelena prestolnica Evrope 2016 in finalist za evropsko mesto leta 2018

Zelena prestolnica Evrope 2016. Nagrado podeljuje Evropska komisija mestom, ki dosegajo visoke okoljevarstvene standarde, postavljajo visoke cilje za nadaljnje okoljsko izboljšanje in trajnostni razvoj ter lahko služijo kot zgled ostalim mestom. Komisija je v utemeljitvi izbora Ljubljane izpostavila, da je Ljubljana mesto, ki ji je v najkrajšem času uspelo narediti največ sprememb v pravo smer.
(vir: https://www.ljubljana.si/sl/aktualno/zelena-prestolnica-evrope-2018/)

Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016 (foto: N. Rovan)

Ljubljana med finalisti za evropsko mesto leta 2018. Nagrado podeljuje strokovna nevladna organizacija Akademija urbanizma (Academy of Urbanism) iz Londona. Ljubljana se je uvrstila med finaliste skupaj z Dunajem in Bilbaom. Ocenjevalci so poudarili zeleno identiteto Ljubljane in okolju prijazno vizijo mesta. Kot izjemen dosežek so izpostavili obsežno omejitev motornega prometa v središču mesta in ureditev javnih prostorov za pešce in kolesarje.

Mag. Miran Gajšek, predstavnik mesta Ljubljana, med finalisti za nagrado evropsko mesto leta 2018 (foto: Academy of Urbanism)

Nagrade za strokovne podlage in OPN MOL

Strokovne podlage in OPN MOL so prejeli več nagrad. Kot primeri dobre prakse so bili prepoznani v slovenskem in evropskem merilu. Uporabnost OPN MOL v praksi in podeljene nagrade dokazujejo, da je izdelan na visoki strokovni ravni.

Zlati svinčnik 2007

Priznanje zlati svinčnik 2007 s področja prostorskega načrtovanja so prejele Tematske strokovne podlage za Prostorski red MOL, ki jih je izdelal LUZ in so bile uporabljene za pripravo OPN MOL. Priznanje bienalno podeljuje Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS). Komisija je izpostavila inovativen prispevek in nagradila vzorčen primer izoblikovanja prostorsko izvedbenih pogojev za območja ob mestnih vpadnicah, ki nadgrajujejo strategijo mestnega razvoja in urbanističnega načrta.

Priznanje Maks Fabiani 2008

Priznanje Maks Fabiani 2008 za prispevke dela na področju urbanističnega in prostorskega načrtovanja so prejele Ciljne raziskave kot osnove za pripravo novega prostorskega načrta Mesta Ljubljana, ki jih je izdelal LUZ in so bile uporabljene za pripravo OPN MOL. Nagrado bienalno podeljuje Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije (DUPPS). Komisija je nagradila obsežno in kakovostno urbanistično raziskovalno delo kot podlago za usmerjanje trajnostnega razvoja mesta s poudarkom na prenovi, ohranjanju identitete, kakovostni preobrazbi prometa, predmestij itd.

Posebno priznanje za evropske dosežke v urbanističnem in regionalnem načrtovanju 2008

Posebno priznanje za evropske dosežke v urbanističnem in regionalnem načrtovanju 2008, ki ga podeljuje Evropski svet prostorskih načrtovalcev (The European Council of Spatial Planners; ECTP–CEU), so prejele Tematske strokovne podlage za Prostorski red MOL. Žirija je izpostavila, da so študije odlična podlaga za povezano strateško in lokalno načrtovanje metropolitanske regije ter da so uporabljena kakovostna analitična orodja in metodologija.

Tematske strokovne podlage za Prostorski red MOL, nagrajene z zlatim svinčnikom 2007 (vir: arhiv LUZ)

Zbirka izrazov za urejanje prostora

predstavlja pregled pojmov, ki obravnavajo prostor oz. urejanje prostora in so evidentirani v zakonskih aktih in so v pomoč ob izdelavi in razlagi prostorskih izvedbenih aktov oz. predstavljajo sestavni del le-teh.

Seminar za Urbanistično zasnovo in Prostorski red MOL s predstavniki FA (Koželj, Čerpes)

predstavlja naslednje vsebine:
- elemente regulacije (minimalni, maksimalni, vmesni obseg),
- pravila za razmejevanje območij v urbanističnih načrtih,
- primer uporabe elementov regulacije v maksimalnem obsegu,
- orodja za usmerjanje in nadzor izvajanja načrta namenske rabe,
- vlogo tipologije in morfologije v sodobnem urbanističnem načrtovanju ter
- analizo Generalnega urbanističnega plana mesta Rim.

Vsebina je aplicirana na primeru Mestne občine MOL.

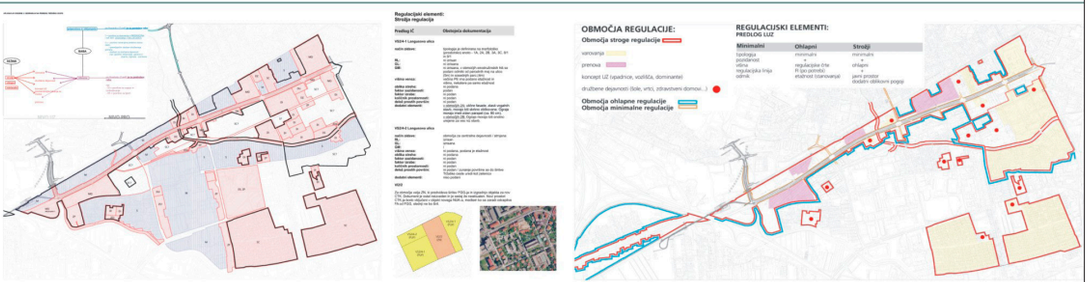

Strokovne podlage za oblikovanje mestnih vpadnic

predstavljajo mestne krake kot rezultat načrtovanega mestnega razvoja, ki ga določa pomembnejša prometna infrastruktura (glavne mestne vpadnice in dovodnice).

Krakasti razvoj poselitve vzdolž glavnih mestnih cest zaznamuje razvoj celotne prometne mreže, določila za strukturo gradnje in programa pa vplivajo na zaledje.

S fotoanalizo prostora so bila dokumentirana:
- pomembnejša vozlišča ljubljanskih mestnih krakov:
  - Celovške,
  - Dunajske,
  - Šmartinske,
  - Litijske,
  - Zaloške,
  - Dolenjske,
  - Barjanske in
  - Tržaške ceste
- območja višjih vertikalnih gabaritov,
- referenčni objekti za višinsko regulacijo in
- pomembnejše vedute na dominante v ožjem in širšem mestnem prostoru.

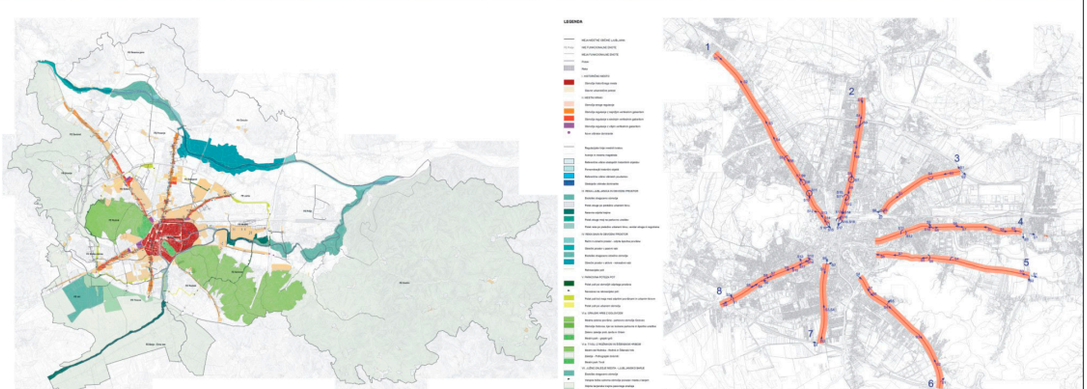

Katalog tipov prostorskih enot

je katalog različnih tipov pozidave na primeru MOL. Konkretni primeri dobre (in slabe) prakse naj bi bili prostorskemu načrtovalcu v pomoč pri izbiri pravega tipa prostorske enote s pripadajočimi atributi pri načrtovanju nepozidanih zazidljivih površin ali pri prenovi obstoječih, že pozidanih območij.

TEMATSKE STROKOVNE PODLAGE ZA PROSTORSKI RED MOL

naslov prostorskega akta_**TEMATSKE STROKOVNE PODLAGE ZA PROSTORSKI RED MOL**
lokacija_**MESTNA OBČINA LJUBLJANA**
leto izdelave_**2007**
kategorija_**študije, strokovne podlage in raziskave**
izdelovalec_**Ljubljanski urbanistični zavod d.d.**
pripravljalec_**Mestna občina Ljubljana**

avtorji

URBANIZEM_ARH 03: Bernarda Bevc, udia_Nina Bizjak, udia_Jakob Klemenčič, udia_Katarina Konda, udia_Mery Lončar, udia_Janja Solomun, udia_Jure Zavrtanik, udia in
Aljaž Bassin, abs.arh._Ferdo Jordan, udia_Ines Rot, udia_Branimir Zvonar, udia
KRAJINSKA ARHITEKTURA_Karla Jankovič, udika_Urška Kranjc, udika_Anja Musek, udika_mag. Maja Simoneti, udika_Maša Šom, udika_Petra Vertelj Nared, udika
PROMET_Tomaž Blaž, udig_Bojan Kumer, grad.teh._Urška Longar, udig
KOMUNALA_Marko Fatur, udig

Projekt:
Strokovne podlage in študije za pripravo prostorskih aktov mesta Ljubljana

Lokacija:
Mestna občina Ljubljana

Leto izdelave:
2006/07

Naročnik:
Mestna občina Ljubljana

Izdelovalec:

Ljubljanski urbanistični zavod d.d.

Vodja projekta:
Ferdo Jordan, univ.dipl.inž.arh.

Avtorji:
Bernarda Bevc, univ.dipl.inž.arh.,
Nina Bizjak Komatar, univ.dipl.inž.arh.,
Jakob Klemenčič, univ.dipl.inž.arh.,
Katarina Konda, univ.dipl.inž.arh.,
Mery Lončar, univ.dipl.inž.arh.,
Ferdo Jordan, univ.dipl.inž.arh.,
Petra Pušnik, univ.dipl.inž.arh.,
Janja Solomun, univ.dipl.inž.arh.,
Jure Zavrtanik, univ.dipl.inž.arh.,
Karla Jankovič univ.dipl.kraj.arh.,
Urška Kranjc univ.dipl.kraj.arh.,
Petra Vertelj Nared, univ.dipl. kraj.arh.

Zunanji sodelavci:
doc. dr. Ilka Čerpes, univ.dipl.inž.arh.
prof. Janez Koželj, univ.dipl.inž.arh.
dr. Aleš Mlakar, univ.dipl. kraj.arh.

ŠTUDIJE / STROKOVNE PODLAGE ZA PRIPRAVO NOVIH PROSTORSKIH AKTOV MESTA LJUBLJANA

Ljubljana je glavno mesto Slovenije, ki pa se trenutno se vedno ureja s prostorskimi akti, ki so nastali v osemdesetih letih kot Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000. Ti akti danes ne zadoščajo več, saj jim je potekel rok trajanja, močno pa so se tudi spremenile družbene in fizične razmere v prostoru mesta. Skladno s tem so potrebe po metodološki, vsebinski in formalni posodobitvi ter pomembnemu strateškim in izvedbenim aktov v MOL že dolgo prisotne. Zato se je v letu 2005 pričela izdelava novih prostorskih aktov Mestne občine Ljubljana.
Osnovo za izdelavo novih aktov predstavljajo strokovne podlage. Za potrebe izdelave novih aktov je bilo potrebno ponovno ovrednotiti in analizirati celoten prostor MOL. V ta namen je bilo treba zasnovati metodo izdelave in vrste strokovnih podlag, ki so predstavljale izhodišče za nadaljnjo zasnovo. Na podlagi ugotovitev pridobljenih s strokovnimi podlagami, so se izoblikovala izhodišča za izdelavo prostorskih aktov Mestne občine Ljubljana ter mnenja in pogoji za podrobnejše urejanje prostora.

_ANALITIČNE STROKOVNE PODLAGE

Sintezne strokovne podlage so na konceptualnem in izvedbenem nivoju evidentirale, analizirale in prikazale probleme po posameznih vsebinah urejanja prostora: promet, stanovanja, družbena infrastruktura, središča in javni prostori, javna gospodarska infrastruktura, krajina, okolje itd. Izveden je bil celoten pregled izhodišč veljavnih prostorsko izvedbenih aktov s poudarkom na izpostavitvi na neskladja določil prostorskih aktov z aktualnimi strateškimi izhodišči ter dejanskim stanjem v prostoru.

Skladno z načeli ohranjanja vitalnosti in pestrosti Zemlje, čim manjšega zmanjševanje izčrpavanja neobnovljivih virov in upoštevanja nosilne sposobnosti Zemlje so bila pregledana zavarovana, varovana in ogrožena območja z namenom upoštevanja varstvenih izhodišč pri načrtovanju prostora. Na podlagi analitičnega dela je bil izdelan sintezni del strokovnih podlag, ki so predstavljale usmeritve in izhodišča za načrtovalske posege (območja dopolnitev, območja prenove, območja reurbanizacije in nova razvojna območja) kot odgovor na načelo trajnostnega razvoja.

1

2

CILJI TRAJNOSTNEGA PROSTORSKEGA RAZVO

1. RAZPOZNAVNOST

2. ZGOŠČEVANJE MESTA

3. NOTRANJI RAZVOJ, PRENOVA, SANACIJA

4. PRESTRUKTURIRANJE PROMETA

5. PREPLETAN

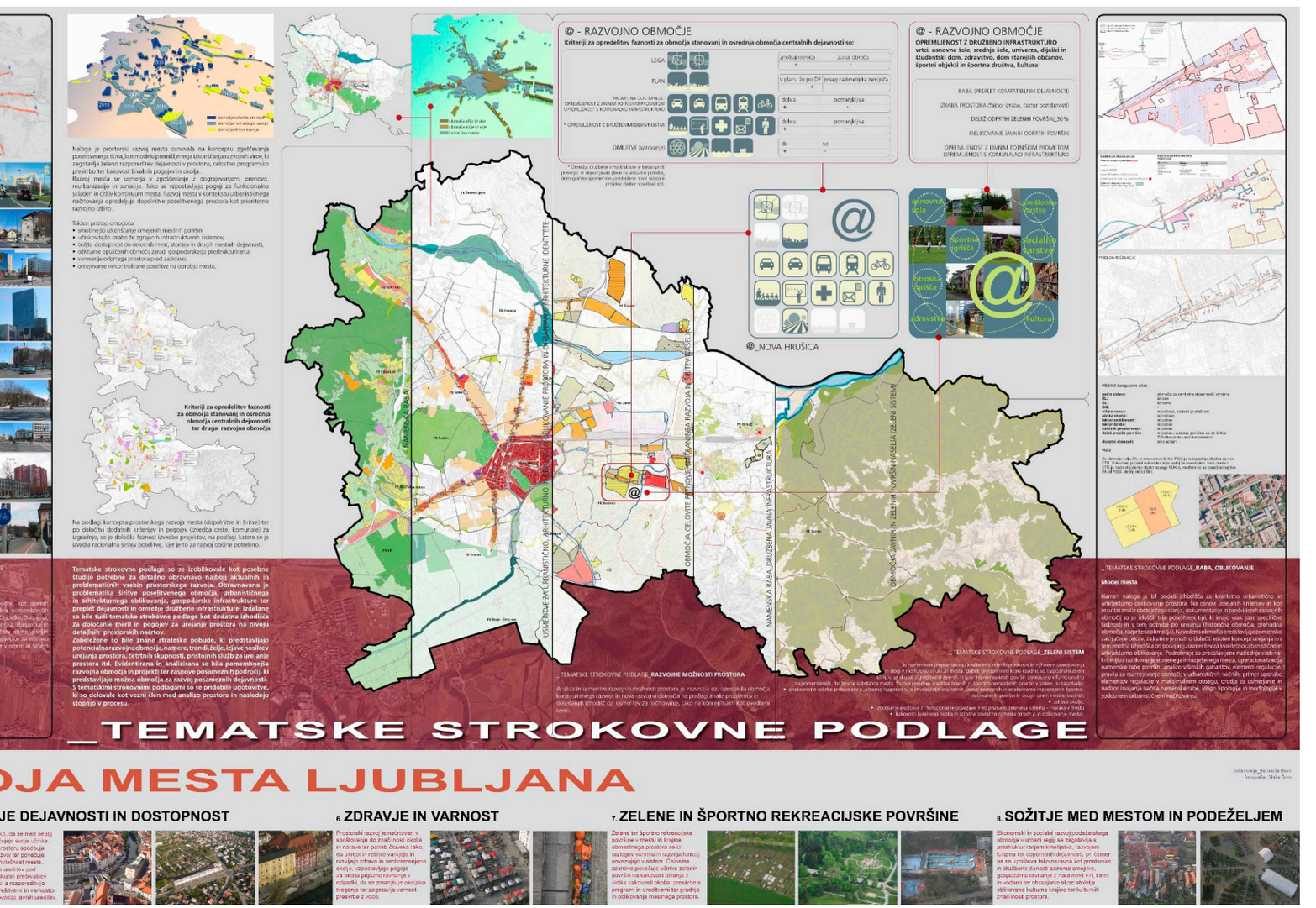

OJA MESTA LJUBLJANA

JE DEJAVNOSTI IN DOSTOPNOST

6. ZDRAVJE IN VARNOST

7. ZELENE IN ŠPORTNO REKREACIJSKE POVRŠINE

8. SOŽITJE MED MESTOM IN PODEŽELJEM

Ciljne raziskave kot podlaga za pripravo novega prostorskega načrta Mesta Ljubljana, nagrajene s priznanjem Maks Fabiani 2008 (vir: arhiv LUZ)

Del s posebnim priznanjem nagrajene ekipe Ljubljanskega urbanističnega zavoda in Oddelka za urejanje prostora Mestne občine Ljubljane ter komisija Evropskega sveta prostorskih načrtovalcev (foto: M. Kogovšek)

CONSEIL EUROPEEN DES URBANISTES

EUROPEAN COUNCIL OF SPATIAL PLANNERS

LE GRAND PRIX EUROPEEN DE L'URBANISME

THE EUROPEAN URBAN AND REGIONAL PLANNING AWARDS

2008

Category / Catégorie:
City Region / Région Urbaine

TARGET RESEARCH STUDIES – A BASIS FOR THE PREPARATION OF THE NEW SPATIAL PLAN FOR THE CITY OF LJUBLJANA

Special Mention / Mention Spéciale

Submitted by / Soumis par:
D. U. P. P. S

Roger Smook
Chairman of the International Jury
Président du jury international

european council of spatial planners
conseil européen des urbanistes

Virna Bussadori
Présidente du Conseil Européen des Urbanistes
President of the European Council of Spatial Planners

Posebno priznanje Evropskega sveta prostorskih načrtovalcev 2008 za Tematske strokovne podlage za Prostorski red MOL

Zlati svinčnik 2011

Priznanje zlati svinčnik 2011 s področja prostorskega načrtovanja je prejel izvedbeni del OPN MOL. Priznanje bienalno podeljuje ZAPS – Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije. Žirija je nagradila kompeksno delo, ki poleg zakonsko predpisanih vsebuje še druge inovativne rešitve. Z uveljavitvijo OPN je Mestna občina Ljubljana dobila nov, koherenten in pregleden prostorski dokument kot podlago za učinkovit, sodoben in trajnosten prostorski razvoj mesta.

Zlati svinčnik 2011 za OPN MOL ID (foto: T. Levičar)

Zlati svinčnik 2011 za OPN
MOL ID (vir: arhiv LUZ)

INOVATIVNO! KOMPLEKSNO!

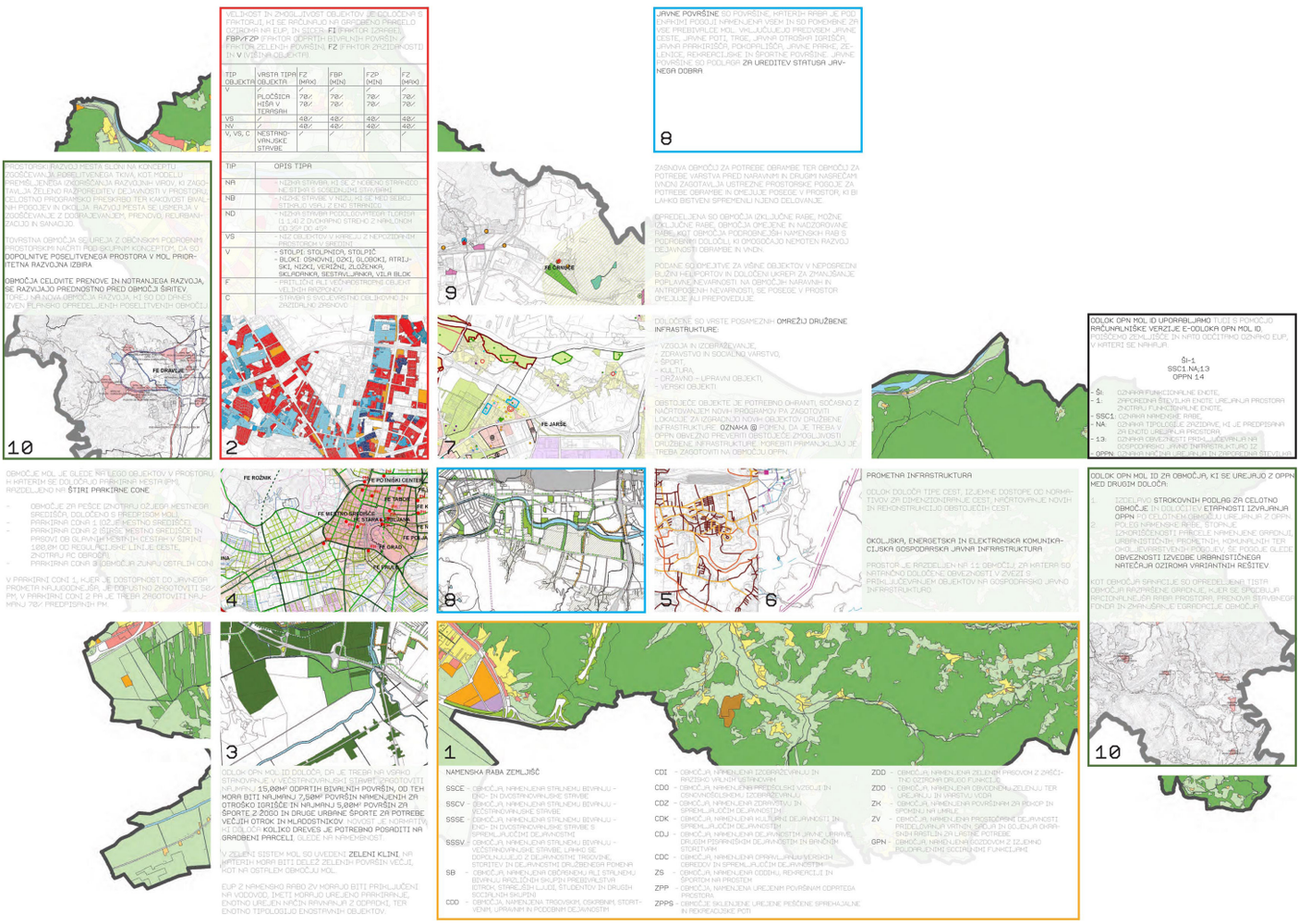

MOZAIČNO PREPLETANJE DEJAVNOSTI NAČELO KOMPATIBILNEGA DRUŽENJA ZGOŠČANJE MESTA SANACIJA DEGRADIRANIH URBANIH OBMOČIJ PRENOVA IN PREPREČEVANJE RAZPRŠITVE GRADNJE POVEČANJE RAZPOZNAVNOSTI LJUBLJANE IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI DO PROGRAMOV IN UREDITEV ZA POTREBE RAZLIČNIH SKUPIN PREBIVALCEV PRESTRUKTURIRANJE PROMETA TRAJNOSTNI RAZVOJ PROSTORA SODELOVANJE JAVNOSTI

Nagrada Maks Fabiani 2012

Nagrado Maks Fabiani 2012, osrednjo državno nagrado za izjemna dela na področju urbanističnega, regionalnega in prostorskega načrtovanja, je prejel OPN MOL. Pripravljavci in izdelovalci OPN MOL so bili hkrati s prejeto nagrado nominirani tudi kot slovenska nacionalna selekcija za evropsko planersko nagrado.

Nagrada Maks Fabiani 2012 za OPN MOL (vir: arhiv MOL)

Nagrada Maks Fabiani
2012 za OPN MOL
(foto: T. Levičar)

Rationale
Strategic plan
Added value
The new Municipal Spatial Plan of the City of Ljubljana is built on four guiding principles:
1. Slovenia and its capital city Ljubljana have an exceptional geo-strategic position at the junction of four European macro-regions (Alps, Central Europe, Southeast Europe, Mediterranean). Slovenia is the only European country included in 4 transnational cooperation programmes co-financed under the ERDF for the 2007-13 period.
Central Europe
South East Europe
Alpine Space
Mediterranean
source: http://ec.europa.eu/regional_policy/information/maps/
2. Slovenia and its capital city Ljubljana lie at the crossroads of two main European corridors (TEN corridors V. and X.).
MEGA, Metropolitan European Growth Area (ESPON)
Concept of spatial development on the regional level (NUTS3)
3. Ljubljana is a very green city in the sense of land cover and land use, with distinctly high shares of forests, agricultural land, parks, greenery, sports and recreation grounds and water surfaces (75% of the surface).
4. The history of spatial and urban planning of Ljubljana is long and successful.
Concept of spatial development
Concept
Urban and architectural design
Green wedges
Green system
The Strategic plan of the City of Ljubljana determines guidelines, goals and concept of spatial development of the municipality, directions of settlement development and comprehensive regeneration, landscape development, land use and spatial development conditions, as well as concept of public utilities and transport infrastructure for the territory of the City of Ljubljana. The Strategic Spatial Plan above all obliges the City Council, City administration and other bodies with public functions to ensure implementation of the adopted Strategy with further action programmes, detailed spatial plans and other measures in their authority.
Concerning content, the first conditioning emphasis is on diligent implementation of the urban regeneration concept, both on the level of the entire city, as well as particular places. On the level of Ljubljana this means concentrated development along the main avenues, in the city centre (with eastward extension) and in particular regeneration projects, such as the Tobacco factory and PPP Šmartinska areas. Emphasis is also on public spaces (squares, embankments, bridges, parks, Path of memories and brotherhood etc.), with dedicated implementation of strategic decisions by land use stipulation and execution of particular projects.
1. COORDINATION
27 public spatial planning stakeholders
STRATEGIC SPATIAL PLAN
COORDINATION MANAGEMENT
IMPLEMENTATION PLAN
ENVIROMENTAL REPORTS
2. PARTICIPATION
interactive submitting appeals online
10.500 replied comments
5 public round tables on different topics
expert assistance in understanding the document
3 times public exhibitions in 17 neighbour communities
PUBLIC PARTICIPATION
explanatory didactic graphics for the public
2 publications of the local newspaper devoted to the Plan to all households
3. INTEGRATION
STRATEGIC PLAN
SPATIAL PLAN
ENVIROMENTAL REPORT
IMPLEMENTATION PLAN
expert assistance at articulation of comments
Enviromental Report
To ensure adequate cross-checking of particular concepts and solutions with environmental consequences the Environmental Report was produced. This document assessed whether the solutions planned in the Strategic plan and Implementation plan benefit general improvement of the environment or cause negative effects. In the latter case so called alleviation measures are proscribed, which have to be executed before any further development occurs. The environmental report applies to both the strategic and implementation levels.
Natural and cultural heritage
Areas threatened by floods
Water protection areas
public participation
_Public call for submitting initiatives
2006 Decision on the preparation of Municipal Spatial Plan
_1 public exhibition
_1 publication of the local newspaper Ljubljana sent to all households dedicated to the future development
2007 Vision 2025
_1 public exhibition in 17 neighbour communities
_5 public hearings of the proposal
Strategic Spatial Plan with Enviromental Report
_17 public hearings and 1 exhibition in 17 neighbour communities
_interactive Plan on the web with interface for submitting appeals online
_5 public round tables on different topics
_1 publication of the local newspaper Ljubljana sent to all households dedicated to the document
2008 Municipal Spatial Plan Proposal
Municipal
Client: City of Ljubljana
Consultants: Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia
Urban Planning Institute of Ljubljana
OIKOS, svetovanje za razvoj, d.o.o.
Graphic design of the poster: Barbara Mulič, URS; Bernarda Bevc Šavoranja, LUZ; (2012)

_5 public hearings and 1 exhibition in 17 neighbour communities
_interactive Plan on the web with interface for submitting appeals online
_video show 3D model of the city with planned developments
_explanatory didactic graphics for the public
_expert assistance in understanding the document and articulation of comments

_interactive Plan on the web:
https://urbanizem.ljubljana.si

2009 Supplemented Municipal Spatial Plan Proposal

2010 Adopted Municipal Spatial Plan

Spatial Plan of the City of Ljubljana

OPN MOL, nagrajen z nagrado Maks Fabiani 2012 (vir: arhiv LUZ)

Pripravljavci in izdelovalci OPN MOL

OPN MOL ter njegove spremembe in dopolnitve naroča Mestna občina Ljubljana. Njegovo pripravo vodi Oddelek za urejanje prostora Mestne uprave MOL pod vodstvom mag. Mirana Gajška v tesnem sodelovanju s podžupanom MOL, prof. Janezom Koželjem. Vodja priprave OPN MOL je bil do leta 2013 Tomaž Souvan, vodja priprave njegovih sprememb in dopolnitev OPN MOL pa je od jeseni leta 2013 Liljana Jankovič Grobelšek.

Pri pripravi OPN MOL ter njegovih sprememb in dopolnitev sodeluje širok krog strokovnjakov z različnih področij prostorskega načrtovanja.

Strateški del OPN MOL so izdelali na Urbanističnem inštitutu RS pod vodstvom Mojce Šašek Divjak v sodelovanju z Urbi, d.o.o., in Prometno-tehniškim inštitutom Fakultete za gradbeništvo Univerze v Ljubljani. Njegove spremembe in dopolnitve v letu 2018 so pripravili na Urbanističnem inštitutu RS v sodelovanju z Ljubljanskim urbanističnim zavodom.

Izvedbeni del OPN MOL ter vse njegove spremembe in dopolnitve so izdelali na Ljubljanskem urbanističnem zavodu pod vodstvom Ferda Jordana.

Okoljsko poročilo za strateški in izvedbeni del OPN MOL so izdelali v podjetju Oikos, okoljska poročila za spremembe in dopolnitve OPN MOL pa v podjetjih Locus in Zavita, vsakič pod vodstvom Matjaža Harmela.

Strokovna razprava na Oddelku za urejanje prostora MOL s podžupanom MOL Janezom Koželjem, 2015 (foto: L. Jankovič Grobelšek)

Sodelavci Oddelka za urejanje prostora MOL pri pripravi OPN MOL SD in ID, 2008
(foto: B. Jakše Jeršič)

Sodelavci Urbanističnega inštituta RS pri pripravi OPN MOL SD in ID, 2008
(foto: B. Jakše Jeršič)

Sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda pri pripravi OPN MOL SD in ID, 2008 (foto: B. Jakše Jeršič)

Sodelavci podjetja Oikos pri pripravi OPN MOL SD in ID, 2008 (foto: B. Jakše Jeršič)

Župan Zoran Janković s sodelavci Oddelka za urejanje prostora MOL, LUZ, d.d., UI RS in Zavita, d.o.o., ob podpisu sprememb in dopolnitev OPN MOL ID in SD, 2018 (foto: N. Rovan)

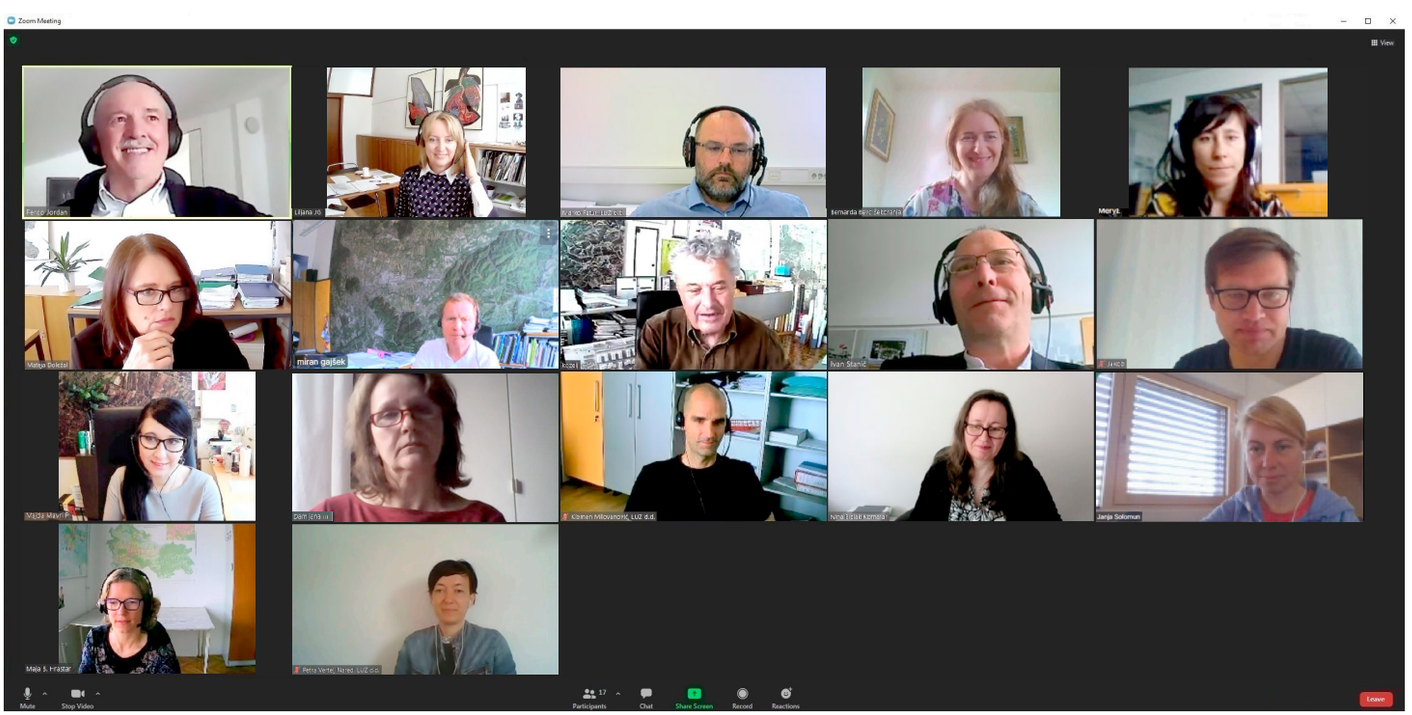

Podžupan prof. Janez Koželj s sodelavci Oddelka za urejanje prostora MOL in LUZ, d.d., na spletnem sestanku pri pripravi te knjige v času pandemije Covid-19, 2021 (zajem zaslona: M. Mavri Pogačnik)

Foto: M. Šorn

6

Načrti za prihodnost

Ljubljana bo v prihodnosti utrjevala svoj pomen glavnega mesta države, članice Evropske unije. Mesto bo krepilo svojo prepoznavnost v evropskem in širšem merilu, medtem ko bo na lokalni ravni zagotavljalo kakovostne pogoje za bivanje, delo in preživljanje prostega časa meščanom in vsem, ki v mestu delajo ali vanj prihajajo z drugimi nameni. Obenem bo Ljubljana še naprej nudila izjemno izkušnjo obiskovalcem.

Prostorsko načrtovanje bo še naprej vse bolj trajnostno, spoštljivo do naravnih virov ter do naravnih in ustvarjenih kakovosti v prostoru. V duhu časa bo prostorsko načrtovanje zagotavljalo, da bo Ljubljana NAČRTOVANA in upravljana z vizijo ter vse bolj:

- ODPORNA, s prilagajanjem podnebnim spremembam in drugim nevarnostim,
- SAMOOSKRBNA, z razvojem prehranske in energetske ter druge samooskrbe,
- ZELENA, z nadgrajevanjem naravnih danosti z oblikovanimi zelenimi površinami,
- OPREMLJENA, s krepitvijo družbene in gospodarske javne infrastrukture,
- POVEZANA, z zagotavljanjem dobre dostopnosti in trajnostne mobilnosti,
- OBLIKOVANA, z ohranjanjem zgodovinske in oblikovanjem sodobne

NAČRTOVANA in upravljana z vizijo

Prizadevanja za kakovostno trajnostno načrtovanje in upravljanje mesta z vizijo se tesno povezujejo s preostalimi načrti in ukrepi za trajnostno prihodnost Ljubljane – z načrti in ukrepi za odporno, samooskrbno, zeleno, opremljeno, povezano in oblikovano mesto.

ODPORNA, s prilagajanjem podnebnim spremembam in drugim nevarnostim

Poleg prilagajanju podnebnim spremembam bomo posebno pozornost namenjali odpornosti mesta proti nevarnostim naravnih in drugih nesreč, med njimi potresov in poplav, pa tudi proti drugim nevarnostim, kot so nalezljive bolezni.

Med konkretnimi načrti za razvoj odpornega mesta v prihodnosti so:
- uporaba alternativnih virov energije in zmanjševanje energetske porabe,
- uporaba rezervnih vodnih virov za odpornost oskrbe s pitno vodo,
- zagotavljanje protipoplavne varnosti in izvajanje protipotresnih sanacij objektov,
- trajnostno upravljanje s padavinsko vodo ter
- trajnostno načrtovanje in upravljanje javnih in zelenih površin.

SAMOOSKRBNA, z razvojem prehranske in energetske ter druge samooskrbe

Veliko pozornost bomo namenjali razvoju prehranske in energetske samooskrbe ter razvoju raznovrstnih gospodarskih dejavnosti za gospodarsko močno in kar najbolj samooskrbno mesto. Prihodnost prinaša mnoge izzive, med njimi je poudarjen pomen lokalne samooskrbe s hrano in energijo.

Med načrti za prihodnost je razvoj prehranske samooskrbe predvsem:
- z ohranjanjem kakovostnih kmetijskih zemljišč,
- s spodbujanjem razvoja kmetijstva, posebej ekološkega,
- s spodbujanjem urbanega kmetijstva in čebelarjenja (urejanje vrtičkov, javnih sadovnjakov, vinogradov).

Med načrti za prihodnost je razvoj energetske in druge samooskrbe:
- s trajnostnim upravljanjem z energijo in viri – z učinkovito in varčno rabo energije,
- s prehodom na čistejše oblike in obnovljive vire energije,
- z razvojem daljinskih sistemov oskrbe s toploto in
- z večjo izrabo obnovljivih lokalnih virov, kot so voda, sonce in lesna biomasa.

ZELENA, z nadgrajevanjem naravnih danosti z oblikovanimi zelenimi površinami

Ohranitev in razvoj zelene Ljubljane krepita odpornost mesta, saj zagotavljata potrebne površine za ukrepe proti naravnim in drugim nesrečam ter krepita prehransko samooskrbo. Zeleno mesto je seveda mnogo več kot to – ohranja in izboljšuje kakovost bivanja, dela in preživljanje prostega časa ter prispeva k prepoznavnosti Ljubljane, zelene prestolnice Evrope 2016, v kateri je delež zelenih površin izjemen. Načrti za prihodnost so ohranjati, razvijati in kakovostno vzdrževati zelene površine.

Med konkretnimi načrti za razvoj zelenega mesta v prihodnosti so:
- ohranjati in kakovostno prenavljati obstoječe zelene površine,
- posebej pozorno urejati zelene površine v stanovanjskih soseskah, s katerimi so prebivalci najbolj neločljivo dnevno povezani,
- izboljševati povezanost zelenih površin,
- ob novogradnjah dosledno urejati dovolj obsežne in kakovostne zelene površine,
- ohranjati in razvijati varne dostope do mestnega krajinskega zaledja in gozdov,
- urejati večfunkcijska območja, rekreacijska območja v gozdovih, ob vodotokih in
- nadaljevati z izgradnjo novih parkov ter skrbno vzdrževati mestno zelenje in drevje.

OPREMLJENA, s krepitvijo družbene in gospodarske javne infrastrukture

Kakovostna opremljenost z družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo krepi kakovost bivanja, dela in preživljanja prostega časa ter bistveno prispeva k prepoznavnosti in razvoju Ljubljane. Načrti za prihodnost so ohraniti, razvijati in kakovostno vzdrževati mestno družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo, kar prispeva tudi k odpornosti mesta.

Med konkretnimi načrti za razvoj družbene infrastrukture v prihodnosti so:
- razvijati družbeno infrastrukturo (šole, vrtce, otroška in športna igrišča, športne objekte idr.) skupaj z razvojem stanovanjske pozidave, delovnih mest in glede na kazalnike socialne kohezije in
- razvijati sistem primarnega zdravstva in oskrbo prebivalcev, s poudarkom na starejših in drugih ranljivih družbenih skupinah.

Med konkretnimi načrti za razvoj komunalne infrastrukture v prihodnosti so:
- razvijati celovit pristop pri načrtovanju komunalnih oskrbnih sistemov tako z vidika funkcionalnosti sistema kot tudi zagotavljanja potrebne in zadostne oskrbe za nova razvojna območja,
- trajnostno načrtovati sistem upravljanja s padavinsko vodo in ravnanja z odpadki v mesto brez odpadkov (»zero waste«) in
- določiti trajnostno in funkcionalno etapnost izgradnje mesta.

POVEZANA, z zagotavljanjem dobre dostopnosti in trajnostne mobilnosti

Načrti za prihodnost so kakovostna sodobna trajnostna prometna infrastruktura s krepitvijo vseh trajnostnih oblik prometa (pešačenje, kolesarjenje, javni promet, cestni, železniški in vodni promet). Nujen in neobhoden je preboj v razvoju trajnostne mobilnosti – poglobitev železniških prog na območju osrednjega dela mesta ter izgradnja sodobne železniške in avtobusne postaje. Ta predvidena evropska in državna investicija v kombinaciji z javno-zasebnimi partnerstvi stoletja bo Ljubljano in Slovenijo postavila na evropski zemljevid uspelih investicij v sodobno trajnostno železniško infrastrukturo.

Med konkretnimi načrti za razvoj dobre dostopnosti in trajnostne mobilnosti v prihodnosti so:

- izvedba ljubljanskega železniškega vozlišča (LŽV) s poglobitvijo tovornega in (po možnostih tudi) potniškega prometa ter izvedba Potniškega centra Ljubljana (PCL) s sodobno avtobusno in železniško postajo,
- izvedba neposredne (hitre) železniške navezave Ljubljane na Letališče Brnik,
- trajnostna ureditev ljubljanskega avtocestnega obroča, protihrupna zaščita prebivalcev in rešitev parkiranja tovornih vozil na območju LUR,
- ureditev regionalnega železniškega prometa in povezav z mestnim potniškim prometom,
- ureditev varnih (izvennivojskih) peš in kolesarskih prehodov železniških prog, ki ostanejo na nivoju terena,
- ureditev krožne plovne poti po Ljubljanici in Gruberjevem prekopu z energetsko izrabo in ureditev pristanišča na Ljubljanici ter podaljšanje plovne poti prek Ljubljanskega barja do Vrhnike,
- povezava vodnega javnega prometa z drugimi javnimi prevoznimi sredstvi,
- razvoj kolesarskih povezav v mestu z navezavo na državne kolesarske poti in hitre kolesarske povezave (kolesarske avtoceste),
- razvoj kolesarskih in pešpoti ob Ljubljanici s povezavo na Ljubljansko barje ter
- razvoj rekreacijskih območij ob Savi, kot dela mednarodne peš in kolesarske poti od Zelencev na izviru Save Dolinke do Ušča na sotočja Save in Donave v Beogradu.

OBLIKOVANA, z ohranjanjem zgodovinske in oblikovanjem sodobne identitete

V OPN MOL je velika pozornost posvečena kakovostnim stanovanjskim območjem. Izziv prihodnosti je izgradnja novih stanovanjskih območij in sosesk, obenem pa celostna kooperativna prenova obstoječih večstanovanjskih sosesk z ukrepi, ki bodo to spodbujali. Spodbujali bomo razvoj mešane rabe prostora, ki v mestno okolje vnaša vitalnost in raznovrstnost s poudarkom na kakovosti bivanja povsod, v mestnem središču pa se prepleta z zadržanim turističnim razvojem.

Za izboljšanje oblikovanja bomo aktivno vplivali na oblikovanje vseh vrst pozidave ter OPN MOL prilagajali sodobnim potrebam bivanja, dela in preživljanja prostega časa. Za izboljševanje oblikovne podobe bomo še naprej urejali javne površine in objekte, od mestnega središča navzven.

Na oblikovanje kakovostne podobe MOL bodo v prihodnosti pomembno vplivale tudi izvedbe velikih državnih projektov ter mestnih in zasebnih investicij. Med konkretnimi načrti za razvoj kakovostno oblikovane Ljubljane, ob ohranjanju zgodovinske in oblikovanju sodobne identitete, so:

- izgradnja sodobnih trajnostnih sosesk za Ljubljano s 350.000 prebivalci do sredine 21. stoletja,
- izvedba načrtovanih in novih državotvornih projektov v sodelovanju mesta in države: NUK II, SNG Drama, Potniški center Ljubljana z novo avtobusno in železniško postajo, Ljubljansko železniško vozlišče s poglobitvijo železnice na odseku čez mestno središče, Bežigrajski športni park na območju Plečnikovega stadiona, dokončanje Športnega parka Stožice, izvedba projekta Tobačna mesto, stanovanjska soseska Nova Hrušica severno od Litijske ceste, območje mešanih dejavnosti Nove Stanežiče in druge.

Seznam preglednic in informacijskih grafik

Seznam preglednic

Preglednica 1:	Primerjava podatkov za Ljubljansko urbano regijo – LUR in Mestno občino Ljubljano – MOL	21
Preglednica 2:	Četrtne skupnosti Mestne občine Ljubljana – podatki o številu prebivalcev, velikosti in gostoti poselitve	23
Preglednica 3:	Vsebina OPN MOL SD	44
Preglednica 4:	Vsebina OPN MOL ID	45
Preglednica 5:	Stanovanjske površine v OPN MOL ID po namenski rabi in tipologiji objektov	82
Preglednica 6:	Prometna infrastruktura	96
Preglednica 7:	Dejavnosti družbene infrastrukture	117
Preglednica 8:	Sistemi komunalne infrastrukture	127
Preglednica 9:	Zeleni sistem	139
Preglednica 10:	Območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	167

Seznam informacijskih grafik

Infografika 1:	Osnovna namenska raba OPN MOL ID	42
Infografika 2:	Podrobnejša namenska raba stavbnih zemljišč OPN MOL ID	43
Infografika 3:	Postopek priprave OPN MOL ID	49
Infografika 4:	Vpetost priprave OPN MOL ter njegovih sprememb in dopolnitev v kontekst zakonodaje, strategij in politik	58, 59
Infografika 5:	Delež površin karakterističnih stanovanjskih območij in delež prebivalcev, ki živi v njih	83
Infografika 6:	Delež površin različnih tipov gradnje in delež prebivalcev, ki živi v njih	83
Infografika 7:	Delež površin posameznih vrst karakterističnih stanovanjskih območij v MOL in delež prebivalcev, ki živi v njih	83
Infografika 8:	Delež prebivalcev MOL v radiju 500 m od postajališča oziroma postaje javnega potniškega prometa	109
Infografika 9:	Delež prebivalcev MOL v radiju 800 m obstoječih osnovnih šol	121
Infografika 10:	Delež prebivalcev MOL v radiju 400 m od obstoječih in načrtovanih otokov športa za vse	125
Infografika 11:	Delež prebivalcev MOL v radiju 1.500 m od gozdov	144, 145
Infografika 12:	Kmetijska gospodarstva v MOL ter površine za vrtičke in kmetijska zemljišča	155
Infografika 13:	Delež prebivalcev MOL na poplavno ogroženih območjih	173
Infografika 14:	Trajnostno načrtovanje Ljubljane	180, 181

Viri in literatura

Razvojni dokumenti in strategije ter prostorska dokumentacija

Preteklost in bodočnost Ljubljane (Ravnikar, E., revija Novi svet, št. 3/4, 1947)

Generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane (GUP) (LUZ, d.d., 1966)

Dolgoročni plan občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 (1986)

Degradirana urbana območja (Koželj, J. et al., Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje, 1998)

Strategija trajnostnega razvoja MOL (2001)

Zgostitveni centri kot trajnostni princip reševanja problematike razpršene gradnje (Šašek-Divjak, M., Urbanistični inštitut RS, 2001)

Prostorski plan Mestne občine Ljubljana, Prostorska zasnova (2002)

Trajnostni razvoj Mestne občine Ljubljana – strategija (2002)

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (2004)

Vizija Ljubljana 2025 (2007)

Evropska urbana agenda 2020 (2010)

Občinski prostorski načrt MOL – strateški del (2010, 2018)

Občinski prostorski načrt MOL – izvedbeni del (2010, 2013, 2015, 2018)

Lokalni energetski koncept MOL (2011)

Prometna politika MOL (2012)

Listina o evropskem planiranju (ECTP–CEU, 2013)

Smernice EU za razvoj vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T uredba, 2013)

Strategija razvoja podeželja Mestne občine Ljubljana v programskem obdobju 2014–2020 (2014)

Regionalni razvojni program LUR 2014–2020 (2015)

Trajnostna urbana strategija Mestne občine Ljubljana 2014–2020 (TUS-StrMOL) (2015)

Zelena prestolnica Evrope 2016 (2015)

Celostna prometna strategija MOL (2017)

Strokovne podlage, študije in analize

Strukturni načrt z elementi regulacije posegov v prostoru Barjanske ceste (Čerpes, I. et al., Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Katedra za prostorsko planiranje, 1994)

Urbanistična zasnova Dunajske ceste med Tivolsko cesto in Savskim mostom: Arhitekturna delavnica (1996)

Plovna pot Ljubljanica – Gruberjev prekop – Ljubljanica: Ocena možnosti realizacije (Vodnogospodarski inštitut, d.o.o., 1999)

Ljubljanica in Gruberjev prekop v mestnem prostoru – osnove za prostorsko načrtovanje in urejanje: Ocena možnosti realizacije plovne poti (MOL, 2000)

Prometno-tehnična preveritev parkirne hiše pod Kongresnim trgom v Ljubljani (City studio, d.o.o., 2000)

Študija cestnega sistema VP 6/2: Navezava ureditvenega območja VP 6/2 Dolgi most na mestni cestni sistem (City studio, d.o.o., 2000)

Urejanje voda na območju Mestne občine Ljubljana, Zgornji in spodnji Galjevec z zalednimi vodami (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Vodnogospodarski inštitut, 2000)

Prometno logistični terminal Ljubljana (Gabrijelčič, P. et al., Fakulteta za arhitekturo, 2001)

Strokovne podlage za nov dolgoročni plan MOL, Savska obrečna krajina, strukturiranje prostora in programska opredelitev (LUZ, d. d, 2001)

Študija stanovanjske zazidave na Ilovici v Ljubljani : Diplomsko delo (Pust, U., Fakulteta za arhitekturo, 2001)

Vodnogospodarske strokovne podlage za območja urejanja VR 3/5, VI 3/3, VP 3/2, Idejna zasnova (Vodnogospodarski inštitut, 2001)

Idejna zasnova ureditve športnorekreacijskega centra Barje (LUZ, d. d., 2002)

Posebne strokovne podlage za območje med Linhartovo, Topniško, Vojkovo cesto in Kranjčevo ulico (LUZ, d. d., 2002)

Prometna preveritev omrežja na področju AC priključka Šentvid z upoštevanjem vpliva novih sosesk Stanežiče in Brod (PNZ, d.o.o., 2002)

Študija navezav območja Spodnjih Poljan na obodne ceste (LUZ, d. d., 2002)

Urejanje voda na območju MOL, Odvod voda mimo industrijske cone VP 1/2 Rudnik, Idejna zasnova (Inštitut za vode, 2002)

Izhodišča za načrtovanje prostorskega razvoja Četrtne skupnosti Sostro – poročilo o opravljeni anketi (Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, 2003)

Povezovalna cesta Stanežiče–Brod: predlog variant (PNG, d.o.o., 2003)

Študija umestitve hidroelektrarn na srednji Savi v prostor (Savaprojekt, d. d., 2003)

Javni natečaj za ureditev prostora Ljubljanice in Gruberjevega prekopa (2004)

Primerjalna študija variant povezovalne ceste na odseku Stanežiče – Brod, na odseku Vižmarje – Brod (Urbi, d.o.o., 2004)

Strokovne podlage za sloje prostorskega plana Mestne občine Ljubljana. Izdelava testnega primera sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega plana MOL ter sprememb in dopolnitev prostorskih ureditvenih pogojev za planski celoti Š4 Dravlje in Š5 Stegne (LUZ, d. d., 2004)

Reševanje problematike razpršene gradnje, upoštevajoč parametre zemljiške politike za severni, južni in zahodni del MOL (Urbanistični inštitut RS, 2004)

Urejanje obmestnega prostora (Urbi, d.o.o., Urbanistični inštitut RS, 2004)

Idejna rešitev dopolnitve cestnega omrežja severozahodnega kraka Ljubljane (LUZ, d. d., 2005)

Javni natečaj za pridobitev zasnove Novih Stanežič v Ljubljani (2005)

PP MOL, sklop 2: Urejanje primestnega prostora MOL v novih prostorskih aktih (Urbi, d.o.o., Urbanistični inštitut RS, 2005)

Programske in oblikovalske rešitve Slovenske in Barjanske ceste od Bavarskega dvora do novega križišča pri Murglah (Fakulteta za arhitekturo in R. P. Razvoj projektov, d.o.o., 2005)

Multimodalni transportni model Ljubljanske regije (PNZ, d.o.o., 2006)

Predlogi za prostorski razvoj ČS Črnuče (MOL, 2006)

Prometne in urbanistične osnove za zasnovo cest v vzhodnem in severnem delu Ljubljane (LUZ, d. d., 2006)

Prometne simulacije rondojskega križišča ob "Zmajskem podvozu" v Ljubljani; križanje Šmartinske, Topniške in Vilharjeve ceste (City studio, d.o.o., 2006)

Študija variant s predlogom najustreznejše variantne rešitve za navezovalno cesto Jeprca–Stanežiče (LUZ, d. d., 2006)

Ureditev športnega parka v območju urejanja BR3/3 – dodatne preveritve (Lenard, J., Kovač, M., 2006)

Novo na Ljubljanici - predstavitev variantnih rešitev za območje Špice, izbrane rešitve za novi mrtvaški most in rešitve za prestavitev obstoječega Mrtvaškega mostu (Zgibanka z razstave, 2007)

Idejne rešitve Dunajske, Slovenske in Barjanske ceste (City studio, d.o.o., 2008)

Kratek pogled v zgodovino prostorskega načrtovanja Ljubljane v 20. stoletju (Stanič, I., Glasilo Ljubljana, št. 2/2008)

Partnerstvo Celovška - mednarodna urbanistična delavnica (City Studio, d.o.o., 2008)

Strokovne podlage za prostorski red MOL (PNG, d.o.o., 2008)

Tematske strokovne podlage za izdelavo Urbanistične in Krajinske zasnove ter Prostorskega reda MOL (Fakulteta za arhitekturo, LUZ, d. d., 2008-2009)

Urbanistični načrt – podrobnejši del in dopolnitev podrobnejšega dela Urbanističnega načrta z novimi vsebinami (LUZ, d. d., 2008–2009)

Izdelava bilanc razvojnih površin po posameznih namenskih rabah v določenih časovnih obdobjih (LUZ, d. d., 2009)

Izdelava podrobnejših izhodišč za dopolnitev sistemov komunalne infrastrukture: odvajanje in čiščenje odpadne vode, vodovodnih sistemov, elektroenergetskega in plinovodnega omrežja ter ravnanja z odpadki (LUZ, d. d., 2009)

Izdelava strokovnih podlag ureditve cest (Sadinja vas); Študija variant priključevanja kamnoloma pri Sadinji vasi na avtocestno omrežje (City studio, d.o.o., 2009)

Kmetijska gospodarstva v Mestni občini Ljubljana (LUZ, d. d., 2009)

Preveritev možnih lokacij načrtovanih elektroenergetskih objektov v MOL (LUZ, d. d., 2009)

Strokovne podlage za izvedbeni prostorski načrt MOL – vodovod in kanalizacija (JP Vodovod – Kanalizacija, 2009)

Šmartinska Partnership Ljubljana Masterplan (Hosoya Schaefer Architects et al., 2009)

Idejne rešitve cest v Izvedbenem prostorskem načrtu MOL: Stegenska vpadnica in severna tangenta (LUZ, d. d., 2010)

Javni, idejni, odprti, anonimni, enostopenjski, urbanistični natečaj za zasnovo območja Partnerstvo Celovška (City Studio, d.o.o., 2011)

Kratka zgodovina modernih urbanističnih načrtov Ljubljane (Kavčič, J., Urbani izziv, 2011)

Ureditev evidence nepremičnega premoženja Mestne občine Ljubljana (LUZ, d. d., 2011–2017)

Izdelava celovitih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti območij Rudnika in Ilovice (IZVO-R, d.o.o., 2012)

Strokovne podlage za družbene dejavnosti, za področje predšolske vzgoje in osnovnega izobraževanja; za področje socialnega varstva (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za legalizacije nedovoljenih gradenj (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za mirujoči promet v MOL (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za plovnost Ljubljanice (Aquarius, d.o.o., 2012)

Strokovne podlage za področje javnih površin (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za preveritev ustreznosti določil OPN MOL ID glede odmikov (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za preveritev ustreznosti normativov za načrtovanje otroških in športnih igrišč v OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2012)

Strokovne podlage za preveritev ustreznosti višin ob Tržaški, od obvoznice do priključka Brezovica, in Dolenjski cesti, od križišča s Hradeckega cesto do priključka Ljubljana jug (LUZ, d. d., 2012)

Dopolnitev določil v OPN MOL ID za enostavne in nezahtevne objekte (Locus, d.o.o., 2013)

Izdelava celovitih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti spodnjega toka Ljubljanice in desnih pritokov (IZVO-R, d.o.o., 2013)

Preveritev in predlog sprememb načinov urejanja na območju Zasavskega hribovja (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2013)

Preveritev in predlog sprememb namenske rabe, načinov urejanja in urbanističnih pogojev v OPN MOL ID za prostor ob vpadnicah in notranjih cestnih obročih (LUZ, d. d., 2013)

Preveritev in predlog sprememb omrežij družbene infrastrukture (LUZ, d. d., 2013)

Preveritev in predlog sprememb pogojev za obstoječo poselitev v območjih OPPN (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2013)

Preveritev in predlog sprememb urbanističnih pogojev za območja stabilnih sosesk v OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2013)

Preveritev lokacij gospodarskih in proizvodnih dejavnosti v območjih drugih namenskih rab in dopolnitev prikaza javnih površin v OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2013)

Raziskava lokacij in opredelitev pogojev za avtosejem in center varne in športne vožnje ter za proizvodne dejavnosti (Univerza v Ljubljani, BF, Oddelek za krajinsko arhitekturo, 2013)

Spremembe in dopolnitve področja varstva pred hrupom v OPN MOL ID (A-projekt, 2013, 2015)

Izdelava idejne zasnove cest (Jurčkova, Agrokombinatska) za spremembe in dopolnitve OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2014)

Izdelava primerjave variant idejnih rešitev južnega dela Agrokombinatske ceste (LUZ, d. d., 2014)

Strokovne podlage s področja vodovoda in kanalizacije za spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta MOL – izvedbeni del (JP Vodovod – Kanalizacija, 2014)

Strokovne podlage ureditve cest (Turnerjeva, Sadinja vas) za potrebe izdelave sprememb in dopolnitev OPN MOL ID (PNG, d.o.o., 2014)

Urbanistična rešitev območja OPPN 339 Zgornja Besnica SO-2672 (Zanoški N., in Plevnik, D., 2014)

Urbanistična rešitev Sadinja vas. Urbanistična rešitev za območje OPPN 341 Volavlje 1 (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2014)

Urbanistične preveritve za posamezne OPPN v Zasavskem hribovju: Urbanistična rešitev za območja OPPN 349 Javor, OPPN 355 Prežganje 1, OPPN 340 Volavlje 2 (Arhitekturno projektiranje Maruša Zupančič, s. p., 2014)

Izdelava celovitih protipoplavnih ukrepov na območju Črne vasi in naselij ob Ižanski cesti južno od Črnovaške ceste do meje MOL (IZVO-R, d.o.o., 2015, 2017)

Izdelava celovitih protipoplavnih ukrepov na območju Ljubljanice med mejo MOL in Špico (IZVO-R, d.o.o., 2015)

Ocena ogroženosti Mestne občine Ljubljana zaradi potresa za uporabo v sistemu zaščite, reševanja in pomoči MOL (Zavod za gradbeništvo Slovenije, Inštitut za vodarstvo, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija RS za okolje, dopolnitve MOL OZRCO, 2015)

Protipoplavni ukrepi za območje Rakova jelša – jug (IZVO-R, d.o.o., 2015)

Vrednotenje variant za cesto v Sadinjo vas s finančnega in okoljsko urbanističnega vidika (LUZ, d. d., 2015)

Analiza obremenitev okolja za spremljanje izvajanja OPN MOL ID (ZaVita, d.o.o., 2016)

Določitev bilance nezazidanih stavbnih zemljišč v MOL (Locus, d.o.o., 2016)

Energetska izraba Ljubljanice ob istočasni vzpostavitvi krožne plovne poti (IBE, d. d., in LUZ, d. d., 2016)

Izdelava analize in predloga urbanističnih pogojev za območja večstanovanjskih sosesk v OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2016)

Izdelava celovitih protipoplavnih ukrepov za povodja Glinščice in Pržanca na območju MOL (IZVO-Vodar, d.o.o., 2016, 2017)

Izdelava celovitih protipoplavnih ukrepov za povodje Gameljščice na območju MOL (IZVO-R, d.o.o., Ljubljana, 2016, 2017)

Izdelava študije protihrupne zaščite stanovanjskih območij ter območij vrtcev in šol v MOL (Locus, d.o.o., 2016)

Območja za potrebe obrambe ter območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in uskladitve teh vsebin v spremembah in dopolnitvah OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2016)

Preveritev območij stavbnih zemljišč – SP za razvoj naselja Bizovik (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2016)

Preveritev območij stavbnih zemljišč – SP za razvoj naselja Šmartno pod Šmarno goro (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2016)

Izdelava elaboratov prostorskih preveritev posameznih ureditev na območju Mestne občine Ljubljana (URBS, d.o.o., 2017)

Izdelava kart poplavne nevarnosti in preučitev možnih omilitvenih ukrepov za zmanjšanje poplavne nevarnosti v zgornjem delu povodja Glinščice in Pržanca (IZVO-Vodar, d.o.o., 2017)

Izdelava karte poplavne nevarnosti in ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti na območju Sibirije in Rakove jelše (IZVO-R, d.o.o., 2017)

Izdelava kart poplavne nevarnosti za območje Rudnika in Ilovice (IZVO-R, d.o.o., 2017)

Celoviti protipoplavni ukrepi za povodje Gobovška in Dobrunjščice (IZVO-R, d.o.o., 2018)

Izdelava kart poplavne in erozijske nevarnosti ter kart razredov poplavne in erozijske nevarnosti za štiri poselitvena območja v Mestni občini Ljubljana (IZVO-R, d.o.o., 2018)

Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi potresov, verzija 3.0 (Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, 2018)

Periodična analiza podatkov javnih evidenc za spremljanje izvajanja OPN MOL (Locus, d.o.o., 2018)

Potresna ogroženost nearmiranih stolpnic v Ljubljani (Zavod za gradbeništvo Slovenije, Inštitut za vodarstvo, Agencija RS za okolje, 2018)

Predstavitev prostorsko-načrtovalskega pristopa Mestne občine Ljubljana – Občinski prostorski načrt MOL kot primer dobre prakse proaktivnega sodobnega urbanizma (LUZ, d. d., 2018)

Preveritev določil za področje oglaševanja v MOL glede na izvajanje ukrepov po novi prostorski zakonodaji in predlog sprememb (LUZ, d. d., 2018)

Izdelava karte poplavne nevarnosti za Reko in Brezniški potok ter načrtovanje protipoplavnih ukrepov (IZVO-R, d.o.o., 2019)

Karte poplavne nevarnosti za spodnji tok Glinščice po izvedbi delnih ukrepov (IZVO-Vodar d.o.o., 2019)

Preveritev določil OPN MOL ID za nizke stavbe glede tipologije s predlogi sprememb za OPN MOL ID (Šabec Kalan Šabec – Arhitekti, 2019)

Strokovne podlage za določitev območij za parkiranje tovornih vozil v MOL – preveritev določil OPN MOL ID in predlog sprememb (LUZ, d. d., 2019)

Strokovne podlage za določitev ureditvenih območij naselij ter območij za dolgoročni razvoj naselij za postopek sprememb in dopolnitev OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2019)

Strokovne podlage za območje mestnega središča glede omogočanja prenove - preveritev določil OPN MOL ID in predlog sprememb (LUZ, d. d., 2019)

Celovita ocena okoljskih vplivov predlaganih razvojnih posegov Mestne občine Ljubljana na območju vodonosnika Ljubljanskega polja (ZaVita, d.o.o., in Geološki zavod Slovenije, 2020)

Elaborat ekonomike za OPN MOL ID (LUZ, d. d., 2020)

Idejna zasnova obvoznice Gameljne (LUZ, d. d., 2020)

Idejne rešitve in primerjava variant obvoznice naselja Gameljne (ZaVita d.o.o., LUZ, d. d., 2020)

Izdelava elaboratov prostorskih preveritev na območju ČS Center (Umetniško ustvarjanje, Aleksander Vujović s. p., 2020)

Izdelava študije protipoplavnih ukrepov za umeščanje gasilskega doma v Sostrem (IZVO-R, d.o.o., 2020)

Krajinska zasnova (LUZ, d. d., 2020)

Obravnava talnih vod pri načrtovanju posegov in gradnje v podzemnih etažah na območju MOL (Geološki Zavod Slovenije, 2020)

Sumarna karta hrupa za Mestno občino Ljubljana, za ceste z več kot 1 mio vozil letno in železnice, presečno leto 2016 (A-Projekt, d.o.o., 2020)

Študija protipoplavnih ukrepov in obravnava drugih okoljskih vidikov za umeščanje parkirišč za tovornjake na Rudniku, Ilovici in ob Ižanski cesti (IZVO-R, d.o.o., 2020)

Urbanistična zasnova (LUZ, d. d., 2020)

Sodelavci pri pripravi OPN MOL, njegovih sprememb in dopolnitev ter okoljskih poročil

OPN MOL, 2010

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA,
Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
Tomaž Souvan, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak, univ. dipl. inž. kraj. arh., Nina Caf, univ. dipl. geogr., Marjan Cerar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Nika Kokalj, univ. dipl. geogr., etn. in kult. antrop., Martina Lipnik, univ. dipl. inž. arh., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod., Veronika Reven, univ. dipl. geogr., Andrejka Sajovic, univ. dipl. geogr., Darja Spanring Marčina, univ. dipl. inž. arh., Jurij Stare, univ. dipl. mat. (Center za informatiko), Miha Zorn, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Konzultant za informatiko:
Franc Zakrajšek univ. dipl. mat.

OPN MOL – strateški del (OPN MOL SD)

Izvajalci:
URBANISTIČNI INŠTITUT REPUBLIKE SLOVENIJE
v sodelovanju z:
URBI, d.o.o., oblikovanje prostora
Univerza v Ljubljani, FAKULTETA ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO

Direktorica:
izr. prof. dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews, univ. dipl. inž. arh., koordinatorica

Vodja projekta:
doc. dr. Mojca Šašek Divjak, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci Urbanističnega inštituta RS:
Igor Bizjak, univ. dipl. inž. arh., Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh., izr. prof. dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews, univ. dipl. inž. arh., dr. Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Barbara Goličnik Marušič, univ. dipl. inž. kraj. arh., doc. dr. Mojca Golobič, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Andrej Gulič, univ. dipl. soc., Aleksander Jakoš, univ. dipl. geogr., dr. Boštjan Kerbler, univ. dipl. geogr., Jana Kozamernik, univ. dipl. inž. kraj. arh., doc. dr. Breda Mihelič, univ. dipl. um. zgod., Luka Mladenovič, univ. dipl. inž. arh., Sabina Mujkić, univ. dipl. inž. geod., Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh., dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh., dr. Aljaž Plevnik, univ. dipl. inž. geogr., Sergeja Praper, univ. dipl. inž. agr., dr. Richard Sendi, univ. dipl. inž. arh., Gvozden Savanović, univ. dipl. geogr., Ivan Stanič, univ. dipl. inž. arh., doc. dr. Mojca Šašek Divjak, univ. dipl. inž. arh., mag. Ina Šuklje Erjavec, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Sodelavci iz drugih institucij:
prof. dr. Ferdinand Gubina, univ. dipl. inž. el., doc. dr. Andrej Gubina, univ. dipl. inž. el., dr. Marjan Hočevar, UL, FDV, doc. dr. Alojzij Juvanc, UL, FGG-PTI, mag. Damjan Kavaš, IER, mag. Klemen Koman, IER, prof. dr. Drago Kos, UL, FDV, mag. Dušan Marc, Marc, k. d., izr. prof. dr. Jože Panjan, UL, FGG, mag. Andrej Prelovšek, Panprostor, d.o.o., Mojmir Slaček, univ. dipl. inž. arh., Urbi, d.o.o., mag. Zoran Stojič, univ. dipl. inž. grad., mag. Borut Šantej, univ. dipl. prav., dr. Franc Trček, UL, FDV, dr. Matjaž Uršič, UL, FDV, doc. dr. Marijan Žura, UL, FGG-PTI

Konzultantski svet:
prof. dr. Peter Fister, univ. dipl. inž. arh., prof. dr. Boris Gaberščik, univ. dipl. inž. arh., prof. mag. Peter Gabrijelčič, univ. dipl. inž. arh., prof. Janez Koželj, univ. dipl. inž. arh., prof. mag. Vladimir Mušič, univ. dipl. inž. arh., prof. dr. Andrej Pogačnik, univ. dipl. inž. arh.

OPN MOL – izvedbeni del (OPN MOL ID)

Izvajalec:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.

Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

Vodja projekta:
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda:
URBANIZEM
Bojana Bajželj, univ. dipl. inž. kraj. arh., Irena Balantič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., Urška Kranjc, univ. dipl. inž. arh., Mery Lončar, univ. dipl. inž. arh., Petra Pušnik, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Borut Šajn, univ. dipl. inž. arh., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh., Jure Zavrtanik, univ. dipl. inž. arh., Maja Zupan, prof. geogr. in soc., Branimir Zvonar, univ. dipl. inž. arh., Aljaž Bassin, abs. arh.

KOMUNALA
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., Petra Pergar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž., Helena Simončič, univ. dipl. inž. geod., Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž., Tjaša Remic, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž., Boris Klavžar, inž. grad., Roman Pleško, abs. org. man. inf. sist., Nina Pleško, abs. log., Cvetka Regent, teh. sod.

PROMET
Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Matjaž Grabljevec, univ. dipl. inž. grad., Urška Longar, univ. dipl. inž. grad., Bojan Kumer, grad. teh., Andraž Krivic, geodetski tehnik, Ernest Sotlar, gimnazijski maturant

INFORMATIKA
mag. Tilen Smolnikar, univ. dipl. inž. geod., Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., David Nahtigal, dipl. inž. rač., Mateja Mikložič, dipl. org., Romana Titovšek, inž. geod.

GEODEZIJA
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.

Zunanji sodelavci:
mag. Marija Cerkvenik, univ. dipl. geogr., doc. dr. Ilka Čerpes, univ. dipl. inž. arh., Jadranka Grmek, univ. dipl. inž. arh., mag. Borut Šantej, univ. dipl. prav.

Metodološki konzultant:
prof. Janez Koželj, univ. dipl. inž. arh.

Okoljsko poročilo k OPN MOL SD

Izvajalec:
OIKOS, svetovanje za razvoj, d.o.o.

Direktorja:
Jurij Kobal (2008)
Anes Durgutović, dipl. inž. geotehn. in rud. (2009)

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:
Anes Durgutović, dipl. inž. geoteh. in rud., Andrej Gortnar, kem. teh., Mojca Hrabar, univ. dipl. biol., MSc Environmental Management (Oxon), Katarina Pogačnik, BSc. Environmental and Resource Management, Matej Rauch, dipl. inž. gozd., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Urša Šolc, univ. dipl. geog., Urša Zakrajšek, univ. dipl. geog.

Okoljsko poročilo k OPN MOL ID

Izvajalec:
OIKOS, svetovanje za razvoj, d.o.o.

Direktorja:
Jurij Kobal (2008)
Anes Durgutović, dipl. inž. geoteh. in rud. (2009)

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:
Tereza Černigoj, univ. dipl. geog., Anes Durgutović, dipl. inž. geoteh. in rud., Barbara Gašperlin, dipl. inž. fiz., Andrej Gortnar, kem. teh., Mojca Hrabar, univ. dipl. biol., MSc Environmental Management (Oxon), Katarina Pogačnik, BSc. Environmental and Resource Management, Aleksandra Privšek, univ. dipl. geog., Matej Rauch, dipl. inž. gozd., Renata Rozman, univ. dipl. biol., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Urša Šolc, univ. dipl. geog., Gregor Trošt, abs. stroj., Urša Zakrajšek, univ. dipl. geog.

Prve spremembe in dopolnitve OPN MOL ID, 2013

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA,
Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
Tomaž Souvan, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak, univ. dipl. inž. kraj. arh., Marjan Cerar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., Martina Lipnik, univ. dipl. inž. arh., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod., Veronika Reven, univ. dipl. geogr., Andrejka Sajovic, univ. dipl. geogr., Jurij Stare, univ. dipl. mat. (Center za informatiko), Miha Zorn, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Konzultant za informatiko:
Franc Zakrajšek univ. dipl. mat.

Zunanji sodelavec:
mag. Borut Šantej, univ. dipl. prav.

Izvajalec:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.

Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

Vodja projekta:
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda:
URBANIZEM
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., Mery Lončar, univ. dipl. inž. arh., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Jure Zavrtanik, univ. dipl. inž. arh., Aljaž Bassin, abs. arh.

KOMUNALA
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., Helena Simončič, univ. dipl. inž. geod., Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž.

PROMET
Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Urška Longar, univ. dipl. inž. grad., Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad.

INFORMATIKA
mag. Tilen Smolnikar, univ. dipl. inž. geod., Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., Mateja Mikložič, dipl. org., Romana Titovšek, inž. geod.

GEODEZIJA
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.

Zunanji sodelavki:
mag. Marija Cerkvenik, univ. dipl. geogr., Jadranka Grmek, univ. dipl. inž. arh.

Druge spremembe in dopolnitve OPN MOL ID, 2015

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA,
Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
dr. Liljana Jankovič Grobelšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak, univ. dipl. inž. kraj. arh., Maja Brusnjak Hrastar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Nika Rovšek, univ. dipl. geogr., etn. in kult. antrop., Andrejka Sajovic, univ. dipl. geogr., Miha Zorn, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Sodelavca:
Jurij Stare, univ. dipl. mat., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod.

Izvajalec:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.

Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

Vodji projekta:
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh.
Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda:
URBANIZEM
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., Mery Lončar, univ. dipl. inž. arh., Ines Rot, univ. dipl. inž. arh., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh., Klara Sulič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Jure Zavrtanik, univ. dipl. inž. arh., Aljaž Bassin, abs. arh.

KOMUNALA
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž., Tjaša Remic, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž.

PROMET
Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Urška Longar, univ. dipl. inž. grad., Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad.

INFORMATIKA
Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., Matej Mišvelj, univ. dipl. inž. geod., Romana Titovšek, inž. geod., mag. Primož Smerkolj, univ. dipl. inž. rač. in inf.

GEODEZIJA
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.

Zunanja sodelavca:
mag. Borut Šantej, univ. dipl. prav., mag. Tilen Smolnikar, univ. dipl. inž. geod.

Okoljsko poročilo k drugim spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID

Izvajalec/pripravljavec:
Locus, d.o.o. / Zavita, svetovanje, d.o.o.

Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, vodilni partner:
Leon Kobetič, univ. dipl. grad.
Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, sodelujoči partner:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:
Metka Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh., Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog., Renata Rozman, univ. dipl. biol., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Petra Hladnik, univ. dipl. biol., Tatjana Gregorc, univ. dipl. biol., Marjana Hönigsfeld Adamič, univ. dipl. biol., Eva Harmel, dipl. inž. kraj. arh.

Prve spremembe in dopolnitve OPN MOL SD, 2018

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA,
Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
dr. Liljana Jankovič Grobelšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak Mrhar, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Maja Brusnjak Hrastar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod., mag. Nika Rovšek, univ. dipl. geogr., etn. in kult. antrop., Andrejka Sajovic, univ. dipl. geogr., Miha Zorn, univ. dipl. inž. kraj. arh., Vitomir Wolf, univ. dipl. org. dela (Center za informatiko)

Izvajalca:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.
Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

URBANISTIČNI INŠTITUT REPUBLIKE SLOVENIJE
Direktor:
dr. Igor Bizjak, univ. dipl. inž. arh.

Vodji projekta:
Odgovorna prostorska načrtovalka in odgovorna vodja projekta LUZ, d.d.
Karolina Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Odgovorna vodja projekta UI RS
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda, d.d.:
Odgovorna vodja in koordinatorka projekta LUZ, d.d.
Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Vsebinska koordinatorja projekta
Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Avtorji sprememb in dopolnitev:
dr. Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., mag. Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., mag. Mery Lončar Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Urška Longar, univ. dipl. inž. grad., mag. Shuchita Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž., Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad., Ines Rot, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Klara Sulič Fister, univ. dipl. inž. kraj. arh., Romana Titovšek, inž. geod., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Sodelavci:
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod., Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., Matej Mišvelj, univ. dipl. inž. geod., mag. Primož Smerkolj, univ. dipl. inž. rač.

Sodelavci Urbanističnega inštituta Republike Slovenije:
Odgovorna vodja in koordinator projekta UI RS
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh.

Vsebinski koordinatorji projekta:
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh., Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh., dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh., Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh., dr. Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Ina Šuklje Erjavec, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh., dr. Richard Sendi, univ. dipl. inž. arh., dr. Vlasta Vodeb, univ. dipl. soc. kult. in fil.

Avtorji sprememb in dopolnitev:
mag. Andrej Gulič, univ. dipl. soc., mag. Barbara Černič Mali, univ. dipl. ekon., Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh., mag. Biba Tominc, univ. dipl. geogr. in pedag., Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh., dr. Boštjan Kerbler, univ. dipl. geogr., dr. Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Ina Šuklje Erjavec, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Luka Mladenovič, univ. dipl. inž. arh., dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh., Mojca Balant, univ. dipl. inž. kraj. arh., Nina Goršič, univ. dipl. inž. arh., dr. Richard Sendi, univ. dipl. inž. arh., dr. Sabina Mujkić, univ. dipl. inž. geod., dr. Vlasta Vodeb, univ. dipl. soc. kult. in fil.

Tretje spremembe in dopolnitve OPN MOL ID, 2018

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA, Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
dr. Liljana Jankovič Grobelšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak Mrhar, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Maja Brusnjak Hrastar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod., mag. Nika Rovšek, univ. dipl. geogr., etn. in kult. antrop., Andrejka Sajovic, univ. dipl. geogr., Miha Zorn, univ. dipl. inž. kraj. arh., Vitomir Wolf, univ. dipl. org. dela (Center za informatiko)

Izvajalec:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.

Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

Vodji projekta:
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh.
mag. Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh.

Priprava posameznih vsebinskih področij:
URBANIZEM
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., mag. Katarina Konda, univ. dipl. inž. arh., mag. Mery Lončar Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Ines Rot, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh., Klara Sulič Fister, univ. dipl. inž. kraj. arh., Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh.

KOMUNALA
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., mag. Suchita Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž.

PROMET
Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Urška Longar, univ. dipl. inž. grad., Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad.

INFORMATIKA
Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., Matej Mišvelj, univ. dipl. inž. geod., Romana Titovšek, inž. geod., mag. Primož Smerkolj, univ. dipl. inž. rač. in inf.

GEODEZIJA
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.

Zunanji sodelavec:
mag. Borut Šantej, univ. dipl. prav.

Okoljsko poročilo k prvim spremembam in dopolnitvam OPN MOL SD ter k tretjim spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID

Izvajalec/pripravljavec:
Locus, d.o.o. / Zavita, svetovanje, d.o.o.

Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, vodilni partner:
Leon Kobetič, univ. dipl. grad.
Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, sodelujoči partner:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:
Metka Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh., Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Matevž Premelč, univ. dipl. geog., Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog., Eva Harmel, dipl. inž. kraj. arh., Maja Divjak Malavašič, univ. dipl. biol., Andrej Gortnar, kem. teh.

Četrte spremembe in dopolnitve OPN MOL ID, v pripravi od 2019

Naročnik in vodja priprave:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA, MESTNA UPRAVA,
Oddelek za urejanje prostora

Vodja oddelka in priprave:
mag. Miran Gajšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodja priprave:
dr. Liljana Jankovič Grobelšek, univ. dipl. inž. arh.

Vodenje oziroma koordinacija posameznih področij projekta:
Damijana Belak Mrhar, univ. dipl. inž. kraj. arh., mag. Maja Brusnjak Hrastar, univ. dipl. inž. arh., Mateja Doležal, univ. dipl. inž. kraj. arh., Anita Kranjc, univ. dipl. geogr., prof. soc., Tadeja Matičič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Maruša Matko Rebec, univ. dipl. inž. kraj. arh., Majda Mavri Pogačnik, inž. geod., Vitomir Wolf, univ. dipl. org. dela (Center za informatiko)

Izvajalec:
LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, d.d.

Direktor:
Tadej Pfajfar, univ. dipl. inž. geod.

Vodji projekta:
Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh.
Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh.

Priprava posameznih vsebinskih področij:
URBANIZEM
Aljaž Bassin, univ. dipl. inž. arh., dr. Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh., Ferdo Jordan, univ. dipl. inž. arh., Karla Jankovič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Nina Bizjak Komatar, univ. dipl. inž. arh., Jakob Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., mag. Mery Lončar Klemenčič, univ. dipl. inž. arh., Ines Rot, univ. dipl. inž. arh., Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh., Klara Sulič Fister, univ. dipl. inž. kraj. arh., Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.

KOMUNALA
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad., mag. Suchita Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. inž.

PROMET
Tomaž Blaž, univ. dipl. inž. grad., Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad.

INFORMATIKA
Roberto Degan, univ. dipl. inž. rač. in inf., Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh., Matej Mišvelj, univ. dipl. inž. geod., Romana Titovšek, inž. geod., mag. Primož Smerkolj, univ. dipl. inž. rač. in inf.

GEODEZIJA
Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.

PRAVNI DEL
Bernard Jazbar, univ. dipl. prav.

Okoljsko poročilo k četrtim spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID

Izvajalec/pripravljavec:
Locus, d.o.o. / Zavita, svetovanje, d.o.o.

Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, vodilni partner:
Leon Kobetič, univ. dipl. grad.
Direktor in pooblaščeni predstavnik izvajalca, sodelujoči partner:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Sodelavci:
Metka Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh., Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog., Sašo Weldt, univ. dipl. biol., Eva Harmel, mag. inž. kraj. arh., Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol., Matjaž Harmel, univ. dipl. gozd., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Matevž Premelč, univ. dipl. geog., Jerneja Harmel, univ. dipl. bioteh.

Pričujočo knjigo o prostorskem načrtovanju Mestne občine Ljubljana objavljamo skoraj dvajset let po izidu primerljive strokovne publikacije Prostorske zasnove Mestne občine Ljubljana v letu 2002.

Namen knjige je, poleg vsebinskega prikaza prostorskega načrtovanja Mestne občine Ljubljana, tudi predstaviti procese prostorskega načrtovanja.

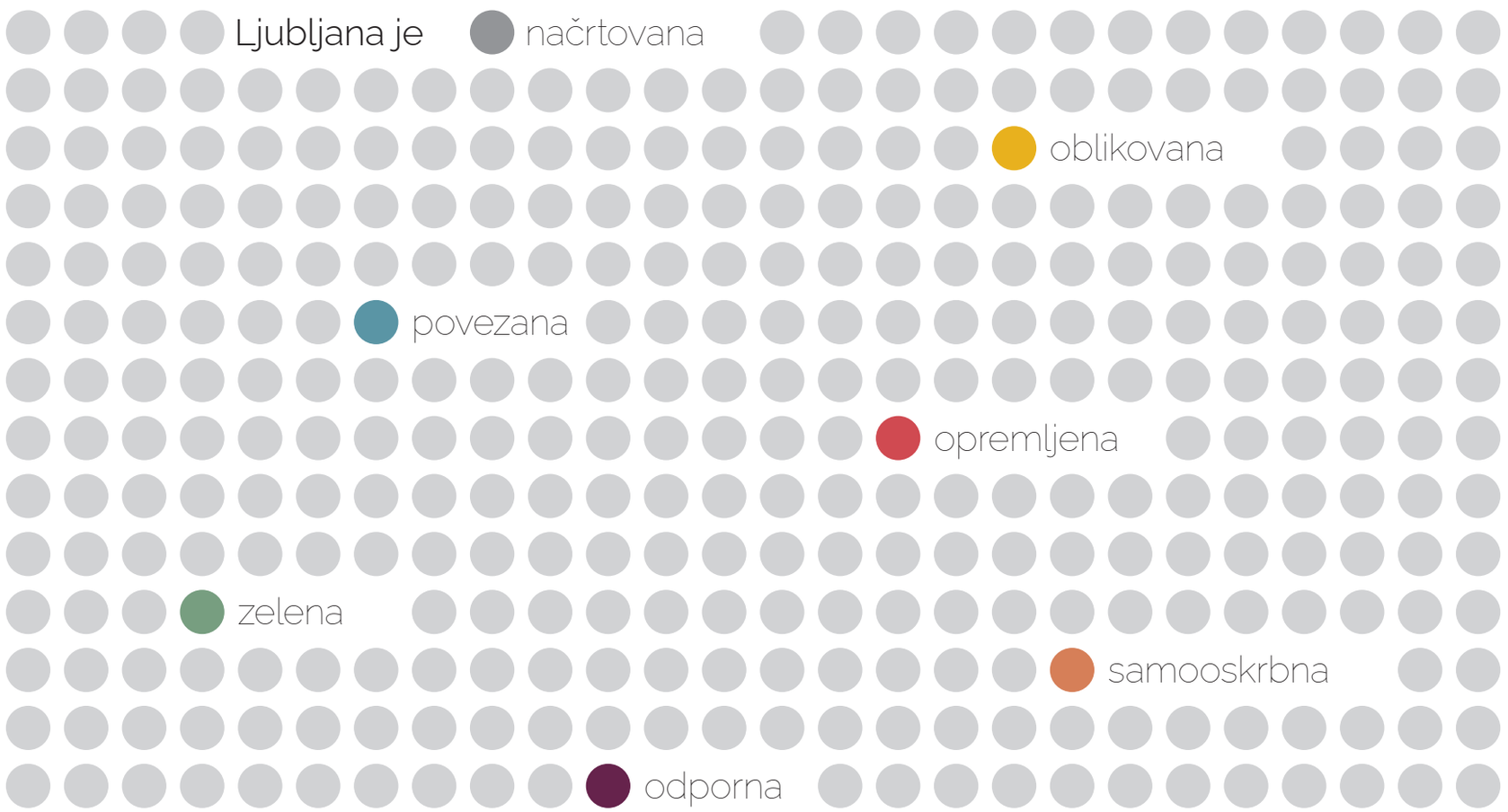

ISBN 978-961-6449-89-2

